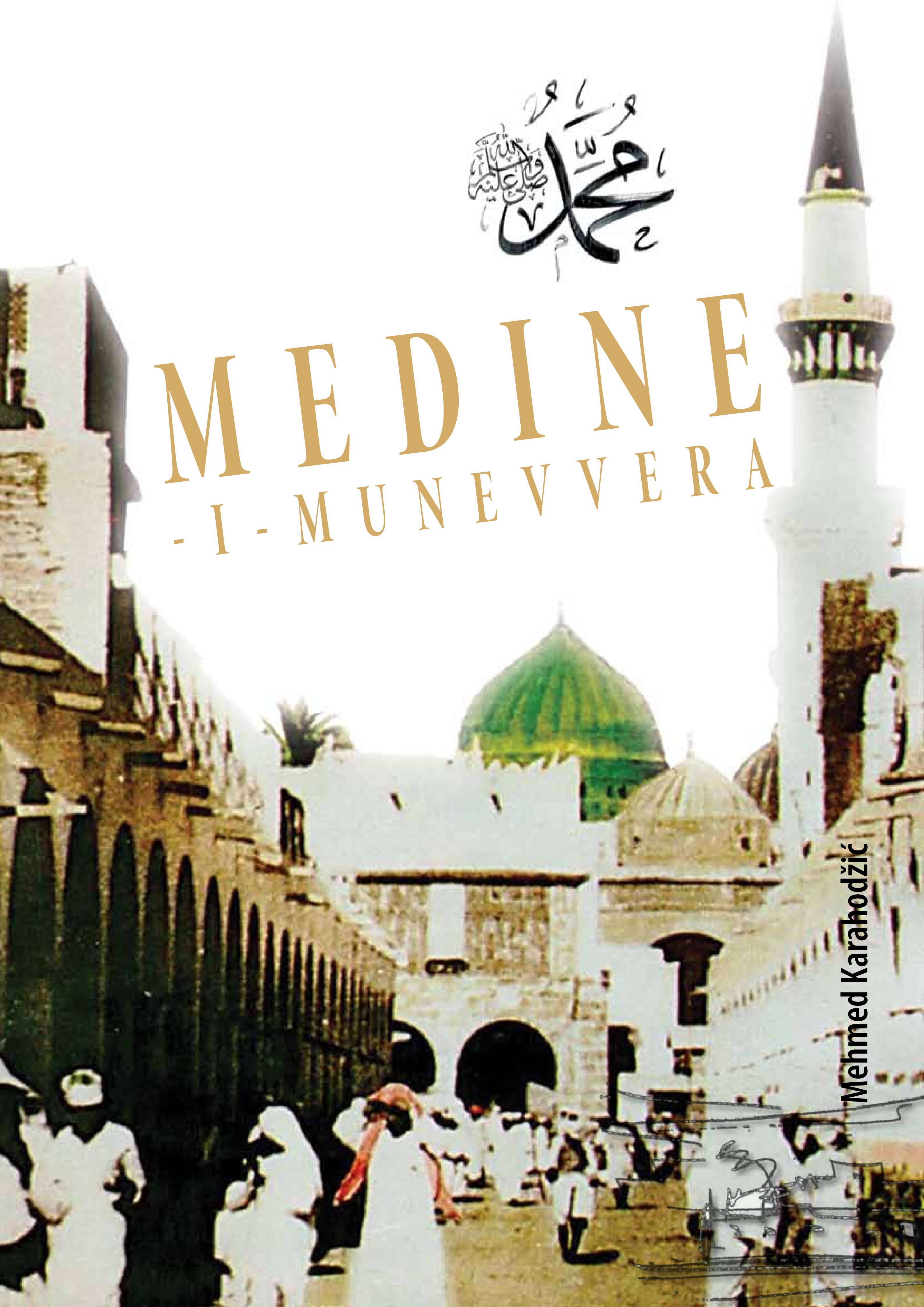
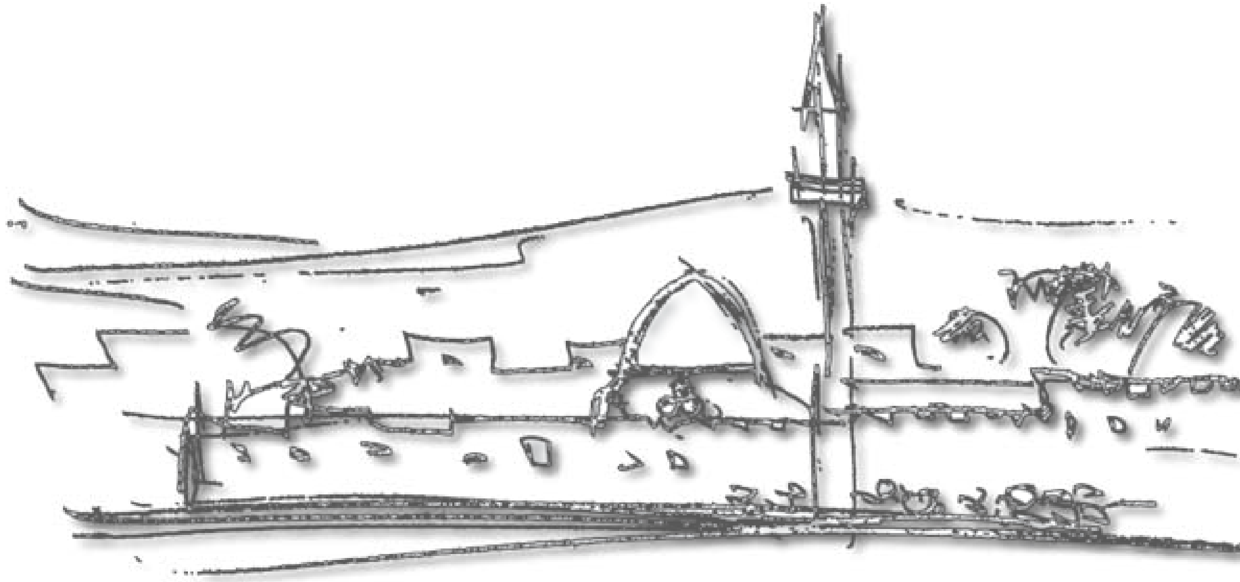

MEDINE
-I-MUNEVVERA
Mehmed Karahodžić

MEDINE -I- MUNEVVERA

Mehmed Karahodžić

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى رُوحِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ فِي الْاَرْوَاحِ
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى جَسَدِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ فِي الْاَجْسَادِ
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى قَبْرِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ فِي الْقُبُورِ
اَللّٰهُمَّ اَبْلِغْ رُوحَ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ مِنِّي تَحِيَّةً وَسَلَامًا

MEDINE-I-MUNEVVERA

Mehmed Karahodžić

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog

Autor:	Mehmed Karahodžić
Saradnik:	Azra Karahodžić
Lektura i korektura:	Sabrudina Zahiragić, Ismeta Hodžić
Recenzija:	hadždži hafiz Halid Hadžimulić Šaban Gadžo, Edina Kamenica, Memnun Idžaković
Lektura i korektura arapskog teksta:	Vesim Tadefi, Muamer Hodžić
Kaligrafija:	Hazim Numanagić
Tehnički urednici:	Mufid Garibija dipl. ing. arh., Fikret Kekić
Fotografije i unos teksta:	Fikret Kekić
Izrada mapa:	Mehmed Jugović
Dizajn i likovna obrada:	Mufid Garibija, dipl. ing. arh.
Kompjuterska obrada:	Fikret Kekić
Izdavač:	Mehmed Karahodžić
Tiraž:	1000
Štamparija:	"BEMUST" Sarajevo
Za štampariju:	Mustafa Bećirović

Sarajevo, decembar 2005.

ISBN: 9958-9856-6-7

KOMPLETAN TIRAŽ JE

BESPLATAN

Predgovor

Današnji posjetioci Medine susreću se s ne malim problemom prepoznavanja Grada Vjerovjesnikovog ﷺ. Počivališta Poslanika ﷺ, Doma Poslanika ﷺ, Osvijetljenog svjetlom Dina, Svetog, Čistog... u kome su džennetski mesdžidi, bašče i izvori, jer je prostor Grada ispunjen visokim građevinama, ovosvjetskim ukrasima i velikom ponudom raznovrsnih roba. Te gradnje, ukrasi i ponude predznaci su Časa, kako je kazao Vjesnik ﷺ, u pouzdanim hadisima koji se prenose od njega ﷺ. One su u jesribskoj razini postojanja ovog prostora, na koju nam ukazuje Uzvišeni Allah u ajetima objavljenim povodom Bitke na Hendeku. Te gradnje, ukrasi i ponude mogu zadovoljiti radoznalost turista, potrebe trgovaca, interese bogatih i želje rasipnika.

No, posjetioci Medine ne dolaze kako bi uživali u onome što su predznaci Časa, jer se s njima susreću u svim krajevima i na svim prostorima, nego im je cilj posjeta Svetog i Grada Vjerovjesnikovog ﷺ, koji je vječni uzor uređenja svijeta kao cjeline, svakog naselja i svakog pojedinca u njemu na osnovama sistema zakona, moralnih vrijednosti i vrlina, utemeljenih na načelima Vjere. Da bi ga našli moraju, prije svega, znati šta traže. Ako posjetioci prije svoga dolaska nisu upoznali šta je, gdje je i kakav je Vjerovjesnikov ﷺ grad, može im se desiti da pored njega prolaze a da ga ne opaze; da u njemu budu a da ga ne vide; zrak udišu a miris iz džennetskih bašči ne osjete; žeđ gase a s džennetskih izvora se ne napiju.

Iz tih razloga knjiga hafiza Mehmeda Karahodžića "Medine-i-munevvera" zavređuje da bude preporučena i čitana. Njezinim iščitavanjem upoznaje se Grad za kojim čeznu Vjerni i Dobri - istinski sljedbenici Poslanika i Vjesnika Muhammeda ﷺ, koji, ma gdje živjeli, žive medinski.

Midhat Čelebić

M E D I N E - I -

M U N E V V E R A

MEDINE-I-MUNEVVERA

Mehmed Karahodžić

IMENA MEDINE-I-MUNEVVERE

Jesrib

Ovo ime je dobila po prvom čovjeku koji se tu naselio. Bio je iz plemena Amalika, a zvao se Jesrib. Nakon što je Pejgamber ﷺ učinio Hidžru zabranio je upotrebu starog imena. Jer ono znači prijekor i grđenje, a ona je od toga čista. Muslimani su odmah prestali s upotrebom tog imena osim munafika, kako nam to Kur'an kazuje:

وَإِذْ قَالَت طَّائِفَةٌ مِّنْهُمْ يَا أَهْلَ يَثْرِبَ لَا مُقَامَ لَكُمْ فَارْجِعُوا

Kad su neki među njima rekli: "O stanovnici Jesriba, ovdje vam nema stanka, zato se vratite!"

El-Ahzāb 13

Pejgamber ﷺ je upozorio:

مَنْ قَالَ لِلْمَدِينَةِ يَثْرِبُ فَلْيَسْتَغْفِرِ اللَّهَ

"Ko kaže za Medinu Jesrib neka zatraži oprost od Allaha."

Resulullah ﷺ je rekao:

مَنْ قَالَ يَثْرِبُ مَرَّةً فَلْيَقُلِ الْمَدِينَةُ عَشْرَ مَرَّاتٍ

"Ko kaže Jesrib jedanput neka kaže Medina deset puta."

El-Īmān (Prava vjera)

Allah ﷻ kaže:

وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِن قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ

I onima koji su je (Medinu) *za življenje izabrali* (ensarije) *i domom prave vjere još prije njih* (muhadžira) *je učinili; oni vole one koji im se doseljavaju.*

El-Hašr 9

Bejtur-Resul ﷺ (Dom Resula ﷺ)

Ovo ime neki od mufessira (tumača Kur'ana) izvode iz riječi Uzvišenog:

كَمَآ أَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِن بَيْتِكَ بِالْحَقِّ

Tako je bilo i onda kada te je Gospodar tvoj s pravom iz doma tvoga izveo...

El-Enfāl 5

Pejgamber ﷺ je tada sa 313 boraca iz Medine krenuo na Bedr.

Tāba (Divan grad)

Resulullah ﷺ je obznanio:

إِنَّ اللهَ تَعَالَى سَمَّى الْمَدِينَةَ طَابَةً

"Allah Uzvišeni je Medinu nazvao Tāba."

Kada je nakon povratka sa Tebuka Muhammed ﷺ ugledao Medinu rekao je:

هٰذِهِ طَابَةُ

"Ovo je divan grad."

Harem (Sveti grad)

Resulullah ﷺ je saopštio:

مَا بَيْنَ لَابَتَيْهَا حَرَامٌ

"Ono što je između njena dva kamenjara - sveto je."

MEDINE-I-MUNEVVERA

Eš-Šafijeh (Lijek)

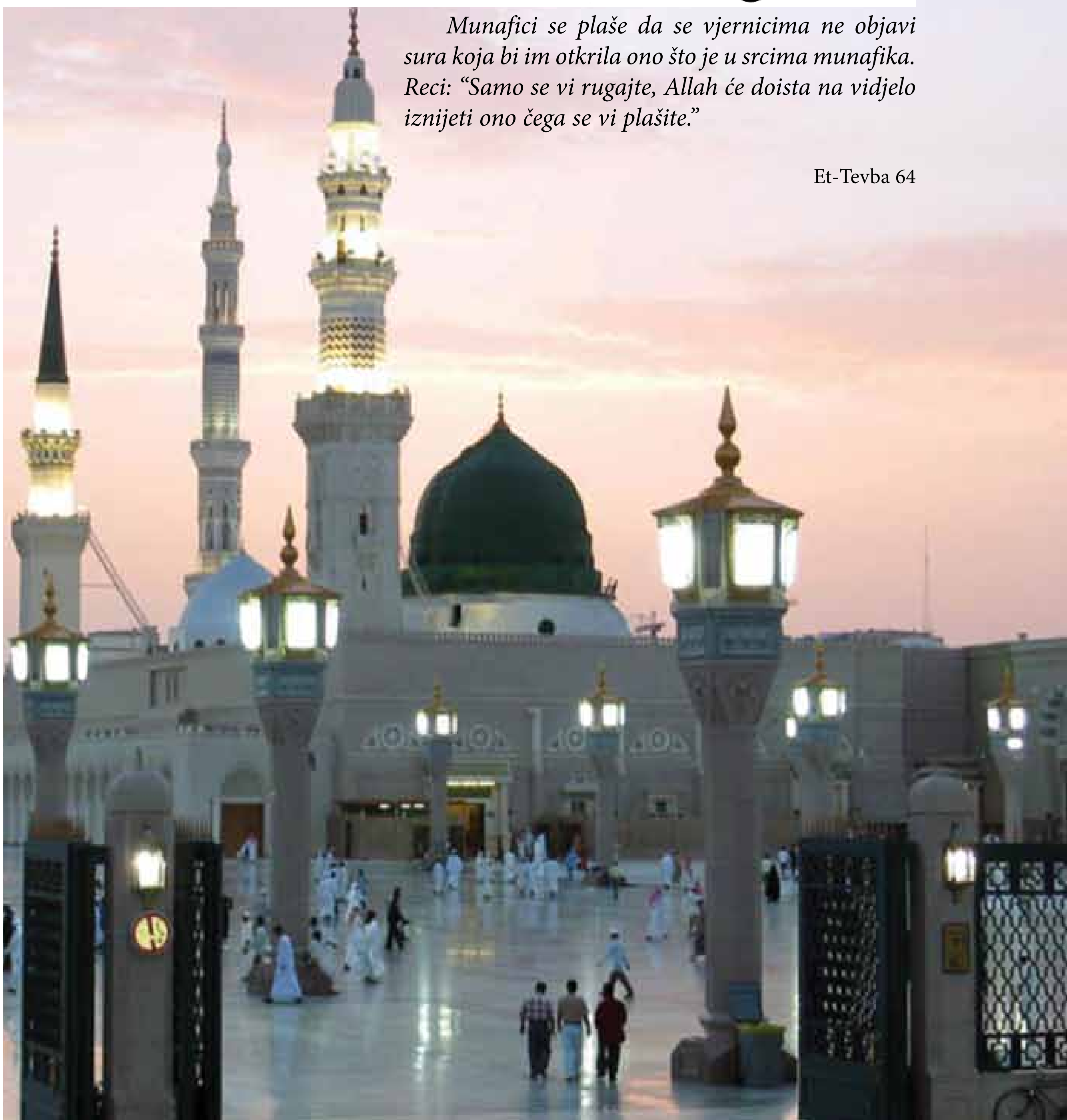
Njena zemlja je lijek, za mnoge bolesti, čak i za lepru. To je nešto opštepoznato i provjereno.

El-Fadiha (Iznosi na vidjelo)

يَحْذَرُ الْمُنَافِقُونَ أَنْ تُنَزَّلَ عَلَيْهِمْ سُورَةٌ تُنَبِّئُهُمْ بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ قُلِ اسْتَهْزِئُوا
إِنَّ اللَّهَ مُخْرِجٌ مَا تَحْذَرُونَ

Munafici se plaše da se vjernicima ne objavi sura koja bi im otkrila ono što je u srcima munafika. Reci: "Samo se vi rugajte, Allah će doista na vidjelo iznijeti ono čega se vi plašite."

Et-Tevba 64

MEDINE-I-MUNEVVERA

Ed-Dir'ul-hasineh (Čvrsti oklop)

Uoči Bitke na Uhudu, Pejgamber ﷺ je ashabima ispričao san koji mu je pokazan:

إني قد رأيت والله خيرا رأيت بقرا يذبح ورأيت في ذباب سيفي ثلما و
رأيت أني أدخلت يدي في درع حصينة وتأول البقر بنفر من أصحابه
يقتلون وتأول الثلمة في سيفه برجل يصاب من أهل بيته وتأول الدرع
بالمدينة

"Vidio sam, tako mi Allaha, hajr. Vidio sam klanje krava i na oštrici moje sablje pukotinu, i vidio kako uvlačim svoju ruku u čvrst oklop."

Protumačio je krave kao grupu njegovih ashaba koji će poginuti; pukotinu na oštrici sablje kao pogibiju jednog od članova njegove porodice (hazreti Hamza), a čvrsti oklop kao Medinu.

El-Habibeh (Omiljena)

Pejgamber ﷺ je rekao:

اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيْنَا الْمَدِينَةَ كَحُبِّنَا مَكَّةَ أَوْ أَشَدَّ

"Allahu moj, omili nam Medinu kao što si nam omilio Mekku ili više."

Mudhalu sidkin (Mjesto istinskog uvođenja)

وَقُل رَّبِّ أَدْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدْقٍ وَاجْعَل لِّي مِن لَّدُنكَ سُلْطَانًا نَّصِيرًا

I reci: "Gospodaru moj, uvedi me istinskim uvođenjem i izvedi me istinskim izvođenjem i daruj mi od Sebe snagu koja će mi pomoći!"

El-Isrā' 80

Mjesto istinskog uvođenja je Medina, mjesto istinskog izvođenja je Mekka, a snaga koja će mu pomoći su ensarije.

MEDINE-I-MUNEVVERA

Maddže'ur-Resul (Počivalište Resula ﷺ)

Resulullah ﷺ je rekao:

اَلْمَدِينَةُ مُهَاجَرِي وَمَضْجَعِي فِي الْاَرْضِ

"Medina je mjesto moje Hidžre i mjesto gdje ću u zemlju biti spušten."

ODLIKOVANOST MEDINE-I-MUNEVVERE

Jasno je da su Mekka i Medina dva najčišća grada, ali ulema se razilazi po pitanju njihove međusobne odlikovanosti. Oni koji prednost daju Mekki, kao svoj dokaz navode to što jedan namaz obavljen u haremu Mekke vrijedi kao 100 000 izvan nje, a namaz obavljen u Pejgamberovoj ﷺ džamiji kao 1000 namaza izvan nje, pa govore: "Vrijednost djela upućuje na vrijednost mjesta u kome se čini."

Oni koji daju prednost Medini nad Mekkom oslanjaju se na predaju imami Malika u Muvetta'u:

Omer ibnul-Hattab رضي الله عنه je upitao Abdullah ibn Ajjaša el-Mahzumiju:

"Jesi li ti rekao za Mekku da je hajirnija od Medine?"

Abdullah je odgovorio:

"Ona je Harem Allahov, koji je On učinio sigurnim i u kome je Njegova kuća."

Omer رضي الله عنه reče:

"Ja ništa nisam rekao o Haremu Allahovom i o Njegovoj kući, nego te pitam: Jesi li ti rekao za Mekku da je hajirnija od Medine?"

"Ona je Harem Allahov, koji je On učinio sigurnim i u kome je Njegova kuća", ponovi Abdullah.

Omer رضي الله عنه opet uzvrati:

"Ja ništa nisam rekao o Haremu Allahovom i o Njegovoj kući...", i tako tri puta.

Koliko je hazreti Omer volio Medinu to najbolje vidimo iz njegove dove:

"Allahu moj, podari mi šehidsku smrt na Tvome putu i učini da umrem u gradu Tvoga Resula ﷺ."

Drugi dokaz za svoj stav uzimaju iz žestoke prijetnje onima koji stanovnicima Medine žele zlo. Pejgamber ﷺ je rekao:

لَا يَكِيدُ أَهْلَ الْمَدِينَةِ أَحَدٌ إِلَّا انْمَاعَ كَمَا يَنْمَاعُ الْمِلْحُ فِي الْمَاءِ

"Niko neće učiniti spletku stanovnicima Medine, a da se ne rastopi kao što se rastopi so u vodi."

Ova prijetnja obuhvata i dunjaluk i ahiret.

Ostali potvrđuju:

"Pejgamber ﷺ je stvoren od medinske zemlje u koju je i ukopan. Pošto je Pejgamber ﷺ najodabranije stvorenje, onda jasna postaje prednost medinske zemlje nad drugom zemljom i grada Medine nad drugim gradovima."

GRANICE MEDINSKOG HAREMA

Pejgamber ﷺ je rekao:

اَلْمَدِينَةُ حَرَمٌ مِنْ كَذَا اِلَى كَذَا لاَيُقْطَعُ شَجَرُهَا وَلاَيُحْدَثُ فِيهَا حَدَثٌ مَنْ اَحْدَثَ حَدَثًا فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللّٰهِ وَالْمَلاَئِكَةِ وَالنَّاسِ اَجْمَعِينَ

"Medina je Harem odavde do tamo (od Ajra do Sevra). *Njegovo drveće se ne siječe, niti se u njemu čini kakva novotarija. Ko bi pak učinio novotariju, neka je na njega prokletstvo Allahovo, meleka i svih ljudi."*

Resulullah ﷺ je upoznao ljude:

لِكُلِّ نَبِيٍّ حَرَمٌ وَحَرَمِي الْمَدِينَةُ

"Svaki vjerovjesnik je imao svoj harem, a moj harem je Medina."

Rafi ibn Hadidž رضي الله عنه je rekao:
"Pejgamber ﷺ je od Medine napravio Harem i to je kod nas zapisano na komadu kože havlanske vrste."

Ka’b ibn Malik ﷺ je objasnio ljudima:

“Pejgamber ﷺ mi je naredio da postavim oznake na uzvisinama svete medinske zemlje. Tako sam ih postavio na uzvisinama Zatul-džejš, Mušejrib, Mehid, Hufeija, El-Ušejra i Tejm.”

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

POLOŽAJ MEDINE-I-MUNEVVERE

Medina se nalazi u hidžaskoj ravnici, koja se blago spušta prema sjeveru, a čije granične tačke na sjeveru i jugozapadu označavaju četiri kilometra udaljena brda Uhud i Ajr, dvije izbočine planinskog lanca, koji čini granicu između arapske visije i nižeg primorja (Tihame).

Zapadno i istočno, ravnica je omeđena Harrom ili Labom, neplodnim prostorima, pokrivenim crnim bazaltnim šljunkom, ali istočna Harra leži na većoj udaljenosti i između nje i grada je prostor za plodnije parcele, tako da istočnu granicu ravnice čini niz nižih crnih brežuljaka. Na jugu se ravnica prostire u nepregled. Za nju je karakteristično veliko obilje vode, što je za Arabiju neuobičajeno. Svi vodeni tokovi dolaze od juga ili od Harre i teku ka sjeveru, gdje se kod Zegabe sjedinjuju i tada, u Vadi Idamu, uzimaju zapadni smjer ka obali. Oni, doduše, donose vodu ponajviše samo nakon padavina, ali čine da je osnovna voda visoka, zbog toga postoji veliki broj vrela i zdenaca. Nakon jakih kiša, na mjestu El-Munaha nastaje jezero, a ni veće poplave nisu rijetke, kada su ugrožene zgrade u južnom dijelu grada. Osobito je bio pogibeljan takav porast vode za halife Osmana ﵁, radi čega je on dao podići nasip kao zaštitu, još teže je bilo kasnije, 660. i 734. godine nakon Hidžre, kada je vodeni val prodro uslijed velike vulkanske erupcije.

Voda zdenaca, osobito onog Ajni Zerka, svježa je i obilna. Tlo se sastoji od slankastog pijeska, kreča i ilovače, te je prolazno, a osobito je na jugu vrlo plodno. Zime su hladne i kišovite, a ljeta vruća ali rijetko sparna.

NASTANAK I POVIJEST MEDINE-I-MUNEVVERE

O nastanku i najstarijoj povijesti Medine ne postoje neke pouzdane predaje. Kao prvi njeni stanovnici spominju se plemena Džurhum i Amalik, za koje nema povijesnih dokaza. Nešto je bolja situacija sa jehudijskim doseljenjem u grad, ali se ni tu ne zna o tačnom vremenu njihova dolaska, pa se također nagađa. Prema raznim mišljenjima u vezi odlomaka iz Talmuda, jehudije su Arabiju naselili u prvom stoljeću nove ere, pri čemu treba sigurno misliti na sjevernu Arabiju, ali da ih je bilo mnogo dokazuju njihove zajednice u Tejmi, Hidžru, Hajberu, Vadil-Kurau, Fedeku i Makni, na koju se nadovezuje Medina. Kako se čini, pri doseljavaju je glavnu ulogu odigralo pleme Kajnukāa, jer se, kasnije, po njemu nazvalo glavno tržište u zapadnom dijelu grada. Ali postupno na čelo medinskih jehudija nastupaju dva plemena, Kurejza i Nadir.

Dok se jehudije potvrđuju kao gospodari drugih mjesta, u Medini se odnosi mijenjaju sa novim doseljavanjem, koje Arapi dovode u vezu sa provalom brane Mearib u Jemenu i time prouzročenim pokretanjem južnoarapskih plemena. U Medinu, na taj način, dolaze dva plemena iz grupacije Kajla - Evs i Hazredž. Novi gospodari Medine preuzeli su od jehudija posjednute utvrđene ograde i gradili su više novih. Oni su od njih preuzeli i umijeće zemljoradnje. Hazredžiti, s glavnim rodom En-Nedždžar, preuzeli su vođstvo kao najmoćnije pleme i proširili se na središte grada, gdje se sada nalazi Medina. Zapadno i južno od njih stanovale su druge porodice iz plemena Hazredž, dok se područje plemena Benu Harisa pomjerilo na istok. Evsiti, koji su također obuhvaćali više rodova, utvrdili su se južno i istočno od Hazredžita. Jehudijska plemena Kurejza i Nadir očuvali su svoje zemljoposjede, dok su Kajnukāa održali svoje mjesto na jugozapadu.

Vjera plemena Evs i Hazredž

Plemena Kaila bila su, kao većina Arapa, neznabožačka u doba doseljenja u Medinu. Oni su štovali božicu Menat kao glavno božanstvo, a uz nju, među ostalim, i Lata. Nisu vjerovali u život nakon smrti. Pored toga, postojala su i druga vjerovanja, čije je oblikovanje, po svojoj prilici, uvjetovao doticaj sa jehudijama i kršćanima, tako da ih se moglo ubrajati u hanife, budući da su odbacivali "narodne bogove" i pokazivali asketsku crtu. Tako su Ebul-Hejsem i Es'ad ibn Zurare ispovijedali vjeru u Jednog Boga, prije nego su upoznali Muhammeda ﷺ. Ebu Kajs Sirma ibn Ebi Enes je nosio pokajničko odijelo i mnogo je polagao na čistoću. Htio je biti kršćanin, ali je to napustio i kao čovjek u godinama prešao na islam. Duhovno djelovanje jehudija na arapske žitelje Medine postalo je bitan činilac pri odnosima između njih i islama. Kada bi došlo do bilo kakvih nesuglasica među njima jehudije bi govorile:

"Vrijeme dolaska posljednjeg Božijeg Poslanika se približilo. Uz njegovu pomoć mi ćemo vas poubijati na način kako su poubijani narod Ād i Irem."

Na pitanje odakle će doći taj Poslanik, njihovi učeni ljudi bi pokazivali u pravcu Jemena. Tako, kada su čuli habere koji su dolazili iz Mekke, o čovjeku koji tvrdi da je Allahov Poslanik govorili su jedni drugima:

"To je taj sa kojim nas jehudije sve vrijeme plaše. Požurimo da nas oni u tome ne preteknu."

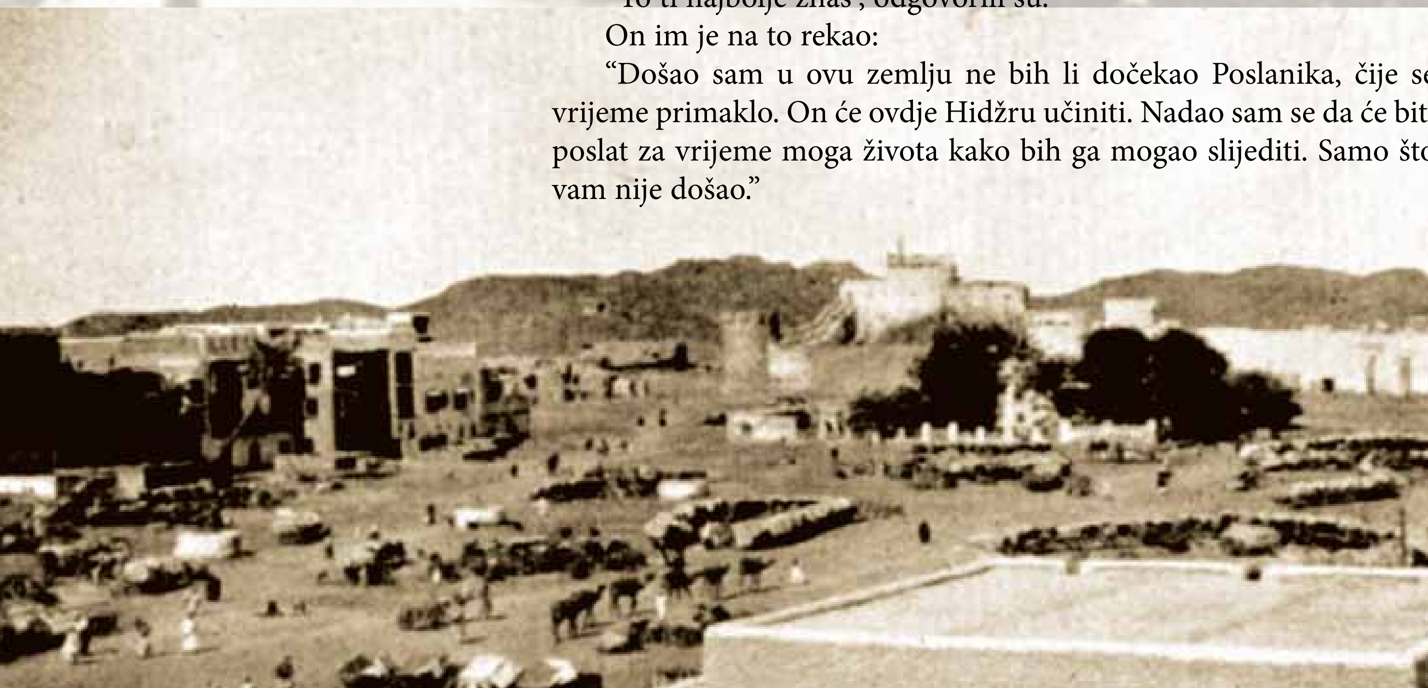
Za islam su postali još pripravniji kad su čuli da je jehudija Ibnul-Hejjban, koji je iz Sirije došao u Medinu i bio poznat kao čovjek čija je dova kabul, na samrtnoj postelji rekao prisutnim:

"O Benu Israelićani, šta me je navelo da napustim zemlju hljeba i vina i nastanim se u zemlji tegobe i gladi?"

"To ti najbolje znaš", odgovorili su.

On im je na to rekao:

"Došao sam u ovu zemlju ne bih li dočekao Poslanika, čije se vrijeme primaklo. On će ovdje Hidžru učiniti. Nadao sam se da će biti poslat za vrijeme moga života kako bih ga mogao slijediti. Samo što vam nije došao."

Sukobi između Hazredža i Evsa

Između oba plemena Kajla raslo je neprijateljstvo. Borbe, koje su potrajale, bile su nepovoljnog ishoda za Evsite, te se oni obrate za pomoć obojici jehudijskih poglavara pa dođe do saveza među njima. Sada to nije bio sukob više pojedinačnih rodova, nego oba plemena u cjelini, pa i ostalih žitelja Medine, te čak i beduina iz okolice. Kod mjesta Buas dođe do odlučujuće bitke, u kojoj Hazredžiti pretrpe veliki poraz. Bitkom kod Buasa je, doduše, uspostavljena ravnoteža između glavnih plemena, ali borbe, koje su i dalje trajale, iscrpljivale su snage grada, a stalne ogorčenosti činile su život građana nepodnošljivim. Tada je u njihov život i prilike stupio posljednji Allahov Poslanik ﷺ.

Prvi bej'at na Akabi

U julu 621. godine po Īsāu عليه السلام, dvanaest ljudi iz Medine sastadoše se sa Resulullahom ﷺ kod Akabe na Mini. To su bili:

- Es'ad ibn Zurare iz plemena Beni Nedždžar
- Avf ibn el-Haris ibn Rifa'at ibn Afra iz plemena Beni Nedždžar
- Rafi ibn Malik ibn el-Udžlan iz plemena Beni Zurejka
- Kutbet ibn Amir ibn Hudejdet iz plemena Beni Selema
- Ukbe ibn Amir ibn Nabi iz plemena Beni Haram ibn Ka'b
- Muaz ibn el-Haris ibn Afra iz plemena Beni Nedždžar
- Zekvan ibn Abdul-Kajs iz plemena Beni Zurejka
- Ubade ibn es-Samit iz plemena Beni Ganem
- Jezid ibn Sa'lebe iz plemena Hulfa' Beni Ganem
- El-Abbas ibn Ubade ibn Nadlet iz plemena Beni Salem
- Ebul-Hejsem ibn et-Tejjihan iz plemena Beni Abdul-Ešhel
- Uvejm ibn Saidet iz plemena Beni Amr ibn Avf

Resulullah ﷺ im se obratio:

تَعَالَوْا بَايِعُونِي عَلَى أَنْ لَا تُشْرِكُوا بِاللهِ شَيْئًا وَلَا تَسْرِقُوا وَلَا تَزْنُوا وَلَا تَقْتُلُوا
أَوْلَادَكُمْ وَلَا تَأْتُوا بِبُهْتَانٍ تَفْتَرُونَهُ بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَأَرْجُلِكُمْ وَلَا تَعْصُونِي فِي
مَعْرُوفٍ فَمَنْ وَفَّى مِنْكُمْ فَأَجْرُهُ عَلَى اللهِ وَمَنْ أَصَابَ مِنْ ذَلِكَ شَيْئًا فَعُوقِبَ
بِهِ فِي الدُّنْيَا فَهُوَ لَهُ كَفَّارَةٌ وَمَنْ أَصَابَ مِنْ ذَلِكَ شَيْئًا فَسَتَرَهُ اللهُ فَأَمْرُهُ إِلَى اللهِ
إِنْ شَاءَ عَاقَبَهُ وَإِنْ شَاءَ عَفَا عَنْهُ

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

"Dođite, dajte mi bej'at (prisegu vjernosti) *na to, da Allahu kao druga nećete ništa pripisivati, da nećete krasti, da nećete zinaluk činiti, da nećete ubijati vašu djecu, da nećete potvoru i iftiru širiti među vama, da mi neposlušnost u onom što je dobro nećete pokazati. Pa ko od vas ovo ispuni njegova nagrada mu je kod Allaha, a ko od ovoga što iznevjeri i bude za to kažnjen na dunjaluku, to mu je otkup. A ko od ovoga što iznevjeri i Allah ga pokrije, njegov slučaj je kod Allaha. Ako hoće kazniće ga, a ako hoće oprostiće mu."*

I oni su mu se na sve što je tražio zakleli.

Mesdžid na Akabi danas

Misionar islama u Medine-i-munevveri

S ovom grupom muslimana Pejgamber ﷺ je poslao Mus'ab ibn Umejra ؓ da ih podučava vjeri. On je poticao iz bogate i ugledne mekkanske porodice, ali je sve to zamijenio za hizmet na Allahovom putu. Došavši u Medinu Mus'ab ؓ se nastanio kod Es'ad ibn Zurareta. Jednoga dana njih dvojica su izašla u namjeri da posjete plemena Beni Abdil Ešhel i Beni Zufer. Kada su ušli u jednu od bašči Beni Zufera i sjeli na bunar zvani Merakk, oko njih se okupi grupa muslimana i dvojica prvaka iz plemena Beni Abdil-Ešhel, Sa'd ibn Muaz i Usejd ibn Hudajr, koji su tada bili mušrici. Pošto su čuli šta priča Mus'ab ؓ, Sa'd reče Usejdu:

"Idi i potjeraj onu dvojicu koji su došli da naše maloumne ljude zavedu i zabrani im da dolaze našim kućama. Da Es'ad ibn Zurare nije sin moje tetke ne bih to od tebe tražio." Usajd uze svoje koplje i krenu do njih. Kad ga vidje Esa'd se obrati Mus'abu ؓ:

"Već ti dolazi prvak svoga plemena, pa Allah te potvrdio kod njega."

Mus'ab ؓ odgovori:

"Ako sjedne, govoriću mu."

Došavši do njih, Usejd im se drsko obrati:

"Zašto ste nam došli? Da zavodite naše maloumne? Napustite ovo mjesto ako vam je život drag."

Mus'ab ؓ ga posavjetova:

"Možeš li sjesti i saslušati, pa ako ti se svidi prihvati, u protivnom, odbij od sebe ono što prezireš."

"Tako je pravo", reče Usejd, pa zabode svoje koplje u zemlju i sjede. Na to mu Mus'ab ؓ poče kazivati o islamu, a onda mu prouči nešto iz Kura'na. Mus'ab ؓ je rekao:

"Allaha mi, kroz njegovo prosvjetljenje i zanos, prepoznali smo mu islam na licu, prije nego je i progovorio."

Potom je Usejd upitao:

"Što je to divno! Kako postupate kad želite pristupiti u ovu vjeru?"

Njih dvojica mu odgovoriše:

"Okupaj se, očisti svoju odjeću, potom posvjedoči istinskim šehadetom, pa klanjaj dva rekata."

Čuvši ovo, Usejd ustade, okupa se, očisti svoju odjeću, prouči šehadet, klanja dva rekata, pa reče:

"Zaista iza mene je čovjek, koji ako pođe za vama, niko od njegova plemena neće za njim izostati. To je Sa'd ibn Muaz, ja ću ga svakako sada na vas uputiti."

Potom je uzeo svoje koplje i pošao do Sa'da koji je sjedio u svom društvu. Opazivši ga, Sa'd reče:

"Allaha mi, dolazi nam drugačijeg lica od onoga s kojim je otišao od nas."

Kad Usejd stade pred njih, Sa'd ga upita:

"Šta si učinio?"

"Allaha mi, govorio sam sa dvojicom ljudi na kojima ništa loše nisam primijetio. Zabranio sam im da se tamo zadržavaju, a oni mi rekoše: 'Učinićemo ti na volju!'"

Ispričao sam Sa'du da je pleme Beni Haris pošlo do Es'ad ibn Zurareta s namjerom da ga ubiju, a da bi tebi pomogli. Razlog tome je, što su saznali da je sin tvoje tetke. Ovim je Usejd htio reći: "Pošto je Es'ad musliman, ti se za njega nećeš zauzeti. Međutim , on je tvoj rođak pa ako dozvoliš da bude ubijen to će za tebe biti poniženje."

Čuvši ovo Sa'd ustade srdit, uze svoje koplje i pođe prema njima. Vidjevši ih smirene shvatio je da je Usejdova želja bila da ih on sasluša. Počeo ih je grditi, a onda rekao Es'ad ibn Zuraretu:

"Allaha mi, o Ebu Umame, da između nas nema srodstva pogodio bih te ovim kopljem. Gušiš nas u našoj kući onim što mrzimo."

Es'ad je već rekao Mus'abu ﵁:

"Allaha mi, doći će ti prvak iza koga je njegovo pleme. Bude li te on slijedio, niko od njih ti leđa neće okrenuti."

Mus'ab ﵁ se obrati Sa'd ibn Muazu:

"Hoćeš li sjesti i saslušati me? Pa ako ti se to svidi prihvati, u protivnom odbij od sebe ono što prezireš."

"Tako je pravo", reče Sa'd, pa zabode svoje koplje u zemlju i sjede. Na to mu Mus'ab ﵁ poče kazivati o islamu, a onda mu prouči nešto iz Kur'ana. Mus'ab ﵁ je rekao:

"Allaha mi, kroz njegovo prosvjetljenje i zanos, prepoznali smo mu islam na licu, prije nego je i progovorio."

Potom ga je Sa'd, upitao:

"Šta činite kada primate islam?"

Njih dvojica ga uputiše:

"Okupaj se, očisti svoju odjeću, potom posvjedoči istinskim šehadetom, pa klanjaj dva rekata."

Sa'd tako učini, a onda uze svoje koplje i pođe svom plemenu. Ugledavši ga, rekoše:

"Allahom se kunemo, već nam se vraća drugačijeg lica od onoga sa kojim je otišao od nas."

Kad dođe do njih, upita:

"O Beni Abdil-Ešhel, ko sam ja među vama?"

Oni odgovoriše:

"Ti si naš prvak, najpametniji među nama i naša sreća."

Na to ih Sa'd upozori:

"Zaista ne dozvoljavam vašim ljudima i vašim ženama da razgovaraju sa mnom dok ne povjeruju u Allaha i Njegova Poslanika."

Tako niko od ljudi i žena ne omrknu a da ne posta musliman, osim jednog čovjeka, a to je El-Usajmir koji je otehirio sa primanjem islama sve do Bitke na Uhudu. Toga dana je primio islam, borio se i poginuo, a da Allahu ﷻ nije učinio ni jedne sedžde.

Za njega je Pejgamber ﷺ rekao:

عَمِلَ قَلِيلًا وَأُجِرَ كَثِيرًا

"Malo radio, a veliku nagradu zadobio."

Mus'ab ﵁ je ostao u kući Es'ad ibn Zurareta ﵁ pozivajući ljude u islam, sve dok nije ostala ni jedna kuća ensarija a da u njoj nije bilo ljudi i žena muslimana. Izuzetak su bile kuće, Beni Umejjeta ibn Zejda, Hatmeta i Vaila, jer je među njima bio pjesnik Kajs ibn el-Uselit kome su oni bili pokorni. On ih je odvraćao od islama sve do pete godine po Hidžri, kad su na dan Hendeka prigrlili islam.

Pred hadždž trinaeste godine poslanstva Mus'ab ibn Umejr ﵁ se vrati u Mekku, noseći Resulullahu ﷺ radosne vijesti o uspjehu.

Drugi bej'at na Akabi

U junu 622. godine u Mekku na hadždž stiže petsto hodočasnika iz Medine, među kojima je bilo sedamdeset i tri muslimana i dvije muslimanke. Po dogovoru sa Resulullahom ﷺ sastali su se u ponoć na mjestu Eš-Šu'ab kod Akabe. Resulullah ﷺ je došao sa svojim amidžom Abbasom koji se prvi obratio skupu, rekavši:

"O skupino Hazredža, Muhammed je od nas, kako to već i znate. Štitili smo ga od našeg naroda, zbog onog što znamo o njemu. On u svom narodu ima ugled, a i zaštitu u svome gradu. Ali on je to već odbio i želi se vama preseliti i pridružiti. Pa ako ste saglasni sa njim i sa onim čemu on poziva, te ako ćete ga štititi od onih koji će mu se suprotstavljati, onda se na to i obavežite. Međutim, ako ga mislite napustiti i na cjedilu ostaviti, nakon što zbog vas ode odavde, ja ga već sada pozivam da to ne učini, jer on zaista ima ugled i zaštitu u svome narodu i svome gradu."

Ka'b ibn Malik ؓ reče:

"Rekli smo Abbasu: 'Čuli smo šta si rekao, ali govori ti, o Resulullah, i uzmi za sebe i svoga Gospodara ono što voliš.'"

Resulullah ﷺ je proučio nešto iz Kur'ana, uputio dovu Allahu ﷻ, poticao želju za islamom, a potom rekao:

أُبَايِعُكُمْ عَلَى أَنْ تَمْنَعُونِي مِمَّا تَمْنَعُونَ مِنْهُ نِسَاءَكُمْ وَأَبْنَاءَكُمْ

"Obavežite mi se na to da ćete me štititi od onog od čega štitite svoje žene i svoju djecu."

MEDINE-I-MUNEVVERA

Tada ga za ruku prihvati Berra' ibn Ma'rur, pa potvrdi:

"Da, tako nam Onog koji te poslao sa Istinom, sigurno ćemo te štititi od onog od čega budemo štitili naše vlastite štićenike."

Ebul Hajsem ibn et-Tejjihan ga upita:

"O Resulullah, zaista između nas i jehudija je sklopljen savez, ali mi ćemo ga raskinuti. Međutim, ako to učinimo i Allah ti dadne da pobijediš svoje neprijatelje, hoćeš li se vratiti svome narodu a nas napustiti?"

Resulullah ﷺ se osmjehnu i odgovori:

بَلِ الدَّمُ الدَّمُ وَالْهَدَمُ الْهَدَمُ أَنَا مِنْكُمْ وَأَنْتُمْ مِنِّي أُحَارِبُ مَنْ حَارَبْتُمْ وَأُسَالِمُ مَنْ سَالَمْتُمْ

"Vaša krv je i moja krv, vaša slabost je i moja slabost. Ja sam od vas a vi od mene. Boriću se protiv koga se vi borite, a biću u miru s kim ste vi u miru."

Nakon ovoga ljudi su prilazili jedan po jedan i davali bej'at. Što se tiče dviju žena, Nesibe bint Ka'b i Esme bint Amr, one se nisu rukovale nego su bej'at dale riječima.

Potom je Resulullah ﷺ rekao:

أَخْرِجُوا إِلَيَّ مِنْكُمْ اثْنَيْ عَشَرَ نَقِيبًا لِيَكُونُوا عَلَى قَوْمِهِمْ بِمَا فِيهِمْ

"Izaberite mi od vas dvanaest nakiba (poglavara) *koji će biti odgovorni za svoje ljude."*

Odmah su mu izabrali devetericu iz plemena Hazredž i trojicu iz plemena Evs. To su:

Nakibi Hazredža: Es'ad ibn Zurare ibn Ades, Sa'd ibn er-Rebia' ibn Amr, Abdullah ibn Revaha ibn Sa'lebe, Rafi ibn Malik ibnul-Udžlan, El-Bera' ibn Ma'rur ibn Sahr, Abdullah ibn Amr ibn Haram, Ubade ibn es-Samit ibn Kajs, Sa'd ibn Ubade ibn Dulejm, El-Munzir ibn Amir ibn Hunejs,

Nakibi Evsa: Usejd ibn Hudajr ibn Simak, Sa'd ibn Hajseme ibn el- Haris, Rufâat ibn Abdul Munzir ibn Zubejr.

Kada je i ovo završeno Pejgamber ﷺ im se obrati:

أَنْتُمْ عَلَى قَوْمِكُمْ بِمَا فِيهِمْ كُفَلَاءُ كَكَفَالَةِ الْحَوَارِيِّينَ لِعِيسَى بْنِ مَرْيَمَ وَأَنَا كَفِيلٌ عَلَى قَوْمِي يَعْنِي الْمُسْلِمِينَ

"Vi ste odgovorni za svoj narod i njegovi jamci kao što su havarijjuni jamčili za Īsāa sina Merjemina, a ja sam jamac za moj narod." (tj. muslimane)

Prisutni na to rekoše: "Da."

Hidžra

Resulullah ﷺ je rekao muslimanima:

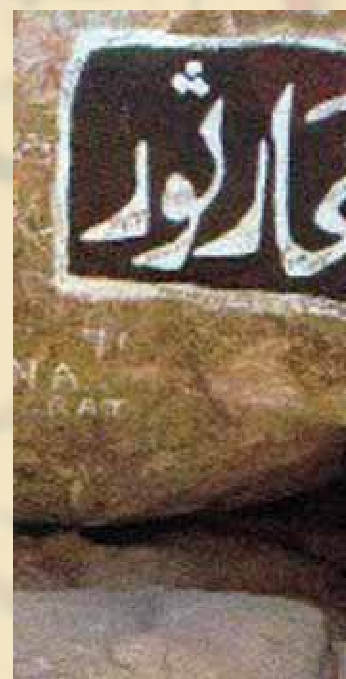
إِنِّي رَأَيْتُ دَارَ هِجْرَتِكُمْ ذَاتَ نَخْلٍ بَيْنَ لَابَتَيْنِ، وَهُمَا الْحَرَّتَانِ

"Ja sam vidio kuću u koju ćete vi iseliti. To je mjesto sa puno palmi između dva kamenjara, a to su dvije vulkanske stijene."

Tako je otpočela Hidžra nakon dva mjeseca i nekoliko dana od drugog bej'ata na Akabi. U Mekki su od muslimana ostali Resulullah ﷺ, Ebu Bekr i Alija, izuzimajući one muslimane koje su u tome onemogućili mušrici. U noći 27. safera (12. septembra 622. godine), Resulullah ﷺ krenu put Medine sa svojim vjernim drugom Ebu Bekrom ؓ. Nakon tri dana provedena u pećini Sevr krenuše dalje sa vodičem Abdullahom ibn Erkatom. On ih je poveo niže Mekke, pa sve do obale gdje su presjekli put kod Usfana. Niže Emedža' nastavili su dalje preko Kudejda, Harrara, klanca Merra kroz prokop Likfe, a odatle kroz prokop Mehadž, zatim dalje preko Merdžih Mehadža kroz Zul-Gadvejn, kroz dolinu Zu Kišr preko Džedadžida, Adžreda, Zu Selema u dolinu A'da prokop Tihin, Ababid, Fedždža a onda niže do Ardža. Odatle ih je vodič proveo kroz klanac A'ir, desno od Rekube, a onda niže u dolinu Ri'm, da bi 12. rebiul-evvela (23. septembra), u podne, stigli u naselje Kubā, predgrađe Medine, kod plemena Benu Amr ibn Avf. Ugledavši ga prvi, jedan jehudija je koliko ga grlo služi povikao:

"O Benu Kajla, vaša sreća je došla."

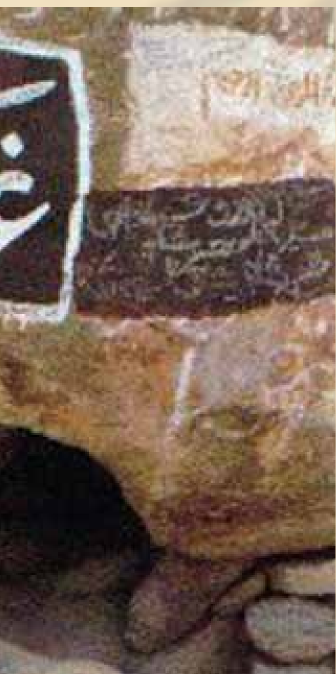
Pećina na brdu Sevr

Dočekan od mnoštva ljudi Resulullah ﷺ, je prvo prihvatio gostoprimstvo Kulsum ibn el-Hedma, da bi potom prešao u kuću Sa'd ibn Hajsemeta, koji je bio neoženjen. Hazreti Ebu Bekr ؓ se smjestio u kući Hubejba ibn Isafa. Nakon što je u Mekki ljudima vratio ono što su pohranili kod Resulullaha ﷺ i hazreti Alija ؓ im se priključi u Kubāu. Resulullah ﷺ je ostao četiri dana: ponedjeljak, utorak, srijedu i četvrtak i za to vrijeme sagradio mesdžid i u njemu klanjao. Po Allahovoj ﷻ uputi Pejgamber ﷺ ih je napustio u petak. Vrijeme džume ga zadesi u plemenu Benu Salim ibn Avf. Tu u dolini Rānūnā' u prisustvu stotinjak ljudi klanjao je prvu džumu u Medini.

1 - Put Hidžre danas

2 - Pravac Pejgamberove ﷺ Hidžre

طريق الهجرة

MEDINE-I-MUNEVVERA

MEDINE-I-MUNEVVERA

MEDINE-I-MUNEVVERA

Tom prilikom, nakon što je hvalio Allaha ﷻ, rekao je:

أيها الناس فقدموا لأنفسكم تعلمن والله ليصعقن أحدكم ثم ليدعن غنمه
ليس لها راع ثم يقول له ربه وليس له ترجمان ولا حاجب يحجبه دونه: ألم
يأتك رسولي فبلغك وآتيتك مالا وأفضلت عليك فما قدمت لنفسك
فلينظرن يمينا وشمالا فلا يرى شيئا ثم لينظرن قدامه فلا يرى غير جهنم
فمن استطاع أن يقي وجهه من النار ولو بشق تمرة فليفعل ومن لم يجد فبكلمة
طيبة فإن بها تجزى الحسنة بعشر أمثالها إلى سبعمائة ضعف والسلام عليكم و
رحمة الله وبركاته

"O ljudi! Pripremite se za ono što sutra dolazi. Znajte, vallahi da će svako od vas umrijeti i ostaviti svoje stado bez pastira. Potom će mu reći njegov Gospodar, a tada neće imati tumača niti zaklona da se zakloni od Njega: 'Zar ti nije došao Moj Poslanik i Objavu ti dostavio? Zar ti nisam dao imetak i druge počasti, pa šta si pripremio za sebe?' On će tada pogledati desno i lijevo, ali ništa neće vidjeti. Potom će pogledati ispred sebe, ali neće vidjeti ništa drugo do Džehennem. Pa ko je u stanju da svoje lice spasi od vatre, neka to učini, makar i sa pola hurme. A ko i to ne nađe onda sa lijepom riječju. Zaista se ona, kao i svako dobro djelo, nagrađuje deseterostruko do sedam stotina puta. Neka je selam na vas, rahmet Allahov i Njegov bereket."

MEDINE-I-MUNEVVERA

MEDINE-I-MUNEVVERA

Ulazak u Medine-i-munevveru

Nakon džume prilazili su mu predstavnici raznih plemena nudeći mu svoje gostoprimstvo, ali on ﷺ, bi ih svaki put zamolio:

خَلُّوا سَبِيلَهَا فَإِنَّهَا مَأْمُورَةٌ

"Oslobodite joj put (devi), *jer ona hodi po Allahovom emru."*

Kada je deva došla do mjesta gdje se danas nalazi Pejgamberov ﷺ mesdžid, tu se zaustavila i kleknula. Tada je to mjesto služilo za sušenje hurmi, a pripadalo je dvojici jetima iz plemena Beni Nedždžar, čiji staratelj je bio Muaz ibn Afra. Pejgamber ﷺ i dalje je sjedio na devi. Ona se podigla i sa tog mjesta malo udaljila, pri čemu je Pejgamber ﷺ nije držao za povodac niti upravljao. Potom se ona ponovo okrenula i vratila na isto mjesto pa kleknula i spustila svoj vrat na zemlju. Pejgamber ﷺ je tada sišao, a njegove stvari je uzeo Ebu Ejjub ؓ i unio u svoju kuću.

Navikavanje na novu sredinu

Medinska klima nije baš odgovarala muhadžirima. O tome nam ovako govori hazreti Aiša radijallahu anha:

"Nakon što je Resulullah ﷺ stigao u Medinu, razboljeli su se Ebu Bekr i Bilal. Kada bi Ebu Bekra uhvatila groznica, govorio bi: 'Svaki čovjek osvane sa svojom porodicom, a smrt mu je bliža od kaiša njegovih nanula.'

A kada bi groznica popustila Bilala, podigao bi svoj glas govoreći:

'Želio bih znati hoću li još jednu noć prenoćiti u dolini (Mekke) a oko mene izhir i dželil. Da li ću jednog dana doći do vode Medženne, hoće li mi se ukazati brežuljci Šamet i Tafil? Allahu moj, prokuni Šejbe ibn Rebiu, Utbe ibn Rebiu i Umejja ibn Halefa, kao što su oni nas prognali iz naše zemlje u zemlju zahvaćenu zarazom.'

Zato je Resulullah ﷺ u dovi zamolio:

اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيْنَا الْمَدِينَةَ كَحُبِّنَا مَكَّةَ أَوْ أَشَدَّ اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي صَاعِنَا وَفِي مُدِّنَا وَصَحِّحْهَا لَنَا وَانْقُلْ حُمَّاهَا إِلَى الْجُحْفَةِ

'Allahu moj, omili nam Medinu kao što si nam omilio Mekku ili još više! Allahu moj, daj nam bereket u naše saove i muddove (vrsta mjere) *i učini nam je zdravom, a njenu groznicu prenesi u Džuhfu* (mjesto između Mekke i Medine).'"

Pejgamberov ﷺ mesdžid

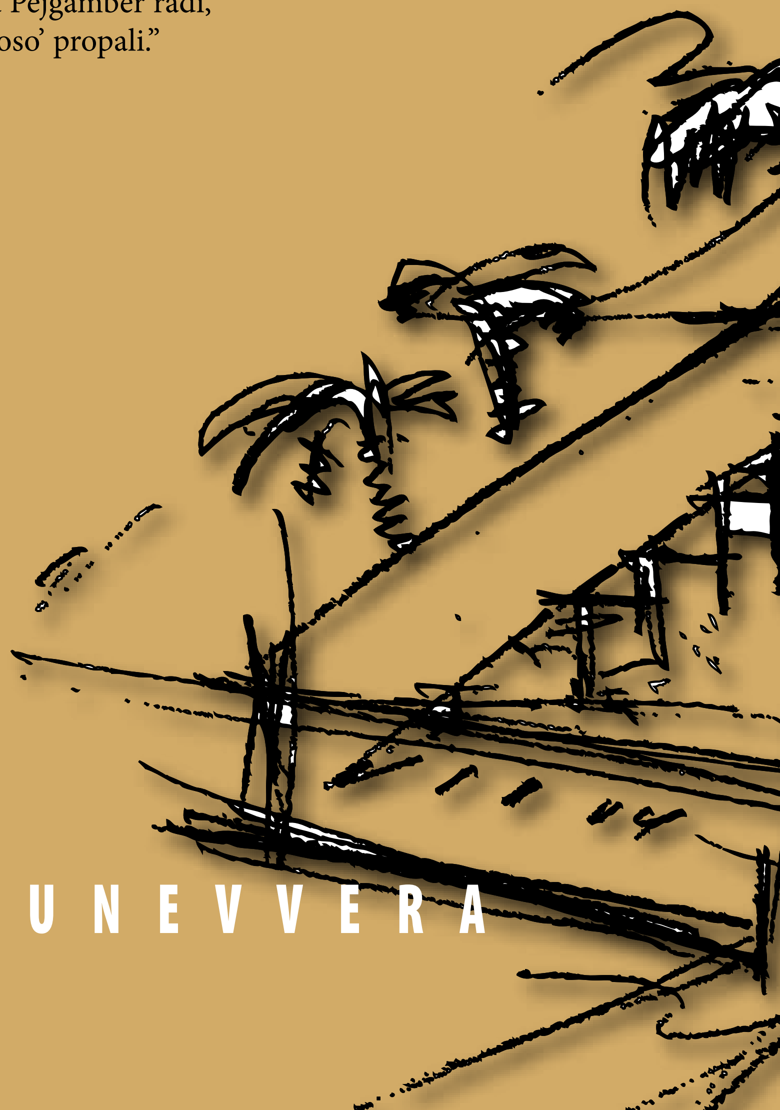
Na mjestu gdje se zaustavila njegova deva, Pejgamber ﷺ je naredio gradnju Mesdžida. To zemljište je kupio od dvojice jetima o kojima je već bilo riječi. I sam je prenosio ćerpić i kamenje govoreći:

اَللّٰهُمَّ لَا عَيْشَ اِلَّا عَيْشُ الْآخِرَةِ فَاغْفِرْ لِلْاَنْصَارِ وَالْمُهَاجِرَةِ

هٰذَا الْحِمَالُ لَا حِمَالَ خَيْبَرِ هٰذَا اَبَرُّ رَبَّنَا وَاَطْهَرُ

"Allahu moj, nema života osim ahiretskog života
pa oprosti ensarijama i muhadžirima.
Ovakvi plodovi a ne plodovi hajberski,
ovakav je bolji kod našeg Gospodara i čistiji."

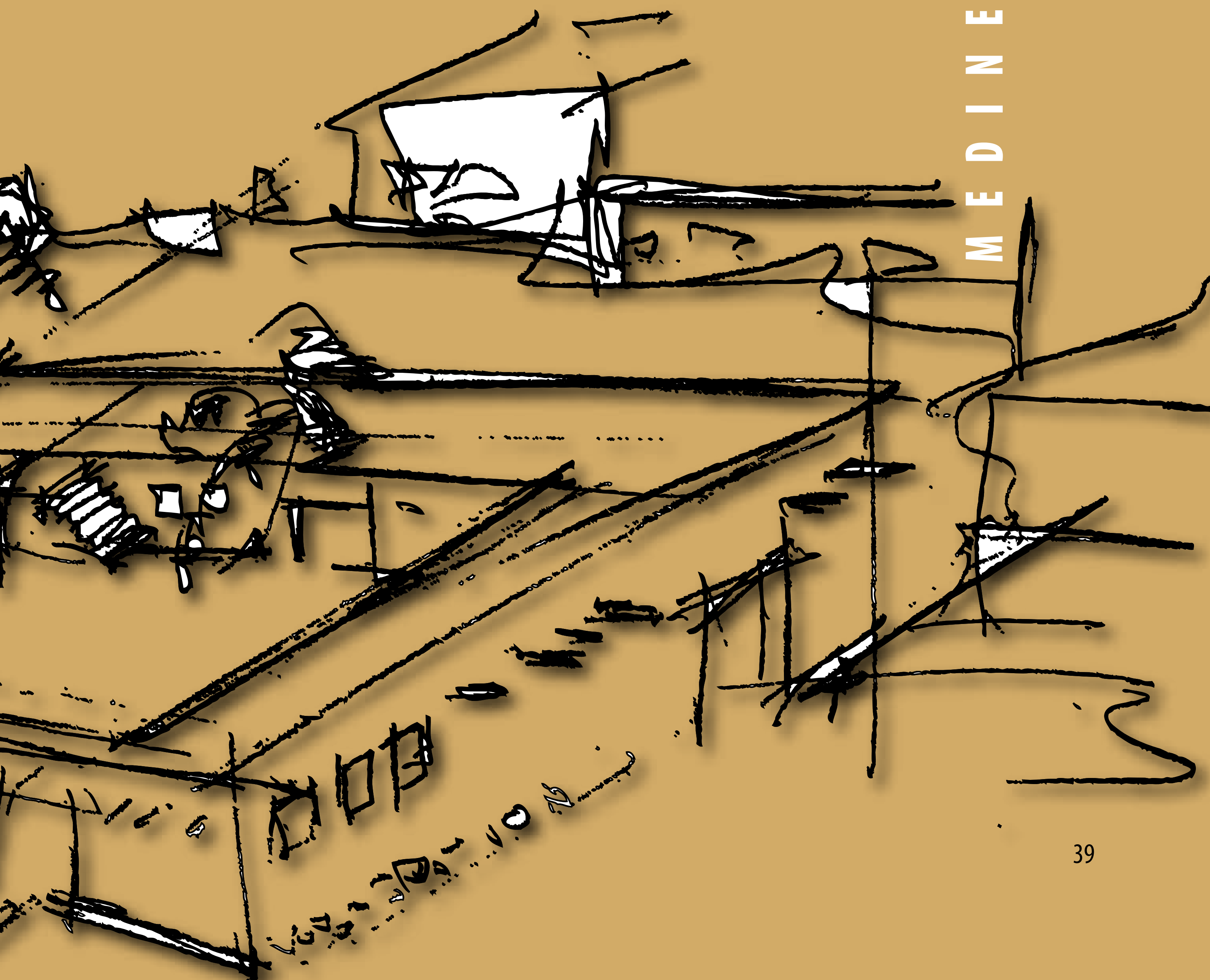
Na ovo, jedan od ashaba dodao je u stihu:
"Da mi sjedimo, a Pejgamber radi,
to bi od nas bio poso' propali."

MEDINE-I-MUNEVVERA

MEDINE-I-MUNEVVERA

Na tom mjestu su bili jedna jama, nekoliko palmi i stabla garkada. Resulullah ﷺ naredi da se jama zatrpa i zaravni, a palme i stabla posijeku. Potom se Kibla odredila prema Bejtul-makdisu. Temelji Mesdžida visoki tri aršina su bili od kamena, zidovi podignuti od ćerpića i gline, krov od palmina granja, a stubovi od palminih debla. Tlo Mesdžida su prekrili pijeskom i šljunkom. Imao je troja vrata. Njegova dužina od Kible do ulaza iznosila je 100 aršina, a isto tolika je bila i njegova širina. Uz Mesdžid je sagrađeno nekoliko soba za Pejgambera ﷺ i njegovu porodicu, tako da se Pejgamber ﷺ preselio iz kuće hazreti Ebu Ejjuba ﵁ u svoju kuću. Kraj Mesdžida je sagrađena poveća sofa, koja je danju imala ulogu medrese, a noću pružala konak beskućnicima.

Ezan

Nakon što je izgradnja Mesdžida završena, muslimani su na namaz dolazili bez nekog naročitog poziva. Najprije je Pejgamber ﷺ razmišljao o tome da se na namaz poziva rogom, kao što to čine jehudije. Pošto mu se to ne svidje, naredi da se napravi jedno zvono, čijim bi se udaranjem muslimanima oglašavalo vrijeme namaza.

U to vrijeme Abdullah ibn Zejd ؓ usni san koji tog jutra ispriča Resulullahu ﷺ:

"Sinoć u snu vidjeh čovjeka kako prolazi pored mene. Bio je odjeven u dva zelena ogrtača a u ruci je nosio zvono. Upitah ga:

'O Allahov robe, hoćeš li mi prodati to zvono?'

'Šta želiš sa njim raditi?' upitao je.

'Da njime pozivamo na namaz.'

'Hoćeš li da ti kažem nešto što je bolje od toga?'

'Hoću, svakako.'

'Reci:

Allahu ekber; Allahu ekber, Allahu ekber, Allahu ekber.
Ešhedu en la ilahe illellah, ešhedu en la ilahe illellah.
Ešhedu enne Muhammeden resulullah, ešhedu enne Muhammeden resulullah.
Hajje ales-salah, hajje ales-salah.
Hajje alel-felah, hajje alel-felah.
Allahu ekber, Allahu ekber.
La ilahe illellah.'"

Kad je ovo ispričao Resulullahu ﷺ, on ﷺ reče:

إِنَّ هٰذِهِ لَرُؤْيَا حَقٌّ فَقُمْ مَعَ بِلَالٍ فَإِنَّهُ أَنْدَى وَأَمَدُّ صَوْتًا مِنْكَ فَأَلْقِ عَلَيْهِ مَا قِيلَ لَكَ وَلْيُنَادِ بِذٰلِكَ

"Zaista taj san je istina. Ustani sa Bilalom jer on ima snažniji i prodorniji glas od tebe. Prenesi mu ono što ti je rečeno, pa neka tako poziva."

Kada je Omer ؓ u svojoj kući čuo Bilalov poziv na namaz, žurno je došao Resulullahu ﷺ vukući svoj ogrtač po zemlji, rekavši:

"O Resulullah, tako mi Onog koji te poslao sa Istinom i ja sam usnio isto ovo što on govori."

Na to je Resulullah ﷺ rekao:

فَلِلّٰهِ الْحَمْدُ فَذٰلِكَ أَثْبَتُ

"Pa neka je Allahu hvala, time je još potvrđenije."

MEDINE-I-MUNEVVERA

MEDINE-I-MUNEVVERA

1. "U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog. Ovo je povelja od Muhammeda, Allahova poslanika, a odnosi se na sve vjernike i muslimane iz plemena Kurejš i iz Jesriba, kao i na one koji ih budu slijedili, priključili im se i zajedno sa njima se borili.

2. Oni su jedan Ummet različit od drugih ljudi.

3. Muhadžiri iz plemena Kurejš trebaju, u skladu svoje dosadašnje prakse, da zajednički plaćaju krvarinu među sobom, i svoje zarobljenike na lijep i pravedan način oslobađaju, kako to i dolikuje muslimanima.

4. Pripadnici Benu Avfa će plaćati svoje krvarine u skladu sa svojom dosadašnjom praksom i svaki njihov ogranak će oslobađati svoje zarobljenike na lijep i pravedan način, kako to i dolikuje muslimanima.

5. Isto tako će pripadnici plemena Benu Sa'da, Benu Džušem, Benu Nedždžar, Benu Amr ibn Avf, Benu Nebit i Benu Avs plaćati svoje krvarine u skladu sa svojom dosadašnjom praksom i svaki njihov ogranak će oslobađati ili otkupljivati svoje zarobljenike na lijep i pravedan način.

6. Muslimani neće sklopiti savez sa oslobođenikom nekog drugog muslimana bez njegove saglasnosti.

7. Bogobojazni vjernici će ustati protiv onog koji im čini nasilje ili pokušava nepravdu, grijeh, neprijateljstvo i nered među vjernicima posijati. Zajednički će usmjeriti svoje ruke protiv njega, pa makar bio i sin jednog od njih.

8. Vjernik neće zbog nevjernika ubiti vjernika, niti će pomoći nevjernika protiv vjernika.

9. Allahova zaštita je jedna jedina; pruži li i najskromniji od vjernika zaštitu nekom strancu, onda je to dužnost i za sve ostale. Vjernici stoje, nasuprot drugim ljudima, u uzajamnom odnosu poput gospodara i oslobođenika.

10. Jehudije koji budu uz nas uživaće istu pomoć i podršku. Neće im se činiti nepravda, niti pomagati njihovim neprijateljima.

11. Mir vjernika je jedinstven. Ni jedan vjernik ne smije za sebe, sklopiti mir u borbi na Allahovom putu, mimo drugih vjernika. To može biti samo na osnovi pravde i jednakosti.

12. U svakom pohodu borbene jedinice, koje su uz nas, smjenjivaće jedna drugu.

13. Vjernici će, za prolivenu krv u borbi na Allahovom putu, naplatiti krvarinu jedan za drugog.

14. Bogobojazni vjernici se drže najbolje i najispravnije Upute.

15. Mušrik iz Medine ne smije pružiti zaštitu kurejšijskom imetku niti nekom od njih, niti vjernika sprečavati u tome (da napadne Kurejšije).

16. Ako neko na "bi gajri hakk" ubije vjernika, pašće pod zakon odmazde, osim ako se zastupnik ubijenog zadovolji isplatom krvarine. Inače, svi vjernici su dužni zajednički ustati protiv ubice i osigurati provedbu zakona nad njim.

17. Vjerniku, koji se saglasio sa sadržajem ove Povelje i koji vjeruje u Allaha i Sudnji dan, nije dozvoljeno jednom zločincu pomoći ili mu zaštitu pružiti. Onoga ko to, ipak, učini, stići će prokletstvo i srdžba Allahova na Sudnjem danu i ničim se za to neće moći otkupiti.

18. Po bilo kojem pitanju da se raziđete, obratićete se Allahu ﷻ i Muhammedu ﷺ.

19. Jehudije od sebe dijele troškove sa vjernicima, dokle god budu saveznici u borbi.

20. Jehudije iz plemena Beni Avf čine sa muslimanima jednu zajednicu. Jehudijama njihova vjera, a muslimanima njihova! Ovo važi kako za njih same tako i za njihove štićenike, izuzimajući onog koji bude činio nasilje ili grijeh. On će samo sebi i svojoj porodici nauditi.

21. Ovo isto važi i za jehudije iz plemena Benu Nedždžar, Benu Haris, Benu Sa'ide, Benu Džušem, Benu Avs, Benu Sa'lebe, Džefna jedan ogranak Sa'lebe i Benuš Šutejba. Vjernost je brana izdajstvu.

22. Za oslobođenike Benu Sa'lebe važi isto, a također i za bliske prijatelje jehudija.

23. Niko od ovih ne može izaći u borbu bez dozvole Muhammeda ﷺ, ali on neće sprečavati osvetu za nanesene rane. Ko ubije drugog, pa taj uništava samog sebe i svoju porodicu,izuzimajući onog kome je nasilje učinjeno; Allah će sa njim biti zadovoljan.

24. Jehudije će podmirivati svoje troškove, a isto tako i muslimani svoje. Oni će pomagati jedni druge protiv onih koji napadnu na ljude obuhvaćene ovom Poveljom. Među njima će vladati prijateljski odnosi i vjernost bez prevare.

25. Niko neće nanositi štetu svome savezniku. Kome se nepravda učini taj će biti pomognut.

26. Jehudije od sebe dijele troškove sa vjernicima dokle god budu saveznici u borbi.

27. Dolina Jesriba je sveta za sve one obuhvaćene ovom Poveljom.

28. Sa osobom pod zaštitom postupaće se kao i sa onim koji mu je zaštitu pružio, sve dotle dok on ne počini štetu i izdajstvo.

29. Žena može pružiti zaštitu samo uz saglasnost njene porodice.

30. Kad se, između onih ovom Poveljom obuhvaćenih, nešto desi ili kakva svađa izbije iz koje bi mogla smutnja proisteći, treba se obratiti Allahu ﷻ i Muhammedu Njegovom poslaniku ﷺ. Allah ﷻ prima sve što je u ovoj Povelji.

31. Nema pružanja zaštite Kurejšijama i njihovim pomagačima.

32. Oni koji su ovom poveljom obuhvaćeni pomagaće jedni drugima protiv svakog ko napadne Jesrib.

33. Ako se od jehudija zatraži da zaključe mir, oni će ga zaključiti i poštivati. Isto tako će postupati i muslimani ako od njih to zatraže jehudije, izuzimajući borbu za vjeru.

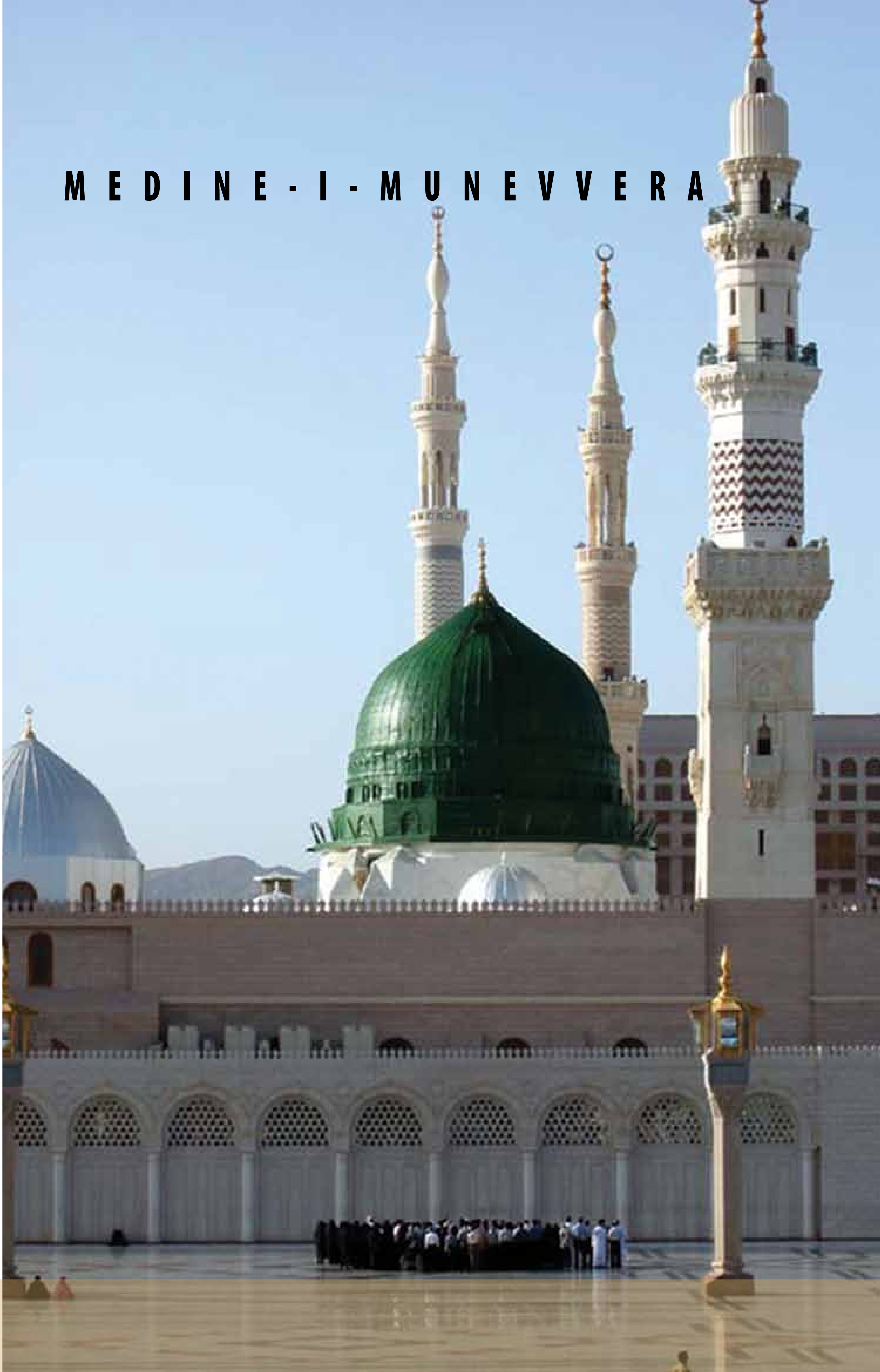
34. Svakom pripada zaštita na strani u kojoj živi.

35. Jehudije plemena Evs i njihovi štićenici imaju ista prava i dužnosti kao i svi drugi obuhvaćeni ovom Poveljom, dokle god se nje budu pridržavali. Vjernost je brana izdajstvu.

36. Ko nešto učini mimo ovoga, čini to na svoju štetu.

37. Allah ﷻ odobrava ovu povelju. Ona ne štiti nasilnika niti krivca. Onaj ko krene na pohod iz Medine biće zaštićen kao i onaj koji u njoj ostane, dokle god nasilje ili izdajstvo ne počini. Allah ﷻ je uz onog ko je ispravan i koji Ga se boji, a i Muhammed Resulullah ﷺ.

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

Bratimljenje

U kući Enesa ibn Malika ؓ Resulullah ﷺ je izvršio bratimljenje između muhadžira i ensarija. To bratstvo se temeljilo na međusobnom potpomaganju i naslijeđivanju nakon smrti mimo krvnih srodnika. Ovakvo naslijeđivanje je bilo na snazi do Bitke na Bedru, kada je dokinuto u korist srodnika ajetom:

وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ

A rođaci su prema, Allahovoj Knjizi, jedni drugima preči.

El- Enfāl 75

Od onoga što nam je pouzdano preneseno znamo da je Resulullah ﷺ pobratimio:

Hamzu ibn Abdulmuttaliba i Zejda ibn Harisa,
Džaʼfera ibn Ebi Taliba i Muaza ibn Džebela,
Ebu Bekra es-Siddika ibn Ebi Kuhafe i Haridža ibn Zuhejra,
Omera ibnul-Hattaba i Itban ibn Malika,
Ebu Ubejdu ibnul-Džerraha i Saʼda ibn Muaza,
Abdurrahmana ibn Avfa i Saʼda ibnul-Rebiʼ,
Zubejra ibnul Avvama i Seleme ibn Seleme ibn Vakša,
Osmana ibn Affana i Evsa ibnul-Munzira,
Talhu ibn Ubejdullaha i Kaʼba ibn Mālika,
Seida ibn Zejda ibn Amra ibn Nufejla i Ubejja ibn Kaʼba,
Musʼaba ibn Umejra i Ebu Ejjuba Halida ibn Zejda,
Ebu Huzejfu ibn Utbe i Ubada ibn Bišra,
Ammara ibn Jasira i Hatiba ibn Ebi Beltea,
Selmana Farisiju i Ebu Derdaʼ,
Bilala ibn Rebaha i Ebu Ruvejha, ؓ.

Vidjevši da je ostao sam Hazreti Alija ؓ je upitao za svog pobratima na što mu je Resulullah ﷺ odgovorio:

أَنْتَ أَخِي فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ

"Ti si moj brat i na dunjaluku i na ahiretu."

Preseljenje Rukajje, radijallahu anha

Kada je Resulullah ﷺ krenuo na Bedr, Rukajja, radijallahu anha, se teško razboljela, pa je hazreti Osmanu rekao da ostane uz nju. Rukajja, radijallahu anha je preselila onog dana kada je u Medinu Zejd ibn Haris ﷺ donio radosnu vijest o pobjedi Resulullaha ﷺ nad mušricima.

Vidjevši Osmanovu zabrinutost Pejgamber ﷺ ga zapita:

مَالِي أَرَاكَ مَهْمُومًا

"Zašto si zabrinut?"

"Allahov Poslaniče, je li ikoga snašlo ono što je mene? Preselila je kćerka Resulullaha ﷺ koja je bila moja supruga, pa se tako prekinula rodbinska veza između mene i njega."

Dok su tako razgovarali. Pejgamber ﷺ reče:

MEDINE-I-MUNEVVERA

هٰذَا جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَأْمُرُنِي عَنِ اللّٰهِ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ أُزَوِّجَكَ أُخْتَهَا أُمَّ كُلْثُومٍ عَلَى مِثْلِ صَدَاقِهَا وَعَلَى مِثْلِ عِشْرَتِهَا

"Ovo je Džibril, došao mi je sa naredbom od Allaha Uzvišenog da ti vjenčam njenu sestru Ummi Kulsum, sa istim vjenčanim darom, uspostavljajući ponovo iste rodbinske veze."

Namjera Kurejšija da u Medini ubiju Resulullaha ﷺ

Nakon sjajne pobjede muslimana na Bedru, u hidžru kod Ka'be se sastadoše Umejr ibn Vehb, poznat kao jedan od šejtana Kurejša, i Safvan ibn Umejje. Govoreći o svojim poginulim prvacima Safvan se požali:

"Boga mi, u životu nakon njih nema hajra."

Na to mu Umejr odvrati:

"Boga mi, istinu si rekao. Da nisam pod dugom i da ne strahujem za porodicu,kunem ti se Bogom, otišao bih do Muhammeda da ga ubijem. Uz to, prema njima imam obavezu, jer moj sin je zatočen kod njih."

Ovu priliku Safvan iskoristi, pa lukavo predloži:

"Tvoj dug je moja briga i ja ću ga vratiti za tebe. Tvoja porodica će biti sa mojom porodicom i oporukom ću im dodijeliti dio onog što iza mene preostane. Ništa neću učiniti što bi njih moglo oslabiti."

Umejr ga upozori:

"Pokrij ovo o čemu smo govorili."

"Uradiću tako", odgovori Safvan.

Potom Umejr naoštri svoju sablju i na nju stavi otrov pa tako dođe u Medinu. Dok je na vratima Mesdžida vezao svoju jahalicu, opazi ga Omer ibnul-Hattab رضي الله عنه, koji je sa grupom muslimana razgovarao o Allahovim ﷻ počastima njima darovanim na dan Bedra, pa primjeti:

Zidine stare Medine

"Ovaj pas, neprijatelj Allahov, Umejr, došao je opasan sabljom."
Potom uđe kod Pejgambera ﷺ i reče:
"O Nebijjullah, ovaj neprijatelj Allahov, Umejr, došao je opasan sabljom."

فَاَدْخِلْهُ عَلَيَّ

"Uvedi ga meni", reče Pejgamber ﷺ.

Pa priđe Umejr, a Omer ؓ ga povuče za nosač sablje, stavi mu ga za vrat pa reče nekolicini ensarija:

"Uđite kod Resulullaha ﷺ, sjedite kod njega i dobro pazite da mu se šta ne desi od ovog pokvarenjaka. Zaista on nije pouzdan."

Tada ga uvede, a Resulullah ﷺ, vidjevši Omera ؓ kako drži nosač sablje na njegovom vratu, blago naredi:

اَرْسِلْهُ يَا عُمَرُ اُدْنُ يَا عُمَيْرُ

"Pusti ga Omere, a ti Umejre priđi."
On priđe i reče:
"Dobro jutro."

قَدْ اَكْرَمَنَا اللّٰهُ بِتَحِيَّةٍ خَيْرٍ مِنْ تَحِيَّتِكَ يَا عُمَيْرُ بِالسَّلَامِ تَحِيَّةِ اَهْلِ الْجَنَّةِ

"Allah nas je počastio pozdravom boljim od tvog pozdrava Umejre, sa selamom, pozdravom stanovnika Dženneta", odvrati mu Pejgamber ﷺ, pa nastavi:

مَا جَاءَ بِكَ يَا عُمَيْرُ

"Zašto si došao Umejre?"
On nastavi:
"Došao sam radi onog zatočenika koji je u vašim rukama, pa postupajte lijepo sa njim."

فَمَا بَالُ السَّيْفِ فِي عُنُقِكَ

"A što će ti sablja oko vrata?"
On zatečen, odgovori:
"Allah sablje ružnim učinio, zar smo od njih kakve koristi imali?"

اُصْدُقْنِي مَا الَّذِي جِئْتَ لَهُ

"Istinu mi reci zbog čega si došao?"
On odgovori zbunjeno:
"Došao sam zbog onog što sam ti već spomenuo."

Tada mu Pejgamber ﷺ reče:

بَلْ قَعَدْتَ أَنْتَ وَصَفْوَانُ بْنُ أُمَيَّةٍ فِي الْحِجْرِ فَذَكَرْتُمَا أَصْحَابَ الْقَلِيبِ مِنْ قُرَيْشٍ ثُمَّ قُلْتَ: لَوْلَا دَيْنٌ عَلَيَّ وَعِيَالٌ عِنْدِي لَخَرَجْتُ حَتَّى أَقْتُلَ مُحَمَّدًا فَتَحَمَّلَ صَفْوَانُ بِدَيْنِكَ وَعِيَالِكَ عَلَى أَنْ تَقْتُلَنِي وَاللَّهُ حَائِلٌ بَيْنَكَ وَبَيْنَ ذَلِكَ

“Ne, nego si sa Safvanom ibn Umejje sjedio u hidžru i tu spominjali one od Kurejšija koji su bačeni u bunar na Bedru. Potom si rekao: ‘Da nisam pod dugom i da nemam porodicu, otišao bih da ubijem Muhammeda.’ Pa je Safvan preuzeo tvoj dug i prihvatio tvoju porodicu samo zato da me ubiješ. A Allah je zapreka između tebe i onoga što si dogovorio.”

“Svjedočim da si ti Resulullah. Mi smo, o Resulullah, lažnim smatrali Vijesti sa neba koje si nam donosio i Objavu koja ti se spuštala. Ovom dogovoru nije niko prisustvovao osim mene i Safvana. Tako mi Allaha, sada znam da te o tome nije niko obavijestio do Allah. Hvala Allahu koji me je uputio u islam i doveo me na ovo mjesto.”

Potom on donese istinski šehadet, a Resulullah ﷺ se obrati prisutnim:

فَقِّهُوا أَخَاكُمْ فِي دِينِهِ وَأَقْرِئُوهُ الْقُرْآنَ وَأَطْلِقُوا لَهُ أَسِيرَهُ

“Podučite vašeg brata u vjeri, naučite ga Kur’anu i oslobodite mu sina.”

Umejr je potom obećao:

“Činio sam sve što sam mogao da spriječim širenje islama, od sada ću činiti sve što je u mojoj moći da se on što više proširi.”

Umejr se vratio u Mekku gdje je njegovim sebebom mnogo ljudi prigrlilo islam.

Prvi napad mušrika na Medine-i-munevveru

Nakon poraza na Bedru Ebu Sufjan se zavjetovao da voda neće oprati njegovu glavu od džunupluka dok ne napadne Muhammeda ﷺ. Tako je sa dvije stotine konjanika pošao put Medine. Zaustavio se nadomak Medine pored brda Nejb, jer se bojao da otvoreno napadne grad. Pod okriljem noći, ušao je u jehudijsku četvrt namjeravajući da se sastane sa Hujejjom ibn Ahtab. Kad mu ovaj iz straha nije otvorio vrata otišao je do Selam ibn Miškema, prvaka Benu Nadira, koji mu je pružio gostoprimstvo i izvijestio ga o stanju u Medini. Potom se Ebu Sufjan vratio iste noći do svojih drugova, pa otposlao jednu grupu koja napade medinsku četvrt El-Arid. Tu su srušili zidove jednog palmišta, popalili palme, na straži ubili jednog ensariju i njegovog zaštitnika, a onda se dali u bijeg prema Mekki.

Saznavši za ovo Resulullah ﷺ krenu u potjeru za njima, ali su oni već umakli odbacujući uz put mnoge stvari kako bi sebi bijeg olakšali. Sa pokupljenom opremom muslimani su se vratili u Medinu. Stoga je ovaj pohod i nazvan "Pohod na Sevik" (opremu). Dogodio se u mjesecu zul-hidždžetu druge godine po Hidžri, a dva mjeseca nakon Bitke na Bedru.

Pokušaj jehudija da posiju razdor među muslimanima

Prošao je Šas ibn Kajs jehudijiski šejh ostario u kufru, žestok pakosnik i zavidnik muslimana, pored grupe ashaba Resulullaha ﷺ iz plemena Evs i Hazredž. Teško mu pade gledajući kako je islam među njima uspostavio ljubav i slogu nakon njihovog međusobnog neprijateljstva u džahilijjetu, pa reče:

"Sakupi se Benu Kajla u ovom gradu. Tako mi Boga nema nam opstanka dok su oni na okupu."

Potom naredi mladiću jehudiji koji je bio sa njim:

"Idi i pridruži im se, sjedi sa njima i podsjeti ih na dane Buasa. Izrecituj im i neke od pjesama vezane za taj događaj."

Kad to mladić uradi, među muslimanima poteče priča, rasprava i hvalisanje što dovede do otvorenog poziva na oružje. U takvoj situaciji dođe im Resulullah ﷺ sa grupom muhadžira pa ih upozori:

يَا مَعْشَرَ الْمُسْلِمِينَ اللهَ اللهَ أَبِدَعْوَى الْجَاهِلِيَّةِ وَأَنَا بَيْنَ أَظْهُرِكُمْ بَعْدَ أَنْ هَدَاكُمُ اللهُ لِلْإِسْلَامِ وَأَكْرَمَكُمْ بِهِ وَقَطَعَ بِهِ عَنْكُمْ أَمْرَ الْجَاهِلِيَّةِ وَاسْتَنْقَذَكُمْ مِنَ الْكُفْرِ وَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ

"O skupino muslimana! Allah, Allah! Zar ćete se vratiti u džahilijjet a ja među vama, nakon što vas je Allah uputio u islam i njime vas počastio, islamom od vas uklonio sve ono što ima veze sa džahilijjetom, spasio vas od kufra i povezao vaša srca?"

Muslimani shvatiše da je šejtan među njima posijao neprijateljstvo pa zaplakaše grleći se međusobno, iskazujući poslušnost i pokornost Resulullahu ﷺ.

Iseljavanje Benu Kajnukāa iz Medine-i-munevvere

Prvi koji su prekršili ugovor sklopljen sa muslimanima bili su pripadnici plemena Benu Kajnukāa. Pošto su bili zlatari i kovači svaki od njih je posjedovao oružje. Nakon što je Allah ﷻ dodijelio muslimanima pobjedu na Bedru, svoje neprijateljstvo su počeli javno iskazivati. Resulullah ﷺ okupi jehudije u čaršiji Benu Kajnukāa pa im se obrati:

يَا مَعْشَرَ يَهُودٍ اَسْلِمُوا قَبْلَ اَنْ يُصِيبَكُمْ مِثْلُ مَا اَصَابَ قُرَيْشًا

"O skupino jehudija, primite islam prije nego vas zadesi ono što je zadesilo Kurejšije."

Oni na to uzvratiše:

"O Muhammede, neka te ne zanosi pogibija grupe Kurejšija koji su neiskusni i ne poznaju vještinu ratovanja. Zaista ako bi sa nama zaratio, uvidio bi da smo mi ljudi i da slične nama nisi sreo."

Ovo je bio sebeb da Allah ﷻ objavi ajete:

قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا سَتُغْلَبُونَ وَتُحْشَرُونَ اِلَى جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمِهَادُ قَدْ كَانَ لَكُمْ
آيَةٌ فِي فِئَتَيْنِ الْتَقَتَا فِئَةٌ تُقَاتِلُ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ وَاُخْرٰى كَافِرَةٌ يَرَوْنَهُمْ مِثْلَيْهِمْ
رَأْيَ الْعَيْنِ وَاللّٰهُ يُؤَيِّدُ بِنَصْرِهِ مَنْ يَشَاءُ اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَعِبْرَةً لِاُولِي الْاَبْصَارِ

Reci onima koji neće da vjeruju: "Bićete pobijeđeni i u džehennemu okupljeni, a on je grozno boravište!"

Imate pouku u dvjema vojskama koje su se sukobile: jednoj, koja se borila na Allahovu putu, i drugoj, nevjerničkoj, kojoj se činilo da pred sobom ima dva puta više protivnika. A Allah Svojom pomoći čini moćnim onoga koga On hoće. To je, zaista, dalekovidnim pouka. Āli Imrān 12,13

Međutim, oni su i dalje činili smutnju u Medini. Tako jednog dana u njihovu čaršiju dođe žena Arapka sa svojom robom i zauze mjesto pored nekog zlatara. Jehudije su od nje tražili da otkrije svoje lice, što je ona odbila. Zlatar joj priđe i jedan kraj njene odjeće sveza joj za leđa, a da ona to nije ni osjetila. Kada je ustala otkri joj se dio tijela. Jehudije se grohotom nasmijaše, a ona vrisnu. Tada jedan musliman skoči na zlatara i ubi ga, a onda jehudije ubiše muslimana. I saburu je došao kraj. Resulullah ﷺ predade zastavu muslimana Hamzi ibn Abdulmuttalibu رضي الله عنه i krenu sa Allahovom vojskom prema Benu Kajnukāa. Predali su se nakon petnaest dana opsade, prvog zul-kaďeta druge godine po Hidžri. Tada Resulullahu ﷺ priđe vođa munafika Abdullah ibn Ubejj pa reče:

"O Muhammede, lijepo postupaj sa mojim saveznicima."

MEDINE-I-MUNEVVERA

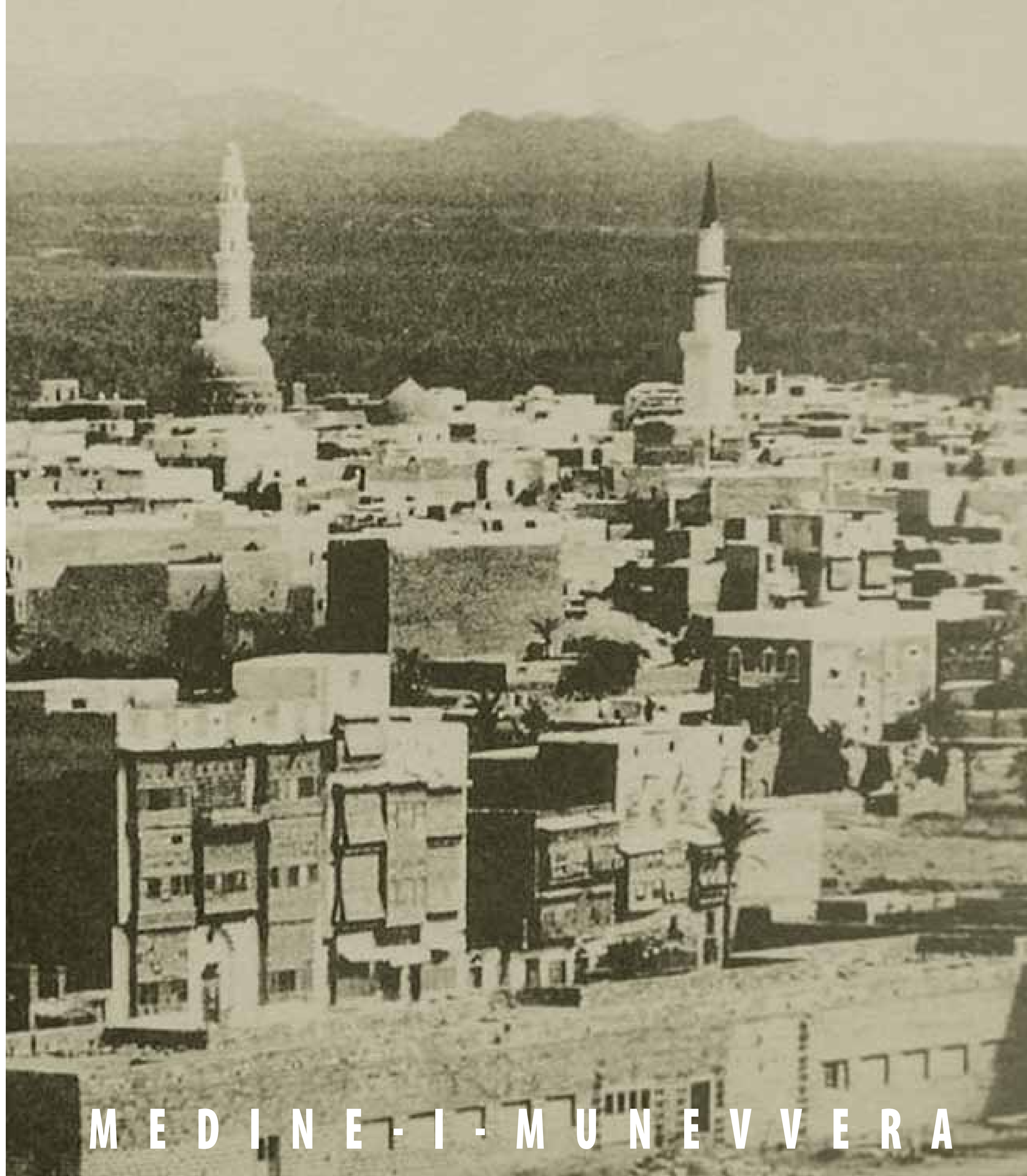
Pošto mu na to Resulullah ﷺ nije odgovorio on opet ponovi: "O Muhammede, lijepo postupaj sa mojim saveznicima." Resulullah ﷺ se okrenu od njega, ali on zavuče svoju ruku u džep njegove košulje.

أَرْسِلْنِي

"Prođi me se", rekao mu je Resulullah ﷺ, pri tom se rasrdivši tako da mu se boja lica promijenila.

وَيْحَكَ أَرْسِلْنِي

"Teško tebi, prođi me se."

Ali munafik je bio uporan:

"Ne, tako mi Allaha, neću te pustiti dok lijepo ne postupiš sa mojim saveznicima. Četiri stotine stražara i tri stotine oklopnika branili su me od crvenih i crnih, a ti hoćeš da ih pokosiš za jedan dan. Allaha mi, bojim se nesreće."

Resulullah ﷺ mu ih je poklonio naredivši im da napuste Medinu i njenu bližu i dalju okolinu. Tako su otišli u Šām i nastanili se u Ezreatu.

Za razliku od Abdullaha ibn Ubejja, Ubade ibn es-Samit ﵁ se pred Resulullahom ﷺ odrekao Benu Kajnukāa rekavši:

"Od sada za prijatelja uzimam samo Allaha, Resulullaha i mu'mine, a odričem se savezništva i prijateljstva sa tim kjafirima."

Na njih dvojicu se odnose sljedeći ajeti iz Časnog Kur'ana:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ
وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ٥١ فَتَرَى الَّذِينَ فِي
قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يُسَارِعُونَ فِيهِمْ يَقُولُونَ نَخْشَى أَنْ تُصِيبَنَا دَائِرَةٌ فَعَسَى اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَ
بِالْفَتْحِ أَوْ أَمْرٍ مِنْ عِنْدِهِ فَيُصْبِحُوا عَلَى مَا أَسَرُّوا فِي أَنْفُسِهِمْ نَادِمِينَ ٥٢ وَيَقُولُ الَّذِينَ
آمَنُوا أَهَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ إِنَّهُمْ لَمَعَكُمْ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَأَصْبَحُوا
خَاسِرِينَ ٥٣ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ
وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٍ عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ
لَوْمَةَ لَائِمٍ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ٥٤ إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ
وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَوٰةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَوٰةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ ٥٥ وَمَنْ
يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ ٥٦

O vjernici, ne uzimajte za zaštitnike jehudije i kršćane! Oni su sami sebi zaštitnici! A njihov je i onaj među vama koji ih za zaštitnike prihvati; Allah uistinu neće ukazati na Pravi put ljudima koji sami sebi nepravdu čine.

Zato ti vidiš one čija su srca bolesna kako se žure da s njima prijateljstvo sklope, govoreći: "Bojimo se da nas kakva nevolje ne zadesi." A Allah će sigurno pobjedu ili nešto drugo od sebe dati, pa će se oni zbog onoga što su u dušama svojim krili kajati,

a oni koji vjeruju reći će: "Zar su to oni koji su se zaklinjali Allahom, svojom najtežom zakletvom, da su zaista s vama?" Djela njihova biće poništena, i oni će nastradati.

O vjernici, ako neko od vas od vjere svoje otpadne, – pa, Allah će sigurno mjesto njih dovesti ljude koje On voli i koji Njega vole, prema vjernicima ponizne, a prema nevjernicima ponosite; oni će se na Allahovu putu boriti i neće se ničijeg prijekora bojati. To je Allahov dar, koji On daje kome hoće – a Allah je neizmjerno Dobar i zna sve.

Vaši zaštitnici su samo Allah i Poslanik Njegov i vjernici koji ponizno molitvu obavljaju i zekat daju.

Onaj ko za zaštitnika uzme Allaha i Poslanika Njegova i vjernike – pa, Allahova strana će svakako pobijediti.

El-Māida 51, 52, 53, 54, 55, 56

Ubistvo Ka'ba ibnul-Ešrefa

Jehudija koji je najviše mrzio islam i muslimane zvao se Ka'b ibnul-Ešref, pripadnik plemena Tajj, od Benu Nebhana, a majka mu je poticala od Benu Nadira. Bio je bogataš, poznat po svojoj ljepoti među Arapima i jedan od jehudijskih pjesnika. Njegovo utvrđenje je bilo u jugoistočnoj četvrti Medine. Kada je do njega došla vijest o pobjedi muslimana i pogibiji prvaka Kurejša na Bedru rekao je: "Je li to istina? Pa to su plemići Arapa i njihove starješine. Tako mi Boga, ako je Muhammed njih pobijedio, onda je bolje biti pod zemljom nego na njoj."

Uvjerivši se u istinitost tih vijesti otišao je u Mekku kako bi mušrike bodrio na borbu protiv muslimana. Tom prilikom ga je Ebu Sufjan upitao:

"Je li ti naša vjera draža ili vjera Muhammedova i njegovih ashaba, i koja od dvije skupine je na Pravom putu?"

On je odgovorio:

"Vi ste od njih upućeniji i bolji."

Tim povodom Allah ﷻ je objavio:

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ
وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَؤُلَاءِ أَهْدَى مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا سَبِيلًا

Zar ne vidiš one kojima je dat jedan dio Knjige kako u kumire i šejtana vjeruju, a o neznabošcima govore: "Oni su na ispravnijem putu od vjernika."

En-Nisā 51

Potom se Ka'b u takvom halu vrati u Medinu i poče u svojim stihovima ezijjetiti žene ashaba. Kad su njegovi postupci prešli sve granice Resulullah ﷺ upita:

مَنْ لِكَعْبِ بْنِ الْأَشْرَفِ فَإِنَّهُ قَدْ آذَى اللَّهَ وَرَسُولَهُ

"Ko će se obračunati sa Ka'b ibnul-Ešrefom? Zaista on ezijjeti Allaha i Njegova Poslanika."

Tada ustade Muhammed ibn Mesleme رضي الله عنه i zapita:

"O Allahov Poslaniče, želiš li da ga ubijem?"

نَعَمْ

"Da", rekao je Pejgamber ﷺ.

"Pa dozvoli mi da mu kažem nešto."

قُلْ

"Kaži", odvrati mu Pejgamber ﷺ.

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

Pa je Muhammed ibn Mesleme otišao do Ka'ba te mu se požalio:

"Zaista ovaj čovjek (Muhammed ﷺ) je od nas tražio sadaku i time nas već zamorio."

Ka'b dodade:

"Tako mi Boga, sigurno ćete ga se zasititi."

Muhammed ibn Mesleme mu zatraži:

"Zaista mi ga već slijedimo i ne želimo ga ostaviti dok ne vidimo prema čemu ide njegova stvar. Tražimo od tebe da nam pozajmiš tovar ili dva tovara žita."

"Dobro, daću vam, ali mi dajte zalog."

"Koju stvar hoćeš?", upita Ibn Mesleme.

"Založite mi vaše žene."

"Kako da ti založimo naše žene, a ti najljepši Arap?"

"Pa založite mi vaše sinove."

"Kako da ti založimo naše sinove pa da ih grde i za njih govore: 'Založeni su za jedan ili dva tovara?' To je sramota za nas, ali založićemo ti oružje!"

I tako Ibn Meslema obeća da će mu doći.

Ebu Naile učini slično što i Muhammed ibn Mesleme. Naime on je došao Ka'bu i sa njim recitovao zadnje stihove njegovih pjesama, da bi mu potom rekao:

"Teško tebi o Ibnul-Ešrefe. Zaista sam ti došao s potrebom da ti nešto kažem, ali da to pokriješ."

"De, učini to", odvrati mu Ka'b.

Ebu Naile nastavi:

"Dolazak ovog čovjeka (Muhammeda ﷺ) nam donese belaje. Navukli smo na sebe neprijateljstvo Arapa. Izbačeni smo iz jednog luka. Putevi nam se presjekoše tako da nam se porodice rasturiše. Dahovi otežaše. Mi i naše porodice osvićemo smoreni."

I tako je tekao sličan razgovor kao i sa Ibn Meslemom u kome je Ebu Naile još i ovo dodao:

"Zaista uz mene su neki od mojih prijatelja koji su istog mišljenja kao i ja. Htio sam ti sa njima doći da im dobro učiniš tako što bi im prodao hrane."

Ovakvim razgovorom Ibn Mesleme i Ebu Naile su postigli ono što su namjeravali, jer im je Ka'b dozvolio da mu dođu sa oružjem i njihovim prijateljima.

U noći punog mjeseca 14. rebiul-evvela treće godine po Hidžri sakupi se ova odabrana grupa kod Resulullaha ﷺ koji ih otprati do Bekīul-garkada, pa reče:

انْطَلِقُوا عَلَى اسْمِ اللّٰهِ اَللّٰهُمَّ اَعِنْهُمْ

“Pođite sa imenom Allahovim. Allahu moj, pomozi im!”

Potom se Resulullah ﷺ vratio svojoj kući pa počeo klanjati i dove upućivati svome Gospodaru.

Odabrana skupina dođe do utvrđenja Ka’ba ibnul-Ešrefa. Ebu Naile ؓ ga pozva. Kad on ustade i pođe da izađe, njegova žena ga upita:

“Gdje izlaziš u ovo doba? Čujem takav glas kao da iz njega kaplje krv.”

Ka’b joj odgovori:

“To je samo moj brat Muhammed ibn Mesleme i brat mi po mlijeku Ebu Naile. Zaista plemenit čovjek, ako se pozove i na udarac koplja, odazvaće se.”

Potom im je izašao, a miris se širio iz njegove glave. Ebu Naile je već bio rekao svojim drugovima:

“Kad izađe ja ću dohvatiti njegovu kosu i pomirisati je. Pa kada me vidite da ga držim za kosu, navalite i udarite ga.”

Nakon što im je Ka’b sišao i sa njima razgovarao jedan sahatak, reče Ebu Naile:

“O Ibnul-Ešrefe, hoćeš li da prošetamo do starog drveta i tamo u razgovoru provedemo ostatak noći?”

“Može, ako to hoćete”, odvrati Ka’b.

Šetajući tako Ebu Naile mu reče:

“Ljepšeg mirisa do sad, još nisam osjetio.”

Uznesen onim što je čuo, Ka’b reče:

“Imam najbolju spravljačicu mirisa od arapskih žena.”

“Hoćeš li mi dozvoliti da pomirišem tvoju glavu?”, upita Ebu Naile.

“Da”, reče Ka’b.

Na to Ebu Naile zavuče svoju ruku u njegovu kosu i pomirisa, a i njegovi drugovi. Nakon šetnje od jednog sata Ebu Naile reče:

“Dozvoljavaš li mi da učinim isto što i prvi put?”

“Da”, reče Ka’b.

Kad je to učinio nastavili su sa šetnjom da bi nakon izvjesnog vremena Ebu Naile isto upitao, a Ka’b mu ponovo dozvolio. Tada on zavuče svoju ruku u njegovu kosu pa je držeći povika:

“Navalite na Allahova neprijatelja.”

Po njemu se sručiše njihove sablje, ali ga ne ubiše. Međutim, Muhammed ibn Mesleme ؓ je brzo reagovao odrubivši mu glavu i Allahov neprijatelj pade mrtav. Tom prilikom je tako žestoko kriknuo da je prestravio one koji su čuli, pa ne ostade ni jedno utvrđenje, a da se u njemu ne upali vatra.

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

Kada je odabrana skupina povlačeći se došla do medinske četvrti El-Arid primijetili su da Haris ibn Evs ﷺ nije sa njima. Tu su se zaustavili jedan sahatak dok im se on nije priključio slijedeći njihove tragove. Naime, krvario je od nekoliko nehotičnih uboda sabljom njegovih drugova. Oni su ga, pomažući mu, poveli sa sobom. Kad stigoše do Bekīul-garkada zaučiše tekbire. Čuvši njihove tekbire Resulullah ﷺ je znao da su Ka'ba već ubili. Kad dođoše do Pejgambera ﷺ, on ﷺ ih blagoslovi:

أَفْلَحَتِ الْوُجُوهُ

"Ozarena vam lica bila."

Oni mu na to uzvratiše:

"I tvoje lice, o Resulullah ﷺ."

Potom pred Pejgambera ﷺ baciše glavu zlotvora, a on ﷺ, se zahvali Allahu ﷻ, na njegovom smaknuću, pa svojom blagoslovljenom pljuvačkom potra Harisove ﷺ rane i on ozdravi.

Ostaci tvđave Ka'ba ibnul-Ešrefa

Munafici u Medine-i-munevveri

Nakon krvavog Buaskog rata, Abdullahu ibn Ubejju pođe za rukom da pomiri zaraćena medinska plemena Evs i Hazredž. To mu poveća ugled do tolike mjere da su ga htjeli učiniti svojim vladarom. Međutim, dolaskom muslimana u Medinu to se izjalovi. Od tog trenutka počinje njegova mržnja i neprijateljstvo prema Resulullahu ﷺ i muslimanima. Nakon pobjede muslimana na Bedru, prividno je primio islam, ali je potajno koristio svaku priliku da posije smutnju. On i njegovi istomišljenici su bili dovoljno jaki da Resulullahu ﷺ prave velike neprilike u kritičnim trenucima, posebno prije Bitke na Uhudu, u Bitki na Hendeku, i prije pohoda na Tebuk. Zato se opisuju kao licemjeri, koji govore drugačije nego što u srcu osjećaju. Pošto su neodlučni, oni se katkad priklanjaju muslimanima, a katkad njihovim neprijateljima, već prema tome u kojem svjetlu vide svoju budućnost. Ako muslimanima stvari loše krenu, oni odmah vjeruju da ih je njihova vjera prevarila. Kada su u krugu svojih istomišljenika, oni o Resulullahu ﷺ i o onome što mu se objavljuje prave zlobne primjedbe, ali s druge strane žive u velikom strahu da Allah ﷻ ne objelodani njihove tajne razgovore. Nemarni su u namazu, odbijaju sudjelovati u borbi, nedoprinose svojim novčanim sredstvima, uzdaju se da će Resulullahova ﷺ moć oslabiti, te da će vredniji istjerati one manje vrijedne.

Kada je na povratku iz jednog pohoda došlo do nesporazuma između dvojice ljudi, jednog muhadžira i jednog ensarije, Abdullah ibn Ubejj zaključi:

“Allaha mi, ako se vratimo u Medinu, sigurno će jači istjerati iz nje slabije.”

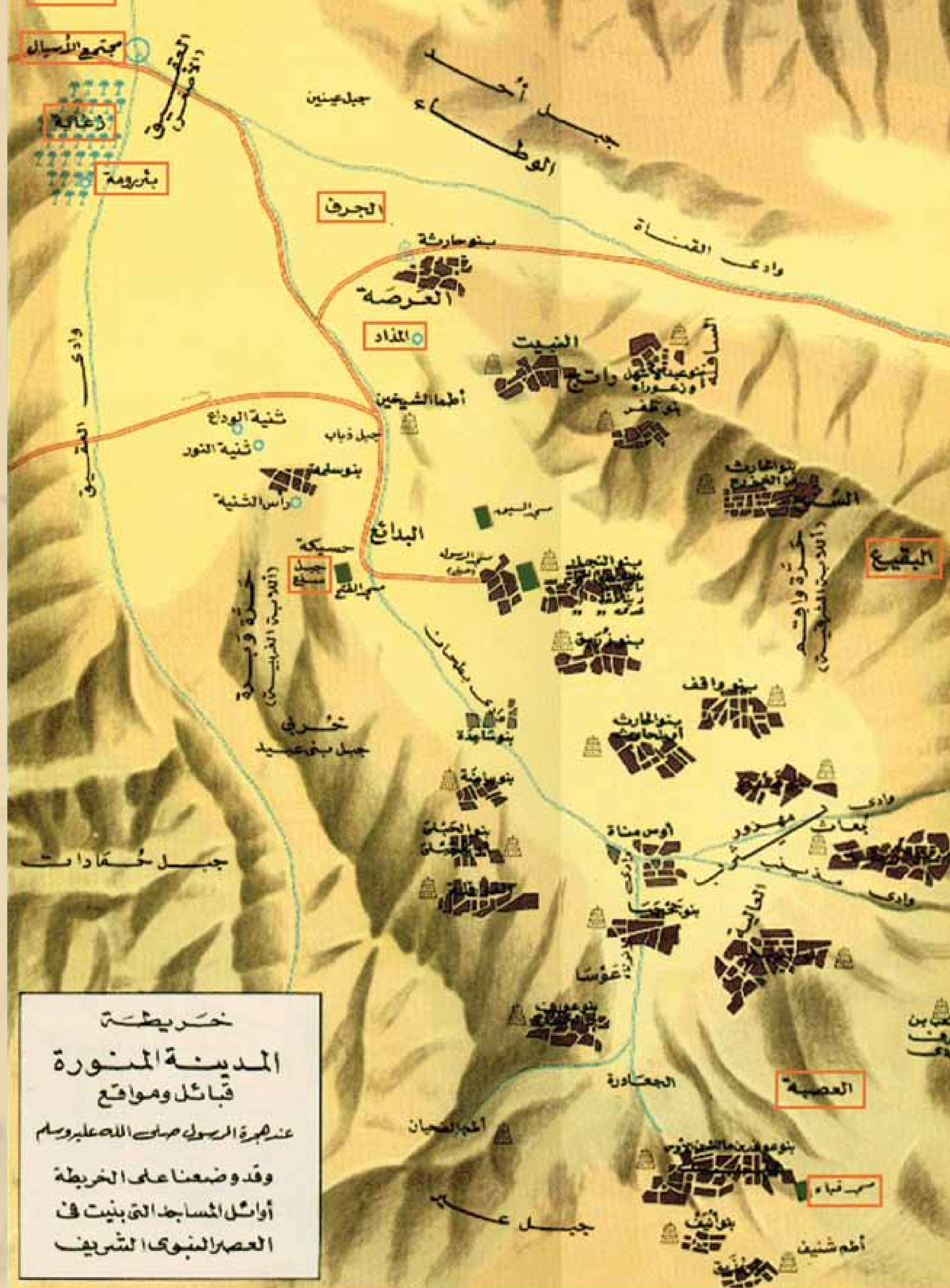
Čuvši to, Omer رضي الله عنه se obrati Resulullahu ﷺ:

“Dozvoli mi da po vratu udarim ovog munafika.”

Resulullah ﷺ mu reče:

دَعْهُ لَا يَتَحَدَّثُ النَّاسُ اَنَّ مُحَمَّدًا يَقْتُلُ اَصْحَابَهُ

“Ostavi ga, jer ne želim da ljudi govore Muhammed ubija svoje ashabe.”

Karta Medine-i-munevvere koja prikazuje položaj prvih mesdžida u vrijeme Pejgambera ﷺ i tadašnjih plemena.

Kada su se muslimani približili Medini, Abdullah sin Abdullah ibn Ubejja, inače iskreni musliman, sa isukanom sabljom je stao na kapiju grada. Ljudi su prolazili pored njega, ali kada je prišao njegov otac on zapovijedi:

"Nazad!"

"Šta ti je, teško tebi", začuđeno će otac.

"Tako mi Allaha, neću ti dozvoliti da uđeš dok ti to ne dozvoli Resulullah ﷺ, jer zaista je on jak a ti si slab."

U to dođe Resulullah ﷺ pa mu se Abdullah ibn Ubejj požali na svoga sina, na što njegov sin reče:

"Tako mi Allaha, o Resulullah, on neće ući u Medinu dok mu to ti ne dozvoliš."

Kad mu to Resulullah ﷺ dozvoli, sin se obrati ocu:

"Pošto ti je Resulullah ﷺ dozvolio, sad možeš ući."

Kad je Abdullah ibn Ubejj smrtno obolio poslao je po Resulullaha ﷺ. Ušavši kod njega Pejgamber ﷺ mu se obrati:

اَهْلَكَكَ حُبُّ يَهُودٍ

"Upropastila te je ljubav prema jehudijama."

"O Resulullah", reče on, "poslao sam po tebe da zatražiš oprost za mene, a ne za to da me kritikuješ."

Njegov sin Abdullah zatraži od Pejgambera ﷺ da mu da svoju košulju, pa da u nju, koristeći je kao ćefin, umota svoga oca. Pejgamber ﷺ mu je dao svoju košulju, klanjao dženazu njegovom ocu i stajao kraj njegova groba. Potom je Allah ﷻ objavio:

وَلَا تُصَلِّ عَلَىٰ أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَىٰ قَبْرِهِ إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَ
رَسُولِهِ وَمَاتُوا وَهُمْ فَاسِقُونَ

I nijednom od njih, kad umre nemoj molitvu obaviti, niti sahrani njegovoj prisustvovati, jer oni u Allaha i Njegova Poslanika ne vjeruju i kao nevjernici oni umiru.

Et-Tevba 84

Zato Resulullah ﷺ nakon objave ovog časnog ajeta nije ni jednom munafiku klanjao dženazu niti njegovom ukopu prisustvovao. Tako kada bi neko pozvao Resulullaha ﷺ na dženazu, on ﷺ bi se raspitao za umrlog, pa ako bi o njemu čuo hajr došao bi i klanjao dženazu. U protivnom bi poručio njegovoj porodici:

شَأْنُكُمْ بِهَا

"Pobrinite se vi za dženazu", a on ﷺ je ne bi klanjao.

Opisujući munafike, Resulullah ﷺ je rekao:

آيَةُ الْمُنَافِقِ ثَلَاثٌ إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ وَإِذَا اؤْتُمِنَ خَانَ

"Tri su znaka po kojima se prepoznaje munafik: kada govori laže, kada obeća ne ispuni i kada mu se što povjeri iznevjeri."

Zidine stare Medine

MEDINE-I-MUNEVVERA

Bitka na Uhudu

Nakon poraza mušričke vojske na Bedru, želja za osvetom među njima je rasla iz dana u dan. Abdullah ibn Ebi Rebia, Ikrime ibn Ebi Džehl i Safvan ibn Umejje su se obratili vlasnicima karavane, koju je pred Bitku na Bedru spasio Ebu Sufjan, riječima:

"O Kurejšije! Muhammed vam je učinio veliku nepravdu i vaše najbolje usmrtio. Pa pomozite nas ovim imetkom u ratu protiv njega. Možda se uspijemo osvetiti."

Oni se saglasiše. Na to Allah ﷻ objavi:

Pogled od Resulullahova ﷺ mesdžida prema brdu Uhud

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَن سَبِيلِ اللَّهِ فَسَيُنفِقُونَهَا ثُمَّ
تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ يُحْشَرُونَ

Oni koji ne vjeruju troše imanja svoja da bi od Allahova puta odvraćali. Oni će ih, sigurno, utrošiti, zatim će, zbog toga, žaliti i na kraju će pobijeđeni biti. A oni koji ne budu vjerovali – u Džehennem će biti potjerani.

El-Enfāl 36

Potom otvoriše vrata dobrovoljnog učešća svima onima koji su htjeli da se bore protiv muslimana, od Abesinaca, pripadnika plemena Kinane i stanovnika Tihame, koristeći u tu svrhu razne vidove bodrenja. Tako je Safvan ibn Umejje zahtijevao od pjesnika Ebu Izzeta - koji je bio zarobljen na Bedru i koga je Resulullah ﷺ počastio time što ga je oslobodio bez otkupa, uzevši od njega obavezu da ga više neće napadati - da obilazi plemena i bodri ih protiv muslimana. Obećao mu je da će ga, ako se iz bitke vrati živ, učiniti bogatim, u protivnom, na sebe će preuzeti obavezu izdržavanja njegovih kćeri. Ebu Izzet se odmah dade na posao. Džubejr ibn Mut'im zapovijedi svome abesinskom robu Vahšiji, koji je, kao i većina njegovih sunarodnjaka vješto gađao kopljem:

“Kreni i ti sa vojskom! Ako osvetiš moga amidžu Tu'aimu, time što ćeš ubiti Hamzu Muhammedovog amidžu, ja ću te ropstva osloboditi.”

Nakon što obaviše sve pripreme u Mekki se sakupi tri hiljade mušričkih boraca. Sa sobom su poveli i žene, da ih bodre na borbu i zadržavaju od bijega sa bojnog polja. Uz oružje u ovoj vojsci je bilo tri hiljade deva i dvije hiljade konja, a od zaštitnog oružja sedam stotina oklopa. Abbas ibn Abdulmuttalib je pratio pripreme kurejšijske vojske, pa kada ona krenu put Medine on posla pismo Pejgamberu ﷺ u kome ga izvijesti o svim pojedinostima vojnog pohoda. Abbasov glasnik za tri dana pređe razdaljinu od četiristotine pedeset kilometara i predade pismo Pejgamberu ﷺ, koji je tada bio u mesdžidu Kubā. Čuvši sadržaj pisma od Ubejj ibn Ka'ba ﵁ Pejgamber ﷺ mu naredi da to pokrije, a onda se žurno vrati u Medinu i obavi razgovor sa vođama muhadžira i ensarija. Ubrzo su svi muslimani Medine bili pod oružjem, od koga se ni u namazu nisu odvajali. Jedna odabrana skupina ensarija u kojoj su bili Sa'd ibn Muaz, Usejd ibn Hudajr i Sa'd ibn Ubade, čuvala je Resulullaha ﷺ ne odvajajući se od njega. Također i svi prilazi gradu su bili pod stalnom kontrolom. Kada je mekkanska vojska stigla u El-Ebvu, Hinda ibn Utbe, žena Ebu Sufjana, htjede raskopati kabur majke Resulullaha ﷺ ali je vojskovođe od toga odvratiše bojeći se teških posljedica koje bi ih snašle ako otvore vrata takvom djelu. Potom mušrička vojska nastavi put. Približivši se Medini pređoše dolinu El-Akik, pa skrenuvši desno spustiše se blizu brda Uhud, u mjesto zvano Ajnejn u unutrašnjosti Sebhe, na rubu doline Kanat koja je na sjeveru Medine. Tu se ulogoriše u petak šestog ševvala treće godine po Hidžri.

MEDINE-I-MUNEVVERA

Čim je čuo za njihov dolazak, Pejgamber ﷺ se muslimanima u Medini obrati riječima:

إني قد رأيت والله خيرا رأيت بقرا يذبح ورأيت في ذباب سيفي ثلما و
رأيت أني أدخلت يدي في درع حصينة وتأول البقر بنفر من أصحابه
يقتلون وتأول الثلمة في سيفه برجل يصاب من أهل بيته وتأول الدرع
بالمدينة

"Vidio sam, tako mi Allaha, hajr. Vidio sam klanje krava i na oštrici moje sablje pukotinu, i vidio kako uvlačim svoju ruku u čvrst oklop."

Krave je protumačio kao grupu njegovih ashaba koji će poginuti; pukotinu na oštrici sablje kao pogibiju jednog od članova njegove porodice (hazreti Hamza), a čvrst oklop kao Medinu.

Potom predloži ashabima da ne izlaze iz Medine već da se u njoj utvrde, a da mušrike ostave tamo gdje su se ulogorili. Ostanu li tamo naći će se u lošoj poziciji, a ako uđu u Medinu, muslimani će ih ubijati po njenim sokacima, a žene sa krovova kuća.

Abdullah ibn Ubejj se složi sa prijedlogom Resulullaha ﷺ, da se grad ne napušta. Međutim, jedan iz grupe muslimana koja nije učestvovala na Bedru zatraži:

"O Resulullah, povedi nas na našeg neprijatelja, kako ne bi mislili da smo kukavice i slabići."

Na ovo Abdullah ibn Ubejj odvrati:

"O Resulullah, ostani u Medini i ne izlazi im u susret! Tako mi Allaha, još nikad nismo napustili grad radi borbe sa neprijateljem, a da nismo pretrpjeli teške gubitke. Isto tako još nikad se nije desilo da je neko na grad navalio, a da mi njemu nismo gubitke nanijeli. Zato pusti ih tamo gdje jesu. Ostanu li tamo biće u vrlo teškom položaju. Pođu li na grad, naši ljudi će pravo na njih udariti a žene i djeca će sa kuća na njih kamenje bacati. Vrate li se učiniće to sa istim razočarenjem sa kojim su i došli."

Oni koji su htjeli izaći neprijatelju u susret istrajavali su u svojoj želji sve dok Resulullah ﷺ ne uđe u svoju kuću i na sebe stavi pancir. To je bilo u petak nakon džuma namaza. Taj dan je preselio na ahiret jedan od ensarija iz plemena Benu Nedždžar po imenu Malik ibn Amr i Pejgamber ﷺ mu je klanjao dženazu. Kad je poslije ikindije namaza izašao pred narod u punoj ratnoj spremi, oni su, osjećajući kajanje zbog svoje upornosti, rekli:

"O Resulullah, nije trebalo da se raziđemo u mišljenju sa tobom. Postupi kako hoćeš. Ako želiš ostati u Medini, učini tako."

Resulullah ﷺ odgovori:

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

مَا يَنْبَغِي لِنَبِيٍّ إِذَا لَبِسَ لأْمَتَهُ - وَهِيَ الدِّرْعُ - أَنْ يَضَعَهَا حَتَّى يَحْكُمَ اللهُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ عَدُوِّهِ

"Ne dolikuje Pejgamberu, kada na sebe stavi pancir, da ga odloži prije nego Allah presudi između njega i njegova neprijatelja."

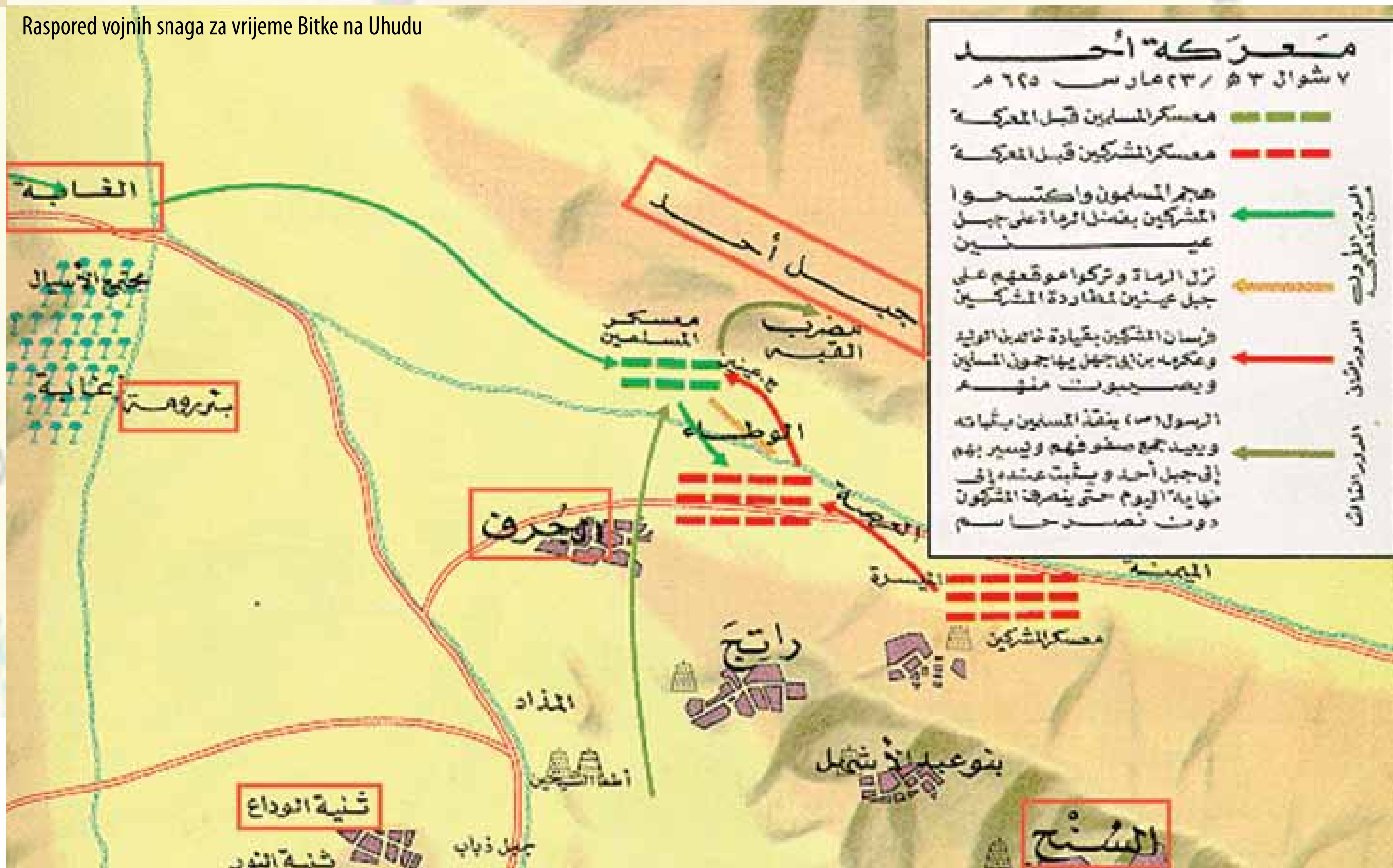
Pejgamber ﷺ podijeli vojsku na tri grupe:

- grupu muhadžira čiju zastavu je nosio Mus'ab ibn Umejr ﵁

- grupu ensarija iz plemena Evs, čiju zastavu je nosio Usejd ibn Hudajr ﵁ i

- grupu ensarija iz plemena Hazredž, čiju zastavu je nosio El Habbab ibn el-Munzir ﵁.

Vojska je bila sačinjena od hiljadu boraca, među kojima je bilo sto oklopnika i pedeset konjanika. Onima koji su preostali u Medini, kao svoga zamjenika u namazu, postavio je Ibn Ummi Mektuma ﵁.

Raspored vojnih snaga za vrijeme Bitke na Uhudu

Kada je došao do mjesta zvanog Šejhajn Resulullah ﷺ izvrši smotru vojske pa vrati od maloljetnih one koji još nisu bili sposobni za borbu. Od tih su bili:

Abdullah ibn Omer ibnul-Hattab, ﷻ,
Usame ibn Zejd, ﷻ,
Usejd ibn Zuhejr, ﷻ,
Zejd ibn Sabit, ﷻ,
Zejd ibn Erkam, ﷻ,
Arabet ibn Evs, ﷻ,
Amr ibn Hazm, ﷻ,
Ebu Seid el-Hudri, ﷻ,
Zejd ibn Haris el-Ensari, ﷻ,
Sa'd ibn Habbe, ﷻ.

Pored njihove maloljetnosti dozvolio je učešće u borbi Rafi ibn Hadidžu ﷻ i Semure ibn Džundubu ﷻ. Zato jer je Rafi ibn Hadidž bio vješt strijelac, a što se tiče Semure ibn Džunduba, on je vidjevši da je Rafiu dozvoljeno, rekao:

"Ja sam jači od Rafia i u hrvanju ga pobijedim."

Kad su o tom obavijestili Resulullaha ﷺ, on im naredi da se pohrvaju pred njim. Oni se pohrvaše, pa pošto Semure pobijedi Rafia i njemu također bi dozvoljeno.

Na ovom mjestu ih zateče noć. Nakon klanjanja akšama i jacije, Resulullah ﷺ odabra pedeset ljudi koji će čuvati stražu oko logora. Kao njihovog vođu postavi ensariju Muhammeda ibn Meslemu. Zekvan ibn Abdul-Kajs je posebno pazio na Pejgambera ﷺ.

Pred samu zoru od Pejgambera ﷺ se odvoji Abdullah ibn Ubejj sa tri stotine svojih ljudi pri tome govoreći:

"On se njima priklonio, a mene nije poslušao. Ne znam zašto bi ovdje trebali ginuti?"

Za tim munaficima pošao je Abdullah ibn Amr ibn Haram ﷻ dozivajući ih:

"O ljudi, zaklinjem vas Allahom, ne ostavljajte narod i vašeg Poslanika na cjedilu, sada, kada je neprijatelj blizu."

Oni mu na ovo, odgovoriše:

"Da znamo da ćete se sigurno boriti mi vas ne bi napustili. Ali mi smo ubijeđeni da do borbe neće doći."

Tada im Abdullah ibn Amr ﷻ zaprijeti:

"Allah vas udaljio, Allahovi neprijatelji, Allah će Svoga Poslanika učiniti neovisnim od vas."

MEDINE-I-MUNEVVERA

Za ove munafike Allah ﷻ je rekao:

وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ نَافَقُوا وَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا قَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوِ ادْفَعُوا قَالُوا لَوْ نَعْلَمُ قِتَالًا لَاتَّبَعْنَاكُمْ هُمْ لِلْكُفْرِ يَوْمَئِذٍ أَقْرَبُ مِنْهُمْ لِلْإِيمَانِ يَقُولُونَ بِأَفْوَاهِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ

I da bi otkrio ko su licemjeri, oni koji su, kad im je rečeno: "Dođite, borite se na Allahovu putu ili se branite!" – odgovorili: "Da znamo da će pravog boja biti, sigurno bismo vas slijedili." Tog dana bili su bliže nevjerovanju nego vjerovanju, jer su ustima svojim govorili ono što nije bilo u srcima njihovim. – A Allah dobro zna ono što oni kriju.

Āli Imrān 167

Premda brojčano oslabljena muslimanska vojska je bila jača, jer na braniku vjere sada su ostali samo istinski mu'mini. Sa sedam stotina boraca Pejgamber ﷺ je nastavio put prema neprijatelju. Želeći da izbjegne veliku mušričku vojsku ulogorenu u uhudskoj dolini, Pejgamber ﷺ zapita:

مَنْ رَجُلٌ يَخْرُجُ بِنَا عَلَى الْقَوْمِ مِنْ كَثَبٍ مِنْ طَرِيقٍ لَا يَمُرُّ بِنَا عَلَيْهِمْ

Brdo Uhud

"Ko bi nas mogao povesti kraćim putem, ali da njih zaobiđemo?"

Ebu Hajsem ؓ se oglasi:

"Ja, o Resulullah!"

Potom on izabra kraći put do Uhuda koji je prolazio preko zemlje Benu Hariseta, ostavljajući mušričku vojsku na zapadu. Na ovom putu vojska prođe pokraj bašče Merbea ibn Kajsa, slijepog munafika, koji čim osjeti vojsku poče bacati prašinu u lica muslimana govoreći:

"Ne dozvoljavam ti da uđeš u moju bašču makar da si Allahov Poslanik."

Ljudi pohitaše da ga ubiju, ali ih Resulullah ﷺ zaustavi:

لَا تَقْتُلُوهُ فَهٰذَا أَعْمَى الْقَلْبِ أَعْمَى الْبَصَرِ

"Ne ubijajte ga, jer pored sljepoće očiju i njegovo srce je slijepo."

Resulullah ﷺ nastavi dalje sve dok se ne spusti sa planinskog puta Uhuda u dolinu, gdje se ulogori sa svojom vojskom okrenut prema Medini. Postavio se tako da im je strmenita strana Uhuda bila iza leđa, a neprijateljska vojska između njih i Medine. Tu je Resulullah ﷺ postavio svoju vojsku i rasporedio je u saffove. Potom je odabrao pedeset vještih strijelaca i stavio ih pod vođstvo Abdullaha ibn Džubejra رضي الله عنه koji je taj dan u svojoj bijeloj odjeći bio naročito upadljiv. Naredio im je da se utvrde na brdu s južne strane prema dolini Kanat, koje je kasnije postalo poznato kao "Brdo strijelaca", a onda se obratio njihovom vođi:

اِنْضَحِ الْخَيْلَ عَنَّا بِالنَّبْلِ لَا يَأْتُونَ مِنْ خَلْفِنَا إِنْ كَانَتْ لَنَا أَوْ عَلَيْنَا فَاثْبُتْ مَكَانَكَ لَا نُؤْتَيَنَّ مِنْ قِبَلِكَ

"Odbij konjicu od nas strijelama kako nam ne bi prišli sa leđa. Bilo da se situacija odvija u našu korist ili protiv nas ne napuštaj to mjesto. Ne smiju nam prići sa tvoje strane."

Potom je rekao strijelcima:

إِنْ رَأَيْتُمُونَا تَخْطَفُنَا الطَّيْرُ فَلَا تَبْرَحُوا مَكَانَكُمْ هٰذَا حَتّٰى أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ
وَإِنْ رَأَيْتُمُونَا هَزَمْنَا الْقَوْمَ وَوَطَأْنَاهُمْ فَلَا تَبْرَحُوا حَتّٰى أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ

"Ako vidite lešinare kako trgaju naša mrtva tijela ne napuštajte položaje dok vam se ne naredi. Čak i da vidite kako im nanosimo očit i potpuni poraz ostanite tu dok vam se ne naredi.

Što se tiče ostatka vojske, Pejgamber ﷺ je kao zapovjednika desnog krila postavio Munzira ibn Amra ﵁, a lijevog Zubejra ibnul-Avvama ﵁ kome je podršku pružao Mikdad ibnul-Esved ﵁. Resulullah ﷺ im je zabranio da otpočnu borbu dok im to on ﷺ ne naredi.

Bodreći ashabe na borbu, u jednom trenutku, podigao je svoju sablju i upitao:

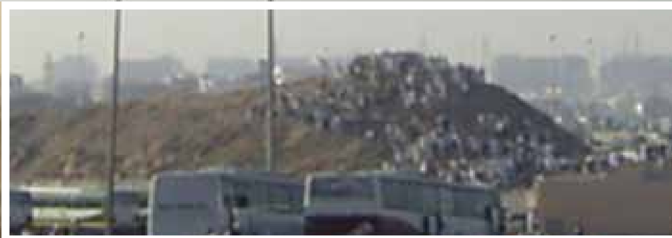
مَنْ يَأْخُذُ هٰذَا السَّيْفَ بِحَقِّهِ

"Ko će uzeti ovu sablju i nositi je kako joj dolikuje?"

Nekoliko ashaba se ponudi da je uzme, ali je on ﷺ povuče od njih. Tada mu priđe Ebu Dudžane Simak ibn Hareše ﵁ pa zapita:

"A kako je dolikuje nositi, o Resulullah?"

Brdo strijelaca

Resulullah ﷺ mu odgovori:

اَنْ تَضْرِبَ بِهِ وُجُوهَ الْعَدُوِّ حَتّٰى يَنْحَنِىَ

"Da njome udaraš neprijatelja dok se ne iskrivi."

Ebu Dudžane ؓ izjavi:

"Ja ću je nositi kako dolikuje o Resulullah", i on ﷺ mu je predade.

Ebu Dudžane je bio hrabar čovjek i dobro svjestan svoje vještine u borbi. Kad god bi na glavu stavio crveni turban, drugi bi znali da će on u borbu. Tako je i u ovoj prilici nakon što je uzeo sablju iz Resulullahove ﷺ ruke, svezao crveni turban i počeo gordo koračati između bojnih redova.

Tada Resulullah ﷺ primijeti:

اِنَّهَا لَمِشْيَةٌ يُبْغِضُهَا اللّٰهُ اِلَّا فِى مِثْلِ هٰذَا الْمَوْطِنِ

"Zaista ovakav hod Allah mrzi osim u ovakvoj prilici."

Tada pred muslimane izađe Ebu Amir, koji je već od ranije sa petnaest mladića iz plemena Evs otišao u Mekku i tu potičući mušrike na borbu protiv muslimana obećao im, da će ako do borbe dođe svi njegovi saplemenici stati uz njega, i povika:

"O skupino plemena Evs! Ja sam Ebu Amir!"

Oni mu odgovoriše:

"Allah te oslijepio, pokvarenjače."

On reče:

"Nakon što sam ih napustio, moj narod je zlo pogodilo."

Mušrička vojska se poreda u safove. Vođstvo vojske je bilo povjereno Ebu Sufjanu koji zauze položaj u srcu vojske. Kao zapovjednika desnog krila postavi Halida ibn Velida, a lijevog Ikrimu ibn Ebi Džehla. Nad pješadijom postavi Safvan ibn Umejja, a nad strijelcima Abdullaha ibn Ebi Rebiu. Zastavu je nosio Mafreza iz plemena Abduddar. Da bi raspalio mržnju i neznabožački ponos Ebu Sufjan se obrati zastavniku riječima:

"O sinovi Abduddara, vi ste na Dan Bedra nosili našu zastavu, pa nas je snašlo ono što ste već vidjeli. Ljudi uvijek trpe sudbinu svoje zastave. Ako je ona izgubljena i oni su također. Dakle ili ćete štititi našu zastavu ili je nama predati da je mi za nas zaštitimo."

Razdraženi ovim riječima, ljutito uzvratiše:

"Da ti našu zastavu predamo?! Kada se sutra sukobimo sa neprijateljem, vidjećeš šta ćemo učiniti."

Ovo je Ebu Sufjan i želio.

Kada su dvije vojske stale jedna naspram druge, žene Kurejšija, iza svojih muževa, udariše u defove, bodreći ih tako na borbu. Hinda bint Utbe je vikala:

"Spremamo postelju
za one koji napadaju.
Razlaz za sva vremena
od bjegunaca sa bojnog polja."

Početak borbe najavi nosilac mušričke zastave Talha ibn Ebi Talha el-Abderijj, jedan od najhrabrijih Kurejšija, koji izađe jašući na devi i pozva na dvoboj. Ne oklijevajući u susret mu pođe Zubejr ؓ koji se munjevito zaskoči na njegovu devu, obori ga na zemlju, pa odgurnuvši ga od sebe sabljom ga sasiječe. Vidjevši ovo, Pejgamber ﷺ donese tekbir a za njim i muslimani, pa hvaleći Zubejra ؓ reče:

إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ حَوَارِيًّا وَحَوَارِيِّ الزُّبَيْرُ

"Svaki Pejgamber je imao havarijjuna, a moj havarijjun je Zubejr."

Potom se borba rasplamsa na svim dijelovima bojišta a najžešće oko mušričke zastave. Nakon pogibije Talhe ibn Ebi Talhe, zastavu ponese njegov brat Ebu Šejbe Osman ibn Ebi Talha na koga krenu Hamza ibn Abdulmuttalib رضي الله عنه. Hazreti Hamza ga udari tako snažno da mu odsiječe ruku sa ramenom u kojoj je bila zastava. Onda zastavu podiže Ebu Sa'd ibn Ebi Talha. Njega ubi Sa'd ibn Ebi Vekkas, tako što ga pogodi kopljem u grlo. Potom zastavu ponese Mesafia ibn Talha ibn Ebi Talha koga kopljem smrtonosno pogodi Asim ibn Sabit ibnul-Aklah رضي الله عنه. Poslije njega zastavu uze njegov brat Kulab ibn Talha ibn Ebi Talha koga obori i ubi Zubejr ibnul-Avvam رضي الله عنه, a prihvati je njegov drugi brat Džellus ibn Talha ibn Ebi Talha, ali i on pade mrtav od strane Talhe ibn Ubejdullaha رضي الله عنه. Dakle, šest osoba poginu iz jedne kuće braneći zastavu mušrika. Nakon njih, iz istog plemena Benu Abduddara, zastavu ponese Ertat ibn Šurahbil koga ubi Ali ibn Ebi Talib رضي الله عنه. Od njega zastavu preuze Šerih ibn Kariz koga ubi Kuzman, munafik koji se borio na strani muslimana radi ličnog ponosa. Ovaj Kuzman je ubio i sljedeća dva nosioca zastave, Ebu Zejda Amr ibn Menafa el-Abderijju i Šurahbila ibn Hašima ibnul-Abderijju. Tako od porodice Benu Abduddar ne osta niko ko bi mogao podići zastavu iz prašine i ponijeti je.

Na drugom dijelu bojišta, Ebu Dudžane رضي الله عنه je prodro duboko u redove neprijatelja, ubijajući svakog ko mu se na put ispriječio. Također i među mušricima je bio jedan čovjek, koji se nije okrenuo ni od jednog muslimana a da ga nije dotukao. Oba ratnika se sretoše i izmijeniše dva udarca. Od udarca mušrika Ebu Dudžane رضي الله عنه se vješto odbrani svojim štitom u kom se zaglavi neprijateljeva sablja. Tu priliku iskoristi Ebu Dudžane رضي الله عنه i jednim udarcem ga usmrti. Potom ga je Zubejr رضي الله عنه vidio kako je zamahao sabljom nad glavom Hinde, a onda je od nje otklonio. Sam Ebu Dudžane رضي الله عنه je kasnije ispričao:

Pogled sa brda strijelaca prema brdu Uhud

“Vidio sam osobu koja histerično bodri neprijatelja na borbu, pa se okrenuh prema njoj. Kad zamahnuh sabljom prema njoj, ona zakuka i ja opazih da je žena. Sablju Resulullaha ﷺ sam počastio tako što njom nisam udario ženu.”

O tome kako se taj dan borio hazreti Hamza ﵁ poslušajmo šta kaže sam Vahšija:

“Gledao sam Hamzu, koji je izgledao poput lugaste deve, kako svojom sabljom siječe neprijatelje ne ostavljajući ništa ispred sebe. Prije nego sam ga dostigao, pred njim istupi Siba ibn Abduluzza. Vidjevši ga, Hamza mu doviknu: ‘Ovamo meni, ti sine sjekačice dražica!’

Potom mu je zadao smrtni udarac u glavu, ali takvom brzinom, da je to za nevjerovati. Ja tada zamahnu svojim kopljem, dobro ciljajući i bacih ga na Hamzu. Ono ga pogodi u donji dio stomaka, a izađe između njegovih nogu. On pokuša krenuti prema meni, ali za to više nije imao snage. Sačekao sam dok nije umro, a onda sam mu prišao, uzeo svoje koplje i odmah se vratio u naš logor. Tako sam uradio jer me osim njega niko drugi nije interesovao. Ubio sam ga samo zato da bih bio oslobođen ropstva.”

Pogibijom hazreti Hamze ﵁ muslimani su pretrpjeli veliki gubitak, ali glavu nisu izgubili. Naprotiv, što je bitka odmicala neprijatelj je sve više gubio tlo pod nogama. Stoga su spas sebi potražili u paničnom bijegu. O tome nam je Hazreti Zubejr ﵁ kazao:

“Gledao sam kako posluga Hinde i njene pratilje zatežu pojaseve oko svojih haljina i bježe. Ništa nam više nije stajalo na putu do pobjede. Međutim, iznenada naši strijelci se usmjeriše prema neprijateljskom logoru od koga smo mi našeg protivnika već odvojili. Time su naša leđa ostala nezaštićena, a neprijateljskoj konjici otvoren put. Neko je vikao: ‘Muhammed je ubijen!’ Mi smo se odmah vratili, ali i naš neprijatelj se vratio, nakon što smo mu pobili sve njegove nosioce zastave, tako da joj se više niko nije mogao približiti.”

Zastava je ležala na zemlji sve dok je nije, za Kurejšije, podigla Amra bint Alkame i oni se oko nje okupili. Među muslimanima nastade velika pometnja. Prolazeći pored jedne izbezumljene grupe muslimanskih boraca Enes ibn en-Nadr ﵁ ih upita:

"Šta čekate?"

Oni uglas odgovoriše:

"Ubijen je Resulullah ﷺ."

On ih upita:

"Šta ćete raditi sa životom nakon njega? Ustanite i umrite za ono za što je umro i Resulullah ﷺ."

Potom je nastavio:

"Allahu moj, ispričavam Ti se zbog ovoga što su učinili muslimani i odričem se pred Tobom od onoga što su učinili mušrici."

Onda je krenuo naprijed pa ga srete Sa'd ibn Muaz ﵁ i zapita:

"Gdje ćeš, o Ebu Amre?"

Enes ﵁ odgovori:

"Ah za mirisom Dženneta, o Sa'de, zaista ga osjećam od strane Uhuda."

Potom je jurnuo u neprijateljske redove, hrabro se boreći, dok nije pao kao šehid.

Poslije bitke niko ga nije mogao prepoznati, osim njegova sestra po njegovim jagodicama, jer na njemu je bilo osamdeset i nešto rana što od koplja, sablje ili strijele.

Resulullaha ﷺ je ranio Utbe ibn Ebi Vekkas tako što mu je, pogodivši ga kamenom u lice posjekao donju usnu i slomio donji desni sjekutić. Abdullah ibn Šihab ez-Zuhri ga je ranio u čelo. Abdullah ibn Kum'et ga je prvo snažno udario sabljom po ramenu a onda po očnoj jabučici utisnuvši mu u lice dvije halke od šljema, i uz to rekavši:

"Uzmi ovo , ja sam Ibn Kum'et."

Brišući krv Resulullah ﷺ mu reče:

أَقْمَأَكَ اللهُ

"Allah te ponizio!"

Allah ﷻ je uslišao dovu Svoga Pejgambera. Kad je Ibn Kum'et jednom izveo svoje ovce na pašu Allah ﷻ je poslao sa planine divljeg jarca koji ga je udarao rogovima dok ga nije raskomadao.

Sa'd ibn Ebi Vekkas ﵁ je iz sveg srca želio da ubije Utbu, svoga brata, ali ga u tome preteče Hatib ibn Ebi Beltea ﵁, koji mu sabljom odrubi glavu, a onda uze njegova konja i sablju.

Ranjen Resulullah ﷺ se obratio Allahu ﷻ:

اَللَّهُمَّ اهْدِ قَوْمِي فَإِنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

"Allahu moj, uputi moj narod, jer oni zaista ne znaju."

Jedan muhadžir prođe pored jednog ensarije oblivenog krvlju pa ga upita:

"O čovječe, jesi li čuo da je Muhammed ﷺ ubijen?"

Ensarija mu odgovori:

"Čuo sam, ali ako je Muhammed ﷺ ubijen, borite se vi za svoju vjeru!"

Prvi koji je nakon ove vijesti prepoznao Resulullaha ﷺ bio je Ka'b ibn Malik رضي الله عنه.

On je kasnije pričao:

"Prepoznao sam ga po njegovim očima koje su svjetlucale ispod šljema. Povikao sam koliko me glas nosio: 'O muslimani, radujte se! Ovdje je Resulullah ﷺ.' Tada mi je Resulullah ﷺ dao znak da šutim."

Međutim, ovaj glas su čuli muslimani pa potrčaše u tom pravcu. Oko Pejgambera ﷺ se okupi tridesetak ashaba, a onda se zajedno počeše povlačiti prema klancu brda Uhuda. Tada se Resulullahu ﷺ približi Osman ibn Abdullah ibnul-Mugire, jedan od mušričkih junaka, i reče:

"Za mene nema spasa, ako se on spasi."

Resulullah ﷺ se okrenu prema njemu u namjeri da mu se suprotstavi, ali konj neprijatelja posrnu na neku rupu. To iskoristi Haris ibn es-Summe رضي الله عنه pa ga udari po nozi a potom dokrajči. Tada na Harisa رضي الله عنه nasrnu Abdullah ibn Džabir, koji ga udari sabljom po ramenu i rani tako da su ga muslimani dalje morali nositi. Na Abdullah ibn Džabira se ustremi Ebu Dudžane رضي الله عنه i jednim udarcem sablje mu odrubi glavu. Kada Resulullah ﷺ dođe u klanac Uhuda, sustiže ga Ubejj ibn Halef govoreći:

"Gdje je Muhammed? Za mene nema spasa ako se on spasi!"

Neko reče:

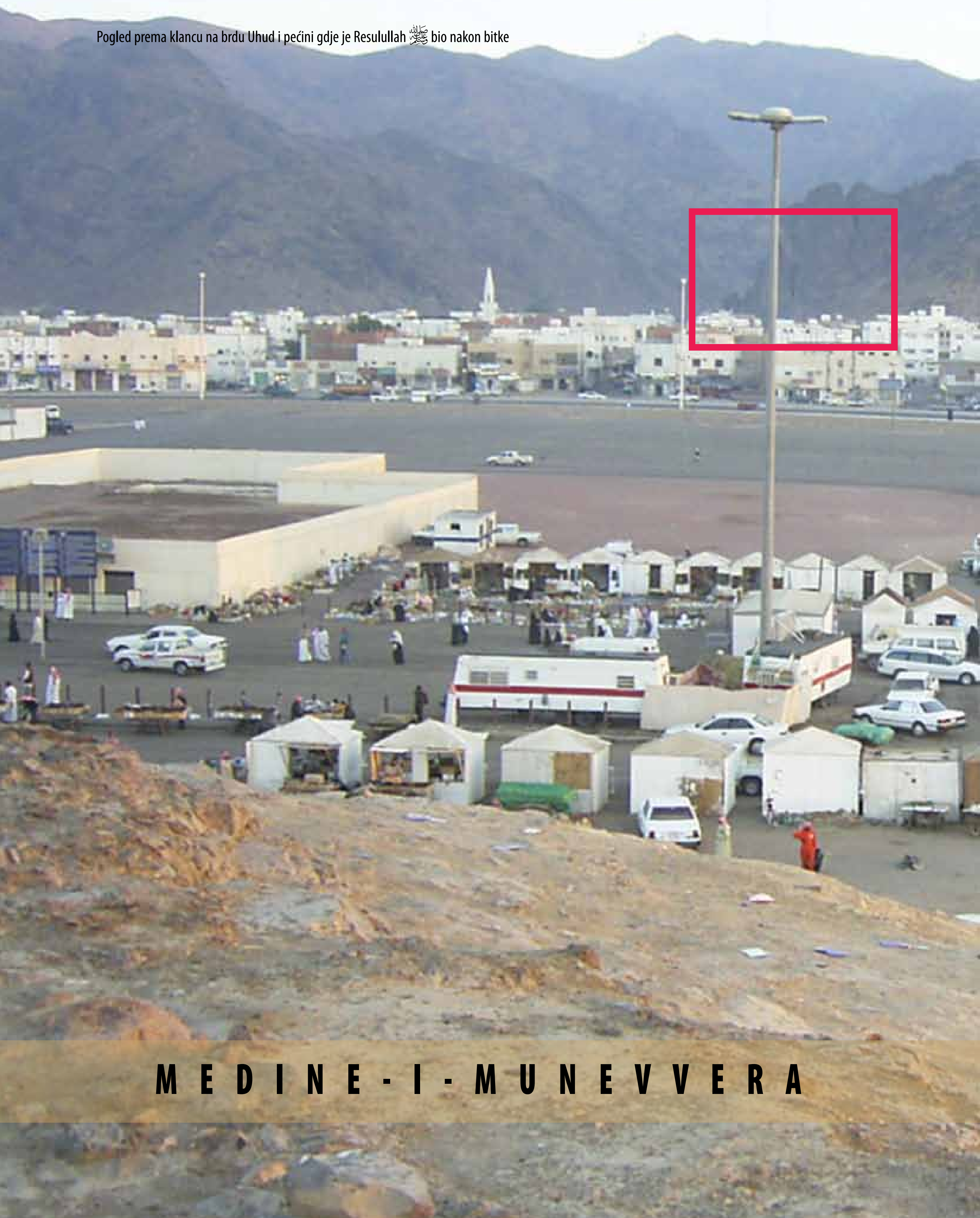
"O Resulullah ﷺ,da mu neko od nas stane na put?"

Resulullah ﷺ naredi:

دَعُوهُ

"Pustite ga"

Pošto mu se skloniše sa puta, Resulullah ﷺ uze koplje od Harisa ibn es-Summe رضي الله عنه a onda se sa njim strese tako da smo se mi uklonili od njega kao muhe sa devinih leđa. Potom se okrenu prema Ubejju pa ga pogodi u vrat udarcem od koga se on više puta zaklati na svome konju.

Pogled prema klancu na brdu Uhud i pećini gdje je Resulullah ﷺ bio nakon bitke

MEDINE-I-MUNEVVERA

Dok je Resulullah ﷺ bio u Mekki Ubejj mu je znao reći:

“O Muhammede, imam konja Avza kojem svaki dan dajem tri sa’a (12 kg.) sjemena. S njega ću te ubiti.”

Pejgamber ﷺ bi mu odgovarao:

بَلْ أَنَا أَقْتُلُكَ إِنْ شَاءَ اللهُ

“Naprotiv, ja ću tebe ubiti inšaAllah.”

Kada se zgrušane krvi na vratu vratio među Kurejšije, zavapio je:

“Ubi me, tako mi Boga, Muhammed.”

Oni mu rekoše:

“Bogom ti se kunemo, da si izgubio srce, a nisi baš tako loš.”

On im odvrati:

“On mi je još u Mekki rekao da će me ubiti. Tako mi Boga, da je pljunuo na mene ubio bi me.”

Allahov neprijatelj je umro u Serifu pa su ga Kurejšije karavanom prenijele u Mekku.

Kad su zašli u klanac Alija رضي الله عنه je otišao do vrela Mihras, napunio svoj štit vodom i donio je Resulullahu ﷺ da se napije. Osjetivši neprijatan miris Pejgamber ﷺ je nije pio, ali je s njom krv sa lica saprao. Potom je tu vodu po svojoj glavi sasuo, pritom govoreći:

اِشْتَدَّ غَضَبُ اللهِ عَلَى قَوْمٍ دَمَّوْا وَجْهَ رَسُولِهِ

“Žestoka je Allahova srdžba nad narodom koji okrvavi lice Njegova Poslanika.”

Povlačeći se prema brdu Resulullah ﷺ je naišao na stijenu koju je pokušao prijeći ali zbog iscrpljenosti i rana to nije mogao. Tad ispod njega podmetnu svoja leđa Talha ibn Ubejdullah رضي الله عنه pa ga podiže na stijenu, a Resulullah ﷺ reče:

أَوْجَبَ طَلْحَةُ أَيِ الْجَنَّةَ

“Talha je zaradio Džennet.”

Kad se mušrici popeše na Uhud Resulullah ﷺ reče Sa'du ibn Ebi Vekkāsu ﵁:

أَجِبْهُمْ

"Odbij ih."

"Kako ću ih odbiti sam?", upita Sa'd ﵁.

Na to mu Pejgamber ﷺ istu naredbu ponovi tri puta.

Ulaz u pećinu na brdu Uhud

Potom je Sa'd ﷺ uzeo strijelu iz svog tobolca, odapeo je na jednog neprijatelja i ubio ga. Onda je otišao po svoju strijelu, sebi dobro poznatu, pa je odapeo na drugog, te i njega ubio. Kad je i treći put ponovio neprijatelji napustiše svoj položaj i spustiše se niz Uhud. Tada Sa'd ﷺ reče:

"Ova strijela je mubarek (blagoslovljena)."

Ona je bila kod Sa'da ﷺ sve do njegova preseljenja, a onda kod njegovih sinova.

Tako je izgledao posljednji napad na Pejgambera ﷺ.Nisu znali sa sigurnošću da li su ga ubili, ali su bili ubijeđeni da je bitka završena. Vratili su se u svoj logor i počeli spremati za povratak u Mekku. U međuvremenu, njihove žene su se zabavile oko ubijenih muslimana, odsijecajući im uši i noseve. Od toga je Hinda pravila nožne halhale i narukvice. Uz to je iz hazreti Hamze ﷺ izvadila njegovu jetru i počela je žvakati, ali pošto je nije mogla progutati, izbacila ju je. Zatim se popela na stijenu pa povikala iz sveg glasa:

“Milo za drago smo vam za Bedr vratili,
jer svaki drugi rat još veću žar raspiri.
Utbina smrt mi noćima nije dala mira,
a također i smrt amidže i brata.
Žeđ sam ugasila i zakletvu ispunila,
osvježenje mome srcu je došlo od Vahšija.
Zahvalnost ti dugujem dok je života u meni,
i dok mi kosti ne istruhnu u grobnoj jami.”

Pred sam povratak u Mekku, Ebu Sufjan se okrenuo prema Uhudu, pa povikao:

“Da li je Muhammed među vama?”

Pošto mu nije odgovoreno, on dalje nastavi:

“Da li je sin Ebu Kuhafe među vama?”

Ne bi mu odgovoreno.

“Da li je Omer ibn el-Hattab među vama?”

Opet mu ne bi odgovoreno. Tada Ebu Sufjan zavika:

“Dosta nam je samo da njih trojice nema.”

Nemogavši se suzdržati hazreti Omer ﷺ mu uzvrati:

“O Allahov neprijatelju, zaista su živi oni koje si prozivao. Na tvoju žalost Allah ﷻ ih je ostavio u životu.”

Ebu Sufjan reče:

“Među vašim ima izmasakriranih. To nisam naredio ali me to i ne žalosti.”

Potom dodade:

“Uzvišen neka je Hubel!”

Tada Pejgamber ﷺ upita:

أَلاَ تُجِيبُونَهُ

"A zar mu nećete odgovoriti?"
"Šta da mu kažemo?", upitaše ashabi.

اَللّٰهُ اَعْلَى وَ اَجَلُّ

"Recite: Allah je Uzvišeniji i Veličanstveniji!"

Ebu Sufjan reče:
"Mi imamo Uzzaa, a vi ga nemate."
Pejgamber ﷺ upita:

أَلاَ تُجِيبُونَهُ

"Zar mu nećete odgovoriti?"
"Šta da mu kažemo?", upitaše ashabi.

اَللّٰهُ مَوْلاَنَا وَلاَ مَوْلَى لَكُمْ

"Recite: Allah je naš Zaštitnik a vi zaštitnika nemate!"

Potom Ebu Sufjan reče:
"Osvetismo vam se. Ovaj dan je za Dan Bedra. Rat je nadmetanje, pa kako kad."
Omer رضي الله عنه mu odvrati:
"Nismo jednaki. Naši poginuli su u Džennetu, a vaši poginuli u vatri."
Kad Ebu Sufjan pozva Omera رضي الله عنه da izađe pred njega Resulullah ﷺ reče:

اِئْتِهِ فَانْظُرْ مَا شَأْنُهُ

"Idi vidi šta hoće."

Pogled iz pećine prema mesdžidu Resulullaha ﷺ

Omer رضي الله عنه izađe pred njega, a Ebu Sufjan ga zapita:

“Zaklinjem te Allahom, o Omere, reci mi jesmo li ubili Muhammeda?”

Omer رضي الله عنه mu odgovori:

“Allaha mi, niste. On upravo sluša tvoj govor.”

Ebu Sufjan odvrati:

“Ti si kod mene iskreniji i bolji od Ibn Kum’eta.”

Odlazeći sa svojom vojskom Ebu Sufjan povika:

“Sljedeće godine srešćemo se ponovo na Bedru.”

Resulullah ﷺ reče jednom od svojih ashaba:

قُلْ نَعَمْ هُوَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ مَوْعِدٌ

“Reci mu: ‘Da, to je ročište između nas i vas.’”

Potom Resulullah ﷺ posla Ali ibn Ebi Taliba رضي الله عنه savjetujući ga:

اُخْرُجْ فِي آثَارِ الْقَوْمِ فَانْظُرْ مَاذَا يَصْنَعُونَ وَمَا يُرِيدُونَ فَإِنْ كَانُوا
قَدْ جَنَّبُوا الْخَيْلَ وَامْتَطَوُا الْإِبِلَ فَإِنَّهُمْ يُرِيدُونَ مَكَّةَ وَإِنْ كَانُوا
قَدْ رَكِبُوا الْخَيْلَ وَسَاقُوا الْإِبِلَ فَإِنَّهُمْ يُرِيدُونَ الْمَدِينَةَ وَالَّذِي نَفْسِي
بِيَدِهِ لَئِنْ أَرَادُوهَا لَأَسِيرَنَّ إِلَيْهِمْ فِيهَا ثُمَّ لَأُنَاجِزَنَّهُمْ

“Idi za njima i gledaj šta će učiniti i šta namjeravaju. Ako konje povedu a deve uzjašu znači hoće da se vrate u Mekku. A ako uzjašu konje a deve povedu onda namjeravaju krenuti na Medinu. Tako mi Onog, u čijoj ruci je moja duša, ako krenu prema njoj, izaći ćemo pred njih i sa njima se boriti.”

Hazreti Alija je rekao:

“Pošao sam za njima i gledao šta čine. Oni su poveli konje a deve uzjahali i krenuli prema Mekki.”

Nakon odlaska Kurejšija, muslimani se posvetiše svojim poginulim i ranjenim.

Pejgamber ﷺ je tražio Hamzu رضي الله عنه i našao ga nasred doline unakaženog, izvađene jetre, bez nosa i ušiju. Vidjevši veliku tugu Resulullaha ﷺ muslimani su izjavili:

“Allahom se kunemo, ako nam jednog dana Allah dodijeli pobjedu nad njima, unakazit ćemo ih tako, kako još nikad jedan Arap nekog nije unakazio.”

Ove riječi su bile povod Objave:

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

1 - Brdo Uhud
2 - Brdo Ajnejn (brdo strijelaca)
3 - Položaj muslimanskog logora prije borbe
4 - Položaj mušričkog logora prije borbe
5 - Prva faza borbe i nadmoć muslimana
6 - Mjesto pogibije hazreti Hamze
7 - Mesdžid Sejjiduš-Šuheda
8 - Mjesto silaska strijelaca s brda
9 - Mjesto gdje je mušrička vojska zaobišla brdo Ajnejn kako bi napala muslimane s leđa
10 - Mjesto ranjavanja Resulullaha ﷺ
11,12 - Kaburi šehida Uhuda

وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ بِهِ وَلَئِنْ صَبَرْتُمْ لَهُوَ خَيْرٌ لِلصَّابِرِينَ ١٢٦
وَاصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِي ضَيْقٍ مِمَّا يَمْكُرُونَ ١٢٧

Ako hoćete da na nepravdu uzvratite, onda učinite to samo u onolikoj mjeri koliko vam je učinjeno; a ako otrpite, to je, doista, bolje za strpljive. Strpljiv budi! Ali strpljiv ćeš biti samo uz Allahovu pomoć. I ne tuguj za njima, i neka ti nije teško zbog spletkarenja njihova.

En-Nahl 126,127

Resulullah ﷺ je oprostio, strpio se i zabranio nakaženje. Potom je naredio da se tijelo hazreti Hamze pokrije ogrtačem. Klanjao mu je dženazu pritom donijevši sedam tekbira, onda je naredio da se tijela ostalih šehida polože pored hazreti Hamzinog tijela. Tada je klanjajući im svima dženazu hazreti Hamzi klanjao sedamdeset i dvije dženaze. Tom prilikom je Resulullah ﷺ proučio dovu:

اَللّٰهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ كُلُّهُ اَللّٰهُمَّ لَا قَابِضَ لِمَا بَسَطْتَ وَلَا بَاسِطَ لِمَا قَبَضْتَ وَلَا
هَادِيَ لِمَنْ أَضْلَلْتَ وَلَا مُضِلَّ لِمَنْ هَدَيْتَ وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ وَلَا مَانِعَ لِمَا
أَعْطَيْتَ وَلَا مُقَرِّبَ لِمَا بَاعَدْتَ وَلَا مُبَاعِدَ لِمَا قَرَّبْتَ اَللّٰهُمَّ ابْسُطْ عَلَيْنَا
مِنْ بَرَكَاتِكَ وَرَحْمَتِكَ وَفَضْلِكَ وَرِزْقِكَ اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ النَّعِيمَ الْمُقِيمَ الَّذِي
لَا يَحُولُ وَلَا يَزُولُ اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَوْنَ يَوْمَ الْعَيْلَةِ وَالْأَمْنَ يَوْمَ الْخَوْفِ
اَللّٰهُمَّ إِنِّي عَائِذٌ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا أَعْطَيْتَنَا وَشَرِّ مَا مَنَعْتَنَا اَللّٰهُمَّ حَبِّبْ إِلَيْنَا
الْإِيمَانَ وَزَيِّنْهُ فِي قُلُوبِنَا وَكَرِّهْ إِلَيْنَا الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ وَاجْعَلْنَا مِنَ
الرَّاشِدِينَ اَللّٰهُمَّ تَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ وَأَحْيِنَا مُسْلِمِينَ وَأَلْحِقْنَا بِالصَّالِحِينَ غَيْرَ خَزَايَا
وَلَا مَفْتُونِينَ اَللّٰهُمَّ قَاتِلِ الْكَفَرَةَ الَّذِينَ يُكَذِّبُونَ رُسُلَكَ وَيَصُدُّونَ عَنْ
سَبِيلِكَ وَاجْعَلْ عَلَيْهِمْ رِجْزَكَ وَعَذَابَكَ اَللّٰهُمَّ قَاتِلِ الْكَفَرَةَ الَّذِينَ أُوتُوا
الْكِتَابَ إِلٰهَ الْحَقِّ

"Allahu moj, Tebi pripada svaka hvala. Nema smrti onom kome si odredio da još živi, niti daljeg života onom kome si odredio da umre. Nema upute za onog koga si u zabludi ostavio, niti zablude onom koga si uputio. Nema davanja onom kome Ti uskratiš, niti uskraćivanja onom kome Ti daš. Nema blizine onom koga Ti udaljiš, niti udaljavanja onom koga Ti približiš. Allahu moj, pruži nam obilje Tvog bereketa, Tvoga rahmeta, Tvoje dobrote i Tvoje opskrbe.

Allahu moj, ja Te molim za trajne ni'mete koji neće prestati niti nestati. Allahu moj, ja te molim za pomoć u Danu oskudice i za sigurnost u Danu straha. Allahu moj, utječem se Tebi od zla onog što nas je zadesilo i od zla onog što nas je mašilo. Allahu moj, omili nam iman i učini ga ukrasom naših srca, a omrzni nam kufr, raskalašenost i neposlušnost i učini nas od onih koji su ispravno upućeni.

Allahu moj, daj da umremo kao muslimani i da budemo proživljeni kao muslimani i pridruži nas onima koji su dobri, bez poniženja i kušnje. Allahu moj, ubij kjafire koji u laž ugone Tvoje resule i odvraćaju od Tvog puta i izlij na njih Tvoju srdžbu i Tvoju kaznu. Allahu moj, ubij kjafire kojima je data Knjiga, a suprotstavljaju se Istini."

Vraćajući se u Medinu, Resulullah ﷺ je prošao pored žene kojoj su na Uhudu poginuli muž, brat i otac. Kada su joj to rekli ona zapita:

"A šta je sa Resulullahom ﷺ?"

Odgovoriše joj:

"Dobro, o majko toga i toga. On je, elhamdulillah, onako kako bi ti voljela da bude."

Ona zamoli:

"Pokažite mi ga da ga vidim."

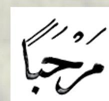
Oni joj ga pokazaše, pa kada ga vidje uskliknu:

"Svaki musibet poslije tebe je zanemarljiv."

Sa'd ib Muaz ؓ dođe sa svojom majkom Resulullahu ﷺ pa reče:

"O Resulullah ﷺ, ovo je moja majka."

Resulullah ﷺ joj reče:

"*Merhaba*", ustade prema njoj i izrazi joj ta'ziju za njenog sina Amr ibn Muaza ؓ.

Ona mu uzvrati:

"Kad tebe vidim da si dobro, odmah mi je musibet, koji me zadesio, manji."

يَا أُمَّ سَعْدٍ أَبْشِرِي وَبَشِّرِي أَهْلَهُمْ أَنَّ قَتْلَاهُمْ تَرَافَقُوا فِي الْجَنَّةِ جَمِيعًا وَقَدْ شُفِّعُوا فِي أَهْلِيهِمْ جَمِيعًا

"O majko Sa'dova, raduj se i obraduj porodice poginulih da će se njihovi šehidi družiti zajedno u Džennetu i zajedno zauzimati za svoje porodice."

Tada ona reče:

"Zadovoljni smo, o Resulullah, pa ko da plače za njima nakon ovog? O Resulullah, čini dovu za one koji su ostali iza njih od njihovih porodica."

Resulullah ﷺ uputi dovu Allahu ﷻ:

اَللّٰهُمَّ أَذْهِبْ حُزْنَ قُلُوبِهِمْ وَاجْبُرْ مُصِيبَتَهُمْ وَأَحْسِنِ الْخَلَفَ عَلَى مَنْ خَلَّفُوا

"Allahu moj, otkloni tugu iz njihovih srca, olakšaj im musibet koji ih je zadesio i budi dobar prema onim koje su šehidi iza sebe ostavili."

U Bitki na Uhudu na strani muslimana poginulo je šezdeset i pet ensarija, četverica muhadžira i jedan jehudija, a broj mušrika je trideset i sedam.

Protjerivanje iz Medine Benu Nadira

Nakon Bitke na Uhudu, jehudije ponovo počeše otvoreno pokazivati neprijateljstvo prema muslimanima. Resulullah ﷺ je otišao do jehudija Benu Nadira i od njih zatražio da i oni zajedno sa muslimanima isplate krvarinu plemenu Benu Amir, zbog ubistva dvojice njihovih ljudi. Naime i muslimani i jehudije su sa njima imali ugovor o savezništvu. Kad su čuli šta Resulullah ﷺ traži od njih, rekli su:

"Učinićemo to, o Ebul-Kasime. Sjedi ovdje dok to ne donesemo."

Resulullah ﷺ sjede sa Ebu Bekrom ؓ, Omerom ؓ, Alijom ؓ i grupom ashaba pored zida njihove kuće, čekajući da ispune svoje obećanje. U međuvremenu, jehudije rekoše jedni drugima:

"Ovakva prilika nam se neće više nikad ukazati. Ko će se popeti na krov kuće, baciti na njega kamen i tako nas od njega osloboditi?"

Kad jedan od njih po imenu Amr ibn Džihaš reče da će on to učiniti, Selam ibn Miškem ih opomenu:

"Ne činite to, jer tako mi Boga, on će o ovom što smjerate sigurno biti obaviješten. Biće bolje da postupimo po ugovoru sklopljenom između nas i njega."

Uprkos ovih upozoravajućih riječi oni su ostali pri svojoj namjeri. Tada Gospodar svjetova posla Džibrila ﷺ koji izvijesti Resulullaha ﷺ o tome šta mu jehudije spremaju. Resulullah ﷺ odmah ustade i žurno krenu u Medinu. Sustigavši ga, njegovi ashabi mu rekoše:

"Ustao si i otišao a da mi to i ne primjetismo."

Tada ih Pejgamber ﷺ izvijesti o tome šta su mu jehudije spremali. Zatim Resulullah ﷺ posla Muhammeda ibn Meslemu Benu Nadiru sa porukom:

اُخْرُجُوا مِنَ الْمَدِينَةِ وَلَا تُسَاكِنُونِي بِهَا وَقَدْ اَجَّلْتُكُمْ عَشْرًا فَمَنْ وَجَدْتُ بَعْدَ ذٰلِكَ بِهَا ضَرَبْتُ عُنُقَهُ

"Izlazite iz Medine, jer u njoj sa mnom ne možete stanovati! Dajem vam rok deset dana. Koga poslije toga nađem u Medini, ode mu glava."

Saznavši da jehudije Benu Nadira vrše pripreme za odlazak iz Medine, vođa munafika Abdullah ibn Ubejj ih poče odvraćati od toga obećavajući im svesrdnu pomoć. Na to upućuju riječi Allaha ﷻ:

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نَافَقُوا يَقُولُونَ لِإِخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَئِنْ
أُخْرِجْتُمْ لَنَخْرُجَنَّ مَعَكُمْ وَلَا نُطِيعُ فِيكُمْ أَحَدًا أَبَدًا وَإِنْ قُوتِلْتُمْ لَنَنْصُرَنَّكُمْ وَاللَّهُ
يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ١١ لَئِنْ أُخْرِجُوا لَا يَخْرُجُونَ مَعَهُمْ وَلَئِنْ قُوتِلُوا لَا
يَنْصُرُونَهُمْ وَلَئِنْ نَصَرُوهُمْ لَيُوَلُّنَّ الْأَدْبَارَ ثُمَّ لَا يُنْصَرُونَ ١٢

Zar ne vidiš kako licemjeri govore svojim prijateljima, sljedbenicima Knjige koji ne vjeruju: "Ako budete protjerani, mi ćemo sigurno s vama poći i kad se bude ticalo vas, nikada se nikome nećemo pokoriti; a ako budete napadnuti, sigurno ćemo vam u pomoć priteći, a Allah je svjedok, da su oni, zaista, lašci:

ako bi bili protjerani, oni ne bi s njima pošli; ako bi bili napadnuti oni im ne bi u pomoć pritekli; a ako bi im u pomoć pritekli, sigurno bi pobjegli i oni bi bez pomoći ostali.

El-Hašr 11, 12

Oslanjajući se na riječi Abdullaha ibn Ubejja, poglavar jehudija Hujejj ibn Ahtab posla poruku Resulullahu ﷺ:

"Mi nećemo izaći iz naših kuća, pa ti radi šta hoćeš."

Primivši Hujejjov odgovor, Resulullah ﷺ naredi muslimanima da se odmah spreme za rat. Kao svog zamjenika u Medini postavi Ibn Ummi Mektuma ﵁, a zastavu predade u ruke Ali ibn Ebi Talibu ﵁. Kada su muslimani došli do njihova naselja, oni su se već bili sklonili u svoje tvrđave i sa njih na muslimane bacali strijele i kamenje. U ovakvoj situaciji njihova palmišta i bostani su im bili od velike pomoći. Zato Resulullah ﷺ naredi da se palme posijeku a bašče popale. Na to upućuju riječi Allaha ﷻ:

مَا قَطَعْتُم مِّن لِّينَةٍ أَوْ تَرَكْتُمُوهَا قَائِمَةً عَلَىٰ أُصُولِهَا فَبِإِذْنِ اللَّهِ وَلِيُخْزِيَ الْفَاسِقِينَ

To što ste neke palme posjekli ili ih da uspravno stoje ostavili – Allahovom voljom ste učinili, i zato da On nevjernike ponizi.

El-Hašr 5

Od obećavane pomoći njihovih saveznika nije ništa bilo. Svi su ih iznevjerili. Stoga Allah ﷻ za njih kaže:

كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلْإِنسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِّنكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ

Slični su šejtanu kad kaže čovjeku: "Budi nevjernik!", pa kad on postane nevjernik, on onda rekne: "Ti se mene više ne tičeš, ja se, zaista, Allaha, Gospodara svjetova bojim!"

El-Hašr 16

Nakon šest dana opsade, Allah ﷻ u njihova srca ubaci strah te se oni odlučiše predati. Resulullah ﷺ im je dozvolio da izađu iz Medine sa svim onim što mogu ponijeti njihove deve, izuzimajući oružje. Tada su oni vlastitim rukama rušili svoje kuće i na deve tovarili vrata i prozore. Potom su sa ženama i djecom jedni krenuli za Hajber, a drugi u Šām. Od njih dvojica primiše islam i tako zaštitiše svoj imetak. To su bili Jamin ibn Amr i Ebu Sa'd ibn Vehb.

Pohod na Benu Nadir dogodio se u rebiul-evvelu četvrte godine po Hidžri.

Bitka na Hendeku

Ne mogavši dalje gledati jačanje islama, grupa od dvadeset jehudijskih prvaka, iz plemena Benu Nadir, ode u Mekku s namjerom da Kurejšije potaknu na borbu protiv muslimana. Još kada im rekoše da je idolopoklonstvo kao vjera bolje od islama, ovi odmah prihvatiše njihov prijedlog i počeše se pripremati za rat. Potom su otišli plemenima Gatafan s istim prijedlogom, obećavajući im da će do posljednjeg svog čovjeka biti uz njih. Kada su im rekli da su Kurejšije sa oduševljenjem prihvatile njihov prijedlog i Gatafan pristade. Tako sa juga krenuše Kurejšije, Kenanije i njihovi saveznici od stanovnika Tihame. Vođa te vojske od četiri hiljade ljudi bio je Ebu Sufjan. Na prijevoju Ez-Zahran pridruži im se pleme Benu Sulejm. Sa istoka krenuše plemena Gatafana: Benu Fezaret koga je vodio Ujejne ibn Hisn, Benu Murre na čelu sa Harisom ibn Avfom, Benu Ešdžea pod vođstvom Musar ibn Ruhajla, Benu Esed i drugi. Saznavši za namjere neprijatelja Resulullah ﷺ sazva Vrhovno vijeće, na kome se dogovorio šta da se poduzme kako bi se Medina odbranila.

Selman رضي الله عنه je predložio:

“Allahov Poslaniče! Mi u Perziji, kada bi nas neko napao, borili smo se tako što bi oko grada iskopali hendek.”

Svidjevši mu se ovaj prijedlog, Resulullah ﷺ naredi grupama od po deset ljudi, da svaka od njih iskopa po četrdeset aršina hendeka. I sam Resulullah ﷺ je u tome učestvovao. Gledajući sa kolikom su marljivošću i ozbiljnošću ashabi prišli kopanju Resulullah ﷺ je rekao:

اللَّهُمَّ لَا عَيْشَ إِلَّا عَيْشُ الْآخِرَةِ فَاغْفِرْ لِلْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ

"Allahu moj, nema života osim ahiretskog života,
pa oprosti muhadžirima i ensarijama."

Oni mu na ovo odgovoriše:
"Mi smo oni što su bej'at dali Muhammedu,
na trajnu borbu dok su u životu."

Koliko su ashabi tada oskudijevali u hrani vidi se iz riječi Ebu Talhe ﵁:
"Požalili smo se Resulullahu ﷺ na glad pokazujući mu naše stomake i kamen privezan na njima, a onda nam Resulullah ﷺ podiže svoju košulju i mi na njegovom stomaku vidjesmo dva kamena."

Samo što su muslimani završili sa kopanjem hendeka neprijateljska vojska od 10 000 ratnika opkoli Medinu.

وَلَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَحْزَابَ قَالُوا هَٰذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ
وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا

A kada su vjernici saveznike ugledali, rekli su: "Ovo je ono što su nam Allah i Poslanik Njegov obećali, i Allah i Poslanik Njegov su istinu govorili!" – i to im je samo učvrstilo vjerovanje i prednost.

El-Ahzāb 22

O tome kakvo je stanje tada bilo među munaficima i slabićima vidimo iz ovih ajeta:

وَإِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غُرُورًا ١٢
وَإِذْ قَالَتْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ يَا أَهْلَ يَثْرِبَ لَا مُقَامَ لَكُمْ فَارْجِعُوا ۚ وَيَسْتَأْذِنُ فَرِيقٌ
مِنْهُمُ النَّبِيَّ يَقُولُونَ إِنَّ بُيُوتَنَا عَوْرَةٌ وَمَا هِيَ بِعَوْرَةٍ ۖ إِنْ يُرِيدُونَ إِلَّا فِرَارًا ١٣ وَلَوْ
دُخِلَتْ عَلَيْهِمْ مِنْ أَقْطَارِهَا ثُمَّ سُئِلُوا الْفِتْنَةَ لَآتَوْهَا وَمَا تَلَبَّثُوا بِهَا إِلَّا يَسِيرًا ١٤
وَلَقَدْ كَانُوا عَاهَدُوا اللَّهَ مِنْ قَبْلُ لَا يُوَلُّونَ الْأَدْبَارَ ۚ وَكَانَ عَهْدُ اللَّهِ مَسْئُولًا ١٥

Kad su licemjeri i oni bolesna srca govorili: "Allah i Poslanik Njegov su nas samo obmanjivali kad su nam obećavali!"

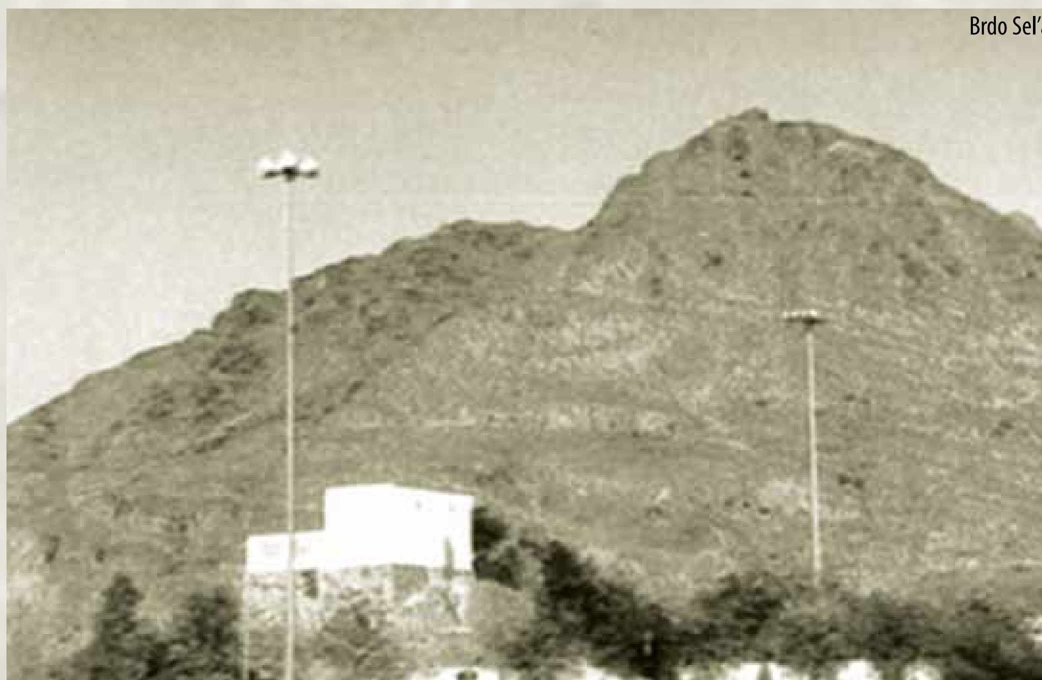
Kad su neki među njima rekli: "O stanovnici Jesriba, ovdje vam nema stanka, zato se vratite!", a drugi među njima su tražili dopuštenje od Vjerovjesnika i govorili: "Kuće su naše nezaštićene!" – a nisu bile nezaštićene, već su oni htjeli da se izvuku.

A da su im sa raznih strana prodrli i da su potom od njih zatražili da opet postanu mnogobošci, oni bi to, ne dvoumeći oko toga, brzo učinili,

a bili su se još prije Allahu obavezali da neće uzmicati, – a za Allahu datu obavezu će se odgovarati!

El-Ahzāb 12, 13, 14, 15

Sa tri hiljade ashaba Resulullah ﷺ se postavio tako da im je planina Sel'a bila za leđima. U gradu je kao svoga zamjenika postavio Ibn Ummi Mektuma ﵁, a ženama i djeci naredio da se sklone u medinska utvrđenja. Naišavši na hendek mušrici su bili nemalo iznenađeni, jer ovakav način odbrane njima je bio nepoznat. Jahali su duž hendeka tražeći njegovu slabu tačku, ali tamo gdje im se činio najuži ashabi su ih strijelama odbijali. Nezadovoljan jalovom opsadom Amr ibn Abdu Vudd, najpoznatiji među mušričkim junacima, izađe pred hendek i pozva nekog od muslimana na dvoboj. Hazreti Alija ﵁ zatraži dopuštenje od Resulullaha ﷺ da mu on izađe na mejdan. Dozvolivši mu Resulullah ﷺ ga isprati sa dovom:

Brdo Sel'a

MEDINE-I-MUNEVVERA

اَللّٰهُمَّ اِنَّكَ اَخَذْتَ مِنّى عُبَيْدَةَ يَوْمَ بَدْرٍ وَحَمْزَةَ يَوْمَ اُحُدٍ
فَاحْفَظْ عَلَىَّ اَلْيَوْمَ عَلِيًّا رَبِّ لَا تَذَرْنِى فَرْدًا وَاَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ

"Allahu moj! Na Bedru smo izgubili Ebu Ubejdeta, na Uhudu Hamzu, Ti nam sada sačuvaj Aliju.
Gospodaru moj, ne ostavljaj me sama, a Ti si jedini vječan."

Mjesto Bitke na Hendeku

Stupivši pred Amra hazreti Alija mu reče:

"Amre, ti si se jedanput zakleo da ćeš, ako te neko od Kurejšija stavi pred izbor jedne od dvije stvari, jednu od njih sigurno prihvatiti?"

"Tačno tako", odgovori Amr.

"Ja te onda pozivam Allahu, Njegovom Poslaniku i islamu."

"Za tim nemam potrebe."

"U tom slučaju ja te pozivam da sjašeš pa da se borimo."

"Zašto sine moga brata? Zaista ja te ne želim ubiti."

"Ali ja želim tebe ubiti."

Na ove hazreti Alijine riječi Amr bijesan siđe sa konja i jednim udarcem sablje odsiječe prednje noge svoga konja. Potom jurnu na hazreti Aliju ﷺ koji vješto odbi njegov napad, a onda ga smrtno udari po glavi. Tada se sa muslimanske strane začu:

"Allahu ekber! Nema junaka nad Alijom niti sablje nad Zulfikarom!"

Vraćajući se među muslimane hazreti Alija رضي الله عنه je izrekao bejtove:
“Za kamene idole on se u svojoj ludosti borio,
a ja sam se za Gospodara Pejgamberova kroz svoj razum borio.
Okrenuo sam se, nakon što je on na zemlju pao
poput grane jedne palme između stijena i pijeska.
I njegove haljine sam ostavio. A da sam ja tamo pao,
on bi svu odjeću sa moga tijela pokidao.
Vašu vjeru, o muslimani, Allah nikad neće ostaviti,
nit’ zaštitu Svome Pejgamberu uskratiti.”

Zbog intenzivnih pokušaja mušrika da pređu preko hendeka muslimani su bili prisiljeni da propuste i nekoliko namaza, koje su naknadno naklanjali. Tako se od hazreti Alije رضي الله عنه prenosi da je Resulullah ﷺ rekao:

مَلَأَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ بُيُوتَهُمْ وَقُبُورَهُمْ نَارًا كَمَا شَغَلُونَا عَنِ الصَّلَاةِ الْوُسْطَى
حَتَّى غَابَتِ الشَّمْسُ

“Allah im ispunio njihove kuće i grobove vatrom, zato što su nas onemogućili da klanjamo srednji namaz prije zalaska Sunca.”

U međuvremenu, Allahov neprijatelj Hujejj ibn Ahtab iz jehudijskog plemena Benu Nadir došao je Ka’bu ibn Esedu prvaku jehudijskog plemena Benu Kurejza, koji je dao riječ Resulullahu ﷺ da će zajedno sa njim braniti Medinu u slučaju da bude napadnuta. Kad je Ka’b čuo Hujejjov glas, pred njim je zatvorio vrata svoje tvrđave. Vidjevši da mu Ka’b ne želi otvoriti Hujejj povika:

“Teško tebi, Ka’be! Otvori mi!”

“Teško tebi, Hujejj!”, odvrati Ka’b, “ti si čovjek baksuz. Ja sam sa Muhammedom ugovor sklopio i neću ga prekinuti, jer samo sam vjernost i iskrenost od njega vidio.”

“Otvori mi, da ti nešto kažem.”

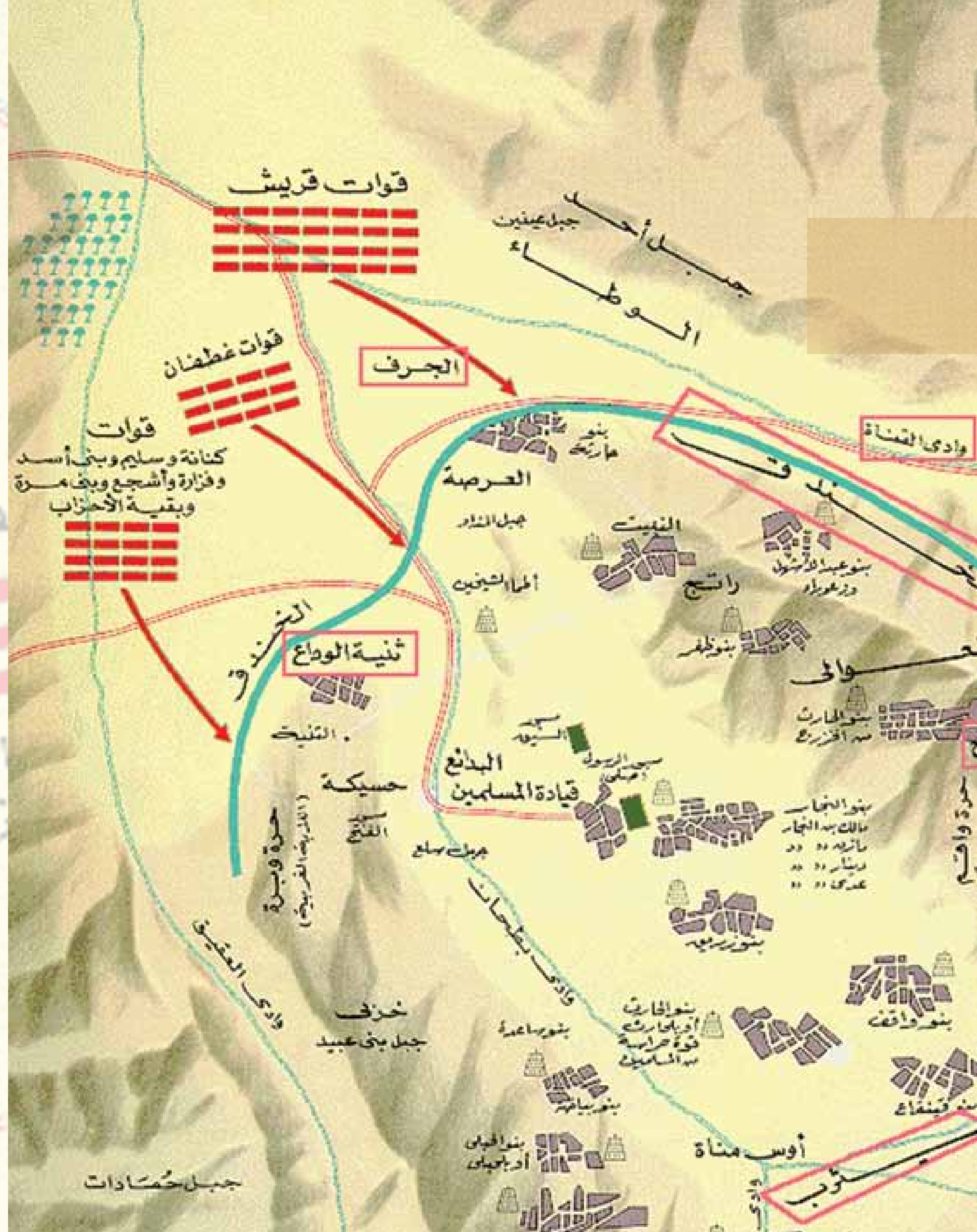
“Ne, to neću učiniti!”

“Ne daš mi da ti uđem samo iz straha da ti nešto od tvoje pšenične čorbe ne pojedem.”

Ovo Ka’ba razbjesni i on Hujejju otvori vrata.

“Teško tebi, Ka’be!”, reče Hujejj. “Dolazim ti sa vječnom slavom i morem ratnika. Došao sam sa kurejšijskim vođama i gospodom, koji su se ulogorili na sastavu potoka kod Rūme. Isto tako sam doveo Gatafan sa njihovim vođama i gospodom i ostavio ih kod Zeneb Nakma u pravcu Uhuda. Oni su sa mnom ugovor sačinili i tvrdo mi se zakleli, da će se boriti sve dok Muhammeda i one uz njega potpuno ne unište.”

“Ne, Hujejj. Naprotiv, ti mi donosiš vječnu sramotu i prazan oblak koji je svoju vodu prosuo. Uprkos munje i groma on u sebi ništa ne sadrži. Pusti me s mirom i ne pokušavaj me od moga obećanja odvratiti, jer ja sam uvijek od Muhammeda samo poštenje i vjernost vidio.”

Raspored vojnih snaga u Bitki na Hendeku

Ne odustajući od svoje nakane Hujejj dade zakletvu Ka'bu, da će se on, ako se Kurejšije i Gatafan vrate neobavljena posla, s njim zatvoriti u tvrđavu i s njim zajedno svoju sudbinu čekati. Tako je Ka'b svoj ugovor s Resulullahom ﷺ prekršio.

Saznavši za izdaju jehudija, Resulullah ﷺ pozva Sa'd ibn Muaza, Sa'd ibn Ubadu, Abdullah ibn Revahu i Huvat ibn Džubejra pa im reče:

اِنْطَلِقُوا حَتَّى تَنْظُرُوا أَحَقٌّ مَا بَلَغَنَا عَنْ هٰؤُلَاءِ الْقَوْمِ اَمْ لَا فَاِنْ كَانَ حَقًّا فَالْحَنُوا لِي لَحْنًا اَعْرِفُهُ وَلَا تَفُتُّوا فِي اَعْضَادِ النَّاسِ وَاِنْ كَانُوا عَلَى الْوَفَاءِ فَاجْهَرُوا بِهِ لِلنَّاسِ

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

"Idite i provjerite je li istina to što nam je došlo od tih ljudi ili ne? Pa ako bude istina signalizirajte mi na način da ga samo ja razumijem, kako ostale ljude ne biste obeshrabrili. A ako se i dalje drže ugovora to javno pred svijetom obznanite!"

Oni su otišli do jehudija i saznali da je situacija teža nego što su mogli i zamisliti.

"Ko je Resulullah?", govorili su, "mi nemamo nikakav ugovor s njim."

Peterica ashaba se vratiše Resulullahu ﷺ pa nakon što ga poselamiše, rekoše: "Adal i Kara!", čime su ukazali na prevaru Hubejba i njegovih prijatelja na Dan Er-Redžia, od strane ova dva plemena. Čuvši ovo Resulullah ﷺ reče:

اَللّٰهُ اَكْبَرُ اَبْشِرُوا يَا مَعْشَرَ الْمُسْلِمِينَ بِفَتْحِ اللّٰهِ وَنَصْرِهِ

"Allahu ekber! Radujte se muslimani Allahovoj pobjedi i pomoći."

O prvoj jehudijskoj akciji, koju su poduzeli, kazuje nam Safijja radijallahu anha:

"Pored nas prođe jedan jehudija i stade obilaziti oko utvrde. Već smo saznali da su Benu Kurejza, prekršivši ugovor sklopljen sa Resulullahom ﷺ ušli u rat. Nije nas imao ko od njih odbraniti pošto su Resulullah ﷺ i muslimani bili zauzeti neprijateljem na Hendeku. Ni za jedan tren ne bi mogli napustiti svoje položaje i doći nam u pomoć. Rekoh Hassan ibn Sabitu: 'O Hassane, kao što vidiš onaj jehudija se mota oko utvrđenja. Tako mi Allaha bojim se da nas on, sad kad uz nas nije Resulullah ﷺ i njegovi ashabi, ne napadne sa svojim jehudijama ovako nezaštićene. Zato siđi i ubij ga. Hassan reče: 'Allaha mi nisam sposoban za to.' Tada pritegnuh svoj ogrtač, uzeh motiku i sišavši iz utvrđenja do njega udarah ga motikom dok ga ne ubih. Potom se vratih u utvrđenje i rekoh: 'O Hassane siđi do njega i vrati se sa njegovim stvarima. Zaista me je od toga odvratilo samo to što je muško.' Hassan reče: 'Nemam potrebe za njegovim stvarima.'"

Nakon teške situacije prouzrokovane skoro mjesečnom opsadom, Resulullah ﷺ je htio poslati poruku Ujejni ibn Hisnu i Haris ibn Avfu, dvojici vođa Gatafana, u kojoj bi im ponudio trećinu medinske ljetine pod uslovom da se oni za svojim ljudima vrate. Kad je o ovom zatražio mišljenje Sa'd ibn Muaza i Sa'd ibn Ubade, oni rekoše:

"O Resulullah ﷺ, ako ti je Allah tako naredio onda slušamo i pokoravamo se. A ako to želiš zbog nas uraditi, za tim nemamo potrebe. Prije smo sa njima pripisivali Allahu druga i robovali kipovima, ali ni tada se nisu hranili našim plodovima osim u gostima ili putem trgovine. Pa zar sada, kad nas je Allah počastio islamom, uputio nas i tobom nas uzvisio, da im dajemo naš imetak? Tako nam Allaha, nećemo im dati ništa osim sablje."

Složivši se sa njihovim mišljenjem Resulullah ﷺ reče:

إِنَّمَا هُوَ شَيْءٌ أَصْنَعُهُ لَكُمْ لَمَّا رَأَيْتُ الْعَرَبَ قَدْ رَمَتْكُمْ عَنْ قَوْسٍ وَاحِدَةٍ

"Zaista sam to htio radi vas učiniti, vidjevši da su se svi Arapi digli protiv vas."

Nakon ovog Resulullahu ﷺ dođe čovjek iz plemena Gatafan po imenu Nuajm ibn Mes'ud i reče:

"O Resulullah, ja sam već primio islam, a da moj narod o tome ništa ne zna. Pa naredi mi šta hoćeš."

Resulullah ﷺ mu odgovori:

إِنَّمَا أَنْتَ رَجُلٌ وَاحِدٌ فَخَذِّلْ عَنَّا مَا اسْتَطَعْتَ فَإِنَّ الْحَرْبَ خُدْعَةٌ

"Ti si samo jedan čovjek pa odvrati ih od nas koliko možeš. Zaista je rat varka."

On odmah ode do Benu Kurejze, a sa njima je u predislamsko doba imao prisne odnose, pa ušavši kod njih reče im:

"Već vam je poznata moja ljubav prema vama i kakvi su odnosi između mene i vas."

"Istinu govoriš", odvratiše mu.

"Kurejšije i Gatafan nisu u istom položaju kao vi.Vaša domovina je Medina. Ovdje su vaši posjedi, vaša djeca i vaše žene. Nemate se gdje iz Medine iseliti. Kurejšije i Gatafan su došli da bi protiv Muhammeda i njegovih ashaba ratovali, a vi ih u tom potpomažete. Ovo nije njihova zemlja, njihovi posjedi i njihove žene nisu ovdje, pa s toga nisu u istom položaju kao i vi. Ukaže li im se prilika oni će je iskoristiti, u protivnom vratiće se svojim kućama, a vas same sa Muhammedom ostaviti. U tom slučaju nećete imati snage da mu se suprotstavite. Zato se ne borite na njihovoj strani dok od njih ne dobijete nekoliko njihovih prvaka kao zalog, koji će ostati u vašim rukama kao garancija vaše zajedničke borbe protiv Muhammeda, sve do njegova konačna uništenja."

Složivši se sa njim, oni rekoše:

"Lijepo si nas posavjetovao."

Potom je otišao Kurejšijama pa Ebu Sufjanu i njegovim ljudima se obratio:

"Vi znate koliko sam vam ja sklon i šta me od Muhammeda odvaja. Saznao sam nešto što vam moram saopštiti kako bih vas upozorio. Ali to za sebe zadržite."

Kad mu se zakleše da ga neće odati, on nastavi:

"Znajte da su se jehudije pokajali što su pogazili ugovor sklopljen sa Muhammedom i poslali mu poruku sljedećeg sadržaja:

'Mi se kajemo za ono šta smo učinili. Želiš li da od Kurejšija i Gatafana uzmemo nekoliko njihovih prvaka pa ih tebi predamo kako bi im ti glave odrubio, a onda se zajednički protiv njih borili do njihovog konačnog uništenja?'

Muhammed im je na ovo potvrdno odgovorio. Zato ako jehudije zatraže koga u zalog, ne dajte im ni jednog čovjeka!"

Naposljetku ode i do svojih iz Gatafana, pa im saopšti:

"Ljudi Gatafana! Vi ste moja loza i moja rodbina i meni od svih najdraži. Ne vjerujem da u mene sumnjate."

Kada mu oni potvrdno odgovoriše i obećaše da ga neće odati, on im ispriča isto što i Kurejšijama i na isti način ih upozori.

Kad dođe subota veče, mjeseca ševvala, pete godine po Hidžri, Kurejšije i Gatafan poslaše Benu Kurejza poruku sljedećeg sadržaja:

"Mi nismo na svojoj zemlji i ovdje nam deve i konji propadaju. Zato se spremite za borbu kako bi se Muhammeda riješili za sva vremena."

Jehudije im odgovoriše:

"Danas je subota, dan u kom mi ništa ne radimo. Vama je dobro poznato šta je zadesilo one koji su njenu svetost povrijedili. Osim toga, mi se sa vama nećemo boriti protiv Muhammeda dok nam ne date neke od svojih ljudi, da nam budu garancija dok Muhammeda ne uništimo. Naime, mi se bojimo, da ćete se vi, ako ovaj rat dobije nepovoljan tok po vas i borba vas dovede u škripac, brzo svojim kućama vratiti i nas ovdje same Muhammedu prepustiti. U tom slučaju mi mu se ne možemo suprotstaviti."

Kada se glasnik vrati s ovom porukom od Benu Kurejze, Kurejšije i Gatafan rekoše:

"Nuajm ibn Mes'ud je imao pravo. Pošaljimo im poruku da im ni jednog čovjeka nećemo predati i da oni, ako žele da se bore, to i učine."

Na ovakav odgovor dva plemena Benu Kurejza zaključiše:

"Nuajm ibn Mes'ud je istinu rekao. Oni ne žele ništa drugo do borbu i ako im se prilika ukaže oni će je iskoristiti. U protivnom odmah će se vratiti natrag, a nas ovdje same sa Muhammedom ostaviti."

Za to vrijeme Resulullah ﷺ se ovom dovom obraćao Allahu ﷻ:

اللَّهُمَّ مُنْزِلَ الْكِتَابِ سَرِيعَ الْحِسَابِ اهْزِمِ الْأَحْزَابَ اللَّهُمَّ اهْزِمْهُمْ وَزَلْزِلْهُمْ

"Allahu moj, Ti koji si spustio Kitab i koji brzo svodiš obračun. Porazi združenog neprijatelja. Allahu moj, porazi ih i potresi ih."

Allah ﷻ je primio dovu Svoga Pejgambera i na neprijatelje poslao hladan i jak vjetar koji im je lonce prevrtao i šatore rasturao. Uz to im je Allah ﷻ poslao i vojsku meleka koji su ih potresali i u njihova srca strah ubacivali. Tako se ogromna vojska, koja je u početku došla uvjerena u svoju pobjedu, na kraju ponižena vratila.

Resulullah ﷺ je rekao:

الْآنَ نَغْزُوهُمْ وَلَا يَغْزُونَنَا نَحْنُ نَسِيرُ إِلَيْهِمْ

"Od sada ćemo mi protiv njih pohod poduzimati a ne oni protiv nas. Mi idemo njima."

U ovoj opsadi teže je bio ranjen Sa'd ibn Muaz ؓ. Gledajući u svoju ranu on je u dovi rekao:

"Allahu moj, Ti znaš da meni nema dražeg neprijatelja, protiv koga bih se borio radi Tebe, od onog koji je zanijekao Tvoga Resula i iz njegova grada ga protjerao. Allahu moj, držim da si Ti uspostavio rat između nas i njih, pa ako će još biti rata sa Kurejšijama, poživi me kako bih se radi Tebe protiv njih borio. U protivnom nek se otvori moja vena i u tome bude moja smrt. Samo me nemoj usmrtiti dok ne vidim kraj Benu Kurejza."

Pohod na Benu Kurejza

Na dan u kome se Resulullah ﷺ vratio u Medinu dođe mu Džibril عليه السلام u vrijeme podneva, pa reče:

"Zar si već odložio oružje? Zaista meleki ga nisu odložili. Evo i ja sam se vratio samo na njihovo traženje. Muhammede! Allah ﷻ ti naređuje da kreneš protiv Benu Kurejza. Ja ću ići ispred, tresti njihove utvrde i u srca im strah ubaciti."

Tada Resulullah ﷺ naredi muezzinu da ljudima obznani:

مَنْ كَانَ سَامِعًا مُطِيعًا فَلَا يُصَلِّيَنَّ الْعَصْرَ إِلَّا بِبَنِي قُرَيْظَةَ

"Ko je poslušan i pokoran neka ikindiju ne klanja osim kod Benu Kurejza!"

U Medini ostavi Ibn Ummi Mektuma رضي الله عنه, a zastavu dade Ali ibn Ebi Talibu رضي الله عنه. Kad se hazreti Alija رضي الله عنه približio njihovim utvrdama, čuo je jehudije kako ružno govore o Resulullahu ﷺ. U međuvremenu, Resulullah ﷺ je žurno krenuo sa ashabima prema neprijatelju. Kad ih ikindija zateče u putu jedni rekoše:

"Nećemo je klanjati osim kod Benu Kurejza kako nam je i naređeno."

Tako su oni ikindiju klanjali nakon jacije. Drugi rekoše:

"Nije se od nas to tražilo. Zaista ono što se od nas tražilo jeste brzi izlazak."

Oni su ikindiju klanjali u putu. Međutim, ni jedni ni drugi za svoj postupak nisu ukoreni. Kad nakon dvadeset pet dana opsade jehudije pritisnu glad i strah, njihov poglavar Ka'b ibn Esed im se obrati:

"O jehudije! Vidite šta vas je snašlo. Predlažem vam tri mogućnosti, pa izaberite jednu od njih."

"A šta nam to predlažeš?"

"Da slijedimo i vjerujemo ovog čovjeka, jer vam je jasno da je on poslati Pejgamber koga nalazite u vašoj Knjizi. Tako će biti sigurni vaši životi, imeci, djeca i žene."

"Mi ni u kom slučaju nećemo odbaciti zakon Tevrata niti ga za nešto drugo zamijeniti."

"Kad ovaj prijedlog ne prihvatate, onda evo vam drugi: pobijmo naše žene i djecu, pa neopterećeni izađimo sa sabljom protiv Muhammeda i njegovih ashaba. Ako budemo uništeni, za sobom ne ostavljamo potomke radi kojih bi se morali brinuti. A u slučaju da pobijedimo, pa imaćemo druge žene i djecu."

"Zar da ove sirotane pobijemo? Zar bi u našim životima, nakon njih, bilo ikakva smisla i ljepote?"

“Kad i ovo odbacujete onda vam kao posljednje predlažem ovo. Večeras je subotnja noć u kojoj će se vjerovatno Muhammed i njegovi ashabi osjećati sigurnim od nas. Stoga siđimo dolje, možda njega i njegove ljude iznenadimo.”

“Zar našu subotu da skrnavimo i učinimo ono što niko prije nas nije učinio, a da nije, kao što i sam znaš, u majmuna pretvoren?”

Kad odbiše sva tri prijedloga, Ka’b ibn Esed im reče:

“Ni jedan od vas, od kako ga je njegova majka rodila, ni jednu noć nije proveo odlučan!”

Potom su Resulullahu ﷺ poslali poruku u kojoj su od njega tražili da im pošalje Ebu Lubābu iz plemena Evs, kako bi se sa njim posavjetovali o svom položaju. Resulullah ﷺ im ga je poslao. Kada im je došao ljudi su mu prišli, a njihove žene i djeca tako žestoko zaplakali, da je to kod njega pobudilo veliko žaljenje prema njima. Zapitali su ga:

“Šta misliš o tome da se Muhammedovoj presudi potčinimo?”

“Da”, odgovorio je, pokazujući im pritom rukom ispod grla.

Kasnije je Ebu Lubābe govorio:

“Nisam se s mjesta ni pomaknuo a već sam shvatio da sam iznevjerio Allaha i Resulullaha ﷺ.”

On se vratio u Medinu i ne svraćajući do Resulullaha ﷺ pravo otišao u Mesdžid i zavezao se za jedan od njegovih stubova. Pritom se zakleo da će tu biti sve dok mu Allah ﷻ za ono što je učinio ne oprosti i da njegova noga neće kročiti na zemlju Benu Kurejza.

MEDINE-I-MUNEVVERA

Kad je Resulullah ﷺ to saznao, rekao je:

أَمَا إِنَّهُ لَوْ جَاءَنِي لَاسْتَغْفَرْتُ لَهُ أَمَّا إِذْ قَدْ مَا فَعَلَ فَمَا أَنَا بِالَّذِي أُطْلِقُهُ مِنْ مَكَانِهِ حَتَّى يَتُوبَ اللّٰهُ عَلَيْهِ

"Da mi je došao ja bih mu oprostio, ali kad je već uradio šta je uradio onda ga ja neću osloboditi sa njegova mjesta dok mu Allah ne oprosti."

Tako svezan Ebu Lubābe je proveo šest noći. U vrijeme namaza njegova žena bi ga odvezala kako bi mogao klanjati, a onda bi ga opet za stub svezala. U doba sehura Resulullah ﷺ se nasmija, a bio je u kući Ummi Seleme, radijallahu anha. Kad ga je ona upitala za razlog, rekao joj je da je Ebu Lubābi oprošteno. Tada je Ummi Selema, radijallahu anha, stala na vrata svoje sobe i rekla:

"O Ebu Lubābe! Raduj se Allah ti je oprostio."

Tada su ljudi pohitali da ga oslobode, ali ih je on odbio:

"Ne, tako mi Allaha, nema slobode za mene osim da me Resulullah ﷺ odveže."

Tako je i bilo. Idući na sabah Resulullah ﷺ ga je oslobodio.

Kada su to jutro jehudije Benu Kurejza prihvatili da im Resulullah ﷺ presudi došli su predstavnici Evsa Resulullahu ﷺ i zamolili:

"O Resulullah ﷺ! Učinio si sa Benu Kajnukāa ono što si učinio, a oni su bili saveznici naše braće Hazredžlija. Ovi su (Benu Kurejza) naši štićenici, pa postupaj lijepo prema njima."

Na ovo ih Resulullah ﷺ zapita:

أَلَا تَرْضَوْنَ أَنْ يَحْكُمَ فِيهِمْ رَجُلٌ مِنْكُمْ

"Hoćete li biti zadovoljni ako im presudi vaš čovjek?"

"Hoćemo", odgovoriše.

Resulullah ﷺ odredi:

فَذَاكَ إِلَى سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ

"Pa neka to bude Sa'd ibn Muaz."

Oni potvrdiše:

"Njegovim izborom smo zadovoljni."

Brzo su Evsije otišle po Sa'da (رضي الله عنه), koji je bio njegovan u jednom šatoru na džamijskoj sofi i doveli ga na magarcu. Kad Sa'd stiže do Pejgambera ﷺ, on ﷺ se obrati ashabima:

قُومُوا اِلَى سَيِّدِكُمْ

"Ustanite prema vašem prvaku."

Oni ustadoše i rekoše mu:

"O Sa'de, ovaj narod (Benu Kurejza) se potčinio tvojoj presudi."

"Hoće li moja presuda nad njima biti sprovedena?"

"Da", odgovoriše.

"A hoće li se sa njim složiti muslimani?"

"Da."

"I svi ovdje prisutni?", pa zakrenuvši svoje lice naišareti iz poštovanja prema Resulullahu ﷺ.

نَعَمْ وَعَلَيَّ

"Da i ja ću se s njom složiti."

Tada je Sa'd ؓ rekao:

"Onda im ovako presuđujem: muškarce pobiti, djecu i žene zarobiti, a njihov imetak podijeliti."

Resulullah ﷺ potvrdi:

لَقَدْ حَكَمْتَ فِيهِمْ بِحُكْمِ اللهِ مِنْ فَوْقِ سَبْعِ سَمَاوَاتٍ

"Presudio si prema Allahovu zakonu koji je iznad sedam nebesa."

Na Medinskom trgu su iskopane rupe nad kojima su punoljetne jehudije pogubljene, a bilo ih je između šest i sedam stotina.

Nakon što je Benu Kurejza ovako završio Allah ﷻ je ukabulio dovu Sa'd ibn Muaza ؓ tako da on, od zadobijene rane na Hendeku, ubrzo preseli na ahiret.

Resulullah ﷺ je rekao:

اِهْتَزَّ عَرْشُ الرَّحْمٰنِ لِمَوْتِ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ

"Zatreslo se Prijestolje Milostivog radi smrti Sa'd ibn Muaza."

Za vrijeme opsade Benu Kurejza kao šehid pao je ashab po imenu Hallād ibn Suvejd ؓ i to tako što ga je jedna jehudijka pogodila mlinom u glavu. Prirodnom smrću je preselio Ebu Sinan ibn Muhsin ؓ.

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

Sumāme ibn Esal u Medine-i-munevveri

Prvi pohod koji su muslimani poduzeli, nakon Hendeka, bio je usmjeren ka Nedždu. Trideset konjanika pod zapovjedništvom Muhammeda ibn Mesleme ﷺ, sredinom mjeseca muharrema šeste godine po Hidžri, iznenadili su neprijatelja u dolini Benu Bekr ibn Kulab. Neprijatelj je potražio spas u paničnom bijegu, ostavivši muslimanima veliki plijen. Tom prilikom su ashabi zarobili prvaka plemena Benu Hanif Sumāmeta ibn Esala el-Hanefija, koga, čim stigoše u Medinu, zavezaše za jedan od stubova Mesdžida. Prolazeći pored njega Pejgamber ﷺ mu se obrati:

مَا عِنْدَكَ يَا ثُمَامَةُ

"Šta je s tobom, o Sumāme?"

"Sa mnom je dobro, o Muhammede. Ako ćeš ubiti ubićeš nekog ko je od krvi i mesa, a ako ćeš svoju dobrotu ukazati, ukazaćeš je prema šakiru. Želiš li imetak traži i toliko ćeš dobiti!"

Ne rekavši mu ništa Resulullah ﷺ ga ostavi. Nakon ovog Resulullah ﷺ je opet naišao pored njega, postavio mu isto pitanje i dobio isti odgovor. Kad se to i treći put ponovilo Pejgamber ﷺ reče:

أَطْلِقُوا ثُمَامَةَ

"Pustite Sumāmu."

Kada ga muslimani oslobodiše on ode do jedne palme blizu Mesdžida, okupa se, a onda došavši pred Pejgambera ﷺ primi islam i reče:

"Tako mi Allaha, na Zemlji mi nije bilo mržeg lica od tvog, a evo sada tvoje lice mi je najdraže. Tako mi Allaha, na Zemlji mi nije bilo mrže vjere od tvoje, a evo sada tvoja vjera mi je najdraža. Tvoji konjanici su me zarobili kad sam namjeravao umru obaviti."

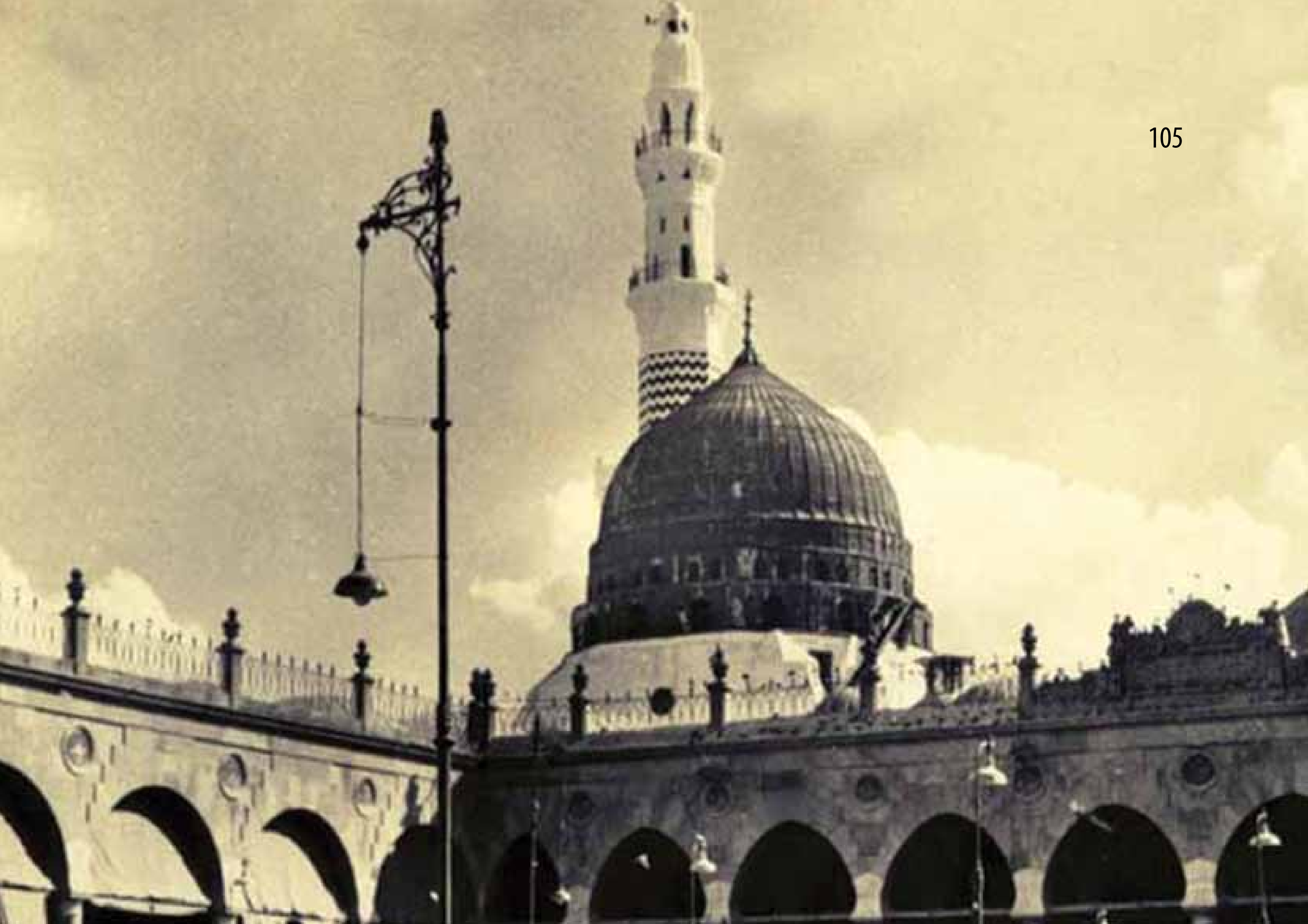
Dobivši dozvolu za umru od Resulullaha ﷺ, on sav sretan krenu u Mekku. Kad tamo stiže Kurejšije mu rekoše:

"Odrekao si se svoje vjere, o Sumāme."

"Ne, tako mi Allaha, već primih islam i pristupih Muhammedu ﷺ. I još nešto, tako mi Allaha, iz Jemāme vam neće doći ni zrno pšenice dok to ne dozvoli Resulullah ﷺ."

Jemāma je bio plodan kraj, koji je Mekku snabdjevao žitom. Osjetivši posljedice neisporuke žita Kurejšije poslaše pismo Resulullahu ﷺ u kome ga zamoliše da im se smiluje, tako što će zatražiti od Sumāmeta da im nastavi sa isporukom hrane. To je Resulullah ﷺ i odobrio.

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

Slučaj Ebu Besira ﵁

Jedan od članova mirovnog sporazuma sklopljenog na Hudejbiji glasio je:

"Ko od Kurejšija dođe Muhammedu bez dozvole svoga zaštitnika, tj. pobjegne od njih, biće im vraćen, a ko dođe Kurejšijama od onih koji su uz Muhammeda, tj. pobjegne od njega, neće mu ga vraćati."

Prvi koji je došao muslimanima i bio vraćen mušricima zvao se Ebu Džendel. Dok ga je njegov otac Suhejl vukući udarao po licu on je dozivao muslimane:

"O muslimani, zar me treba vratiti mušricima kako bi me u mojoj vjeri pokolebali?"

Resulullah ﷺ mu se obrati:

يَا أَبَا جَنْدَلٍ اِصْبِرْ وَاحْتَسِبْ فَإِنَّ اللّٰهَ جَاعِلٌ لَكَ وَلِمَنْ مَعَكَ مِنَ الْمُسْتَضْعَفِينَ فَرَجاً وَمَخْرَجاً إِنَّا قَدْ عَقَدْنَا بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْقَوْمِ صُلْحاً وَأَعْطَيْنَاهُمْ عَلَى ذٰلِكَ وَأَعْطَوْنَا عَهْدَ اللّٰهِ فَلَا نَغْدُرُ بِهِمْ

"O Ebu Džendel, osaburi i računaj na nagradu. Zaista će Allah, tebi i onima koji su sa tobom od potlačenih, olakšati i izlaz pripraviti. Mi smo već sklopili ugovor o primirju sa njima i naša obostrana dužnost pred Allahom je da ga se pridržavamo. Zato ih ne možemo prevariti."

Tada Omer ﵁ skoči i idući uz Ebu Džendela reče mu:

"Osaburi Ebu Džendele! To su samo mušrici i krv jednog od njih nije vrednija od krvi jednog psa."

Ubrzo nakon povratka Resulullaha ﷺ u Medinu iz Mekke prebježe Ebu Besir ﵁. Kurejšije poslaše dvojicu svojih ljudi da od Pejgambera ﷺ zatraže njegovo izručenje. Kad oni sa njim krenuše iz Medine i dođoše do Zul Hulejfe, tu se zaustaviše da pojedu koju hurmu. Tada Ebu Besir ﵁ reče jednom od njih:

"O čovječe, Allaha mi vidim da ti je sablja zaista dobra."

Ovaj isuka sablju pa je pohvali:

"U pravu si. Allaha mi je dobra, već sam je više puta isprobao."

Ebu Besir ﵁ zatraži:

"Pokaži mi je da je bolje vidim."

Uzevši je od njega Ebu Besir ﵁ ga njome udari i ubi. Onaj drugi pobježe i vrati se u Medinu. Vidjevši ga kako ulazi u Mesdžid Resulullah ﷺ reče:

لَقَدْ رَأَى هٰذَا ذُعْرًا

"Izgleda da se ovaj smrtno preplašio."

Prišavši Pejgamberu ﷺ reče:

"Ubijen je moj drug, a i mene će sigurno ubiti."

U to dođe i Ebu Besir ؓ pa reče.

"O Allahov Poslaniče! Ti si već, Allaha mi, ispunio ono na što si se Allahu obavezao. Vratio si me njima, a onda me je Allah od njih spasio."

Resulullah ﷺ reče:

وَيْلُ لِأُمِّهِ مِسْعَرُ حَرْبٍ لَوْ كَانَ لَهُ أَحَدٌ

"Jadna mu majka, raspiriće rat ako onaj (ubijeni) *bude imao nekog."*

Čuvši ovo, Ebu Besir ؓ shvati da će ga Pejgamber ﷺ vratiti njima pa brzo izađe iz Mesdžida i pobježe u Sejful-bahr. Od mušrika uteče Ebu Džendel ibn Suhejl ؓ i priključi se Ebu Besiru ؓ. Nakon ovog svi naredni muslimani koji bi uspjeli pobjeći od Kurejšija priključivali su se Ebu Besiru ؓ, tako da od njih nastade oveća skupina. Napadali su svaku karavanu Kurejšija koja se kretala prema Šāmu, ubijajući njihove ljude i otimajući im njihove imetke. Kurejšije poslaše poruku Pejgamberu ﷺ u kojoj ga zaklinjući ga Allahom i rodbinskim vezama, mole da ih sačuva te grupe. Za uzvrat oni su se obavezali da više neće tražiti povratak onih muslimana koji prebjegnu u Medinu. Tako se na poziv Resulullaha ﷺ Ebu Besir ؓ i njegova skupina bez straha vratiše u Medinu.

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

Pisma vladarima i emīrima

Krajem šeste godine po Hidžri, Resulullah ﷺ je poslao pisma okolnim vladarima pozivajući ih u islam. Za tu priliku dao je napraviti srebrni prsten u kom je u tri reda bilo ugravirano Muhammed-Resul-Allah.

Pismo Nedžašiji vladaru Abesinije

Sadržaj pisma kojeg je donio Amr ibn Umejje Ed-Damirijj رضي الله عنه :

بسم الله الرحمن الرحيم
هذا كتاب من محمد النبي إلى النجاشي الأصحم عظيم الحبشة سلام على من
اتبع الهدى وآمن بالله ورسوله وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له
لم يتخذ صاحبة ولا ولدا وأن محمدا عبده ورسوله وأدعوك بدعاية الإسلام
فإني أنا رسوله فأسلم تسلم قل يا أهل الكتاب تعالوا إلى كلمة سواء بيننا وبينكم
ألا نعبد إلا الله ولا نشرك به شيئا ولا يتخذ بعضنا بعضا أربابا من دون الله
فإن تولوا فقولوا اشهدوا بأنا مسلمون فإن أبيت فإن عليك إثم النصارى
من قومك

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

Ovo je pismo od Muhammeda Pejgambera, Nedžašiji El-Ashamu velikodostojniku Abesinije. Neka je selam na onog koji slijedi Uputu i vjeruje u Allaha i Njegovog Poslanika. Ja svjedočim da nema drugog boga osim Allaha, Jedinoga koji nema druga i koji Sebi nije uzeo družicu niti sina, i da je Muhammed Njegov rob i Njegov Poslanik. Pozivam te u islam, jer ja sam Njegov Poslanik. Primi islam i spasi se."

Reci: "O sljedbenici Knjige, dođite da se okupimo oko jedne riječi i nama i vama zajedničke: da se nikome osim Allahu ne klanjamo, da nikoga Njemu ravnim ne smatramo i da jedni druge, pored Allaha, bogovima ne držimo!" Pa ako oni ne pristanu, vi recite: "Budite svjedoci da smo mi muslimani"

A ako odbiješ snosićeš grijehe svih kršćana iz svog naroda.

Nakon što je sa velikim poštovanjem pročitao ovo pismo Nedžašija je primio islam. Kada je devete godine po Hidžri, u mjesecu Redžebu, Nedžašija preselio na ahiret, Pejgamber ﷺ mu je klanjao dženazu u odsustvu.

Pismo Mukavkisu vladaru Egipta

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

مِنْ مُحَمَّدٍ عَبْدِ اللّٰهِ وَرَسُولِهِ اِلَى الْمُقَوْقِسِ عَظِيمِ الْقِبْطِ سَلَامٌ عَلَى مَنِ اتَّبَعَ الْهُدٰى

اَمَّا بَعْدُ فَاِنِّي اَدْعُوكَ بِدِعَايَةِ الْاِسْلَامِ اَسْلِمْ تَسْلَمْ وَاَسْلِمْ يُؤْتِكَ اللّٰهُ اَجْرَكَ

مَرَّتَيْنِ فَاِنْ تَوَلَّيْتَ فَاِنَّ عَلَيْكَ اِثْمَ اَهْلِ الْقِبْطِ يَا اَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا اِلَى كَلِمَةٍ

سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ اَلَّا نَعْبُدَ اِلَّا اللّٰهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا

بَعْضًا اَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللّٰهِ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِاَنَّا مُسْلِمُونَ

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

Od Muhammeda Allahova roba i Njegova Poslanika, Mukavkisu velikodostojniku Kopta. Neka je selam na onog koji slijedi Uputu. Ja te pozivam u islam. Primi islam i spasi se. Primi islam i Allah će ti dati dvostruku nagradu, a ako odbiješ zaista ćeš snositi grijeh naroda koptskog.

Reci: "O sljedbenici Knjige, dođite da se okupimo oko jedne riječi i nama i vama zajedničke: da se nikome osim Allahu ne klanjamo, da nikoga Njemu ravnim ne smatramo i da jedni druge, pored Allaha, bogovima ne držimo!" Pa ako oni ne pristanu, vi recite: "Budite svjedoci da smo mi muslimani."

Nakon što je pismo pročitao Mukavkis odgovori njegovom donosiocu Hatibu ibn Beltea ﵁:

"Ja sam već imao neko znanje o tom Poslaniku. Nalazim da nikoga ne prisiljava u pogledu sebe, da se ne bavi sihirom kako bi druge vodio u zabludu, niti vračanjem da bi druge obmanjivao. Nalazim uz njega znakove poslanstva, jer otkriva skriveno i donosi habere o spasenju. Svakako ću o ovom još razmisliti."

Mukavkis je Resulullahu ﷺ na uljudan način odgovorio i darove poslao, ali islam nije prihvatio.

Pismo Kisri vladaru Perzije

Po Abdullahu ibn Huzāfi Es-Sehmiju ﵁ Resulullah ﷺ je poslao pismo sljedećeg sadržaja:

بسم الله الرحمن الرحيم

مِنْ مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللهِ إِلَى كِسْرَى عَظِيمِ فَارِسٍ سَلَامٌ عَلَى مَنِ اتَّبَعَ الْهُدَى وَآمَنَ بِاللهِ وَرَسُولِهِ وَشَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ وَأَدْعُوكَ بِدِعَايَةِ الْإِسْلَامِ فَإِنِّي أَنَا رَسُولُ اللهِ إِلَى النَّاسِ كَافَّةً لِيُنْذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرِينَ فَأَسْلِمْ تَسْلَمْ فَإِنْ أَبَيْتَ فَإِنَّ إِثْمَ الْمَجُوسِ عَلَيْكَ

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

Od Muhammeda Allahova Poslanika, Kisri velikodostojniku Perzije. Neka je selam na onog koji slijedi Uputu i vjeruje u Allaha i Njegova Poslanika i koji svjedoči da nema drugog boga osim Allaha Jedinoga, koji nema druga i da je Muhammed Njegov rob i Njegov Poslanik. Pozivam te u islam jer ja sam Allahov Poslanik svim ljudima poslan da opominje onoga ko ima pameti, i da zasluže kaznu nevjernici. Primi islam i spasi se. A ako odbiješ snosit ćeš grijeh svih medžusija.”

Pročitavši pismo kipteći od bijesa Kisra ga je pocijepao. Saznavši za njegov postupak Resulullah ﷺ je rekao:

مَزَّقَ اللهُ مُلْكَهُ

“Allah pocijepao njegovo carstvo.”

Tako je i bilo. Nedugo nakon ove dove Poslanikove ﷺ, Širvan sin Kisre ubi svoga oca i zasjede na njegov prijesto.

Pismo Heraklu vladaru Bizanta

بسم الله الرحمن الرحيم

من محمد عبد الله ورسوله الى هرقل عظيم الروم سلام على من اتبع الهدى

اسلم تسلم اسلم يؤتك الله اجرك مرتين فان توليت فان عليك اثم

الاريسيين يا اهل الكتاب تعالوا الى كلمة سواء بيننا وبينكم الا نعبد

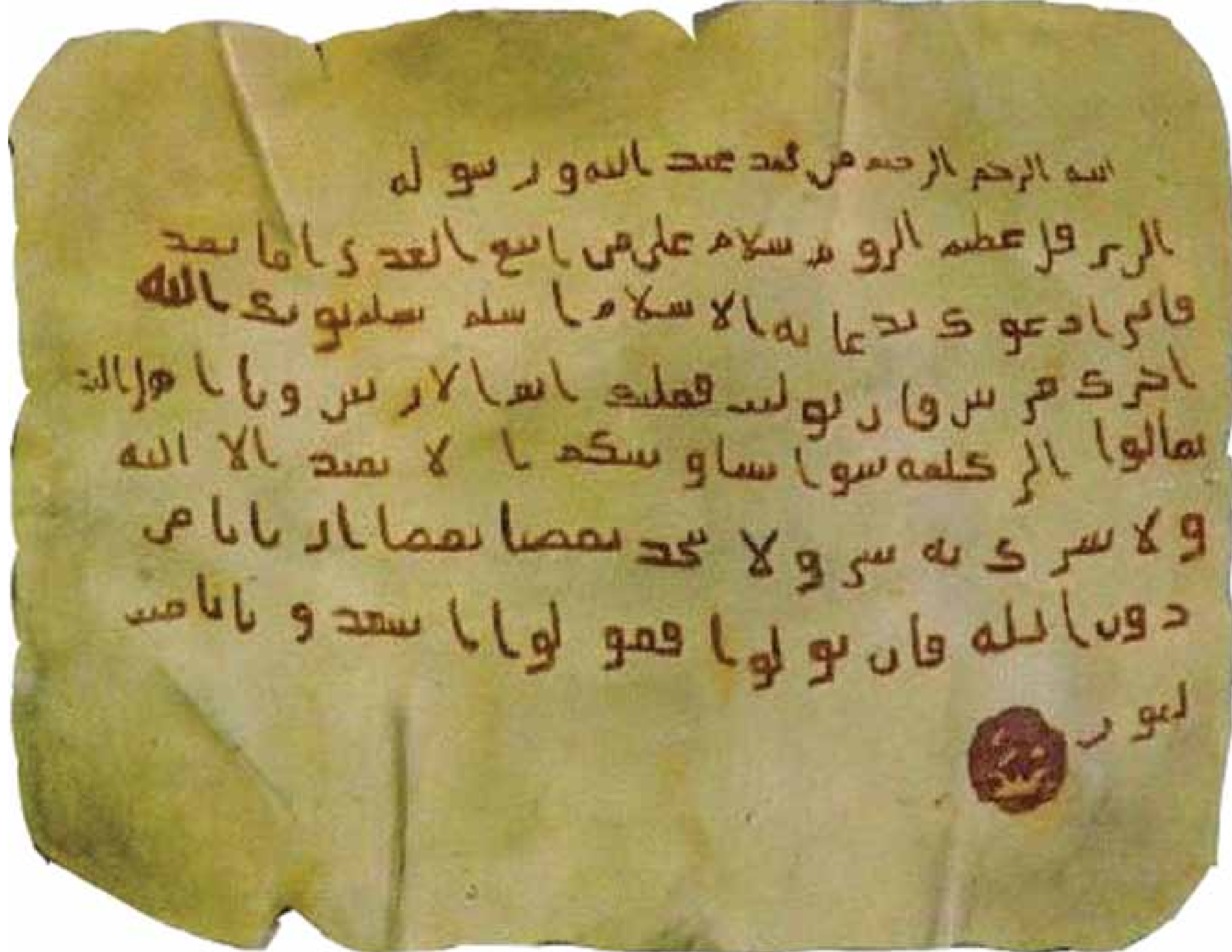
الا الله ولا نشرك به شيئا ولا يتخذ بعضنا بعضا اربابا من دون الله فان

تولوا فقولوا اشهدوا بانا مسلمون

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

Od Muhammeda Allahova roba i Njegova Poslanika, Heraklu velikodostojniku Bizanta. Neka je selam na onog koji slijedi uputu. Primi islam i spasi se. Primi islam i Allah će ti dati dvostruku nagradu, a ako odbiješ zaista ćeš snositi grijeh svojih podanika.

Reci: “O sljedbenici Knjige, dođite da se okupimo oko jedne riječi i nama i vama zajedničke: da se nikome osim Allahu ne klanjamo, da nikoga Njemu ravnim ne smatramo i da jedni druge, pored Allaha, bogovima ne držimo!” Pa ako oni ne pristanu, vi recite: “Budite svjedoci da smo mi muslimani”

بسم الله الرحمن الرحيم من محمد عبد الله ورسوله
الى هرقل عظيم الروم سلام على من اتبع الهدى اما بعد
فاني ادعوك بدعاية الاسلام اسلم تسلم يؤتك الله
اجرك مرتين فان توليت فعليك اثم الاريسيين ويا اهل الكتاب
تعالوا الى كلمة سواء بيننا وبينكم الا نعبد الا الله
ولا نشرك به شيئا ولا يتخذ بعضنا بعضا اربابا من
دون الله فان تولوا فقولوا اشهدوا بانا مسـ
لمون

Nosilac pisma Dihja ibn Hulejf el-Kelbi ﵁ imao je zadatak pismo predati namjesniku Busre, kako bi ga on uručio Heraklu koji je bio na putu za Jerusalim. Kada mu se pismo pročitalo, sala u kojoj se nalazio sa svim prisutnim je uzavrela. Po Ebu Sufjanu je poslao svoj uljudan odgovor, ali islam nije prihvatio.

Pored ova četiri navedena, Resulullah ﷺ je po Alā ibn Hadremiji ﵁ poslao pismo perzijskom namjesniku Bahrejna Munziru ibn Savij i ovaj primi islam.

Po Sulejt ibn Amru el-Amiriji ﵁ poglavaru Jemame Huzetu ibn Aliji koji ostade u svome kufru.

Po Šudža ibn Vehbu ﵁ namjesniku Damaska Harisu ibn Ebi Šemru koji odbi prihvatiti islam.

Po Amru ibnul-Āsu ﵁ vladaru Omana Džejferu i njegovom bratu Abdu ibn Džulendiji.

Obojica su prigrlila islam.

Tri mekkanska prvaka u Medine-i-munevveri

Od Amra ibnul-Āsa ﷺ se prenosi:

“Nakon što smo sa saveznicima napustili Hendek pozvao sam nekoliko Kurejšija, koji su bili moji istomišljenici i koji su me uvažavali, pa im predložio:

‘Vi vidite da ovo sa Muhammedom poprima opasne razmjere. Ja imam ideju i želio bih čuti šta vi mislite o njoj.’

‘A kakva je to ideja?’

‘Mislim da bi trebali otići Negusu i kod njega ostati. Zadobije li Muhammed pobjedu nad našim narodom mi ostajemo i dalje kod Negusa, jer je po nas bolje živjeti pod njegovom nego pod Muhammedovom vlašću. Pobijede li naši ljudi, pa oni nas znaju i ništa loše nas od njih neće zadesiti.’

‘Taj prijedlog ti je izvrstan!’

‘Hajdemo onda sakupiti poklone koje ćemo Negusu ponijeti.’

Pošto je on od proizvoda naše zemlje najviše cijenio kožu, mi smo je sakupili u velikoj količini pa krenuli na put. Upravo kada smo stigli ugledasmo Amra ibn Umejju, koga je Pejgamber poslao u Abesiniju radi Džafera i njegovih prijatelja. Kada je on otišao od Negusa rekoh svojim saputnicima:

‘To je Amr ibn Umejje! Ako odem Negusu i zamolim ga da mi ga isporuči, on će mi ga predati i onda ću mu ja moći glavu odrubiti. Tako će Kurejšije morati ustvrditi, da sam im ja ubistvom Pejgamberovog glasnika, veliku uslugu učinio.’

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

Ja sam otišao Negusu i pred njim se poklonio, na način kako sam to i prije radio. On mi je izrazio dobrodošlicu, a potom upitao:

'Da li si mi kakav poklon iz tvoje domovine donio?'

'Da, o kralju! Mnogo kože!'

Kada ih je ugledao one mu se toliko svidješe da su svu njegovu pažnju zaokupile.

Tada ga zamolih:

'O kralju. Maločas sam vidio čovjeka koji je od tebe izašao. On je izaslanik našeg neprijatelja. Isporuči mi ga kako bih ga mogao ubiti, jer je on ubio nekoliko naših najboljih i najčasnijih ljudi.'

Na ove moje riječi razljuti se Negus i rukom se tako udari po nosu, da sam ja pomislio da ga je slomio. Poželio sam da se zemlja ispod mene otvorila, zbog straha koji me obuze pred njim.

'Da sam bio svjestan, da će moja molba takvu odvratnost proizvesti, zaista je ne bih izgovorio!'

Pokušao sam se izvinjavati, ali on povika:

'Zar ti trebam isporučiti glasnika od čovjeka kome dolazi vrhovni melek, koji je također Mūsāu dolazio, da bi ga ti ubio!'

'O vladaru! Je li on zaista takav čovjek?', upitah, a on nastavi:

'Teško tebi, o Amre! Slijedi ga, poslušaj me. On je u pravu i svoje neprijatelje će pobijediti kao što je Mūsā pobijedio faraona i njegovu vojsku!'

'Mogu li se pred tobom zakleti na islam?'

Složivši se sa tim, on ispruži svoju ruku i ja dadoh svoju zakletvu. Kada sam ga napustio i vratio se svojim prijateljima, moje mišljenje se potpuno izmjenilo. Ipak, od njih sam sakrio da sam primio islam. Potom sam krenuo Pejgamberu da pred njim moj islam obznanim. Uz put sam sreo Halida ibn Velida, koji je išao iz Mekke, i upitao ga:

'Kamo si naumio, o Ebu Sulejman?'

'Put je jasan. Čovjek je zbilja Poslanik. Idem mu, da islam primim! Zar još trebam čekati?'

'Tako mi Allaha, sa istom namjerom idem i ja!'

Stigavši u Medinu Halid je prvi dao bej'at. Potom sam ja stupio pred Muhammeda ﷺ i rekao:

'O Resulullah. Ja ti se zaklinjem pod uslovom da mi se sve krivice iz prošlosti oproste i sve ono što je prošlo više ne spominje.'

Resulullah ﷺ mi odgovori:

اَلْإِسْلَامُ وَالْهِجْرَةُ يَجُبُّ مَا قَبْلَهُ

'Islam i Hidžra otklanjaju ono što je bilo prije njih.'

Tada mu se ja zakleh i odoh."

Zajedno sa njima dvojicom islam je primio i ključar Ka'be Osman ibn Talha. Za njih je Resulullah ﷺ rekao:

إِنَّ مَكَّةَ قَدْ أَلْقَتْ إِلَيْنَا أَفْلَاذَ كَبِدِهَا

"Zaista nam je Mekka već predala svoje odabranike."

Pokušaj Ebu Sufjana da učvrsti primirje sklopljeno na Hudejbiji

U ša'banu osme godine po Hidžri, pleme Benu Bekr, pomognuto Kurejšijama, napade noću na pleme Huza, saveznike Resulullaha ﷺ i tako prekršiše ugovor sklopljen na Hudejbiji. Amr ibn Salim el-Huzai dođe sa još jednim čovjekom iz Benu Ka'ba u Medinu i izvijesti Resulullaha ﷺ o onom što se desilo. Dok je to govorio Resulullah ﷺ na nebu ugleda oblak, pa reče:

إِنَّ هٰذِهِ السَّحَابَةَ لَتَسْتَهِلُّ بِنَصْرِ بَنِي كَعْبٍ

"Zaista ovaj oblak nagovještava pomoć Benu Ka'bu."

Svjesni svoje izdaje i zabrinuti za posljedice Kurejšije odlučiše da u Medinu pošalju Ebu Sufjana, kako bi izgladio situaciju. Stigavši u Medinu on uđe kod svoje kćerke Ummu Habibe, radijallahu anha. Kad je htio da sjedne na postelju Resulullaha ﷺ ona mu je pred nosom smota. Ebu Sufjan reče:

"O kćeri, daješ li mi to prednost nad tom posteljom ili nju pretpostavljaš meni?"

Ona, radijallahu anha, mu odgovori:

"Ne, ovo je postelja Resulullaha ﷺ, a ti si čovjek mušrik, nečist."

"Boga mi te pogodilo zlo nakon što si otišla od mene."

Potom je izašao i otišao do Resulullaha ﷺ. Pošto mu na njegovu priču Resulullah ﷺ nije ništa odgovorio, otišao je do Ebu Bekra رضي الله عنه moleći ga da on govori sa Resulullahom ﷺ. Kada mu je Ebu Bekr رضي الله عنه rekao da to neće učiniti, otišao je Omeru ibnul-Hattabu رضي الله عنه s istom molbom. Hazreti Omer mu reče:

"Zar ja da se za vas zauzimam kod Resulullaha ﷺ. Tako mi Allaha, kad ne bih imao ništa osim jedne praške i sa njom bih se borio protiv vas."

Onda je otišao do Ali ibn Ebi Taliba ﵁ a kod njega hazreti Fatima, radijallahu anha, i mali Hasan ﵁ koji je puzao između njih. Ebu Sufjan mu se obrati:

"O Alija, ti si mi rodbinski bliži od drugih. Došao sam u nuždi i neću se nikako vratiti očajan kakav sam i došao. Zauzmi se za mene kod Muhammeda."

Hazreti Alija ﵁ mu reče:

"Teško tebi, o Ebu Sufjane. Resulullah ﷺ je nešto već odlučio i mi nemamo puta da dalje o tome s njim govorimo."

On se okrenu hazreti Fatimi, radijallahu anha, upitavši je:

"Možeš li ti narediti ovom tvom sinu da posreduje među ljudima, pa da bude prvak Arapa dovijeka?"

"Tako mi Allaha", odgovori mu, "moj sin još nije dorastao da posreduje među ljudima, niti će to ko uraditi mimo Resulullaha ﷺ."

Očajan Ebu Sufjan se ponovo obrati hazreti Aliji ﵁:

"O Ebul-Hasane, vidim da ova situacija postaje sve teža i teža po mene. Posavjetuj me."

On ﵁ mu predloži:

"Tako mi Allaha, ne znam šta bi ti u ovakvoj situaciji moglo koristiti. Ali ti si prvak Benu Kinane, ustani i zađi među ljude a potom se vrati u svoju zemlju."

"Misliš li da će mi to koristiti?"

"Ne, tako mi Allaha, ne mislim", reče mu Alija ﵁, "ali ne nalazim ti ništa drugo."

Ebu Sufjan ustade u Mesdžidu i obrati se:

"O ljudi, zaista sam već među ljudima tražio posrednika."

Onda je uzjahao devu i otišao. Kada je došao Kurejšijama, oni ga upitaše:

"Šta ima novo?"

"Otišao sam Muhammedu i rekao mu razlog moga dolaska, ali, tako mi Boga, on mi ništa nije odgovorio. Potom sam otišao sinu Ebu Kuhafe, ali ni kod njega ne prođoh bolje. Onda odoh Omeru ibnul-Hattabu i nađoh ga najljućim neprijateljem. Naposlijetku, odoh Aliji i nađoh ga najblažim. On mi je i naišaretio šta da učinim, ali, Boga mi, ne znam je li mi to šta koristilo ili ne."

Oni ga upitaše:

"A šta ti je savjetovao?"

"Rekao mi je da zađem među ljude ne bili pronašao nekog ko bi me uzeo u zaštitu, pa sam to i učinio."

"A je li to Muhammed odobrio?", upitaše.

"Ne."

"Teško tebi, čovjek se sa tobom poigrao."

"Nije Boga mi, drugog izbora nisam imao", odgovori Ebu Sufjan.

Ovo kršenje Hudejbijskog ugovora ubrzo je za posljedicu imalo osvojenje Mekke u ramazanu osme godine po Hidžri.

Pleme Benu Temim prima islam

U muharremu devete godine po Hidžri, krenu Ujejne ibn Hisn el-Fezzāri ﵁ na čelu pedeset konjanika na pleme Benu Temim. Uzrok za to je što su oni onemogućili neka plemena da daju džiziju. Kada ih je Ujejne ibn Hisn ﵁ iznenada napao u pustinji dali su se u paničan bijeg. Zarobljene muškarce, žene i djecu poveo je u Medinu i smjestio ih u kuću Remle bint el-Haris. Nedugo potom, u Medinu stiže njihovih deset poglavara pa došavši do vrata Pejgamberovih ﷺ povikaše:

"O Muhammede, izađi nam!"

Pejgamber ﷺ je izašao i neko vrijeme se sa njima zadržao u razgovoru, a onda otišao na podne namaz. Potom je sa njima sjeo u dvorište Mesdžida. Kad mu izraziše želju za nadmetanjem u hvalisanju, istupi njihov govornik Atarid ibn Hadžib i pokaza svoju rječitost. Tada Resulullah ﷺ naredi Sabitu ibn Kajsu ibn Šemmasu, govorniku islama, pa im on odgovori. Potom njihovom pjesniku Ez-Zeberkaniju ibn Bedra, na njegove stihove pune gordosti, odgovori nadahnuto pjesnik islama Hassan ibn Sabit. Nakon što završiše dva govornika i dva pjesnika El-Akre ibn Habis reče:

"Njegov govornik je bolji od našeg govornika, a tako i njegov pjesnik od našeg pjesnika. Njihovi glasovi su nadjačali naše glasove i njihova rječitost našu rječitost."

Potom primiše islam pa im muslimani vratiše njihove zarobljene.

Prijetnja Medine-i-munevveri

Premda u Bitki na Mu'ti, koja se dogodila osme godine po Hidžri u mjesecu džumadel-ula, muslimani nisu izvojevali pobjedu nad ogromnom bizantijskom vojskom, njihov ugled među mnogim arapskim plemenima je porastao. Svjestan nadolazeće snage islama Herakle je počeo pripremati svoju vojsku za napad na Medinu, angažujući pri tom i sva arapska plemena pod njegovom vlašću, a naročito Gassanije. Vijesti koje su dolazile u Medinu iz pravca Šāma iz dana u dan su bivale sve zabrinjavajuće. Govorilo se da je Herakle spremio vojsku od četrdeset hiljada prekaljenih boraca i komandu nad njima povjerio najboljem vojskovođi.

U ovakvoj situaciji ni munafici nisu ostali mirni. Preko Ebu Amira stupili su u kontakt sa kršćanima bodreći ih na borbu i obećavajući im u tome i svoju podršku. Prvo su počeli sa izgradnjom mesdžida koji je trebao da unese razdor među muslimanima. Kako bi prikrili svoje namjere pozvali su Resulullaha ﷺ da im klanja u njihovom mesdžidu. Međutim, Resulullah ﷺ je odgodio svoju posjetu jer je bio zauzet opremanjem vojske. Pošto su ova događanja padala u vrijeme velikih vrućina i suše, oni su želeći da oslabe moral i borbeni duh muslimana govorili:

لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّ

"Ne krećite u boj po vrućini!"

Et-Tevba 81

Na ova njihova spletkarenja Allah ﷻ objavljuje Svome Poslaniku:

قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ ۝٨١ فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ۝٨٢

Reci: "Džehennemska vatra je još vruća!" – kad bi oni samo znali!

Malo će se oni smijati, a dugo će plakati, biće to kazna za ono što su zaslužili.

Et-Tevba 81, 82

Ranije bi Pejgamber ﷺ gotovo uvijek samo u aluziji nagovještavao cilj svog ratnog pohoda ili bi imenovao neki drugi a ne stvarni cilj. Ali, u ovoj situaciji je to otvoreno učinio, jer put je bio dalek, vrijeme teško, a broj neprijatelja prema kojem je htio krenuti ogroman. Zato je ashabima naredio da se na odgovarajući način pripreme, pojašnjavajući im da namjerava krenuti protiv Bizantijaca. Imućniji ljudi poput hazreti Osmana i hazreti Abdurrahmana su izdvojili velika sredstva za opremu vojske. Bilo je i takvih koji su sa suzama u očima odlazili od Pejgambera ﷺ jer im nije mogao naći mjesta na jahalicama. Žene su skidale svoj nakit i niko nije škrtario osim munafika koji su se uz to još i izrugivali. Allah ﷻ kaže:

الَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا يَجِدُونَ إِلَّا جُهْدَهُمْ فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ سَخِرَ اللَّهُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

One koji vjernike ogovaraju zato što zekat daju, a rugaju se i onima koji ih s mukom daju - Allah će kazniti za izrugivanje njihovo, i njih čeka patnja nesnosna.

Et-Tevba 79

Sa trideset hiljada mudžahida, dotad neviđenom vojskom na tlu Arabije, Resulullah ﷺ krenu put sjevera. Nakon blizu mjesec dana teškog i iscrpljujućeg puta kroz pustinju, muslimanska vojska je stigla na Tebuk i tu se ulogorila. Kad su Bizantijci čuli vijest o velikoj muslimanskoj vojsci obuze ih takav strah da se ne usudiše krenuti prema njoj, već se raziđoše po gradovima unutar svojih granica. Tako se ova vojna završi po muslimane na neočekivano lahak i uspješan način. Sada ugled muslimana naglo poraste kako među Arapima tako i među drugim narodima. Vraćajući se sa ovog pohoda, kad je Resulullah ﷺ bio nadomak Medine, dođe mu Džibril عليه السلام i izvijesti ga o namjerama munafika vezanim za mesdžid smutnje. Resulullah ﷺ odmah posla nekoliko ashaba i naredi im da prije njega odu u Medinu i sruše taj mesdžid. To su oni učinili i tako pokopali sva nadanja munafika. O ovom se kaže u Kur'anu:

MEDINE-I-MUNEVVERA

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضِرَارًا وَكُفْرًا وَتَفْرِيقًا بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ وَإِرْصَادًا لِمَنْ حَارَبَ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ مِنْ قَبْلُ وَلَيَحْلِفُنَّ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا الْحُسْنَى وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ١٠٧
لَا تَقُمْ فِيهِ أَبَدًا لَمَسْجِدٌ أُسِّسَ عَلَى التَّقْوَى مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ فِيهِ رِجَالٌ
يُحِبُّونَ أَنْ يَتَطَهَّرُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَّهِّرِينَ ١٠٨ أَفَمَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ عَلَى تَقْوَى مِنَ اللَّهِ
وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ أَمْ مَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ عَلَى شَفَا جُرُفٍ هَارٍ فَانْهَارَ بِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ وَاللَّهُ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ١٠٩ لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِي بَنَوْا رِيبَةً فِي قُلُوبِهِمْ إِلَّا أَنْ تَقَطَّعَ
قُلُوبُهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ١١٠

A oni koji su džamiju sagradili da bi štetu nanijeli i nevjerovanje osnažili i razdor među vjernike unijeli, pripremajući je za onoga koji se protiv Allaha i Njegova Poslanika još prije borio, - sigurno će se zaklinjati: "Mi smo samo najbolje željeli", - a Allah je svjedok da su oni pravi lažljivci.

Ti u njoj nemoj nikad molitvu obaviti! Džamija čiji su temelji, već od prvog dana, postavljeni na strahu od Allaha zaista više zaslužuje da u njoj obavljaš molitvu. U njoj su ljudi koji vole da se često peru, a Allah voli one koji se mnogo čiste.

Da li je bolji onaj koji je temelj zgrade svoje postavio na strahu od Allaha i u želji da Mu se umili – ili onaj koji je temelj zgrade svoje postavio na rub podlokane obale koja se nagnula, da se zajedno sa njim u vatru džehennemsku sruši?- A Allah neće ukazati na Pravi put narodu koji sam sebi nepravdu čini.

Zgrada koju su oni sagradili stalno će unositi nemir u srca njihova, sve dok im srca ne popucaju. A Allah sve zna i mudar je.

Et-Tevba 107, 108, 109, 110

Resulullah ﷺ je prema Tebuku krenuo u redžebu, a u Medinu se vratio u ramazanu. Ovo je bio posljednji pohod u kome je učestvovao Resulullah ﷺ.

Događaj u bašči Benu Dahdah

Prenosi se od Selmana رضي الله عنه:

“Doneseno je grožđe van njegove sezone, kao hedija Pejgamberu ﷺ, pa mi on ﷺ reče:

يَا سَلْمَانُ ائْتِنِي بِوَلَدَيَّ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ لِيَأْكُلَا مِنْ هٰذَا الْعِنَبِ

‘O Selmane, dovedi mi moje evlade Hasana i Husejna kako bi sa mnom jeli ovo grožđe!’

Ja odoh da ih potražim u kući njihove majke, ali ih ne vidjeh. Vratih se i o tome izvjestih Pejgambera ﷺ te on ﷺ ustade da ih traži. Uznemiren što ih ne nađe Pejgamber ﷺ podiže se na noge i reče:

وَاوَلَدَاهُ وَاقُرَّةَ عَيْنَاهُ مَنْ يُرْشِدُنِي عَلَى وَلَدَيَّ فَلَهُ عَلَى اللّٰهِ الْجَنَّةُ

‘O moji evladi, o moje očne zjenice! Ko će me uputiti na moje evlade pa da mu zauzvrat Allah daruje Džennet.’

U tom času s neba se spusti Džibril عليه السلام upitavši:

‘O Muhammede, zbog čega ta uznemirenost?’

Pejgamber ﷺ odgovori:

عَلَى وَلَدَيَّ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ فَإِنِّي خَائِفٌ عَلَيْهِمَا مِنْ كَيْدِ الْيَهُودِ

'Zbog mojih evlada Hasana i Husejna. Bojim se za njih jehudijske spletke.'

Džibril عليه السلام reče:

'O Muhammede, naprotiv, boj se za njih od munafičke spletke, jer njihova spletka je perfidnija od jehudijske. Znaj, o Muhammede, da tvoja dva unuka Hasan i Husejn spavaju u bašči Benu Dahdah.'

Iz istih stopa Pejgamber ﷺ krenu ka toj bašči, a i ja (Selman رضي الله عنه) s njim. Kad uđosmo u bašču vidjesmo ih kako spavaju zagrlivši jedan drugog, dok velika zmijurina sa stručkom bosioka u ustima miluje ih po licima. Ugledavši Pejgambera ﷺ, zmijurina izbaci ono što joj je bilo u ustima, pa reče:

'Esselamu alejke, o Resulullah. Ja nisam zmija već melek od meleka Kerubijjuna. Gaflet me za treptaj oka zaokupio od zikra moga Gospodara, pa se na mene moj Gospodar rasrdio i pretvorio me u zmiju, kao što vidiš. Potom me je s neba prognao na Zemlju. I evo, od tada je prošlo mnogo godina kako tražim jednog plemenitog Allahova roba pa da ga zamolim da se zauzme za mene kod moga Gospodara. Možda mi se On smiluje i vrati mi pređašnji lik. Zaista je On svemoćan.'

Pejgamber ﷺ je prišao svojim evladima i ljubio ih dok se nisu probudili. Tada oni sjedoše na njegova ﷺ stegna, a Pejgamber ﷺ im reče:

انْظُرَا يَا وَلَدَيَّ هٰذَا الْمَلَكَ مِنْ مَلٰئِكَةِ اللّٰهِ الْكَرُوبِيِّينَ قَدْ غَفَلَ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِ طَرْفَةَ عَيْنٍ فَجَعَلَهُ اللّٰهُ هٰكَذَا وَاَنَا مُسْتَشْفِعٌ بِكُمَا اِلَى اللّٰهِ تَعَالٰى فَاشْفَعَا لَهُ

'Pogledajte, o moji evladi, ovog meleka od Allahovih meleka Kerubijjuna. Gaflet ga za treptaj oka zaokupio od zikra njegova Gospodara, pa ga je Allah ovakvim učinio. Ja ću se s vama dvojicom zauzeti kod Allaha Uzvišenog, pa zauzmite se za njega.'

Na to Hasan i Husejn رضي الله عنه skočiše, uzeše abdest, otklanjaše dva rekata pa se u dovi ovako obratiše:

'Allahu naš! Tako ti hakka našeg dede dželila, habiba, Muhammeda Mustafe i našeg oca Alije Murteze i naše majke Fatime ez-Zehre, vrati ga u njegovo pređašnje stanje.'

Tek što su završili dovu spusti se Džibril عليه السلام s neba u skupini meleka i obradova tog meleka da je Gospodar zadovoljan s njim i da mu vraća prvobitno sūre. Potom se s njim podigoše na nebo slaveći Allaha Uzvišenog.

Nedugo zatim vrati se Džibril عليه السلام Pejgamberu ﷺ smiješeći se, pa reče:

'O Resulallah, onaj melek se hvali među melekima sedam nebesa, govoreći im:

'Ima li iko poput mene da su se za njega zauzeli Es-Sejjidejnis-sibtajn Hasan i Husejn.'"

Čudnovata kapa u Medine-i-munevveri

U prisustvu Resulullaha ﷺ ashabi ﷺ spomenuše da Nedžašija, vladar Abesinije, posjeduje kapu koja kada se stavi osobi koja ima glavobolju, ona ozdravi. Začudivši se tome Pejgamber ﷺ naredi svome amidži Abbasu ﷺ da Nedžašiji napiše pismo sljedećeg sadržaja:

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ مِنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللهِ إِلَى النَّجَاشِي مَلِكِ الْحَبَشَةِ
أَمَّا بَعْدُ فَقَدْ بَلَغَنِي أَنَّ فِي مَمْلَكَتِكَ قَلَنْسُوَةً إِذَا مَرِضَ أَحَدُكُمْ وَوُضِعَتْ
عَلَى رَأْسِهِ يَبْرَأُ فَإِذَا قَرَأْتَ كِتَابِي فَأَنْفِذْهَا إِلَيَّ وَالسَّلَامُ

"Bismillahirrahmanirrahim
Od Muhammeda ibn Abdullaha, Nedžašiji, vladaru Abesinije. Obaviješten sam da u tvom memleketu ima kapa koja se kada nekog od vas spopadne glavobolja, stavi na njegovu glavu, i on ozdravi. Kada pročitaš moje pismo, pošalji je meni. Ves-selam."

Čim je Nedžaši primio pismo, poljubio ga je i rekao:
"Čujem i pokoravam se Allahu i Njegovom Poslaniku i šaljem pismo i kapu."

Pismo je stiglo Resulullahu ﷺ umotano u proširenoj crnoj krpi a glasilo je:
"Dostavljeno mi je tvoje plemenito pismo u vezi sa kapom. Žalostan sam zbog toga, ali je žrtvujem kao znak pokornosti Allahu i Resulullahu ﷺ. Prije nego si je zatražio ona je bila duži period naše nasljeđe."
Pejgamber ﷺ reče:

ضَعُوهَا عَلَى رَأْسِ مَرِيضٍ

"Stavite je na glavu oboljelom!"
Pa su je stavili i bol dotičnom je u istom trenutku minula.
Potom Pejgamber ﷺ naredi:

خَرِّقُوهَا

"Oporite je!"
Kad to učiniše nađoše komad kože na kom je pisalo stranim jezikom, a zatim prevedeno na arapski jezik:

بسم الله الرحمن الرحيم بسم الله الحق الملك المبين شهد الله أنه لا إله
إلا هو والملائكة وأولوا العلم قائما بالقسط لا إله إلا هو العزيز الحكيم
نور وحكمة وبرهان وحول وقوة وقدرة وسلطان قائم لا ينام الله لا
إله إلا هو رب العرش العظيم لا إله إلا الله آدم صفي الله لا إله إلا الله
ابراهيم خليل الله لا إله إلا الله موسى كليم الله لا إله إلا الله عيسى
روح الله لا إله إلا الله محمد حبيب الله ورسوله اسكن يا ألم بالذي إن
يشأ يسكن الريح فيظللن رواكد على ظهره إن في ذلك لآيات لكل صبار شكور
اسكن بالذي سكن له ما في الليل والنهار وهو السميع العليم الله لا إله
إلا هو الحي القيوم لا تأخذه سنة ولا نوم له ما في السموات وما في
الأرض من ذا الذي يشفع عنده إلا بإذنه يعلم ما بين أيديهم وما
خلفهم ولا يحيطون بشيء من علمه إلا بما شاء وسع كرسيه السموات
والأرض ولا يؤده حفظهما وهو العلي العظيم

"U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog. U ime Allaha, Vladara, Istinitog, Jasnog.

Allah svjedoči da nema drugog boga osim Njega, a i meleki i učeni, i da On postupa pravedno. Nema boga osim Njega, Silnog i Mudrog.

Nur i Hikmet, Dokaz, Snaga i Moć, Kudret i Vlast, nikad ne spavaju.

Allah je, nema boga osim Njega, Gospodar svega što postoji.

La ilahe illallah Adem Safijjullah,

La ilahe illallah Ibrahim Halilullah,

La ilahe illallah Mūsā Kelimullah,

La ilahe illallah Īsā Ruhullah,

La ilahe illallah Muhammed Habibullah ve Resuluhu.

Prestani o bolu, tako ti Onog Koji

Ako želi, On umiri vjetar i one (lađe) na površini njegovoj ostaju nepokretne - to su pouke svakom onom ko je strpljiv i zahvalan.

Prestani tako ti Onog Kome pripada sve što postoji u noći i danu; On sve čuje i sve zna.

Allah je - nema boga osim Njega - Živi i Vječni! Ne obuzima Ga ni drijemež ni san! Njegovo je ono što je na nebesima i ono što je na Zemlji! Ko se može pred Njim zauzimati za nekoga bez dopuštenja Njegova?! On zna šta je bilo i prije njih i šta će biti poslije njih, a od onoga što On zna - drugi znaju samo onoliko koliko On želi. Moć Njegova obuhvata i nebesa i Zemlju i Njemu ne dojadi održavanje njihovo; On je Svevišnji, Veličanstveni."

Dženaza Negusu

Devete godine po Hidžri umro je Negus Ashame vladar Abisinije. Resulullah ﷺ je izvjestio ashabe o smrti Negusovoj u danu u kom je i umro i rekao:

اِسْتَغْفِرُوا لِأَخِيكُمْ

"Tražite oprost za vašeg brata."

Potom su se ashabi na musalli poredali iza Resulullaha ﷺ u safove i klanjali Negusu dženazu u odsutnosti.

Preseljenje Ummi Kulsum, radijallahu anha, kćeri Resulullahove ﷺ

Iste godine je na ahiret preselila Ummi Kulsum, radijallahu anha. Ukopana je u Džennetul-bekīi. Dženazu joj je klanjao Resulullah ﷺ a u kabur su je spustili Alija, Fadl, Usama i Ebu Talha ﵃.

MEDINE-I-MUNEVVERA

Deveta godina po Hidžri, godina delegacija

Nakon oslobođenja Mekke, povratka sa Tebuka i prisege na vjernost plemena Sekif, Pejgamberu ﷺ su sa svih strana počele dolaziti delegacije arapskih plemena. Arapi su oklijevali sa svojom odlukom za ili protiv islama, dok ne vide, kakav će dalji kurs zauzeti Kurejšije prema Pejgamberu ﷺ. Naime, Kurejšije su bile njima svima vođe i putokazi. Oni su bili čuvari Ka'be i čisti potomci Ibrahimovog عليه السلام sina Ismaila عليه السلام i njihovo prvenstvo nije niko osporavao. Oni su se suprotstavili Pejgamberu ﷺ i protiv njega rat poveli. Ali kad je Mekka oslobođena Kurejšije su pristupili Pejgamberu ﷺ i prihvatili islam. Tim je ostalim Arapima postalo jasno da je dalja borba protiv Pejgambera ﷺ i neprijateljstvo prema njemu uzaludno pa su mu počeli sa svih strana dolaziti u skupinama, prihvatajući islam.

Allah ﷻ je rekao Svome Poslaniku:

إِذَا جَآءَ نَصۡرُ ٱللَّهِ وَٱلۡفَتۡحُ ١ وَرَأَيۡتَ ٱلنَّاسَ يَدۡخُلُونَ فِي دِينِ ٱللَّهِ أَفۡوَاجٗا ٢
فَسَبِّحۡ بِحَمۡدِ رَبِّكَ وَٱسۡتَغۡفِرۡهُۚ إِنَّهُۥ كَانَ تَوَّابَۢا ٣

Kad Allahova pomoć i pobjeda dođu,
i vidiš ljude kako u skupinama u Allahovu vjeru ulaze
ti veličaj Gospodara svoga hvaleći Ga i moleći Ga da ti oprosti,
On je uvijek pokajanje primao.

En-Nasr 1, 2, 3

Historičari navode preko sedamdeset delegacija koje su došle Resulullahu ﷺ da pred njim prime islam. Medina je postala centar Arabijskog poluotoka, na koju se gledalo s velikim uvažavanjem i poštovanjem.

Slanje Usame ibn Zejda ﷺ u Palestinu

Zbog sve izražajnijeg neprijateljstva Bizantije prema mladoj Islamskoj državi, Resulullah ﷺ pripremi veliku vojsku u saferu 11.godine po Hidžri. Komandu povjeri Usami ibn Zejdu ﷺ, naredivši mu da sa konjicom napadne Belkan i Ed-Darum na teritoriji Palestine. Ljudi su počeli raspravljati o vojskovođi zbog njegove mladosti, jer je imao tek osamnaest godina. Vidjevši to, Resulullah ﷺ reče:

إِنَّ لَمَنْ تَطْعَنُوا فِي إِمَارَتِهِ فَقَدْ كُنْتُمْ تَطْعَنُونَ فِي إِمَارَةِ أَبِيهِ مِنْ قَبْلُ وَايْمُ اللّٰهِ
إِنْ كَانَ لَخَلِيقًا لِلْإِمَارَةِ وَإِنْ كَانَ لَمِنْ أَحَبِّ النَّاسِ إِلَيَّ وَإِنَّ هٰذَا مِنْ أَحَبِّ
النَّاسِ إِلَيَّ بَعْدَهُ

"Ako osporavate njegovo zapovjedništvo, pa i ranije ste osporavali zapovjedništvo njegova oca. Tako mi Allaha, on (Zejd) *je bio najdostojniji zapovjedništva i jedna od meni najdražih osoba. A i ovaj* (Usame) *je jedna od meni najdražih osoba nakon njega."*

Čuvši ovo, ljudi se počeše tiskati oko Usame ﵁ stupajući u njegove redove. Nakon što je vojska izašla iz grada i zaustavila se u Džurfi, fersah od Medine, dođe im vijest o Pejgamberovoj ﷺ bolesti. To ih jako ožalosti pa odlučiše da tu ostanu dok ne saznaju šta je Allah ﷻ odredio. Od Usame ﵁ se prenosi da je rekao:

"Kad je Resulullah ﷺ već sasvim oslabio, ja sam sa ostalim ljudima pohitao u Medinu. Ušao sam kod njega, a on je šutio. Dizao je ruku i spuštao je na mene. Taj njegov pokret sam shvatio kao njegovo upućivanje dove za mene."

Preseljenje Resulullaha ﷺ

U početku safera, 11. godine po Hidžri, Pejgamber ﷺ se popeo na mimber, donio salavat na šehide Uhuda, molio oprost za njih, a potom se obratio ljudima:

إِنِّي فَرَطُكُمْ وَإِنِّي شَهِيدٌ عَلَيْكُمْ وَإِنِّي وَاللّٰهِ لَأَنْظُرُ إِلَى حَوْضِي الْآنَ وَإِنِّي أُعْطِيتُ
مَفَاتِيحَ خَزَائِنِ الْأَرْضِ أَوْ مَفَاتِيحَ الْأَرْضِ وَإِنِّي وَاللّٰهِ مَا أَخَافُ عَلَيْكُمْ أَنْ تُشْرِكُوا
بَعْدِي وَلٰكِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ أَنْ تَنَافَسُوا فِيهَا

“Ja vas napuštam i biću svjedokom vašim. Tako mi Allaha ja sada gledam u svoj havd (izvor u Džennetu). *Dati su mi ključevi riznica zemaljskih”*, ili je rekao, *“ključevi zemlje. Tako mi Allaha, ja ne strahujem da ćete nakon mene otići u širk, ali se bojim za vas da ćete se prepirati zbog imetka.”*

Te noći u kasnim satima, je otišao do Džennetul-bekīe, zamolio oprost za umrle i rekao:

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ الْمَقَابِرِ لِيَهْنَ لَكُمْ مَا أَصْبَحْتُمْ فِيهِ بِمَا أَصْبَحَ النَّاسُ
فِيهِ أَقْبَلَتِ الْفِتَنُ كَقِطَعِ اللَّيْلِ الْمُظْلِمِ يَتْبَعُ آخِرُهَا أَوَّلَهَا الْآخِرَةُ شَرٌّ مِنَ
الْأُولَى

“Neka je selam na vas, o vi koji ste u kaburovima. Neka vam je prijatno tamo gdje se nalazite, zbog onog u čemu su ljudi. Pojavile se smutnje kao dijelovi mrkle noći. Jedna slijedi drugu, a zadnja je gora od prve.”

Potom ih je obradovao, govoreći:

إِنَّا بِكُمْ لَلَاحِقُونَ

“Mi ćemo vam se pridružiti.”

MEDINE-I-MUNEVVERA

U ponedjeljak 29. safera 11. godine po Hidžri, vraćajući se sa jedne dženaze, Resulullaha ﷺ je zaboljela glava i obuzela ga visoka temperatura. Međutim, Resulullah ﷺ je i dalje, narednih jedanaest dana, klanjao kao imam u Mesdžidu. Kada je bolest uzela maha, oslanjajući se na svoje amidžiće Fadla ﵁ i Aliju ﵁, prešao je u Aišinu, radijallahu anha, kuću, gdje je i proveo posljednju sedmicu svoga blagoslovljenog života.

U srijedu, pet dana prije preseljenja, kada mu se bol jako povećala, rekao je:

هَرِيقُوا عَلَيَّ سَبْعَ قِرَبٍ مِنْ آبَارٍ شَتَّى حَتَّى أَخْرُجَ إِلَى النَّاسِ فَأَعْهَدَ إِلَيْهِمْ

“Pospite po meni sedam mješina vode iz različitih bunareva, kako bih izašao pred ljude i nešto im oporučio.”

Pomogli su mu da sjedne u korito hazreti Hafse, radijallahu anha, i na njega sipali vodu dok nije počeo govoriti:

حَسْبُكُمْ حَسْبُكُمْ

“Dovoljno! Dovoljno!”

Osjetivši poboljšanje, ušao je u Mesdžid umotane glave, sjeo na minber, pa se svijetu koji se oko njega okupio, obratio:

لَعْنَةُ اللهِ عَلَى الْيَهُودِ وَالنَّصَارٰى اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ لَا تَتَّخِذُوا
قَبْرِي وَثَنًا يُعْبَدُ

"Prokletstvo Allahovo neka je na jehudijama i kršćanima jer su uzeli kabure svojih poslanika za mesdžide. Ne uzimajte moj kabur za predmet obožavanja."

Potom je ponudio sebe za kisas (odmazdu) rekavši:

مَنْ كُنْتُ جَلَدْتُ لَهُ ظَهْرًا فَهٰذَا ظَهْرِي فَلْيَسْتَقِدْ مِنْهُ وَمَنْ كُنْتُ شَتَمْتُ
لَهُ عِرْضًا فَهٰذَا عِرْضِي فَلْيَسْتَقِدْ مِنْهُ

"Ako sam koga udario bičem po leđima, evo mojih leđa pa neka mi vrati. Ako sam kome čast povrijedio, evo mene pa neka mi vrati."

Onda je sišao, klanjao podne namaz pa se vratio na minber i sjeo. Kada je ponovo zatražio da se javi onaj kome je možda nešto ostao dužan, jedan čovjek se oglasi:

"Kod tebe su moja tri dirhema."

Pejgamber ﷺ reče:

أَعْطِهِ يَا فَضْلُ

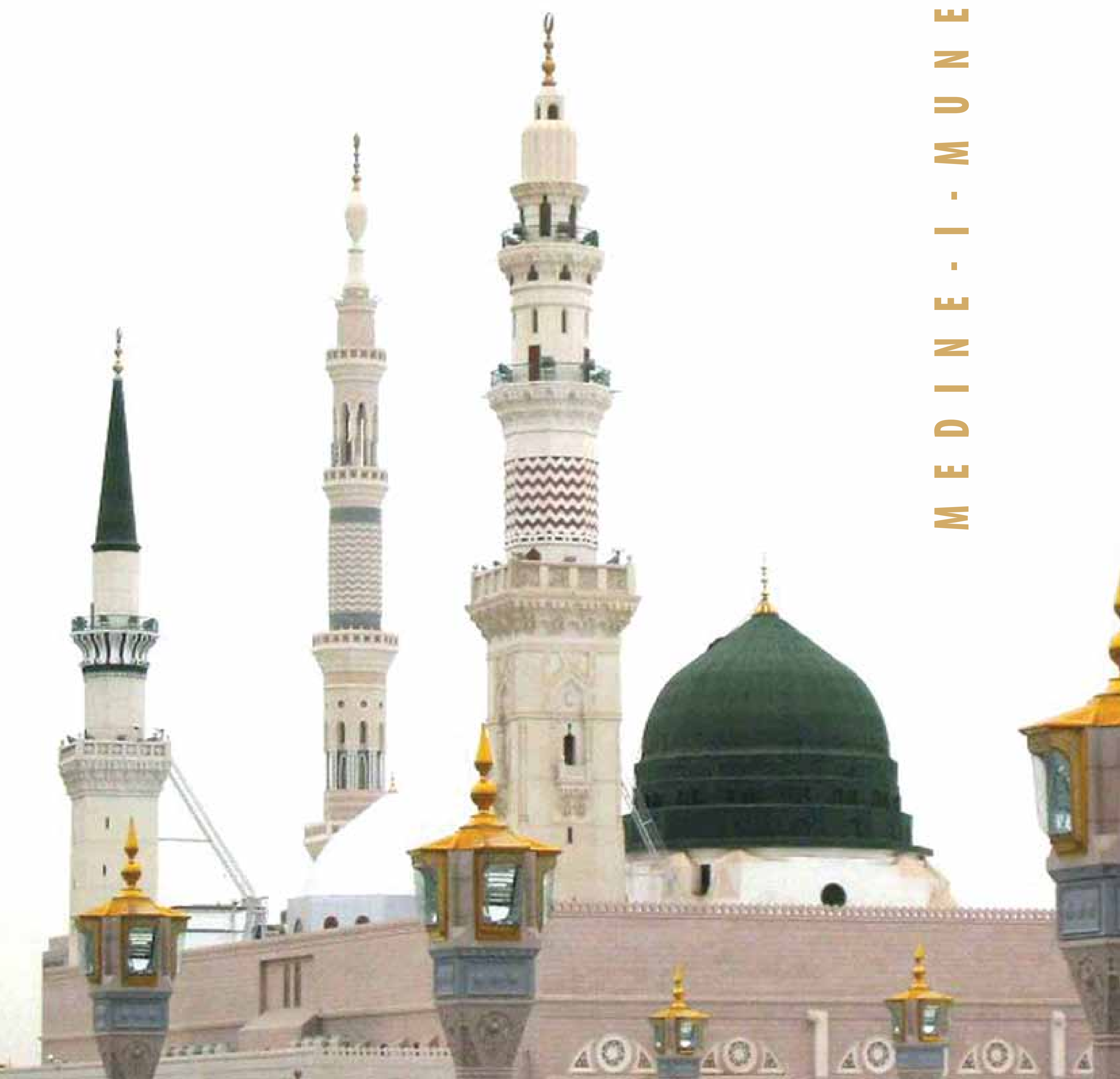
"Podaj mu ih, o Fadle."

MEDINE-I-MUNEVVERA

MEDINE-I-MUNEVVERA

MEDINE-I-MUNEVVERA

Nakon toga je rekao:

إِنَّ النَّاسَ يَكْثُرُونَ وَتَقِلُّ الْأَنْصَارُ حَتَّى يَكُونُوا كَالْمِلْحِ فِي الطَّعَامِ فَمَنْ
وَلِيَ مِنْكُمْ أَمْرًا يَضُرُّ فِيهِ أَحَدًا أَوْ يَنْفَعُهُ فَلْيَقْبَلْ مِنْ مُحْسِنِهِمْ وَيَتَجَاوَزْ عَنْ
مُسِيئِهِمْ

"Zaista će se broj ljudi povećati, a ensarija smanjiti tako da će postati poput soli u hrani. Zato ko od vas bude imao vlast čime može nekome (od njih) *nauditi ili mu od koristi biti, neka uvaži dobročinstvo koje neko od njih uradi, a i pređe preko onoga što pogriješi."*

Potom je nastavio:

إِنَّ عَبْدًا خَيَّرَهُ اللهُ أَنْ يُؤْتِيَهُ مِنْ زَهْرَةِ الدُّنْيَا مَا شَاءَ وَبَيْنَ مَا عِنْدَهُ فَاخْتَارَ
مَا عِنْدَهُ

"Jednome robu Allah je dao da bira između dunjalučkih ukrasa šta hoće i onoga što je kod Njega, pa je on izabrao ono što je kod Njega."

Ebu Bekr ﵁ je razumio ove riječi i shvatio da je ovim Pejgamber ﷺ na sebe mislio. Kroz suze mu se obrati:

"Žrtvovali bismo za tebe naše očeve i naše majke."

Na ovo mu Resulullah ﷺ uzvrati:

إِنَّ أَمَنَّ النَّاسِ عَلَيَّ فِي صُحْبَتِهِ وَمَالِهِ أَبُو بَكْرٍ وَلَوْ كُنْتُ مُتَّخِذًا خَلِيلًا غَيْرَ
رَبِّي لَاتَّخَذْتُ أَبَا بَكْرٍ خَلِيلًا وَلَكِنْ أُخُوَّةُ الْإِسْلَامِ وَمَوَدَّتُهُ لَا يَبْقَيَنَّ
فِي الْمَسْجِدِ بَابٌ إِلَّا سُدَّ إِلَّا بَابَ أَبِي بَكْرٍ

"Najvjerniji čovjek prema meni u svom druženju i svom imetku je Ebu Bekr. Da sam mogao uzeti za prijatelja nekog mimo moga Gospodara uzeo bih Ebu Bekra za prijatelja, ali imali smo islamsko bratstvo i ljubav. Neka ne ostanu otvorena ni jedna vrata koja vode u Mesdžid osim vrata Ebu Bekra."

U četvrtak, četiri dana prije preseljenja, Resulullah ﷺ je i pored jakih bolova klanjao ljudima sve namaze do jacije. Pred samu jaciju stanje mu se pogorša pa nije mogao izaći u Mesdžid. Hazreti Aiša, radijallahu anha, veli da je tada Pejgamber ﷺ rekao:

أَصَلَّى النَّاسُ

"Da li su ljudi klanjali?

Mi rekosmo:

'Ne, o Resulullah, oni te čekaju.'

On ﷺ reče:

ضَعُوا لِي مَاءً فِي الْمِخْضَبِ

'Stavite mi vodu u korito.'

Mi to učinismo. On ﷺ se opra pa pođe ustati, ali izgubi svijest. Potom se osvijesti pa reče:

أَصَلَّى النَّاسُ

'Da li su ljudi klanjali?'"

Pa se dogodi drugi i treći put ono što se dogodilo prvi put. On ﷺ bi se oprao, pa kada bi pokušao ustati izgubio bi svijest. Tada je poslao po Ebu Bekra ؓ da on klanja ljudima. Tako je Ebu Bekr ؓ u narednim danima, predvodio džemāat. Za života Resulullaha ﷺ klanjao je kao imam sedamnaest namaza.

U subotu je Resulullah ﷺ naslonjen na dva čovjeka došao u Mesdžid i klanjao podne-namaz sjedeći, s lijeve strane Ebu Bekra ؓ.

U nedjelju je oslobodio svoje hizmećare i dao u sadaku sedam dinara koje je imao kod sebe. U ponedjeljak, kada su muslimani klanjali sabah-namaz, Resulullah ﷺ je podigao zastor sa Aišine, radijallahu anha, sobe i gledao ih u saffovima. Potom se malo glasnije nasmijao, tako da su ga prisutni čuli. Hazreti Ebu Bekr ؓ se odmah povukao u saff misleći da Resulullah ﷺ hoće da im se priključi, pa muslimane u namazu obuze velika radost. Međutim, on ﷺ im svojom rukom naišareti da dovrše namaz, a onda uđe u sobu i spusti zastor.

Toga dana, kada je hazreti Alija ؓ izašao od Resulullaha ﷺ ljudi ga saletiše, pitajući:

"O Ebul-Hasane, kako nam je osvanuo Resulullah ﷺ?"

"Osvanuo je zdrav, elhamdulillah."

Tada ga hazreti Abbas ؓ uze za ruku i reče mu:

"O Alija, poslije trojice ti ćeš, tako mi Allaha, biti tek na redu. Allaha mi sam na licu Resulullaha ﷺ prepoznao smrt kao što sam je i prije prepoznavao na licima ljudi iz plemena Abdulmuttaliba. Pođimo zato njemu ﷺ, pa ako nam stvar bude prepuštena, onda ćemo znati da je tako. U protivnom, zatražićemo da nas oporuči ljudima."

Alija ؓ mu odgovori:

"Neću, tako mi Allaha. Bude li nam to sad uskraćeno, nakon njega nam to niko više neće dati."

Kada mu je ušla hazreti Fatima, radijallahu anha, Pejgamber ﷺ joj je nešto šapatom rekao pa je ona zaplakala, a potom joj je opet nešto na isti način rekao pa se ona nasmijala. O ovom nije nikom govorila dok Pejgamber ﷺ nije preselio, a onda je na pitanje hazreti Aiše, radijallahu anha, to obznanila:

"Pejgamber ﷺ mi je saopštio da će u ovoj svojoj bolesti preseliti, pa sam ja zaplakala. Potom mi je povjerio i izvijestio me, da sam ja prva od njegove porodice koja će za njim otići, pa sam se nasmijala."

Košulja Resulullaha ﷺ

Pozvao je Hasana i Husejna, radijallahu anhuma, izljubio ih i oporučio lijep postupak s njima. Pozvao je svoje supruge, majke pravovjernih, pa ih posavjetovao i na dužnosti podsjetio. Osjećajući sve više trag otrova kojeg je okusio na Hajberu, rekao je hazreti Aiši:

يَاعَائِشَةُ مَا اَزَالُ اَجِدُ اَلَمَ الطَّعَامِ الَّذِى اَكَلْتُ بِخَيْبَرَ فَهٰذَا اَوَانُ وَجَدْتُ
اِنْقِطَاعَ اَبْهَرِي مِنْ ذٰلِكَ السُّمِّ

"O Aiša, nisam prestao osjećati bol od hrane koju sam okusio na Hajberu. A evo sada osjećam pucanje žile kucavice od tog otrova."

Posljednje što je oporučio ljudima bilo je:

اَلصَّلاَةُ الصَّلاَةُ وَمَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ

"Namaz. Namaz i lijep odnos prema onim koji su u vašem posjedu."

Potom je spustivši glavu na hazreti Aišine grudi usmjerio pogled prema stropu i rekao:

مَعَ الَّذِينَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ اَللّٰهُمَّ اغْفِرْلِي وَارْحَمْنِي وَاَلْحِقْنِي بِالرَّفِيقِ الْاَعْلَى اَللّٰهُمَّ الرَّفِيقِ الْاَعْلَى

"Sa onim kojima si milost Svoju darovao, od vjerovjesnika, iskrenih, šehida i dobrih.

Allahu moj, oprosti mi, smiluj mi se i pridruži me najuzvišenijem društvu. Allahu moj, najuzvišenijem društvu."

Ponovio je posljednje riječi tri puta. Tada sam, kaže hazreti Aiša, rekla:

"Tako mi Onog, koji te s Istinom poslao! Stavljen si pred izbor i izabrao si."

Ruka mu je klonula i Resulullah ﷺ je predao svoju blagoslovljenu dušu, pred podne, u ponedjeljak 12. rebiul-evvela 11. godine po Hidžri, u šezdeset trećoj godini života.

Pribranost hazreti Ebu Bekra رضي الله عنه

Nakon što je Pejgamber ﷺ preselio ustade Omer رضي الله عنه među muslimanima, te im se obrati:

“Neki munafici tvrde da je Resulullah ﷺ umro. Ne! Resulullah ﷺ nije umro, nego je otišao svome Gospodaru kao i Mūsā ibn Imrān, koji se od svog naroda odvojio četrdeset noći, a onda mu se vratio, nakon što su tvrdili da je umro. Tako mi Allaha, Resulullah ﷺ će se vratiti kako se i Mūsā vratio, pa će onim što su tvrdili da je umro, ruke i noge odsjeći.”

Dok je hazreti Omer رضي الله عنه tako govorio, dođe hazreti Ebu Bekr رضي الله عنه do vrata Mesdžida, pa ne obraćajući pažnju ni na šta, uđe u sobu hazreti Aiše, gdje je ležao Resulullah ﷺ prekriven hiberskom burdom. Prišavši mu otkri lice Resulullahovo ﷺ pa poljubivši ga, reče:

“O ti koji si mi bliži i od oca i majke, okusio si smrt koju ti je Allah propisao i druga smrt te više neće snaći.” Zatim je burdom prekrio lice Pejgamberovo ﷺ, a onda izašao van i od Omera رضي الله عنه zahtijevao da prestane govoriti. Pošto on to nije učinio, Ebu Bekr رضي الله عنه se obrati ljudima, koji kad čuše njegov glas, odmah mu priđoše, ostavljajući Omera رضي الله عنه. Nakon što se zahvalio Allahu ﷻ i izrekao Mu pohvalu, rekao je:

“O ljudi! Ko je od vas obožavao Muhammeda, pa Muhammed je preselio! Ko je od vas obožavao Allaha, pa Allah je živ i nikada neće umrijeti!”

Potom je proučio kur’anski ajet:

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِن مَّاتَ أَوْ قُتِلَ انقَلَبْتُمْ عَلَىٰ
أَعْقَابِكُمْ وَمَن يَنقَلِبْ عَلَىٰ عَقِبَيْهِ فَلَن يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ

Muhammed je samo poslanik, a i prije njega je bilo poslanika. Ako bi on umro ili ubijen bio, zar biste se stopama svojim vratili? Onaj ko se stopama svojim vrati neće Allahu nimalo nauditi, a Allah će zahvalne sigurno nagraditi.

Āli Imrān 144

Muslimani kao da nisu imali znanja o objavi ovog ajeta prije nego im ga je Ebu Bekr رضي الله عنه tada proučio. Oni su ga primili i ponijeli na svojim usnama, tako da nisi mogao vidjeti čovjeka da ga ne uči.

“Tako mi Allaha”, reče Omer رضي الله عنه, “samo što čuh kako Ebu Bekr uči ovaj ajet, toliko se potresoh, da me moje noge više nisu mogle nositi, pa padoh na tlo. Tek tada shvatih da je Pejgamber ﷺ zaista preselio!”

Kasnije u vrijeme svoga hilafeta Omer ؓ je jednom upitao Ibn Abbasa ؓ:

“O Ibn Abbase, da li znaš šta me je potaklo pa sam onako govorio kad je preselio Resulullah ﷺ?”

“Ne znam, o Zapovjedniče pravovjernih. To ti znaš.”

“Na to me je naveo samo ovaj ajet:

وَكَذَٰلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِّتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا

I tako smo od vas stvorili pravednu zajednicu da budete svjedoci protiv ostalih ljudi, i da Poslanik bude protiv vas svjedok.

El-Bekara 143

tako da sam, Allaha mi, mislio da će Resulullah ﷺ ostati među svojim sljedbenicima, kako bi bio svjedokom njihovih posljednjih djela. Eto, samo ovo me je potaklo da kažem ono što sam rekao.”

Opremanje Resulullaha ﷺ i njegova ﷺ dženaza

Alija, Abbas ibn Abdulmuttalib i njegova dva sina Fadl i Kusem, Usame ibn Zejd i Šukran, oslobođeni rob Pejgamberov ﷺ, preuzeli su na sebe dužnost kupanja Pejgambera ﷺ.

Evs ibn Havli iz plemena Avf, ashab Pejgamberov ﷺ i borac Bedra, zamolio je hazreti Aliju, zaklinjući ga, da i on učestvuje u kupanju pa mu je on to i dozvolio. Evs je naslonio glavu Pejgamberovu ﷺ na svoje grudi, Abbas, Fadl i Kusem su ga okretali, Usame i Šukran polijevali vodu a Alija ga kupao. Resulullah ﷺ je na sebi imao košulju preko koje je hazreti Alija trljao njegovo tijelo, ne dodirujući ga neposredno svojim rukama. Pritom je govorio:

“O ti, koji si mi bliži i od oca i majke, kako si samo lijep i u životu i u smrti.”

Nakon što su završili sa kupanjem, Resulullahovo ﷺ mubarek tijelo su umotali u dva suhulijska platna i u hiberijsku burdu.

U utorak kada je sa opremanjem bilo završeno, Resulullahovo ﷺ tijelo je položeno na postelju u njegovoj sobi. Pošto se muslimani nisu mogli složiti oko mjesta gdje će ga spustiti u zemlju, hazreti Ebu Bekr reče:

“Ja sam čuo Resulullaha ﷺ gdje kaže:

مَا قُبِضَ نَبِيٌّ إِلَّا دُفِنَ حَيْثُ يُقْبَضُ

Svaki poslanik je ukopan na mjestu gdje je i preselio".

Čuvši ovo, podignuta je njegova ﷺ postelja pa je na njenom mjestu Ebu Talha رضي الله عنه iskopao mezar sa lahdom (udubljenje u jednoj strani mezara gdje se stavlja umrli).

U sobu je ulazilo po deseterica ljudi i Resulullahu ﷺ klanjali dženazu bez imama. Najprije je klanjala njegova porodica, pa muhadžiri a potom ensarije. Nakon ljudi klanjale su žene, a onda djeca.

U utorak, sredinom noći, Resulullaha ﷺ su u kabur spustili: Alija ibn Ebi Talib, Fadl ibn Abbas, Kusem ibn Abbas, Šukran i Evs ibn Havli, neka je na njih sve Allahovo zadovoljstvo.

Mjesto izbora hazreti Ebu Bekra za prvog halifu

Izbor Ebu Bekra رضي الله عنه za prvog halifu

Nakon što je preselio Resulullah ﷺ ljudi su se sakupili u kući Sa'd ibn Ubade. Među njima su bili hazreti Ebu Bekr i hazreti Omer. Jedan od ensarija ustade pa predloži:

"O skupino muhadžira! Zaista bi Resulullah ﷺ, kada bi kome od vas povjerio kakav zadatak sa njim udružio i nekog od nas. Zato mislimo da je u ovoj stvari najprikladnije izabrati dva čovjeka, jednog od nas i jednog od vas."

Tada ustade Zejd ibn Sabit i reče:

"Zar ne znate da je Resulullah ﷺ bio od muhadžira, pa neka i njegov halifa bude od muhadžira. Mi smo bili pomagači Resulullaha ﷺ pa pomozimo i njegovog halifu kako smo i njega pomagali."

Potom je uzeo za ruku Ebu Bekra رضي الله عنه pa rekao:

"Ovo je vaš sahibija."

Potom je Ebu Bekru رضي الله عنه bej'at dao Omer رضي الله عنه, a onda ostali muhadžiri i ensarije. Nakon što je zahvalio Allahu i uputio Mu pohvale, Ebu Bekr رضي الله عنه je rekao:

"O ljudi! Meni je povjereno vođstvo nad vama premda nisam najbolji među vama. Zato ako budem dobro radio, pomozite me. U protivnom, ispravite me. Iskrenost je emanet, a laž izdaja. Slabi među vama je jak kod mene sve dok mu ne vratim njegovo pravo, inšaAllah. Jaki među vama je slab dok ne uzmem od njega ono što je dužan dati, inšaAllah. Nikada jedan narod ne ostavi borbu na Allahovom putu, a da ga Allah ne dovede u poniženje, niti se kada u jednom narodu proširi razvrat, a da ga Allah ne zapljusne belajima. Pokoravajte mi se sve dok se ja pokoravam Allahu i Njegovom Poslaniku. U protivnom niste mi se dužni pokoravati. Sad ustanite na namaz, jerhamukumullah."

Odlučnost Ebu Bekra ﷺ

Nakon preseljenja Pejgambera ﷺ Arapi oko Medine su počeli da se odmeću od islama. Svjesni velike opasnosti po mladu islamsku državu, najuglednij ashabi su se sakupili kod Ebu Bekra ﷺ, tražeći od njega da vrati vojsku koja je pod zapovjedništvom Usame ﷺ trebala krenuti prema Bizantu. I Usame ﷺ je došao halifi i rekao:

"Resulullah ﷺ me poslao u sasvim drugim okolnostima i ja se bojim da se Arapi ne pokjafire. Ako to učine pa oni su preči da s njima stupimo u borbu. U protivnom ja bih nastavio gdje sam i pošao. Zaista su uz mene najbolji i najodabraniji ljudi."

Tada se hazreti Ebu Bekr ﷺ prisutnim obratio:

"Tako mi Allaha, bilo bi mi draže da me zgrabe ptice, nego da izmijenim odluku Resulullaha ﷺ."

Tri sedmice nakon preseljenja Resulullaha ﷺ krenuo je Usame ﷺ sa vojskom. Ebu Bekr ﷺ je išao pored njegovog konja želeći ga ispratiti. Usame ﷺ mu reče:

"O halifo Resulullaha, ili uzjaši konja ili mi dozvoli da ja siđem."

"Allaha mi," odgovori mu Ebu Bekr ﷺ, " ne prihvatam ni jedan od ta dva prijedloga. Hoću i ja, pa makar i sa nekoliko koraka, da uprašim noge na Allahovom putu. Svaki korak na Allahovom putu vrijedi kao sedam stotina dobrih dijela."

Potom je zamolio Usamu da mu ostavi Omera ﷺ u Medini i on mu je to dozvolio. Na samom rastanku ga je posavjetovao:

"Ne budi nečastan! Nikog ne varaj! Ne sakrivaj svoj ratni plijen! Nikog ne masakriraj! Ne ubijaj žene, starce i djecu! Ne spaljuj palme! Ne sijeci voćke! Kolji kozu, kravu ili devu samo kao hranu. Ti ćeš sresti ljude koji su se od ovog svijeta povukli u isposničke ćelije, ostavi ih na miru."

Usamin pohod je završen s velikim uspjehom. Oni koji su se nadali kraju islama, postali su svjesni svoje pogrešne procjene, a mnogi otpadnici se ponovo vratiše u okrilje islama.

Odlazak hazreti Fatime, radijallahu anha, sa ovog svijeta

Nakon što je preselio Resulullah ﷺ, Bilal ﷺ više nije učio ezana. Ipak, jednog dana, čuvši da je to želja hazreti Fatime, radijallahu anha, on je zaučio ezan. Kad je došao do riječi *"Ešhedu enne Muhammeden Resulullah"*, hazreti Fatima je zaplakala i izgubila svijest. Prisutni su zapomagali:

"Zaboga, Bilale! Prestani sa ezanom, preseli Resulullahova ﷺ kći!"

Kada se osvijestila, zatražila je od njega da dovrši ezan. On je to uljudno odbio rekavši:

"O predvodnico žena, bojim se da se ovo ne ponovi kad začuješ iznova moj glas."

Hazreti Fatima, radijallahu anha, je njegovu ispriku prihvatila.

Ovo je samo jedan u nizu primjera koji kazuje kolika je bila bol i tuga hazreti Fatimina zbog rastanka sa Pejgamberom ﷺ. Tragovi slabosti i iscrpljenost bivali su na njoj sve uočljiviji. Kad je osjetila da joj se edžel približio, okupala je i izljubila svoju djecu, a onda pozvala Esmu bint Umejs, radijallahu anha, i Ummu Rafi, radijallahu anha. Esmi je rekla da joj napravi tabut, na način kako se to činilo u Abesiniji, a Ummu Rafi je rekla da joj namjesti ležaj nasred sobe. Kad su to učinile, hazreti Fatima se okupala i legla na ležaj okrenuvši se prema Kibli, spremna za susret sa svojim Gospodarom i svojim ocem, voljenim Resulom. Potom je sklopila svoje blagoslovljene oči i preselila na ahiret u ponedjeljak drugog ramazana, 11. godine po Hidžri, što odgovara 22. novembra 632. godine po Īsāu عليه السلام.

Pošto je Aliji رضي الله عنه u vasijjet ostavila da je ukopa noću i da dženazi prisustvuje samo njena porodica, danas se sa sigurnošću ne zna mjesto njenog kabura. Neki kažu da je u Džennetul-bekīi, drugi u njenoj sobi, treći pored Resulullaha ﷺ, a Allah جل جلاله najbolje zna.

Na poziv Ebu Bekra ؓ došao je Zejd ibn Sabit ؓ i tu kod njega, zatekao Omera ؓ.

Hazreti Ebu Bekr ؓ im se obrati:

"Omer mi je došao i kazao:

'Poginulo je mnogo ljudi na Jemāmi pa se bojim da se i na drugim bojištima ne nastavi pogibija hafiza i tako izgubi mnogo šta od Kur'ana. Mislim da se to neće desiti ako Kur'an sakupe.'"

Ebu Bekr ؓ nastavi:

"Pitao sam Omera ؓ kako da učinim nešto što nije učinio Resulullah ﷺ?

On mi je rekao:

'Tako mi Allaha, to je hajr', i u tome bio uporan sve dok mi Allah za to nije rasprostranio moja prsa. Sad sam i ja Omerovog mišljenja. Ti si Zejde pametan mladić i u tebe ne sumnjamo. Bio si pisar Vahja kod Resulullaha ﷺ pa zato sakupi Kur'an.'"

"Tako mi Allaha, da me je zadužio da brdo premjestim s jednog mjesta na drugo ne bi mi bilo teže od sakupljanja Kur'ana koje mi je naredio.

Upitao sam ih:

'Kako ćete učiniti nešto što nije učinio Resulullah ﷺ?'

Ebu Bekr ؓ je odgovorio:

'Tako mi Allaha to je hajr', i u tome bio uporan sve dok mi Allah nije rasprostranio moja prsa za ono za što je rasprostranio i prsa Ebu Bekra i Omera. Dao sam se na posao i sakupio sve dijelove Kur'ana zapisane na kožama, plećnim i repnim kostima i ono što je bilo u prsima ljudi. Tako sam jedino kod Huzejme ibn Sabita našao ova dva ajeta sure Tevbe:

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ
رَءُوفٌ رَحِيمٌ ۝١٢٨ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ
وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

Došao vam je Poslanik, jedan od vas, teško mu je što ćete na muke udariti, jedva čeka da pravim putem pođete, a prema vjernicima je blag i milostiv.

A ako glave okrenu, ti reci: 'Meni je dovoljan Allah, nema boga osim Njega; samo se uzdam u Njega, On je Gospodar svemira veličanstvenoga!'"

Et-Tevba 128,129

Sahife na kojima je bio sakupljen Kur'an bile su kod Ebu Bekra ؓ sve dok nije preselio, potom kod Omera ؓ dok on nije preselio, a onda kod Hafse bint Omer, radijallahu anha."

Hazreti Alija ؓ je rekao:

"Najveću nagradu od ljudi za mushafe će imati Ebu Bekr. Zaista je Ebu Bekr bio prvi koji je sakupio Kur'an između dvije korice."

Oporuka i preseljenje hazreti Ebu Bekra ﷺ

Nakon što se okupao u ponedjeljak sedmog džumadel-ahira, Ebu Bekra رضي الله عنه je obuzela groznica zbog koje nije petnaest dana izašao na zajednički namaz. Bio je upitan:

"O halifo Resulullaha, hoćemo li pozvati liječnika da te pregleda?"

"Već me je pregledao."

"Šta je rekao?", upitaše ga.

"Rekao mi je: 'Ja radim ono što Ja hoću.'"

Potom je pozvao hazreti Osmana رضي الله عنه pa mu rekao:

"Piši: Bismillahirrahmanirrahim. Ovo je oporuka Ebu Bekra ibn Kuhafe u njegovim posljednjim trenucima na dunjaluku, kad odlazi sa njega i u prvim trenucima ahireta,kad ulazi u njega, gdje će kjafir povjerovati, fadžir (razvratnik) biti na jekinu (ubjeđenju),a lažac istinu progovoriti. Postavljam vam kao halifu nakon mene Omera ibnul-Hattaba, pa ga slušajte i pokoravajte mu se. Zaista je on uvijek žurio s hajrom Allahu, Njegovom Resulu, islamu, meni i vama. Ako bude pravedan, pa to je ono što ja mislim i znam o njemu. U suprotnom, svaka osoba će dobiti što je zaradila. Ja želim hajr a ne znam gajb. A mnogobošci će sigurno saznati u kakvu će se muku uvaliti. Selamun alejkum ve rahmetullahi ve berekatuhu."

Svojoj kćeri hazreti Aiši, radijallahu anha, je rekao:

"Pogledaj ove moje dvije košulje, operite ih i umotajte me u njih. Zaista živi ima veću potrebu, za novom odjećom, od mrtvog."

Potom je upitao:

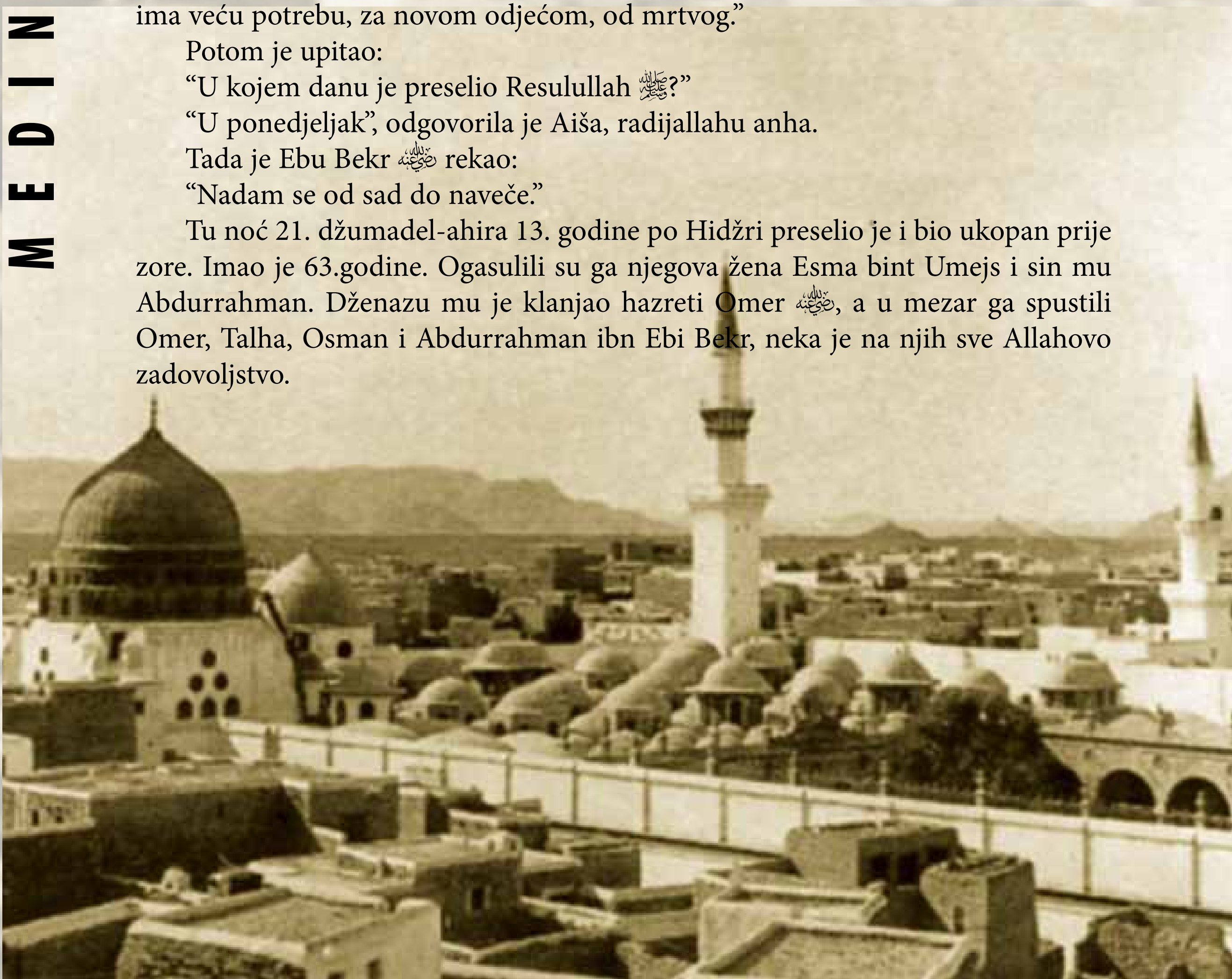
"U kojem danu je preselio Resulullah ﷺ?"

"U ponedjeljak", odgovorila je Aiša, radijallahu anha.

Tada je Ebu Bekr رضي الله عنه rekao:

"Nadam se od sad do naveče."

Tu noć 21. džumadel-ahira 13. godine po Hidžri preselio je i bio ukopan prije zore. Imao je 63.godine. Ogasulili su ga njegova žena Esma bint Umejs i sin mu Abdurrahman. Dženazu mu je klanjao hazreti Omer رضي الله عنه, a u mezar ga spustili Omer, Talha, Osman i Abdurrahman ibn Ebi Bekr, neka je na njih sve Allahovo zadovoljstvo.

Prva hutba hazreti Omera ﷠

Hazreti Omer ﷠ je preuzeo hilafet 22.džumadel-ahira 13. godine po Hidžri. U svojoj prvoj hutbi, nakon što je zahvalio Allahu ﷻ i uputio Mu pohvale, rekao je:

“Ja sam s vama stavljen na kušnju, a vi sa mnom. Postao sam vaš halifa nakon dvojice mojih prijatelja. S onim ko mi je blizu ja ću se lično suočavati, a nad meni odsutnog postaviću snažne i povjerljive. Ko bude činio dobro, na najljepši način ću mu uzvratiti, a ko bude činio zlo njega ću kazniti. Allah oprostio meni i vama.”

Računanje islamske ere

Kada je Ebu Mūsā ﷠ poslao pismo bez datuma, Omer ﷠ je odmah sazvao najuglednije ashabe kako bi se s njima dogovorio o polaznoj tački islamske ere. Neki su predlagali da to bude dan Pejgamberova ﷺ rođenja, ali pošto se on nije znao sa sigurnošću, to nije prihvaćeno. Bilo je tu još prijedloga, kao što je dan Bitke na Bedru, ili noć Mi’radža, ili dan u kom je preselio Pejgamber ﷺ. Međutim, svi su se složili sa prijedlogom hazreti Alije ﷠ koji je predložio:

“A kako bi bilo da za početak ere uzmemo Hidžru, jer ona označava datum kad se istina odvojila od laži.”

Ova odluka je donesena treće godine hazreti Omerova ﷠ hilafeta.

Proširenje Pejgamberovog ﷺ mesdžida

Hazreti Omer ﷠ je poželio da priključi Mesdžidu jedno mjesto koje je pripadalo Abbasu ﷠, amidži Resulullahovom ﷺ, ali mu on to nije dozvolio. Na tom mjestu je bio jedan odvod koji je hazreti Omer ﷠ uklonio rekavši, da on bihuzuri ljude. Hazreti Abbas ﷠ se zbog toga sa njim preporiječio pa je između njih presudio Ubejj ibn Ka’b ﷠. Kad su došli njegovoj kući Omer ﷠ je počeo govoriti, ali Ubejj ﷠ ga prekori kazavši:

“Pusti Ebu Fadla neka govori radi njegova položaja kojeg je imao kod Resulullaha ﷺ.”

Hazreti Abbas ﷠ reče:

“Radi se o mjestu koje mi je prepustio Resulullah ﷺ i na kom sam gradio uz njegovu pomoć. Dovodio sam odvod, a moja su stopala bila na ramenima Resulullaha ﷺ. Sada je došao Omer, uklonio odvod i hoće cijelo mjesto da priključi Mesdžidu.”

Ubejj ﷠ reče:

“Ja znam nešto što se odnosi na ovu stvar. Čuo sam Resulullaha ﷺ da kaže:

أراد داود عليه السلام أن يبني بيت الله المقدس وكان فيه بيت ليتيمين
فراودهما على البيع فأبيا ثم راودهما فباعاه ثم قاما بالغبن فردا البيع
واشتراه منهما ثم رداه كذلك فاستعظم داود الثمن فأوحى الله اليه
إن كنت تعطي من شيء هو لك فأنت أعلم وإن كنت تعطيهما من رزقنا
فأعطهما حتى يرضيا وإن أغنى البيوت عن مظلمة بيت هو لي وقد
حرمت عليك بناءه قال يا رب فأعطه سليمان فأعطاه سليمان
عليه السلام

'Htio je Davud ﵇ da izgradi Bejtullah u Jerusalimu. Na tom mjestu je bila kuća koja je pripadala dvojici jetima. Pokušao ih je nagovoriti na prodaju ali su oni odbili. Potom ih je ponovo ubjeđivao i oni su mu prodali. Nakon toga su, držeći da su jeftino prodali, poništili prodaju pa ju je on od njih ponovo kupio. Kada su na isti način poništili tu prodaju, Davudu ﵇ se nova cijena učini previsokom. Tada mu Allah ﷻ objavi:

'Ako daješ od nečega što je tvoje pa ti to najbolje znaš. Ali ako im daješ od onoga čime smo te Mi opskrbili onda im podaj dok ne budu zadovoljni. Kuća, koja u poredbi s drugim mora biti najdalja od zuluma jeste kuća koja Meni pripada. Stoga ti zabranjujem njenu gradnju.'

On je rekao: 'Gospodaru, pa omogući to Sulejmanu.' I On je to dodijelio Sulejmanu ﵇.'"

Hazreti Omer ؓ reče:

"Ko će mi jamčiti da je to rekao Resulullah ﷺ?"

Ubejj ؓ ode do grupe ensarija i oni mu to potvrdiše. Na to Omer ؓ reče:

"Što se mene tiče i da nisam našao nikog osim tebe, prihvatio bih tvoju riječ, ali ja volim potvrdu."

Onda se okrenu Abbasu ؓ pa reče:

"Tako mi Allaha vratićeš odvod i to tako što ćeš svojim stopalima stati na moja ramena."

Hazreti Abbas ؓ to uradi, a zatim reče:

"Sada, kada je moje pravo dokazano ja to dobrovoljno darujem Allahu."

Tako je hazreti Omer ؓ srušio taj objekt i to mjesto pripojio Mesdžidu.

Suša u Medine-i-munevveri

Sedamnaeste godine po Hidžri, Hidžazom je zavladala velika suša. Hazreti Omer رضي الله عنه je obukao burdu Resulullaha ﷺ pa došavši do mjesta učenja dove, uzeo hazreti Abbasa رضي الله عنه za ruku pa je podigavši rekao:

"Allahu moj, mi ti se obraćamo s amidžom Tvog Pejgambera, da od nas otkloniš sušu i na nas spustiš kišu."

Tek što je završio, oblaci prekriše nebo i spusti se obilna kiša.

Hutba koja je začudila Medinelije

Dok je jednom hazreti Omer رضي الله عنه na minberu držao džumansku hutbu, neočekivano ju je prekinuo pa povikao:

"O Sārija! Brdu! Brdu!"

Potom je nastavio svoju hutbu. Neki od prisutnih su pretpostavili:

"Poludio je! Zaista ga je džinn spopao!"

Nakon hutbe prišao mu je Abdurrahman ibn Avf رضي الله عنه, koji je bio smiren po pitanju hazreti Omerova رضي الله عنه hala, pa mu rekao:

"Žestoko je ono što na tebe rekoše, ali ti si im za to dao povoda kad si u sred hutbe povikao:

'O Sārija! Brdu!'

Reci mi o čemu se radi?!"

"Tako mi Allaha, nisam se mogao savladati. Vidio sam ih kako se bore kod jednog brda dok im neprijatelj sprijeda i otraga prilazi. Zbog toga se nisam mogao savladati a da ne kažem:

'O Sārija! Brdu!', kako bi prišli brdu."

Nakon mjesec dana došao je donosilac radosne vijesti i ispričao kako su oni čuli hazreti Omerov رضي الله عنه glas u tome danu. Prišli smo brdu i Allah nam je dao pobjedu.

Obilazak Medine-i-munevvere

Obilazeći Medinu hazreti Omer رضي الله عنه je čuo jednu ženu da govori:
"Odužila se ova noć prepuna crnila,
a ja tužna bez prijatelja kojeg bih milovala.
I da nije straha od Allaha, kome ništa slično nije,
sad bi se njegove strane na ovom ležaju gibale."

Hazreti Omer رضي الله عنه je upita:

"Šta je s tobom?"

"Već mjesec dana muž mi je u vojsci i ja sam ga jako poželjela."

"Jesi li to poželjela nešto ružno?"

"Da Allah sačuva", odgovori žena.

"Onda se savladaj, jer će mu pošta biti odmah poslana", reče joj hazreti Omer رضي الله عنه.

Čim je poslao po tog čovjeka, Omer رضي الله عنه je otišao do hazreti Hafse i rekao joj:

"Pitaću te o jednoj stvari koja me zabrinula pa tu brigu skini sa mene. Koliko žena može izdržati bez muža?"

Hazreti Hafsa je oborila glavu i postidjela se. Omer رضي الله عنه joj reče:

"Zaista se Allah ne stidi istine."

Tada mu ona rukom naišareti od tri do četiri mjeseca. Od tada je Omer رضي الله عنه izdao zapovijed da se vojska ne smije zadržavati više od četiri mjeseca.

Ubistvo hazreti Omera رضي الله عنه

Ka'bul-Ahbar je rekao Omeru رضي الله عنه:

"Našao sam te u Tevratu. Bićeš ubijen kao šehid."

"Odakle meni šehadet, a ja na Arabijskom poluotoku?"

Potom je hazreti Omer رضي الله عنه zamolio:

"Allahu moj, počasti me šehadetom na Tvom putu i učini da umrem u gradu Tvoga Resula."

Iz Kufe u Medinu je došao Mugirin rob Ebu Lu'lue, mladić vješt u mnogim zanatima, a naročito u pravljenju mlinova. Omer رضي الله عنه ga je pozvao pa mu rekao:

"Čuo sam da govoriš: 'Da hoću mogao bih napraviti mlin koji bi mljeo pokretan vjetrom!?'"

Namrgođena lica pogledao je u hazreti Omera رضي الله عنه i rekao:

"Ja ću tebi svakako napraviti mlin o kome će ljudi pričati."

Kada je otišao Omer رضي الله عنه se obrati svojim prijateljima:

"Nije li mi onaj rob maločas zaprijetio?"

Sutra pred sabah-namaz, dok je hazreti Omer رضي الله عنه poravnavao safove i spremao se da izgovori tekbir, Ebu Lu'lue je skočio na njega i tri puta ga probo zatrovanim nožem. Prije nego je savladan ubio je još šest osoba, a sedam ranio. Omera رضي الله عنه su odnijeli njegovoj kući, dok je Abdurrahman ibn Avf رضي الله عنه klanjao ljudima sabah proučivši dvije najkraće sure. Hazreti Omera رضي الله عنه su napojili mlijekom, ali je ono izašlo na ranu. Kad su ga obavijestili da je njegov ubica, vatropoklonik, hazreti Omer رضي الله عنه je odahnuo:

"Hvala Allahu koji nije dao da umrem od ruke muslimana."

Molba upućena hazreti Aiši, radijallahu anha

Hazreti Omer رضي الله عنه je pozvao svoga sina Abdullaha رضي الله عنه pa mu rekao:

"Sinak moj, idi Aiši i prenesi joj selam od Omera. Ne obraćaj joj se kao da govoriš u ime Zapovjednika pravovjernih, jer to više nisam. Saopći joj moju posljednju želju, da budem ukopan u njenoj sobi na strani Resulullaha ﷺ i mog velikog prethodnika Ebu Bekra رضي الله عنه."

Kada joj je Abdullah رضي الله عنه ovo prenio, hazreti Aiša, radijallahu anha, je zaplakala i rekla:

"Željela sam to mjesto za sebe sačuvati, ali Omer je od mene to više zavrijedio."

Kad je Abdullah svome ocu prenio hazreti Aišinu saglasnost, Omer رضي الله عنه je rekao:

"Hvala Allahu! To mi je bila najveća životna želja. Ali, moj sinak, kad moje tijelo budeš donio do Aišine sobe, još jednom je poselami od mene i ponovo je upitaj za njenu dozvolu. Ako bude saglasna ukopaj me tamo. U protivnom odnesi me na medinski mezaristan."

Hazreti Omer رضي الله عنه je preselio na ahiret u utorak 27. zul-hidždžeta 23. godine po Hidžri, u 63. godini života.

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

Izbor hazreti Osmana ﷺ za halifu

Omer ﷺ je imenovao šestericu ljudi koji su trebali između sebe izabrati halifu, a to su:

Ali ibn Ebi Talib, Osman ibn Affan, Abdurrahman ibn Avf, Sa'd ibn Ebi Vekkas, Zubejr ibnul-Avvam i Talha ibn Ubejdullah, radijallahu anhum.

Po oporuci hazreti Omera, izbor halife morao se izvršiti u roku tri dana nakon njegovog preseljenja. Savjet se okupio onako kako je i odredio hazreti Omer ﷺ, osim Talhe ﷺ koji je u to vrijeme bio odsutan iz Medine. Abdurrahman ibn Avf ﷺ se prvi obratio rekavši:

"Ko odstupi od kandidovanja, trebao bi imati pravo predložiti halifu. Ko će odstupiti?"

Pošto je ovo pitanje ostalo bez odgovora, on reče:

"Ja odustajem."

Svi se saglasiše sa odlukom Abdurrahmana ﷺ, izuzev hazreti Alije ﷺ. Abdurrahman ﷺ ga upita šta on ima kazati, na šta mu hazreti Alija ﷺ odgovori:

"Obećaj da ćeš biti pravedan. Obećaj da u pogledu rodbinskih veza nećeš biti pristrasan. Obećaj da ti je najvažnija stvar dobrobit naroda. Ako mi sve ovo obećaš i ja ću prihvatiti tvoj prijedlog."

Hazreti Abdurrahman ﷺ dade obećanje na sve ovo, pa izbor halife pade njemu u zadatak.

Na vijest o preseljenju hazreti Omera ﷺ predstavnici naroda iz svih dijelova islamske države pohitali su u Medinu. Hašimovići su bili za hazreti Aliju ﷺ, a svi drugi su dali prednost hazreti Osmanu ﷺ. Sa svakim od kandidata Abdurrahman ﷺ je govorio nasamo.

"Koga držiš kao najpodesniju osobu za hilafet mimo tebe?", upitao je hazreti Osmana ﷺ.

"Aliju", glasio je odgovor.

"Ako ti ljudi ne daju bej'at, kome bi dao prednost nad sobom?", upitao je hazreti Aliju ﷺ.

"Osmanu", odgovorio je.

Potom je pozvao hazreti Zubejra ﷺ i postavio mu isto pitanje. Zubejr ﷺ je rekao da daje prednost Aliji ili Osmanu.

"Kome ti daješ prednost nad sobom?", upitao je Sa'da ﷺ.

"Što se tiče nas dvojice, mi ne želimo biti izabrani za halifu, a prednost dajem Osmanu", bio je hazreti Sa'dov ﷺ odgovor.

Najzad dođe treća noć, a ujutro, Abdurrahman ﷺ je morao oglasiti svoju odluku. Cijelu noć je proveo čineći krajnje napore da bi se postigla jednoglasna odluka. Ali to mu nije pošlo za rukom zbog velike razlike u mišljenju između Hašimovića i Umejjevića. Sabahskim ezanom ovi razgovori su okončani. Nakon obavljenog namaza, narod je sa nestrpljenjem iščekivao šta će reći hazreti Abdurrahman ﷺ. On je ustao i uputio dovu Allahu ﷻ za pomoć u ovoj stvari, a potom se obratio prisutnima:

"O ljudi, ovu stvar sam razmotrio prema svojim mogućnostima, razgovarao sa raznim ljudima i saslušao njihovo mišljenje. Nadam se da ćete biti saglasni sa mojom odlukom."

Tada Abdurrahman ﷺ pozva Osmana i reče mu:

"Obaveži se da ćeš raditi po Kur'anu, sunnetu Resulullaha ﷺ i praksi dvojice njegovih halifa."

"Obavezujem se da ću prema svojim mogućnostima i znanju, sve to provoditi na najbolji način", rekao je hazreti Osman ﷺ.

Nakon prihvatanja ove obaveze Abdurrahman ibn Avf ﷺ mu se zavjetova na vjernost. Svi prisutni su slijedili njegov primjer, a također i hazreti Alija ﷺ. Potom je hazreti Osman ﷺ ustao sa namjerom da se obrati prisutnim. Breme ove odgovornosti ostavilo je takav utisak na Osmana ﷺ da je počeo drhtati. Samo je izustio:

"O ljudi! Zaista je prvo jahanje teško. U narednim danima, ako budem živ, obratiću vam se prema prilikama koje će doći. Nas će poučiti (uputiti) Allah da govorimo ono što treba."

Tako je hazreti Osman ﷺ postao treći halifa, u subotu prvog muharrema 24. godine po Hidžri. Tada je imao 69. godina.

Prijepisi Kur'ana

Veliki hizmet hazreti Osmanov ﵁ islamu je u tome što je nekoliko prijepisa Kur'ana poslao u glavne gradove pokrajina. Ovo je bilo nužno, jer o načinu na koji treba da se uči Kur'an do tada nije postojala saglasnost. U Iraku je prihvaćen kiraet Abdullaha ibn Mes'uda i Ebu Mūsā el-Eš'arije, a u Siriji kiraet Mikdad ibnul-Esveda i Ebu Derdāa, pa je Huzejfe ibn Jeman rekao hazreti Osmanu:

"Priteci u pomoć ovom ummetu, prije nego li među njima nastane razmimoilaženje u pogledu njihovog Kitaba, kao što je nastao među jehudijama i kršćanima."

Ovo pitanje hazreti Osman ﵁ je iznio pred ashabe i svi su bili u tome saglasni, da je prijepis Kur'ana koji je sačinjen za vrijeme hilafeta hazreti Ebu Bekra ﵁ tačan. Zejd ibn Sabit ﵁ zamoljen je da uradi sedam prijepisa Mushafa. Pomogla su mu tri čovjeka koji su znali Kur'an napamet: Abdullah ibn Zubejr, Seid ibnul-Ās i Abdurrahman ibn Haris ibn Hišam, a i on je bio hafiz.

Nakon završetka ovoga posla hazreti Osman ﵁ je stari primjerak vratio hazreti Hafsi, a od umnoženih primjeraka ostavio je jedan u Medini, koji je prozvan "glavni original", a ostale poslao u Mekku, Basru, Kufu, Šām, Jemen i Bahrejn. Osim toga naredio je da se sve ostalo što ima napisano od Kur'ana, bilo djelimično, bilo u cjelini, uništi spaljivanjem, da ne bi u tome bila kakva pogreška koja bi svijet zavela. S ovim su se složili svi ashabi, a kada su kasnije buntovnici to isticali kao pogrešku Osmanovu ﵁, hazreti Alija ﵁ im je poručio:

"Da to nije učinio Osman, ja bih učinio!"

Jedan od ovih sedam Mushafa, onaj za kojim je ubijen hazreti Osman ﵁, sačuvan je sve do danas. Nalazi se u Taškentu, glavnom gradu Uzbekistana. Ovaj Mushaf je sakupljen i prepisan na kože gazela, kufskim pismom. Ima 353 lista ispisana sa obje strane. Dužina lista je 28 cm, a širina 53 cm. Na 127. ajetu sure Bekara:

فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

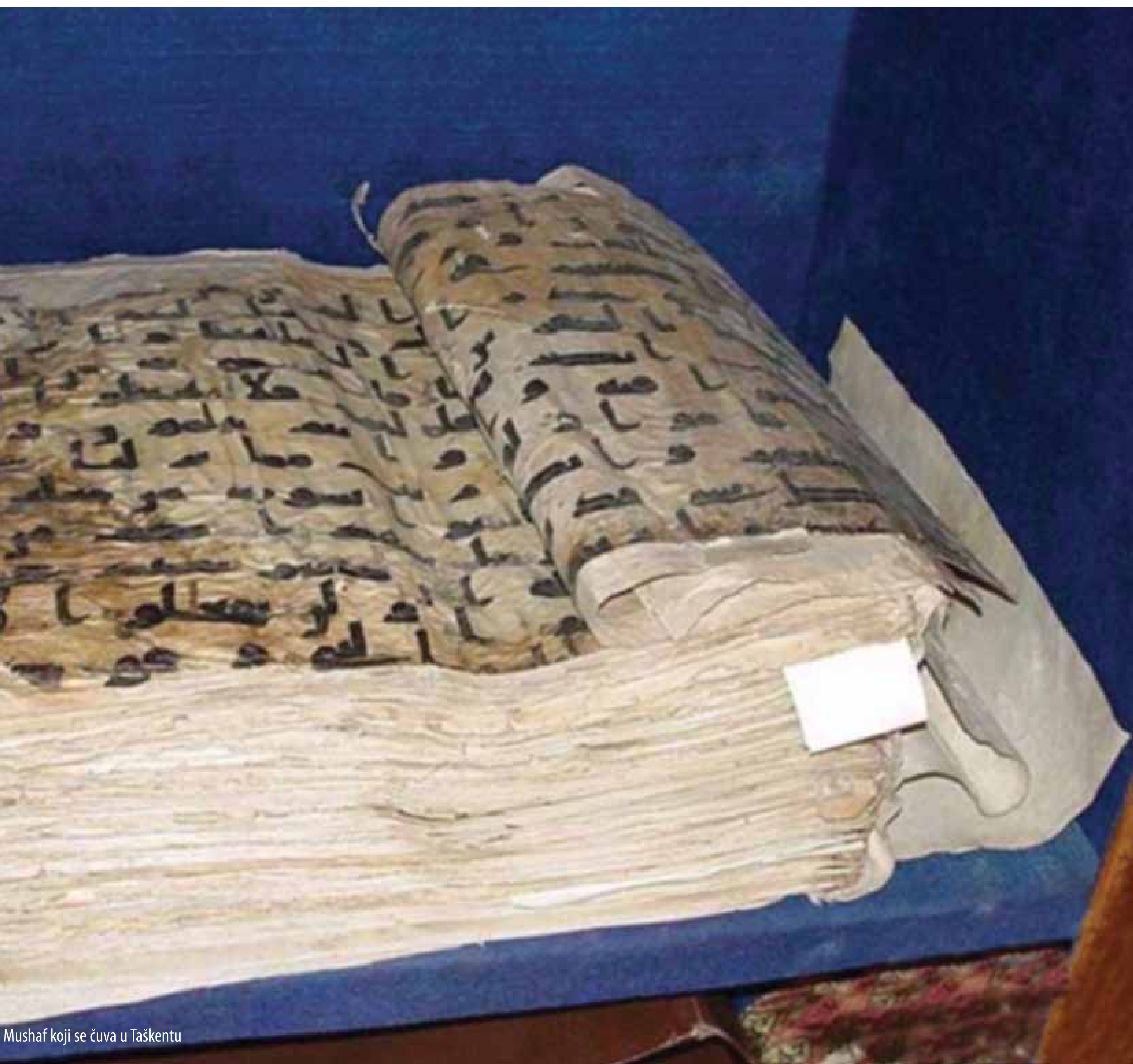
I Allah će te sigurno od njih zaštititi, jer On sve čuje i zna.

El-Bekara 137

vidljivo je nekoliko kapi hazreti Osmanove ﵁ krvi.

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

Mushaf koji se čuva u Taškentu

Savjetovanje u Medine-i-munevveri

Hazreti Osman ﷺ je bio čovjek mehka srca. Često je prelazio preko tuđih greški, ali je to namjesnicima u pokrajinama i drugim oficirima povećalo obijest, što je za posljedicu imalo nemire u glavnim gradovima pokrajina, koji su se dalje proširili po cijelom svijetu. Na halifin poziv svi namjesnici su došli u Medinu 34. godine po Hidžri. Osman ﷺ ih je upitao:

"Šta su stvarni razlozi ovih nemira?"

"To je djelo buntovnika", odgovorili su, "oni blate halifu i njegove saradnike u namjeri da obore poredak."

"Kako se tome može stati u kraj?", upitao je hazreti Osman ﷺ.

Izloženi su mnogi prijedlozi, ali u jednom su se svi složili: Halifa mora zauzeti nepopustljiv stav naspram podstrekača nemira. Osman ﷺ im je na to rekao:

"Čuo sam vaša mišljenja. Bojim se da već nije nastupio težak vakat kojeg je nagovijestio Pejgamber ﷺ. Ako to nailazi, ja ću učiniti sve što je u mojoj moći da ga dobrotom i opraštanjem odgodim koliko god mogu. Želim svojim djelima dokazati da nisam zanemario činjenje dobra za svoj narod. U susretu sa Allahom Uzvišenim, želim biti bez prijekora na sebi. Siguran sam da taj vakat dolazi i proklet bio Osman ako okonča svoj život, a doprinese ubrzanom dolasku nesreće!"

Sastanak je okončan i hazreti Osman ﷺ je dozvolio valijama da se raziđu.

Muavija mu se obrati:

"Zapovjedniče pravovjernih, ne vjerujem da si ti siguran u Medini! Bolje bi bilo da sa mnom pođeš u Siriju."

"Kada bi mi htjeli i glavu odrubiti", odgovori hazreti Osman ﷺ, "ne bih napustio Medinu i ni po koju cijenu ne bih se udaljio iz Pejgamberove ﷺ blizine."

Na ovo Muavija dodade:

"Onda mi dozvoli da ti iz Sirije pošaljem nekoliko odreda vojske koji će te štititi."

"Ne!", glasio je odgovor, "ne želim da ljudi, koji stanuju u Pejgamberovoj ﷺ blizini, zbog mene upadnu u poteškoće."

Opsada i ubistvo hazreti Osmana رضي الله عنه

U mjesecu ševvalu 35. godine po Hidžri, ustanici su u malim grupama krenuli iz Basre, Kufe i Egipta. Iz svake pokrajine bilo je otprilike po 1000 ljudi. Stigavši na kilometar od Medine, ulogorili su se na tri različita mjesta. Nekoliko Egipćana došlo je hazreti Aliji رضي الله عنه i od njega zatražili da bude njihov vođa, što je on odbio. Grupa iz Basre došla je hazreti Talhi رضي الله عنه sa istim zahtjevom i dobili su isti odgovor. Ustanici iz Kufe su se tako obratili hazreti Zubejru رضي الله عنه, a i on je odbio da uzme učešća u njihovim sramnim planovima. Potom su opkolili halifinu kuću i čak mu uskratili snabdijevanje vodom. Od Šeddada ibn Evsa رضي الله عنه se prenosi:

"Nakon što je opsada Osmana došla do kritične tačke, on se popeo na krov svoje kuće i obratio se ljudima. Dok je on govorio, ja sam vidio Aliju ibn Ebi Taliba kako izlazi iz svoje kuće, na glavi nosi turban Resulullaha ﷺ sa opasanom sabljom. Ispred njega Hasan i Abdullah ibn Omer, u skupini ensarija i muhadžira, nahrupiše i razdvojiše svjetinu, a potom uđoše Osmanu pa mu Alija reče:

'Essselamu alejke, o Zapovjedniče pravovjernih. Resulullah ﷺ nije dočekao ove stvari gdje na prvog udara onaj posljednji, a ja, tako mi Allaha, ove ljude ne vidim drugačije nego kao tvoje ubice, pa naredi nam da se borimo!'

Osman na to uzvrati:

'Allahom zaklinjem svakog ko u tom vidi dug prema Allahu i ko kod sebe vidi dug prema meni, da zbog mene ne prolijeva ni svoju ni tuđu krv.'

Alija mu ponovi svoj zahtjev, a on mu dade isti odgovor. Vidio sam Aliju kako izlazi na vrata i govori:

'Moj Allahu, Ti znaš zaista da smo bili spremni na svaku žrtvu.'

Potom uđe u Mesdžid pred nastupajući namaz. Prisutni mu se obratiše:

'O Ebul-Hasane, istupi i klanjaj ljudima kao imam.'

On im odgovori:

'Neću klanjati s vama, a imam je u okruženju, nego ću klanjati sam.'

Klanjao je sam, a zatim pošao svojoj kući. U putu ga je susreo njegov sin i rekao mu:

'Allaha mi, babo, provalili su u njegovu kuću!'

إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

'*Mi smo Allahovi i mi ćemo se njemu vratiti.* Oni su, tako mi Allaha, njegove ubice', reče Alija.

Prisutni zatim upitaše:

'A gdje je on (Osman), o Ebul-Hasane?'

'U Džennetu, tako mi Allaha, sretan.'

'A gdje su oni (ubice), o Ebul-Hasane?'

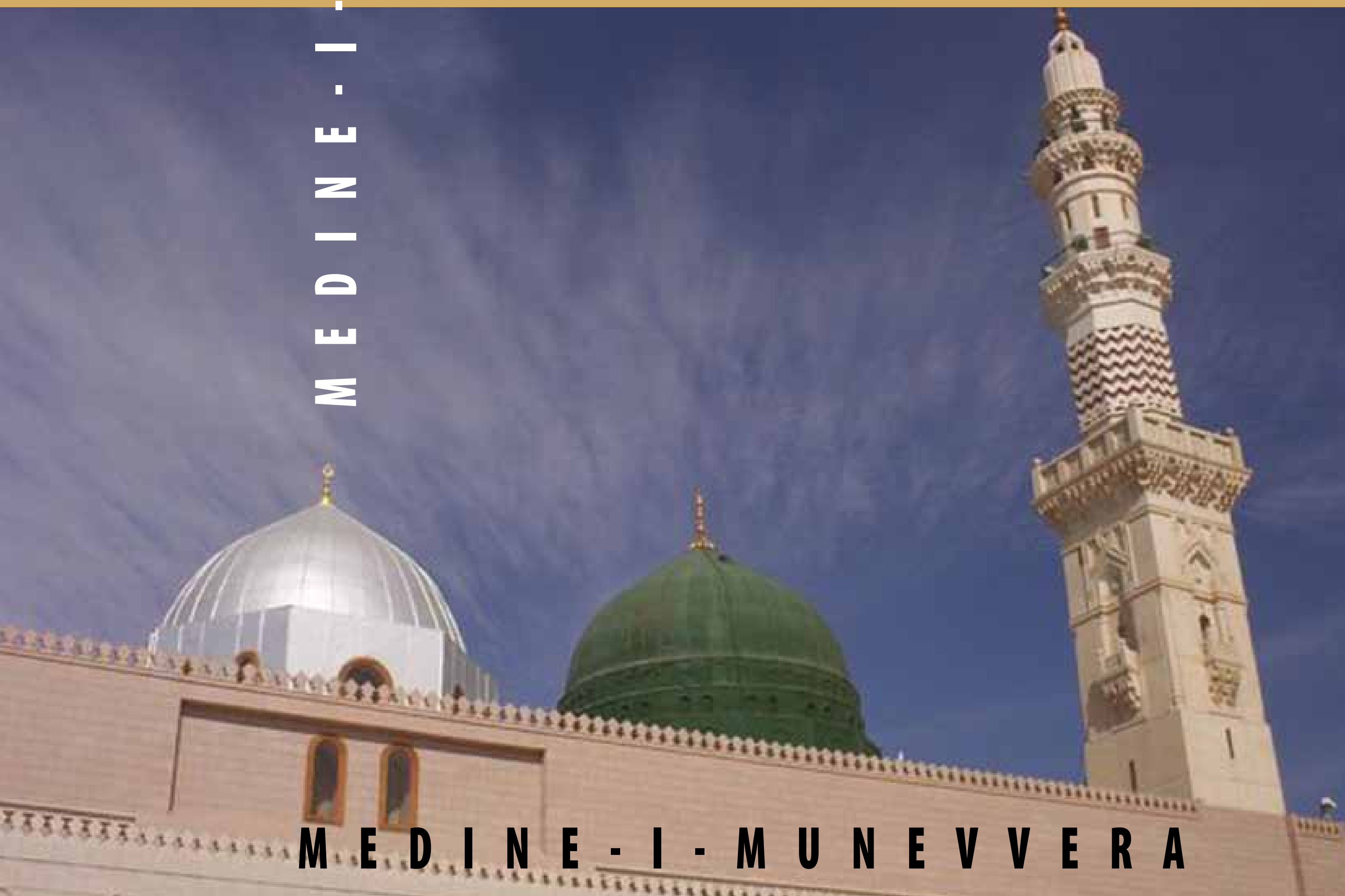
'U vatri, tako mi Allaha..., u vatri, tako mi Allaha..., u vatri, tako mi Allaha', odgovori Alija."

Ubistvo hazreti Osmana رضي الله عنه se desilo u petak 22. zul-hidždžeta 35. godine po Hidžri, 11 godina, 1 mjesec i 22 dana nakon preuzimanja hilafeta, 25 godina nakon preseljenja Resulullaha ﷺ. Tada je imao 82 godine i nekoliko mjeseci.

Imenovanje hazreti Alije رضي الله عنه za halifu

Nakon ubistva hazreti Osmana رضي الله عنه Medina je u potpunosti bila u vlasti ustanika. Refki, vođa egipatskih ustanika predvodio je namaz u Pejgamberovom ﷺ mesdžidu. U ovim tmurnim danima većina ashaba je napustila Medinu, a oni malobrojni koji su ostali, osjećali su se potpuno nemoćnim. Od hazreti Alije رضي الله عنه se tražilo da preuzme hilafet. On je to u početku odbijao, ali pošto je bilo prijeko potrebno vratiti mir i red u Medini, prihvatio se te odgovornosti. U svom prvom obraćanju ljudima je rekao:

"Oblast oko Ka'be je sveta. Allah ﷻ zapovijeda muslimanima da žive kao braća. Musliman je onaj koji nikog neće ni riječju ni djelom povrijediti. Vaš odnos sa drugim ljudima treba da počiva na strahu od Allaha ﷻ, jer na Sudnjem danu moraćete odgovarati za vaše držanje, čak i prema životinjama. Pokoravajte se Allahu Svemoćnom! Njegove naredbe ne odbacujte! Činite dobro, a od lošeg držite se daleko!"

Hazreti Hasan ﵁ uspostavlja mir

Nakon što je ubijen hazreti Alija ﵁ hilafet je preuzeo njegov sin hazreti Hasan ﵁ i na tom položaju ostao šest mjeseci i nekoliko dana. Svjestan kakve posljedice može izazvati raskol među muslimanima, povlači se 41. godine po Hidžri prepuštajući hilafet Muaviji. Tako se ostvarilo ono što je rekao Resulullah ﷺ:

يُصْلِحُ اللّٰهُ بِهِ بَيْنَ فِئَتَيْنِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ

"Allah će sa njim (Hasanom) *uspostaviti mir između dvije skupine muslimana."*

Nova prijestolnica

Hazreti Alijina vladavina donijela je temeljitu promjenu za Medinu. Kako su izbile borbe između njega i protivnika, a odlučne borbe se vodile u pokrajinama, uvidio je halifa da se naširoko rasprostranjeno carstvo ne može voditi iz udaljenog ugla, u kojem je ležala Medina. Dok su ranije halife ostajale u glavnom gradu, hazreti Alija ﵁ se stavio na čelo trupa i napustio Medinu u oktobru 656. godine. Kufa je postala prijestolnica, a na njezino mjesto, kasnije, pod Muavijom dolazi Damask. Tako Medina, premda njen autoritet kao Pejgamberovog ﷺ grada silno raste, postaje pokrajinski grad kojeg ne dotiču svjetski događaji. U nju se povlače oni koji nisu težili za dunjalučkim uživanjima, predajući se živim uspomenama na svetu prošlost, time što su sakupljali i proučavali pravne i obredne odredbe koje su potjecale od Pejgambera ﷺ. Grad su okruživali cvjetajući vrtovi i livade, a postojao je i niz krasnih kuća, koje su podigli bogati Kurejšije, osobito u dolini El-Akik.

San hazreti Hasana ﵁

Pošto mu je jedne godine Muavija uskratio davanje na koje se obavezao, hazreti Hasan ﵁ je zapao u veliku oskudicu. Dok se bavio mišlju da uzme divit i napiše pismo Muaviji kako bi ga podsjetio na sebe, vidio je u snu Resulullaha ﷺ koji ga upita:

كَيْفَ اَنْتَ يَا حَسَنُ

"Kako si, o Hasane?"

"Dobro, o moj dedo", odgovorio je Hasan ﵁, i požalio mu se na kašnjenje onog što ga je sljedovalo.

اَدَعَوْتَ بِدَوَاةٍ لِتَكْتُبَ اِلَى مَخْلُوقٍ مِثْلِكَ تُذَكِّرُهُ ذٰلِكَ

"Tražiš li to divit da pišeš stvorenju poput tebe, podsjećajući ga na to?"

"Da, o Resulullah, jer ne znam kako drugačije da postupim."

Resulullah ﷺ ga posavjetova:

قُلِ اَللّٰهُمَّ اقْذِفْ فِى قَلْبِى رَجَاءَكَ وَاقْطَعْ رَجَائِى عَمَّنْ سِوَاكَ حَتّٰى لَا اَرْجُوَ
اَحَدًا غَيْرَكَ اَللّٰهُمَّ وَمَا ضَعُفَتْ عَنْهُ قُوَّتِى وَقَصُرَ عَنْهُ عَمَلِى وَلَمْ تَنْتَهِ اِلَيْهِ
رَغْبَتِى وَلَمْ تَبْلُغْهُ مَسْأَلَتِى وَلَمْ يَجْرِ عَلَى لِسَانِى مِمَّا اَعْطَيْتَ اَحَدًا مِنَ الْاَوَّلِينَ
وَالْاٰخِرِينَ مِنَ الْيَقِينِ فَخُصَّنِى بِهِ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ

“Reci:

‘Allahu moj, ulij u moje srce nadu u Tebe i ne dopusti da se nadam ikom drugom osim Tebi, tako da su moje nade usmjerene ka Tebi. Allahu moj, podrži me u onom gdje mi je snage ponestalo, u onom spram čega je moje djelo ograničeno, do čega nije doprla moja želja, što nije postiglo moje traženje, što nije prešlo preko moga jezika i podaj mi ubjeđenje kakvo nisi dao nikom od prvih i potonjih, o Gospodaru svjetova.’”

Hazreti Hasan رضي الله عنه je rekao:

“Tako mi Allaha, nije prošla ni sedmica od kako sam ovo počeo učiti, a Muavija mi je već poslao milion i pet stotina hiljada. Rekao sam: Hvala Allahu Koji ne zaboravlja onog ko Ga spominje niti odbija dovu onog ko Mu se obraća.

Potom sam u snu vidio Pejgambera ﷺ koji me upita:

يَاحَسَنُ كَيْفَ اَنْتَ

‘O Hasane, kako si?’

‘Dobro, o Resulullah’, i ispričah mu moj doživljaj, a on ﷺ mi reče:

يَابُنَيَّ هٰكَذَا مَنْ رَجَا الْخَالِقَ وَلَمْ يَرْجُ الْمَخْلُوقَ

‘O moj sinak, tako je ko nadu polaže u Stvoritelja a ne u stvorenje.’”

Odlazak hazreti Hasana ﵁ s ovog svijeta

U rebiul-evvelu 50. godine po Hidžri u Medini je otrovan hazreti Hasan ﵁. Njegov brat hazreti Husejn ﵁ pokušao je saznati od njega ko je to učinio. Međutim, on mu je samo rekao:

"Allah je žešći Osvetnik ukoliko to bude onaj na koga mislim. U protivnom, tako mi Allaha niko nevin neće biti ubijen radi mene."

Kad mu se smrt približila, hazreti Hasana ﵁ je obuzeo strah. Primjetivši to na njemu, hazreti Husejn ﵁ mu se obrati.

“O moj brate, čemu taj strah? Ti sigurno ideš Resulullahu ﷺ i Aliji, svojim očevima, Hatidži i Fatimi, svojim majkama, Kasimu i Tahiru, svojim daidžama, Hamzi i Džaferu, svojim amidžama.”

Hazreti Hasan ﵁ mu uzvrati:

“E moj brate, ja ulazim u nešto što je Uzvišeni Allah pripremio, a u šta slično nisam ulazio. I gledam Allahova stvorenja kakva ranije nikad nisam vidio.”

Potom je nastavio:

“Ja sam već tražio dozvolu od Aiše, radijallahu anha, da me ukopaju sa Resulullahom ﷺ i to mi je odobrila. Pa kada umrem zatraži to od nje, mada mislim da će te neki u tome onemogućiti. Učine li to ne zapodjevaj svađu s njima.”

Kada je preselio hazreti Hasan ﵁, njegov brat Husejn ﵁ je otišao Majci pravovjernih, Aiši, radijallahu anha, i ona mu je rekla:

“Da, to je čast.”

Međutim, Mervan ih je spriječio pa se Husejn ﵁ i oni uz njega latiše oružja, Ebu Hurejre ﵁ ga je od toga odvratio, tako da je hazreti Hasan ﵁ ukopan u Džennetul-bekīi pored svoje majke, radijallahu anha.

Medine-i-munevvera u vrijeme Umejjevića

Jedan čovjek je prišao hazreti Hasanu ﵁, nakon što je dao bej'at Muaviji i rekao mu:

"Ocrnio si lica mu'mina."

Hazreti Hasan ﵁ mu je odgovorio:

"Ne prekoravaj me Allah ti se smilovao. Zaista je Pejgamber ﷺ usnio Umejjeviće na svom minberu i to ga je zabrinulo. Tada je objavljeno:

إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ

Mi smo ti, uistinu, mnogo dobro dali

El-Kevser 1

i objavljeno je:

إِنَّا أَنزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ١ وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ٢ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ

Mi smo ga počeli objavljivati u noći Kadr
a šta ti misliš šta je noć Kadr?
Noć Kadr je bolja od hiljadu mjeseci...

El-Kadr 1,2,3

U kojim će nakon tebe vladati Umejjevići, o Muhammede."

Kasim, jedan od prenosilaca, kaže:

"Mi smo brojali kad ono tačno, hiljadu mjeseci, ni više ni manje."

Muavija ibn Sufjan je postao halifa u rebiul-ahiru 41. godine po Hidžri. To je otvorilo novi i krajnje osjetljiv ustavni problem, preuzimanje najviše vlasti nad vjernicima putem nekog ko se nije računao u najstarije Pejgamberove ﷺ ashabe. Muavijin hilafet otvara novo razdoblje u ustavnoj povijesti islama, halifa više nije bio pravomoćnik ili nastavljač Muhammedova ﷺ sunneta, kako je bilo u početku. Odsad je on nešto drugo, istaknuta ličnost arapskog svijeta, prvi među plemenskim vođama svojom vojnom moći, obiteljskim vezama, osobnim ugledom.

Za valiju u Medini Muavija je postavio Mervan ibnul-Hakema koji u narodu nije uživao simpatije. Nenaklonost Medinelija prema Umejjevićima može se vidjeti u više primjera, ali ovdje ćemo spomenuti jedan. Kada je Muavija prvi put kao halifa posjetio Medinu niko mu od njenih stanovnika nije izašao u susret, kako bi mu iskazao dobrodošlicu. Naišavši na Omera ibn Adžlana Muavija ga zapita:

"Zašto na konjima niste izašli da me dočekate?"

"Zato jer nismo imali konja", odgovoreno mu je.

"Pa gdje su vam konji?", upita Muavija.

"Umorili se ganjajući tvoga babu po Bedru", odgovori Omer.

Dugim i strpljivim radom, Muavija je uticao na plemena, koja nije mogao zadobiti, nastojao ih je okrenuti sebi u korist, a sve u cilju učvršćenja njegove vlasti. Osim toga, davanjem bej'ata plemenskih vođa njegovom sinu Jezidu, što mu je pošlo za rukom još za života, hilafet je dobio karakter dinastičkog reda nasljeđivanja.

To je Resulullah ﷺ i najavio rekavši:

إِنَّ أَوَّلَ دِينِكُمْ بَدَأَ نُبُوَّةً وَرَحْمَةً ثُمَّ يَكُونُ خِلَافَةً وَرَحْمَةً ثُمَّ يَكُونُ مُلْكًا وَجَبْرِيَّةً

"Početak dina vašeg je poslanstvo i milost. Potom će postati hilafet i milost, a onda monarhija i prisila."

Potvora

U vrijeme Umejjevića zbio se događaj o kome su Medinelije dugo pričale. Naime, Erva bint Uvejs je tvrdila da je Seid ibn Zejd ؓ nasilno uzeo dio njene zemlje i pripojio ga svome posjedu. Počela je to širiti među muslimanima i pričati o tome, tako da su ta govorkanja došla do Mervana ibnul-Hakema, valije Medine. On posla ljude da popričaju sa Seidom ؓ oko toga. Drugu Resulullaha ﷺ to teško pade pa zapita:

"Vidjeste li me da sam joj zulum počinio? A kako da joj zulum učinim kad sam čuo Resulullaha ﷺ da kaže:

مَنْ ظَلَمَ شِبْرًا مِنَ الْأَرْضِ طُوِّقَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ سَبْعِ أَرَضِينَ

'Ko nepravedno otuđi pedalj zamlje doći će na Jevmul-kijamu sa sedam zemalja na svom vratu.'

Allahu moj, ona tvrdi da sam joj ja zulum učinio, pa ako laže oduzmi joj vid i baci je u bunar radi koga se sa mnom spori i daj nešto što će muslimanima rasvijetliti moju nevinost i pokazati da joj zulum nisam učinio."

Nedugo potom u dolinu El-Akik se sruči dotad nezapamćena bujica i otkri granicu oko koje su se njih dvoje sporili. Tako muslimanima na bejan izađe Seidova iskrenost. Nije prošao ni mjesec dana, a Erva je oslijepila, i dok je takva hodala po svojoj zemlji upala je u bunar.

Ovo ne treba da nas čudi pošto je Resulullah ﷺ upozorio:

اِتَّقُوا دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ فَإِنَّهُ لَيْسَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ اللهِ حِجَابٌ

"Čuvajte se dove mazluma jer između nje i Allaha nema hidžaba (zastora)."

Bitka na Harri

Zbog nedoličnog ponašanja Jezida, Medinelije su se otvoreno pobunile tako što su muhadžiri za svog vođu izabrali Abdullaha ibn Muti'a, a ensarije Abdullaha ibn Hanzalu. Zbog bolje zaštite grada, s njegove sjeverne strane, iskopan je nasip s hendecima. Jezid je poslao veliku vojsku na Medinu pod zapovjedništvom Muslima ibn Ukbe. Do sukoba je došlo na Harri (istočni kamenjar Medine) 63. godine po Hidžri, u kome su, zbog izdaje Benu Harisa, izgubile Medinelije. Posljedica bitke je 800 poginulih muhadžira, ensarija i odabranih tabiīna i još 1000 ostalih Medinelija.

Medine-i-munevvera u vrijeme Abdullaha ibn Zubejra ؓ

Prerana smrt Jezidova, 64. godine po Hidžri, dala je priliku Abdullahu ibn Zubejru ؓ da ustane zarad zanemarene Arabije i sjećanja na stare Pejgamberove ﷺ ashabe. Kao i uvijek u dobima velikih kriza, sve teškoće, koje su se pod Muavijom bile samo smirile, ponovo su se opasno pojavile. Sav Hidžaz je stao uz Ibn Zubejra ؓ. Nakon kratkotrajne vladavine Muavije II i Mervana ibnul-Hakema, 65. godine po Hidžri halifa postaje Abdulmelik ibn Mervan. U borbi s Ibn Zubejrom ؓ, Abdulmelik je imao sreću da je našao dva čovjeka prvog reda, koji su mu osigurali uspjeh. Bio je to, najprije, Muheleb, nekadašnji prvi pristaša Ibn Zubejra ؓ koji se priključio stranci pobjednika, a onda Hadždžadž, koji je imao više talenta i odanosti, a koji je svoju energiju posvetio zadaći da ugled države ponovo učvrsti iznad svake rascjepkanosti plemena i stranaka. Hadždžadž je 72. godine po Hidžri opkolio mekkanski Harem u kom se sklonio Ibn Zubejr ؓ i tu ga ubio a potom razapeo. To je učinio prvom djetetu muhadžira koje se rodilo u Medini. Djetetu čiji otac je Zubejr ؓ a majka Esma, radijallahu anha. Čiji dedo je Ebu Bekr ؓ, a tetka majka pravovjernih Aiša, radijallahu anha. Nakon što je skinut sa grede na kojoj je bio razapet, njegova majka Esma, radijallahu anha, ga je ogasulila, namirisala, umotala u ćefine i dala da se ponese u Medine-i-munevveru i ukopa u kući Majke pravovjernih Safijje bint Hujejj, radijallahu anha.

Medine-i-munevvera u vrijeme Abbasida

Pokret Abbasida, poznat kao Hašimije, zadobio je uz djelovanje sposobnih propagandista, brojne pristaše, naročito u perzijskoj pokrajini Horosan. Tamo je 747. godine Ebu Muslim, abbasidski opunomoćenik nearapskog porijekla, izazvao oružani ustanak. Prošireno nezadovoljstvo s umejjevićkom vladavinom, što je vladala ne samo među iranskim, nego i arapskim stanovništvom Irana i Mezopotamije, brzo je prikupila dosta vojske pod crnom zastavom, spremne za borbu. Bitka kod Velikog Zaba u januaru 750. godine donijela je konačni poraz posljednjem umejjevićkom halifi iz Damaska, Mervanu II, koji je nekoliko mjeseci kasnije našao smrt u Egiptu. Već u novembru 749. godine proglašen je u Kufi za halifu Ebul-Abbas (brat Ibrahima, vođe Hašimija, koji je umro 743. godine u umejjevićkom zatočeništvu). Pošto su se bojali prisustva Umejjevića u Medini, Ebul-Abbas pošalje vojsku pod vođstvom svoga amidže Davuda, koji u Medini 133. godine po Hidžri pobije sve Umejjeviće i uspostavi vlast Abbasida.

Abbasidima je smetao i veliki ugled dvojice hazreti Hasanovih ﷺ unuka, Muhammeda en-Nefsul Zekijj i njegova brata Ibrahima, među Medinelijama. Pokušali su na razne načine da ih se domognu, ali im to nije pošlo za rukom. Onda su njihova oca Abdullaha zatvorili u tamnicu tri godine, da bi potom tako postupili i sa svim drugim potomcima hazreti Hasana ﷺ. Nezadovoljivši se time prebacili su ih okovane u lancima u irački zatvor. Tu su ostali sve do smrti svojih najstarijih članova. Vidjevši postupak Abbasida prema njegovom ocu i porodici, Medinelije stanu uz Muhammeda dajući mu bej'at. To je bilo 762. ili 145. godine po Hidžri. Halifa Ebu Džafer el-Mensur pošalje veliku vojsku pod zapovjedništvom svoga amidže Īsāa ibn Mūsā, koja se ulogori jednu milju pred Medinom.

Muhammed se utvrdio u gradu iskopavši hendek na istom mjestu gdje je to prije učinio Resulullah ﷺ. Međutim, Īsāova vojska s nekoliko krila od vrata premosti hendek i uđe u grad. Muhammed se hrabro borio sve dok nije poginuo, u ramazanu 145. godine po Hidžri. Njegovog brata Ibrahima su kao zarobljenika doveli El-Mensuru u Basru i tu ga pogubili. Nakon ugušenja bune, medinski valija Dža'fer ibn Sulejman kaznio je bičevanjem glasovitog imama Malika ibn Enesa zbog njegove podrške sinovima Abdullahovim.

Dvadesetak godina kasnije protiv Abbasida se podigne Husejn ibn Ali, ali i ta buna bi ugušena, a on protjeran i u blizini Mekke ubijen.

U vrijeme halife Vāsika, Medina je teško pretrpjela od napada nomadskih plemena Benu Sulejma i Benu Hilala. Buga Stariji došao im je u pomoć 844-855. godine i pozatvarao beduine. Kada je napustio grad, pođe za rukom beduinima da provale iz zatvora, ali ih Medinelije otkriju i poubijaju.

Medinski zid

Kada su Fatimidi (909-1171.) postali gospodari u Egiptu i počeli ugrožavati Hidžaz, Medina je konačno dobila zid. Izgradio ga je 974-975. godine Buvejhid Adud ed-Devle, a obuhvaćao je samo unutrašnji dio grada. Godine 1145. obnovio ga je neki vezir Zengijevih sinova. Budući da se veći dio stanovništva izvan zidina nalazio bez zaštite od napada beduina, atabeg Sirije, Nuruddin Mahmud ibn Zengi (1162.), izveo je drugi širi zid s kulama i kapijama.

Pokušaj da se dođe do Časnog tijela Resulullahova ﷺ

Za vrijeme opadanja moći Abbasida, kad su se granice prema Bizantu s mukom držale, 557. godine po Hidžri u Medinu su došla dva čovjeka s Magriba. Nastanili su se preko puta Časnog kabura, od strane Kible, blizu porodične kuće hazreti Omera رضي الله عنه. Odisali su dobročinstvom i bogobojaznošću. Često su se mogli vidjeti kako klanjaju i kako zijarete Resulullaha ﷺ i Džennetul-bekīu. Međutim, to je bila samo njihova vanjština, dok su u tajnosti kopali prolaz do Časnog kabura. Iskopane zemlje su se rješavali na dva načina tako što su je pomalo sipali u bunar pored njih i u kožnim mjehovima nosili u Džennetul-bekīu. Kada su došli blizu svoga cilja i bili ubijeđeni u uspjeh, Allah جل جلاله je njima postavio zamku.

Sultan Nuruddin Mahmud ibn Zengi u snu je vidio Resulullaha ﷺ kako mu pokazuje dvojicu ljudi i kaže:

يَا مَحْمُودُ أَنْقِذْنِي مِنْ هٰذَيْنِ

"O Mahmude, spasi me od ove dvojice!"

Mahmud se odmah probudio sav u čuđenju. Uzeo je abdest, klanjao pa legao. Kad mu se isti san u toku noći još dva puta ponovio, pozvao je svog vezira Džemaluddina el-Mevsulija, koji je bio izuzetno oštrouman i bogobojazan čovjek, pa mu ispričao svoj san. Saslušavši ga, vezir mu reče:

"Ta stvar se dešava u Medine-i-munevveri. Odmah idi u Poslanikov ﷺ grad i ne govori šta si vidio."

U preostalom dijelu noći sultan se spremio, pa ponijevši mnogo novaca, sa vezirom i dvadesetericom ljudi krenuo na put. Za šesnaest dana došao je iz Damaska do Medine. Odmah je zijaretio Revda-i-mutahheru i tu sjeo ne znajući šta dalje da radi. Vezir ga upita:

"Da li bi prepoznao te dvije osobe kada bi ih ugledao?"

"Da, sigurno."

Tada se vezir obrati okupljenim Medinelijama u Mesdžidu, rekavši:

"Sultan je sa sobom donio mnogo novaca za sadaku, pa popišite potrebne među vama, a i svi prisutni neka dođu."

Ljudi su dolazili i uzimali svoj udio prolazeći pored sultana. Međutim ni u jednom od njih on nije prepoznao onu dvojicu. Sultan upita:

"Je li još neko ostao a da nije uzeo?"

"Jesu dvojica dobrih magribljana koji su inače stalno prisutni."

"Dovedite mi ih", reče sultan.

Čim su došli on u njima prepozna dvojicu ljudi koje mu je Resulullah ﷺ pokazao u snu.

"Odakle ste vas dvojica?", upita ih.

Oni odgovoriše:

"Mi smo s Magriba. Došli smo da obavimo hadždž s tim što smo ovu godinu odlučili provesti u Medini."

"Da li je to istina što mi govorite?", upita ih sultan.

Oni se zakleše pa ih on pusti. Potom sa nekoliko Medinelija ode do mjesta gdje su oni stanovali i tu nađe mnogo novca, dva mushafa, knjige na rafi i ništa više. Dok je sultan pretraživao svaki kutak prostorije Allah ﷻ ga nadahnu da opazi jedno ulegnuće u zemlji. Skinuvši zemlju s tog mjesta naišao je na drvenu ploču ispod koje je bio prokopan tunel u smjeru Časnog kabura. Medinelije su bile zaprepaštene. Nemajući kud, priznali su da su kršćani koje je poslao njihov vladar sa hadžijama Magriba, naredivši im da izvade tijelo Resulullahovo ﷺ iz njegova kabura i prenesu ga u njegovu zemlju. Odmah su pogubljeni i krajem dana spaljeni. Potom je sultan Nuruddin naredio da se oko Časne sobe iskopa hendek i ispuni rastopljenim olovom. Kad je to obavljeno vratio se u Damask.

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

Vatra u Hidžazu

Nezaobilazan događaj vezan za Medinu je erupcija vulkana koja se desila 654. godine po Hidžri ili 1256. godine po Īsāu عليه السلام. Započelo je sa osamnaest potresa u jednom danu, od kojih su Džamijski minber i strop jako škripali. Potom se izlila užarena lava poput crvene rijeke koja se u dužinu protegla oko deset, a u širinu pet kilometara. Dubina joj je bila dva i po metra. Svo stijenje i kamenje pred sobom je topila, ali voljom Allaha ﷻ prošla je istočno od grada i nastavila ka sjeveru. Očevici tvrde da se vatra mogla vidjeti iz Mekke i sa brda Busre (grad na jugu Sirije). Resulullah ﷺ je ovo već prije najavio, rekavši:

لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تَظْهَرَ نَارٌ فِي الْحِجَازِ

"Propast svijeta neće nastupiti dok se ne pojavi vatra u Hidžazu..."

a kod Buharije

نَارٌ فِي اَرْضِ الْحِجَازِ تُضِيءُ اَعْنَاقَ الْاِبِلِ فِي بُصْرَى

"...Vatra u zemlji Hidžaza koja će osvijetliti vratove deva u Busri."

Iz putopisa Ibn Džubejra

Zaustavili smo se na Es-Safrā’ odakle nam do Medine, inšaAllah, treba još tri dana. Krenuli smo u subotu 15. aprila 1184.g. nakon podne-namaza i išli do jacije. Put nas je sve vrijeme vodio kroz planine. Zanoćili smo kraj bunara Zatul-Alem kraj kog se, kako to predaja kaže, Ali ibn Ebi Talib ؓ borio s džinnima. Ovo mjesto je poznato kao i Er-Revha’. Pomenuti bunar ima dugo uže s kofom koja jedva doseže njegovo dno. Krenuli smo u nedjelju popodne i išli sve do jacije. U klancu Alije ؓ smo malo predahnuli, a onda sredinom noći prošli Turbān i stigli u El-Bejdā’ odakle se mogla vidjeti Časna Medina. U ponedjeljak trećeg muharrema 580.godine po Hidžri, kad je dan malo poodmakao, ušli smo u dolinu El-Akik na čijoj se strani nalazi Zul-Hulejfa, mjesto gdje je Resulullah ﷺ oblačio ihrame. Još pet milja do cilja. Od Zul-Hulejfe počinje harem Medine koji se proteže do Hamzinog ؓ mezara i do Kubāa. Prvo što upada u oči su visoke bijele munare Mesdžida. Zul-Hulejfu smo napustili u ponedjeljak poslije ikindije, a to je bio 16. april 1184. godine.

Uvečer toga dana ušli smo u Mesdžid da obavimo zijaret. Stajali smo pored Časnog mezara i ljubili zemlju na njegovim stranama. Klanjali smo u Revdi koja je između Časnog kabura i minbera. Ljubili smo drvene podupirače starog minbera na kojem je stajao Pejgamber ﷺ i ostatke palminog panja koji je zajecao za Pejgamberom ﷺ. Panj je pričvršćen uz uzdignuti stub ispred male Revde između Kabura i minbera, a s vaše desne strane, ako stojite licem okrenuti prema Kibli. Potom smo u džemāatu klanjali akšam-namaz.

Uspjeli smo doći i do mnogo cjenjenih mezara i odati dužnu počast dvojici ashaba koji tu počivaju, Ebu Bekru es-Siddiku i Omeru el-Faruku, a onda se sretni vratili do svoga boravišta zahvaljujući Allahu ﷻ na njegovim ni'metima.

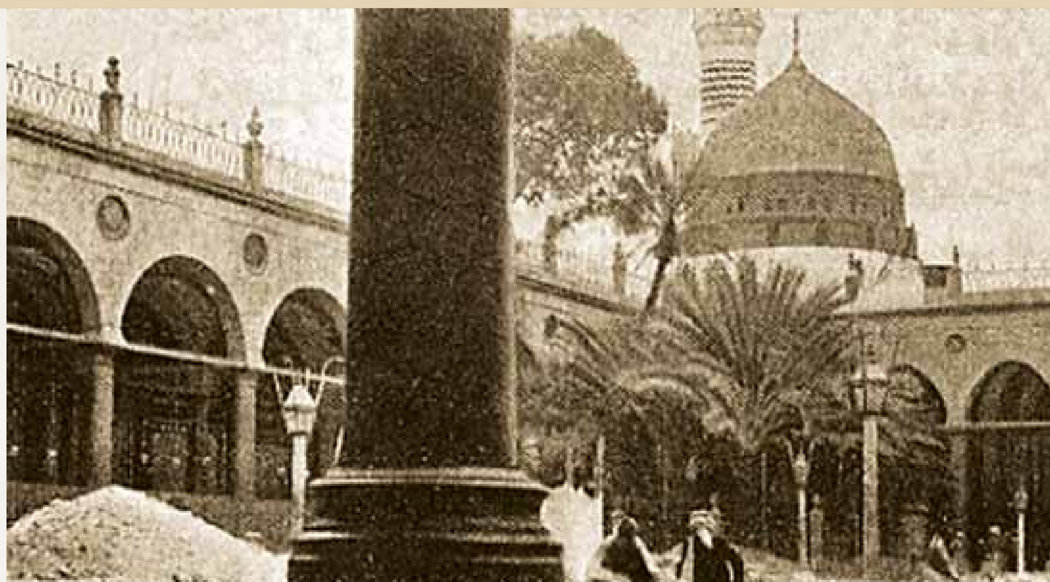
Opis Resulullahova ﷺ mesdžida

Mubarek Mesdžid je duguljusatog izgleda opasan trijemovima s četiri strane. U njegovom središtu je dvorište pokriveno pijeskom i šljunkom. Strana od Kible ima pet redova trijemova koji se protežu od zapada ka istoku, a tako isto i sjeverna strana. Što se tiče istočne strane ona ima tri a zapadna četiri trijema.

Časni kabur je u prostoriji na istočnom kraju južne strane. Ona ima pet stubova s pet strana. Čudnovatog je izgleda tako da ju je teško naslikati i predočiti. Njene četiri strane su otklonjene od Kible na dosjetljiv način tako da niko svoje lice ne može okrenuti prema njoj dok je u namazu. Učeni i pobožni imam Ebu Ibrahim Ishak ibn Ibrahim et-Tunisi izvijestio nas je da je Omer ibn Abdulaziz رضي الله عنه išao na ovakvu varijantu u planiranju gradnje iz straha da je ljudi ne bi uzeli kao mjesto klanjanja.

Dužina strane okrenute prema Kibli je 24 pedlja, istočne 30, one između istočnog i sjevernog ugla 35, od sjevernog do zapadnog ugla 39 i od zapadnog ugla do južnog 24 pedlja. Na ovoj strani je sanduk od ebanovine obložen sandalovim drvetom, optočen srebrom i ukrašen zvjezdicama. On je naspram glave Pejgamberove ﷺ. Dug je pet, širok tri i visok četiri pedlja.

Na strani između sjevernog i zapadnog ugla je prostor nad kojim visi zavjesa, a za koji se kaže da je mjesto spuštanja Džibrila ﷺ. Časna prostorija je popločana fino rezanim mramorom izuzetnog kvaliteta. Drvena oplata se uzdiže do trećine njene visine ili nešto manje. Druga trećina Časnih zidova je namazana miskovom mašću i drugim mirisima do debljine od pola pedlja. Zidovi iznad ovog se sastoje od drvene rešetkaste konstrukcije koja dopire do stropa. Azurni zastori u prostoriji s bijelim četverougaonim i osmougaonim ukrasima predstavljaju lijep prizor neobičnog dizajna.

Na južnom zidu, naspram plemenitog lica Pejgamberova ﷺ je srebreni ekser ispred koga se zaustavljaju ljudi i nazivaju selam Ponosu svih svjetova ﷺ.

Kod stopala Pejgamberovih ﷺ je glava Ebu Bekra es-Siddika ؓ, a glava Omera el-Faruka ؓ prema ramenima Ebu Bekra es-Siddika ؓ. Onaj koji naziva selam okreće svoja leđa prema Kibli i gleda prema Časnom licu ﷺ. Potom se okreće desno prema licu Ebu Bekra ؓ, onda prema licu Omerovom ؓ.

Ispred zida od strane Kible obješeno je dvadesetak srebrenih lampi među kojima se nalaze i dvije zlatne. U unutrašnjosti prostorije, više prema sjeveru, vidi se mermerno korito čija južna strana izgleda poput mihraba. Jedni kažu da je to kuća hazreti Fatime radijallahu anha, a drugi da je to njen kabur. Allah ﷻ najbolje zna istinu u vezi s tim.

Desno, 42 koraka od Pejgamberovog ﷺ kabura, je Časni minber. On je smješten u mubarek Havdu koji je 14 koraka dugačak, šest širok i pedalj i po visok. Između toga i male Revde, koja leži između Časnog kabura i minbera i za koju se kaže da je jedna od bašči Dženneta, ima osam koraka. Pored toga, s južne strane je stub koji ograđuje ostatke palminog panja koji je jecao za Pejgamberom ﷺ. Jedan njegov dio se može vidjeti u stubu pa ga ljudi ljube, dodiruju i spuštaju svoje obraze na njeg nadajući se bereketu.

Časni minber je visine čovjeka ili viši, pet pedlji širok, pet koraka dug i ima osam stepenica. Njegova vrata u obliku mušebka, koja se petkom otvaraju, dugačka su četiri i po pedlja. Minber je obložen ebanovinom. Mjesto na kom je sjedio Resulullah ﷺ pokriveno je tablom od ebanovine koja ga ne dodiruje ali ga štiti od sjedanja. Ljudi stavljaju ruke u taj prostor tražeći bereket. Na vrhu desnog potpornja minbera, gdje hatib spušta svoju ruku kada drži hutbu, nalazi se srebrena halka. Nalik je onoj koju krojač stavlja na svoj prst, ali samo po izgledu ne i po veličini. Ljudi tvrde da je to bila igračka hazreti Hasana i hazreti Husejna ؓ dok je njihov dedo ﷺ držao hutbu.

Časni Mesdžid je 196 koraka dugačak i 126 širok. Ima 290 stubova koji dosežu do stropa, i nemaju lukove da se uzdižu između njih. Sastoje se od klesanog kamena, izbušenih blokova spojenih klinovima i zasutih rastopljenim olovom između svakog para tako da čine uspravan stub. Prekriveni su malterom, ostrugani i ispolirani tako da izgledaju kao bijeli mramor.

Imam klanja u maloj Revdi. Tu je i obojeni sto na kom je položen veliki mushaf zaključan u škrinji. To je jedan od četiri kopije mushafa koje je u nekoliko gradova poslao hazreti Osman ibn Affan ﷺ.

Pored maksure prema istoku su dva velika ormara koja sadrže mushafe i druge kitabe uvakufljene u blagoslovljenom Mesdžidu. Uz ove ormare, u drugom redu trijemova, su jedna zaključana zaklopna vrata podešena u nivou zemlje. Ona pokrivaju podzemni prolaz u koji se silazi stepenicama, a koji izvodi iz Mesdžida do kuće Ebu Bekra es-Siddika ﷺ. Ovo je put koji je obično koristila hazreti Aiša, radijallahu anha. U blizini ove kuće je kuća hazreti Omera ibnul-Hattaba ﷺ i kuća njegova sina Abdullaha ﷺ.

Ispred Časne Revde je veliki sanduk u kom se drže svijeće i kandilji koji se pred Revdom svako večer pale. Na istočnoj strani je građevina od drveta gdje neki od čuvara Mesdžida spavaju. Ovi čuvari su Abesinci prijatne vanjštine i lijepo odjeveni. Stalni muezzin je jedan od potomaka hazreti Bilala ﷺ. U sjevernom dijelu dvorišta je veliki novoizgrađeni paviljon, zvani Kubbe ez-Zejt koji služi kao ostava Mesdžida. Pored toga u dvorištu se nalazi pet palminih stabala.

U gornjem dijelu mihraba, koji je u južnom zidu, unutar maksure, nalazi se kockasti svjetlosjajni žuti kamen površine kvadratnog pedlja, za kog se kaže da je ogledalo Kisre. A Allah ﷻ najbolje zna. Iznad ovog u mihrabu je ekser zabijen u zid na kom je posudica kojoj se ne zna porijeklo, ali za koju se tvrdi da je čaša Kisre. A Allah ﷻ najbolje zna istinu u vezi s tim. Niža polovina južnog zida je prekrivena mramornim pločama raznolikog reda i boje. Gornji dio zida je u potpunosti obložen djelićima zlata, poznatim kao fusajfisa, u koje je umjetnik uložio zadivljujuću vještinu, pokazujući razno drveće s bujnim krošnjama i plodovima. Cijeli Mesdžid je u ovom stilu, ali rad na strani Kible je najukrašeniji.

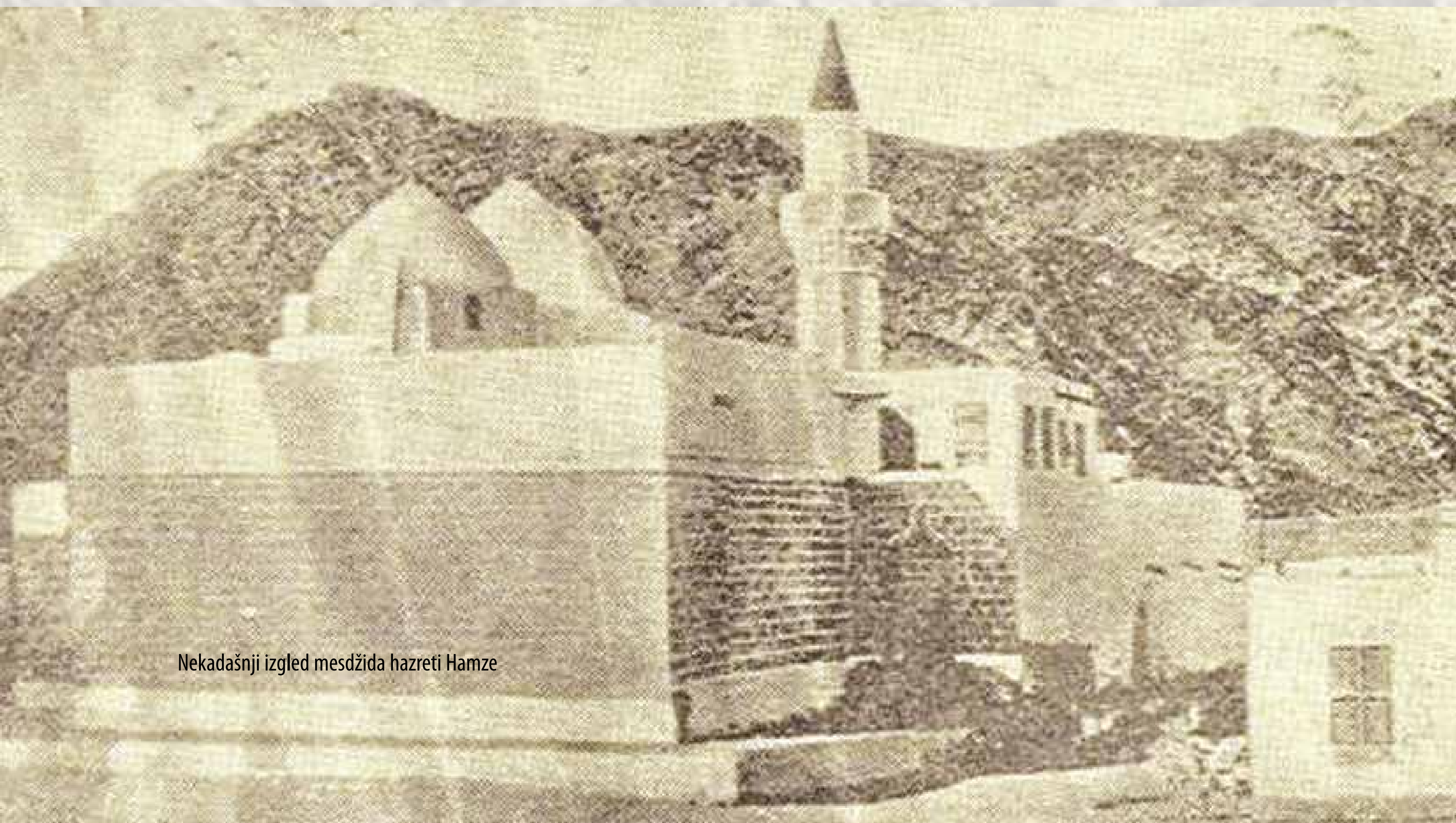
Mubarek Mesdžid ima 19 vrata, od kojih su samo četiri otvorena. Dvoja na zapadu: Bab er-Rahme, Bab el-Hašjeh, i dvoja na istoku, Bab Džibril ﵇, Bab er-Redža'. Naspram Bab Džibril ﵇, je kuća hazreti Osmanova ﵁ u kojoj je postao šehid.

Ispred Časne Revde je prozor sa željeznom rešetkom koji se otvara prema Revdi iz koje se širi ugodan miris.

Mesdžid ima tri minareta, jedan u jugoistočnom uglu, a druga dva u sjevernim uglovima, koji su nešto niži i nalikuju malim kulama.

Zabilješke o časnim mjestima u Bekīul-garkad i stranama brda Uhud

Prvo što ćemo spomenuti je mesdžid Hamze ﵁. Nalazi se južno od brda Uhud, koje se uzdiže tri milje sjeverno od Medine. Poviše kabura hazreti Hamze ﵁ izgrađen je mesdžid, a njegov kabur s ostalim šehidima, radijallahu anhum, leži sjeverno od njega. Pećina u kojoj se sklonio Pejgamber ﷺ je u podnožju brda. Svijet posjećuje ovo mjesto nadajući se bereketu.

Nekadašnji izgled mesdžida hazreti Hamze

Mezaristan Bekīul-garkad je na istočnoj strani Medine i ljudi mu idu kroz vrata poznata kao Bab el-Bekīi. Prvo što se opazi prolazeći ova vrata, s vaše lijeve strane, jeste turbe hazreti Safijje, tetke Pejgamberove ﷺ, majke Zubejra ibnul-Avvama ؓ. Ispred ovog turbeta je kabur Malika ibn Enesa, imama Medine ؓ, koga natkriljuje malo kubbe skromne građe. Dalje naprijed je kabur čistog potomka, Ibrahima sina Pejgamberova ﷺ nad kim se uzdiže bijelo kubbe. Desno odavde je mezar hazreti Omerova sina Abdurrahmana el- Evseta, poznatog kao Ebu Šahme, koga je zbog nekog prijestupa njegov otac izbičevao. To je imalo za posljedicu da se on razbolio i umro, radijallahu anhuma. Blizu njega je kabur Akila ibn Ebi Taliba ؓ i Abdullaha ibn Džafera et-Tajjara ؓ. Pokraj njih je Revda u kojoj su žene Pejgamberove ﷺ, a uz nju manja Revda u kojoj su mezari triju kćeri Pejgamberovih ﷺ. S njima graniči revda Abbasa ibn Abdulmuttaliba i Hasana ibn Alija, radijallahu anhuma, nad kojom se uzdiže kubbe. Glava hazreti Hasana ؓ je kod nogu hazreti Abbasa ؓ. Kaburi su im pokriveni pločama i malo uzdignuti od zemlje. Blizu kubbeta Abbasova ؓ je kuća nazvana po Fatimi, kćerci Resulullahovoj ﷺ. Poznata je kao kuća tuge jer se tu hazreti Fatima osamljivala, tugujući nakon preseljenja njenog oca Mustafe ﷺ. Na kraju Bekīe je kabur šehida Osmana Zun-nurejna ؓ iznad koga je malo, jednostavno kubbe. Lijevo od njega je kabur hazreti Fatime bint Esed, majke hazreti Alijine ؓ. Na njenom kaburu piše:

> "Nema toga koji stisak kabura osjetio nije
> osim Fatime kćerke Esedove."

U Bekīi je još mnoštvo mezara ashaba muhadžira i ensarija, radijallahu anhum.

Nekadašnji izgled mezaristana Bekīul-garkad

Mesdžid Kubā

Kubā leži oko dvije milje južno od Medine. To je nekoć bilo poveće naselje. Put do njega vodi kroz palmišta. Mesdžid čiji su temelji postavljeni na takvaluku je kockastog oblika sa visokim bijelim minaretom koji se vidi iz daleka. U njegovoj sredini je mjesto gdje je kleknula deva Pejgamberova ﷺ. Okruženo je niskom ogradom koja formira malu Revdu, kako bi ljudi, radi bereketa, u njoj mogli klanjati. U južnoj strani dvorišta na kamenoj klupi je nešto slično mihrabu. To je mjesto gdje je Pejgamber ﷺ učinio prvi ruku. Južno od ovog su drugi mihrabi. Mesdžid ima samo jedna vrata na zapadu. Ima sedam redova trijemova po dužini i isto toliko po širini. Na strani Kible, blizu mesdžida, je kuća Ebu Ejjuba el-Ensarije رضي الله عنه. Tu su jedna do druge i kuće hazreti Aiše, Omera, hazreti Fatime i Ebu Bekra, radijallahu anhum. Pored njih je bunar Eris u koji je pao prsten s ruke Osmanove رضي الله عنه.

Nekadašnji izgled mesdžida Kubā

Na kraju naselja je uzvišenje poznato kao Arefat. Nazvan je tako jer bi se na dan Arefata tu popeo Pejgamber ﷺ, pa pošto bi mu se voljom Allaha ﷻ zemlja skupila, s tog bi mjesta gledao prisutne na Arefatu.

Kapije grada

Časna Medina je dvostruko opasana, sa četiri kapije. Svaka kapija gleda u drugu na suprotnom zidu. Jedna je sva od željeza pa se zbog toga i zove Bab el-Hadid. Druga je Babi eš-Šeriah, potom Bab el-Kibleh koja je zaključana i Bab el-Bekī'.

Od Hendeka do grada

Prije zidina Medine na zapadnoj strani dolazi se do Hendeka koji je Pejgamber ﷺ iskopao da bude zaštita gradu pred opsadom saveznika. Između Hendeka i Medine, desno od puta, je izvor nazvan po Pejgamberu ﷺ. Izvor je u središtu ograđenog dijela, koji čini vrstu pravougaonog bazena. Ispod toga su dva pravougaona korita dužine bazena. Između korita i bazena je zid tako da je sam bazen ograđen sa dva zida. Tu u blizini je kubbe Hadžer ez-Zejtun (uljni kamen). Kaže se da je iz tog kamena Pejgamberu ﷺ procurilo ulje. Sjeverno od ovog je bunar Budāah s čije lijeve strane je brdo šejtanovo. Sa njega je on, Allah ga prokleo, na dan Uhuda povikao: "Vaš Poslanik je ubijen!"

Na rubu pomenutog hendeka je utvrda zvana Hisn el-Uzzāb. Kaže se da ju je Omer ؓ izgradio za neženje Medine. Naprijed, zapadno, je bunar Rūme koji je otkupio Osman ؓ. Na putu za Uhud je mesdžid Alije ؓ, mesdžid Selmana ؓ i mesdžid El-Feth gdje je Pejgamberu ﷺ objavljena sura El-Feth (Pobjeda).

Medine-i-munevvera ima treći izvor unutar Bab el-Hadid do kojeg se silazi stepenicama i koji je blizu Časnog harema. Južno odavde je kuća imama Darul-Hidžre Malika ibn Enesa ؓ. Ulice oko harema su popločane klesanim kamenom.

Vaz poglavara učenjaka

Objavljen je dolazak Sadruddina iz Isfahana, pročelnika šafiīta, koji je naslijedio glasovitost i ugled u nauci od svojih predaka. Trebao je održati vaz uoči petka sedmog muharrema. Otehirio je s dolaskom do kasno u noć, a harem ispunjen svijetom ga je strpljivo iščekivao. Uzrok njegovog kašnjenja je bilo kašnjenje emira El-Hādždža koji je također želio doći. Napokon su stigli obojica. Ćurs je bio spreman pored časne Revde za Reisul-ulema' (Sadruddina) poznatog po ovoj tituli koja se nasljeđivala s oca na sina. Kada se popeo na ćurs kurrāi ispred njega su počeli sa učenjem Kur'ana, nadmećući se milozvučnim i dirljivim glasovima mijenjajući mekame. On je ispod oka gledao prema časnoj Revdi i uočljivo plakao. Potom je otpočeo hutbu na sebi svojstven način s izraženom vještinom govorništva i to na dva jezika (arapski i perzijski). Izrecitovao je nekoliko stihova između kojih je, pri svakom spominjanju Pejgambera ﷺ, pokazujući prema Revdi govorio:

"Ovo je Revda od koje zefir piri.

Neka je salavat na njega i selam potpuni."

Tražeći ispriku za svoju nemoć, obuzet strahopoštovanjem zbog mjesta na kome stoji, rekao je:

"Čudne li uobraženosti za ovog stranca kako se usuđuje govoriti kod najrječitijeg Arapa."

Potom je nastavio svoj vaz izazivajući u dušama prisutnih skrušenost, nježnost i poticaj na tevbu. Završavajući svoj govor rekao je:

"Skupino prisutnih. Govorio sam vam jednu noć u Haremu Allaha ﷻ, a evo večeras to činim u Haremu Njegova Poslanika. Sigurno da i vaiz ima neku potrebu, pa vam eto tražim da mi je ispunite. Ako to učinite pred vama ću zgaziti svoju čast kad god se toga sjetim."

Dok su prisutni iskazivali svoju spremnost njihovi jecaji su sve jači bivali.

Nastavivši dalje, zamolio je:

"Moja potreba je da otkrijete svoje glave i ispružite svoje ruke prema časnom Pejgamberu, a onda u dovi zatražite da sa mnom budu zadovoljni Allah ﷻ i Njegov Poslanik ﷺ."

Onda je počeo nabrajati svoje grijehe priznajući ih. Ljudi su skinuli svoje saruke i ispružili svoje ruke prema Pejgamberu ﷺ ponizno i kroz suze učili dovu vaizu. Ne pamtim noć u kojoj sam vidio više suza i toliku skrušenost od te noći.

MEDINE-I-MUNEVVERA

Medine-i-munevvera u periodu između Abbasida i Osmanlija

Prva zadaća mamelučkih sultana, kada su došli na vlast u Egiptu i Siriji, bila je da učvrste carstvo. Njihovi najopasniji protivnici, Tatari pod Hulaguom, bili su 1260. godine potučeni kod Ajn Džālūta u Siriji, križari uništeni od sultana Bejbarsa, Kalavuna, Halila, a ostatak Alevita i Asasina Bejbars je učinio bezopasnim. Vladavina je konačno, bila učvršćena i, naspram Ejubida u njihovim preostalim malim područjima vlasti i opravdana time što je Bejbars prihvatio od Mongola iz Bagdada protjeranog halifu, te 1261. godine ponovo uspostavio hilafet, a sebe, onda, po halifi imenovao za nosioca vlasti (kasim ed-devle) i dao prenijeti vlast na svečan način. Time je i zaštita časnih mjesta Mekke i Medine prešla u dužnost mamelučkim sultanima. Od njihove zapaženije aktivnosti u Medini je podizanje zida oko grada od strane Saliha sina sultana En-Nasira ibn Kalavuna 755. godine i sultana Ešrefa Kajt-beja 880. godine, i popravak Pejgamberovog ﷺ mesdžida 886. godine po Hidžri.

Oštećenje na Mesdžidu izazvano udarom groma

U ramazanu 886. godine po Hidžri tmasti oblaci su prekrili Medinu u vrijeme kad je glavni muezzin Šemsuddin ibnul-Hatib učio ezan na jugoistočnoj munari. Tada je munja pogodila alem te munare, zapalila ga i pruzrokovala smrt muezzina. Od udara se vrh munare raspukao, a neki dijelovi, obuhvaćeni vatrom pali su u podnožju munare na krov Mesdžida. Ljudi su brzo pootvarali sva vrata Mesdžida i s vodom se počeli penjati na krov. Međutim, vatra je toliko uzela maha da su, nemoćni da je ugase, počeli sa užadima bježati. U panici koja je nastala umrlo je više od deset osoba. Izgorjele su Džamijske riznice, mushafi, kitabi, minber, mihrab, vrata i mnoštvo stubova. Mesdžid je postao kao duboko more od vatre koja je bacala iskre kao kule. Olovno kubbe nad Časnom sobom se istopilo, ali voljom Allaha ﷻ nije palo u sobu, već se zaustavilo na kubbetu ispod njega. Sljedećeg jutra ljudi su uspjeli ugasiti vatru. Popravak svega oštećenog finansirao je mamelučki sultan Ešref Sejfuddin Kajt-bej (1468-1495.g.).

Kraj Mameluka

Nakon Kajt-beja vlast mamelučkih sultana izgubila je na strogosti. Oslabili su u dugim borbama, tako da se nisu mogli oduprijeti sve jačim Osmanlijama. Dobro opremljene tvrđave nisu se odbranile od Osmanlija, te su pale zbog izdaje. Sam po sebi valjani sultan Kansuh Guri bio je 1516. godine potučen kod Merdž Dabika (u arapskoj pokrajini) i ubijen. Time je sultanu Selimu bio otvoren put u Egipat i u šestomjesečnoj obrambenoj borbi morao je podleći posljednji sultan Tuman-bej, koji je obješen na Bab Zuvejli u Kairu. Određen broj velikih emira bio je odveden u Carigrad. Hilafet je prestao sam od sebe, pošto se nije imenovao novi halifa. Sultan iz Carigrada postao je "prvi" vladar islama. I zaštita Časnih mjesta automatski je prešla na njega.

Medine-i-munevvera u vrijeme Osmanlija

Dok je sultan Selim još bio u Egiptu, šerif Mekke mu je poslao po svome sinu ključeve dvaju Časnih harema. Obradovan njegovim postupkom, sultan mu je uzvratio tako što ga je ostavio na njegovom mjestu, pridruživši mu sina.

Sultan Sulejman, koji je vladao od 1520-1566. godine, dao je da se izgradi veliki zid oko Medine, od cigle i kamena i da se oko njega iskopa hendek. Zid je imao petera vrata:

- dvoja vrata kod Džennetul-bekīe: vrata Avāli i vrata Bekīa
- vrata Kubā koja su vodila prema mesdžidu Kubā
- vrata Amberija okrenuta prema Mekki i Džiddi na koja su ulazile hadžije, a izlazili oni koji su kretali ka moru i jugu
- vrata Kumet na zapadnoj tvrđavi.

Uporedo sa gradnjom zida išla je i gradnja velike tvrđave. Inače, Osmanlije su u Medini izgradili više tvrđava. Spomenut ćemo samo neke:

- tvrđava na desnoj strani mesdžida Kubā
- tvrđava na putu Urve
- tvrđava na brdu strijelaca kraj Uhuda
- tvrđava na brdu Sel'a.

Sultan Sulejman je doveo s juga i vodovod u grad. Za vrijeme sultana Abdulaziza zid oko Medine će se povisiti na 25 metara. Danas od zida i tvrđava nema ni traga. Za vrijeme Osmanlija Medina je i dalje vodila svoj mirni život, daleko od svjetskih zbivanja. Tek 19. stoljeće donosi dublje promjene.

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

Vehabiti

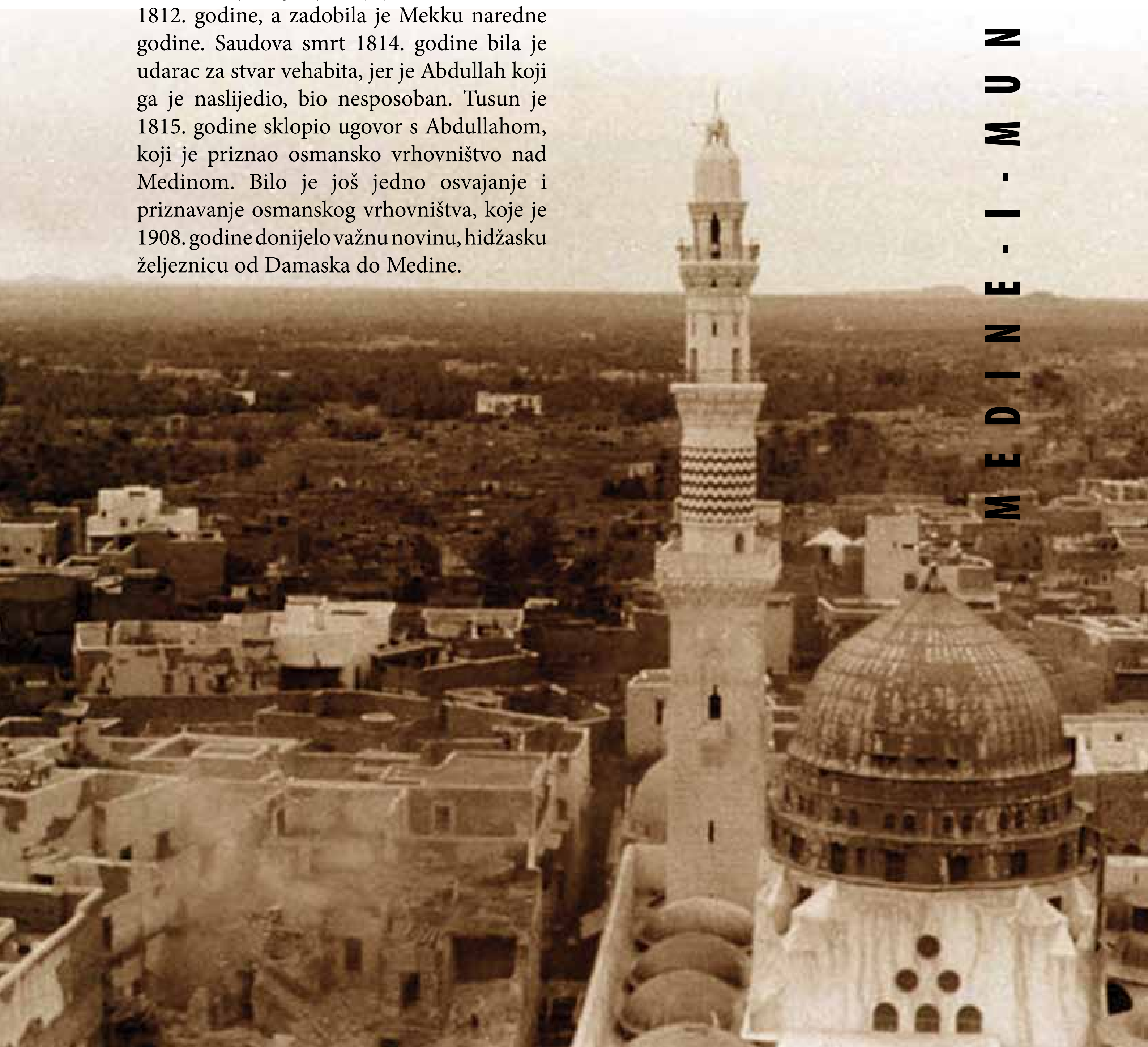
Utemeljitelj pokreta je bio Muhammed ibn Abdulvehhab (1703-1792.g.) iz plemena Benu Sinan. Rodio se u Ujajni a učio je u Medini. Mnoge godine je proveo putujući. Tokom tih putovanja bavio se studijama, pa je u Isfahanu izučio aristotelsku filozofiju, suhraverdijsku školu iluminacije i sufijsko učenje. Vrativši se u rodno mjesto, povukao se osam mjeseci, a onda javno zagovarao svoja učenja, kako su izložena u Kitab et-tevhid. Doživio je neugodnosti, a bio i izgnan iz rodnog mjesta. Odselio se u Derijju (tada selo od 70 kuća), gdje je primljen i gdje je poglavar Muhammed ibn Saud usvojio njegovo učenje, te su zajedno poradili na njegovom širenju.

Što se tiče samog njegovog učenja, glavni cilj mu je bio ukloniti sve bida'te (novotarije) koje su se uvukle u islam od trećeg stoljeća po Hidžri. Ponajviše je polemiku posvetio poštivanju evlija, koje se iskazivalo u gradnji turbeta, njihovom korišćenju kao džamija, te njihovom posjećivanju.

Muhammed ibn Abdulvehhab je dao upute o upotrebi vatrenog oružja, jer je nova sekta bila uskoro uvučena u rat sa šejhom Rijada. Tokom tog vremena, Ibn Saud i njegov sin Abdulaziz, koji se pokazao sposobnim generalom, stalno su zadobijali zemlju. Oni su, kada osvoje neko mjesto, gradili tvrđavu odvojenu od prvotne tvrđave, s jarkom oko nje. Poslije smrti utemeljitelja, vehabiti su napredovali prema istoku, pokoravajući pleme Benu Halid u Hasi, a čak prije 1790. godine oni su prigodno upadali na pašnjake Muntefika i drugih plemena na rubu Iraka. Kada je Porta bila obaviještena o novoj opasnosti, naredila je bagdadskom paši da se njome pozabavi. Novi šerif Mekke Galib, nakon pokušaja nagodbe, napao je vehabite sa zapada, ali s malo uspjeha. Novi pohod iz Bagdada organizovan 1798. godine je propao. Naredne godine sklopljeni ugovor među protivnicima je imao malo učinka, jer su vehabiti nastavili s napadima. Tako su 1802. godine upali u Kerbelu i opljačkali je, a stanovništvo pobili. Godine 1803. je šerif morao napustiti Medinu, u koju je ušao Saud, koji je dao očistiti grad od svega što je, po vehabitima, podsjećalo na idolopoklonstvo, te pogubiti osobe za koje se sumnjalo da se time bave. Njegov pokušaj napada na Džiddu i Medinu je propao, a iste godine je on napustio Hidžaz, a posadu koju je postavio u Mekki pobili su stanovnici. U ponovljenom Saudovom napadu 1804. godine vehabiti su osvojili Medinu, opljačkali blago i spriječili zijaret Pejgamberovog ﷺ kabura. Pokušaj da se razvali zeleno kubbe iznad Časnog kabura, nije uspio.

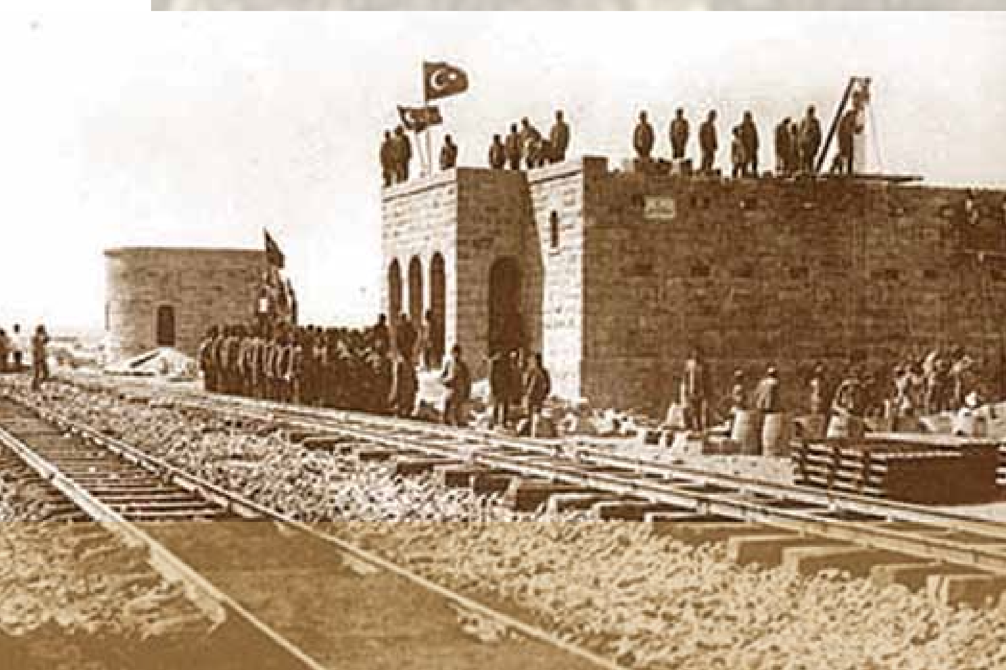

Vehabitsko carstvo prostiralo se 1811. godine od Halepa, na sjeveru, do Indijskog okeana i od Perzijskog zaljeva i Iraka, na istoku, do Crvenog mora. Uzbuna kod Osmanlija bila je sada tako ozbiljna da je Muhammed Ali-paša, vladar Egipta, bio ovlašten da se njima pozabavi. On je to učinio sa svojstvenom mu energičnošću i premda je njegova vojska, koju je vodio njegov sin Tusun, pretrpjela početni poraz, nakon dobijenog pojačanja je zauzela Medinu 1812. godine, a zadobila je Mekku naredne godine. Saudova smrt 1814. godine bila je udarac za stvar vehabita, jer je Abdullah koji ga je naslijedio, bio nesposoban. Tusun je 1815. godine sklopio ugovor s Abdullahom, koji je priznao osmansko vrhovništvo nad Medinom. Bilo je još jedno osvajanje i priznavanje osmanskog vrhovništva, koje je 1908. godine donijelo važnu novinu, hidžasku željeznicu od Damaska do Medine.

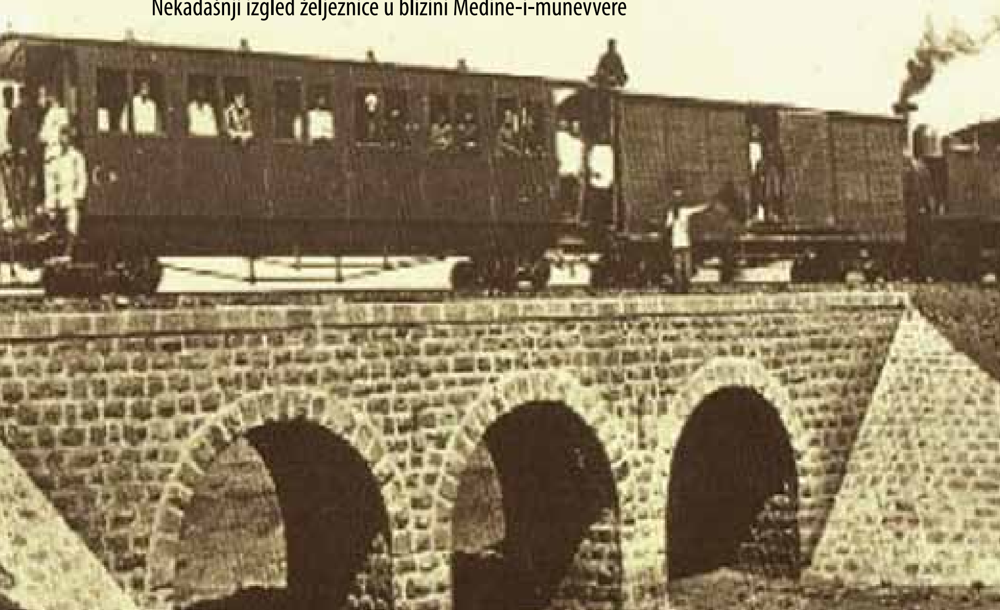

Hidžaska željeznica

S nijjetom da muslimanima omogući što lakši dolazak do Časnih mjesta, sultan Abdulhamid je dao izgraditi hidžasku željeznicu 1326. godine po Hidžri. Gradnja pruge je trajala devet godina. Dužina pruge od Medine do Damaska iznosila je 1303 km, a od Medine do Meāna na jugu Jordana 844 km. Pored važnosti za prijevoz hadždžija i promet trgovine ona je imala i vojni značaj, te je pretrpjela mnogo u prvom svjetskom ratu. Uplitanjem velikog šerifa Husejna ibn Alija ibn Abdulmuina, borbe i spletke u sjevernoj Arabiji su se zamrsile. Prvo je služio Osmanlije, a onda se pobunio i 1916. godine proglasio kraljem Hidžaza povezavši se pri tom s Englezima. Pošto engleskim interesima nije odgovarala Hidžaska željeznica, potakli su velikim novčanim sredstvima ustanak Arapa protiv Osmanlija, koji je izbio 1917. godine ili 1335. godine po Hidžri. Pruga je presječena na više mjesta i tako postala neupotrebljiva. Danas je u Medini još uvijek vidljiva zgrada željezničke stanice na trgu Amberija.

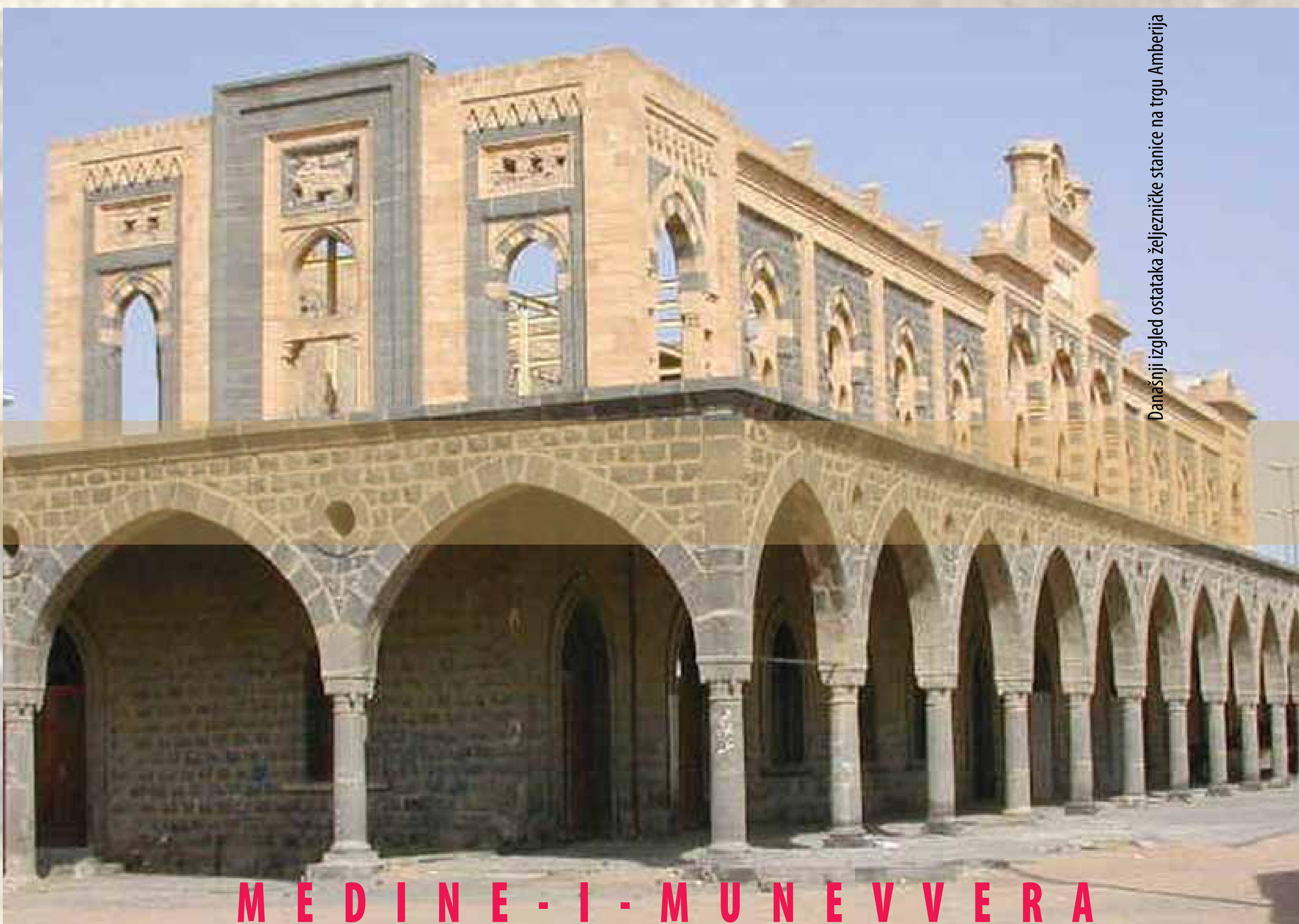

Nekadašnji izgled željeznice u blizini Medine-i-munevvere

Hidžaz pod kontrolom vehabita

Osmanska vojska je napustila Medinu 1918. godine. Međutim, Husejn je u Abdulazizu ibn Saudu imao nadmoćnog suparnika. Odvažni Husejnov korak, uzimanje halifske titule, nije imao odjeka među arapskim glavarima, te su ga stanovnici Hidžaza prisilili da odstupi s vlasti. Tu okolnost iskoristi Ibn Saud, koji 1924. godine uđe u Mekku i prisili Husejnovog sina da napusti grad. Sada su oba grada bila u vehabitskim rukama.

Današnji izgled ostataka željezničke stanice na trgu Amberija

MEDINE-I-MUNEVVERA

MEDINE-I-MUNEVVERA

Medine-i-munevvera 1938. godine u knjizi hadždži hafiza Muhammeda Krpe

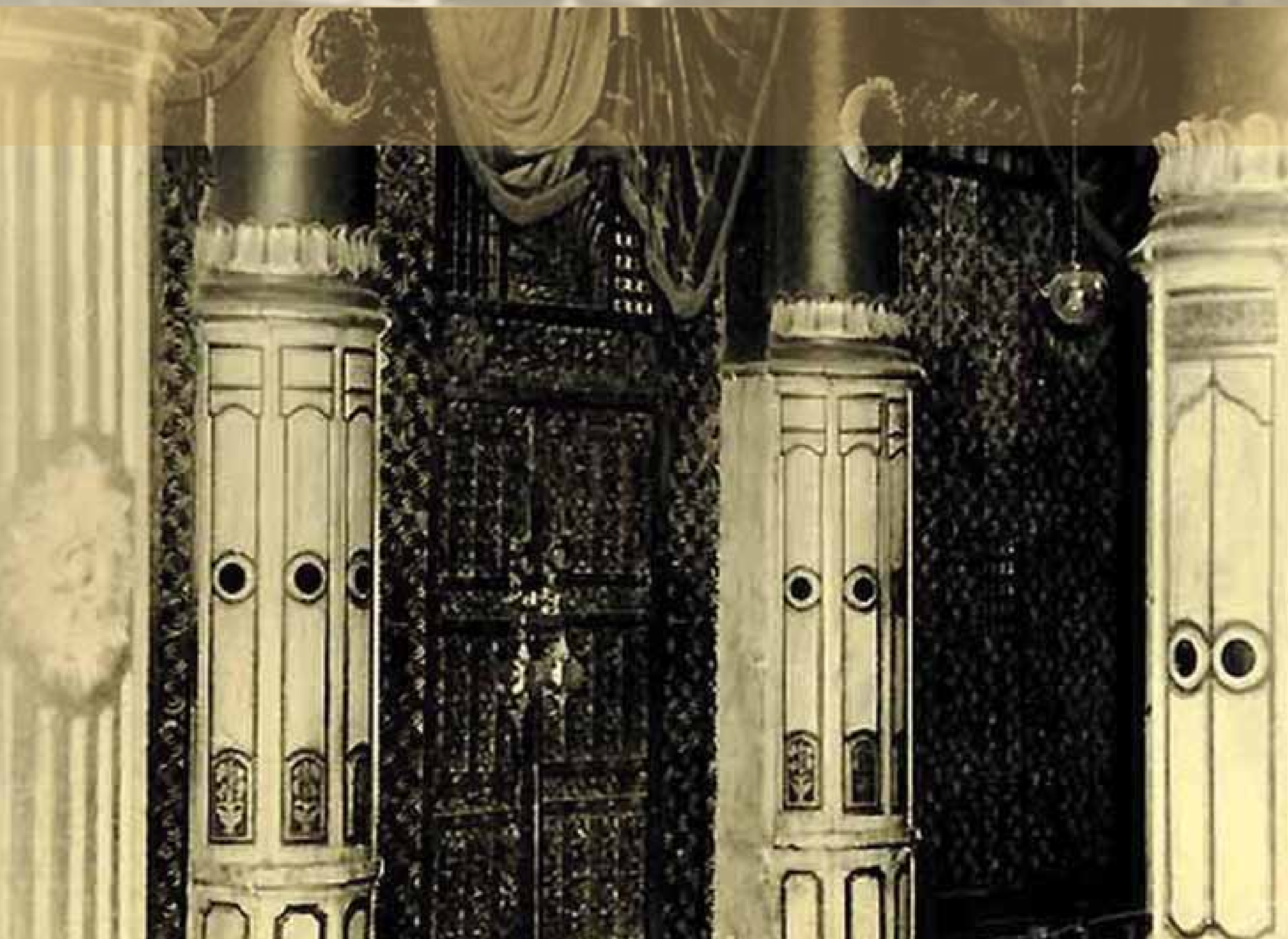

Medina leži na 25.° sjeverne širine i 37.° istočne dužine u kraju prostrane i plodne doline, okružena sa tri strane golim brdima. Oko cijelog grada uzdižu se visoke zidine stare tvrđave sa petera vrata. Kako cijela okolina grada, tako je i sam grad vrlo lijep, romantičan, bujne vegetacije, zdrav i obiluje vodom. Kroz grad teku četiri male privremene rijeke: Kanat, Bathān, Akiki-Ekber i Akiki-Asgar. Grad je snabdjeven sa dva velika vodovoda. Prvi je gorak i služi uglavnom za natapanje usjeva, drugi je pitak i zove se "Ajni Zerka". Pored toga u gradu ima 19 sebila (česama) i mnogo čatrnja. Medina je hladnija od Mekke iako u njoj katkad ljeti mogu biti velike žege. U julu se toplina diže do 40° C, a drugi su mjeseci ljeta hladniji. Prosječna toplina zimi je od 12° do 16° C. U gradu ima preko 25 hiljada stanovnika. Stanovništvo se bavi trgovinom, zanatima i poljoprivredom. Tu ima dosta sirotinje koja stanuje u zadužbinskim stanovima zvanim "ribat" i hrani se iz imareta. U gradu pored džamija, turbeta, tekija i mekteba, ima oko 30 medresa, između kojih treba naročito spomenuti Sultan Mahmudovu Medresu, zatim 19 biblioteka sa preko 25 hiljada knjiga, jedna muvekithana i jedna velika bolnica. Bolnica je zadužbina sultan Abdulhamida II.

Na sredini grada uzdiže se velika džamija Allahova Poslanika ﷺ s njegovim Časnim kaburom, koja resi cio grad i daje mu veličinu i dostojanstvo. U njenoj bližoj okolini vlada potpuna tišina i mir. Prolaznici s poštovanjem tiho prolaze kraj nje. Hodočasnici čim ugledaju zelenu kupolu "Kubbe-i-seadet" nad mezarom Allahova Poslanika ﷺ, odmah iz daleka duboko ganuti, s potpunim pietetom odjahuju konje, deve i drugo, te polagano, učeći salavate, okrenu pješice prema njoj. Ova velebna Džamija je duga 157, široka na južnoj strani 105 i na sjevernoj 89 građevinskih aršina (građevinski aršin iznosi 72 cm). Krov Džamije sastoji se iz 10 velikih i 232 male kupole, podignute na 327 mramornih stubova. Oko Džamije se uzdiže pet munara.

MEDINE-I-MUNEVVERA

Na Džamiji su četvera ili petera vrata. Sama se Džamija sastoji iz četiri odjeljenja. Prvi dio sastoji se iz soba za stanovanje poslužitelja, drugi dio sačinjava veliku dvoranu s otvorenom sredinom. Na istočnoj strani ove dvorane nalazi se čatrnja, koju nazivaju čatrnjom hazreti Fatime, kćeri Muhammeda ﷺ. Iza dvorane je Džamija koja je izgrađena u visokim svodovima. Pri vrhu Džamije nalazi se pet mihraba, jedan za žene a četiri za ljude. Četvrti dio sačinjava Hudžre-i-muattara ili "Merkadi-šerif" (Časni kabur) Allahova Poslanika ﷺ. On se nalazi na istočnoj strani Džamije. To je jedno besprimjerno ukrašeno turbe, izgrađeno od mramora, kao što je i sama Džamija. Na turbetu su četvera vrata, a ograđen je divnom gvozdenom, pozlaćenom ogradom. U njemu se nalaze, pored Časnog kabura Allahova Poslanika ﷺ, kaburi prve dvojice halifa, hazreti Ebu Bekra es-Siddika رضي الله عنه i hazreti Omera el-Faruka رضي الله عنه. U turbe ulaze jedino posebne sluge radi čišćenja i veliki dostojanstvenici; dok se druge osobe ne puštaju unutra, iz pieteta. Hodočasnici pristupaju "Muvadžehei Seadet" zvanom prozoru na turbetu, tu uče salavate i čine dove. Prostor između turbeta i minbera Allahova Poslanika ﷺ zove se "Revda-i-mutahhera". Na sjevernoj strani turbeta nalazi se kabur hazreti Fatime. On je odvojen jednim zidom od turbeta.

MEDINE-I-MUNEVVERA

Turski sultan Abdulhamid II uveo je električno svjetlo u džamiju Allahova Poslanika ﷺ. Prije toga Džamija je rasvjetljavana kao i Hudžre-i-muattara uljem i svijećama.

U Džamiji i u Hudžri, paljeno je pet hiljada raznih svjetiljki. U Hudžru nije uvedeno električno svjetlo. U njoj je paljeno, do vehabita, stotinu raznih svjetiljki i lustera, sa po jednu, dvije, deset, pa i sa po trideset svijeća. Lusteri i čiraci koji su paljeni u Džamiji i u Hudžri, te drugi pribor, izrađen je od raznih kovina. Imade ih od zlata, srebra i bakra, a imade ih i od biljura (kristala). Najviše je srebrenih čiraka i lustera. Među čiracima su dvadeset i četiri velika od zlata, a među ovim su dva ukrašena draguljima. Osim ovog, u Hudžri ima mnogo dragocjenih predmeta, koji su postavljeni za ukras. Tu je jedna magaza pokraj Hudžre, gdje su pohranjeni i gdje se čuvaju darovi, koje su donijeli i dali islamski vladari i velikani. Između tih dragocjenosti, najveću vrijednost predstavlja zlatna grana (broš) koji je poznat pod imenom "Kevkebu durri" (biserna zvijezda). U tom se brošu pored rubina i malih brilijanata nalazi i jedan veliki brilijant, koji spada među najveće i najljepše brilijante svijeta. Taj broš postavljen je na kaburu Allahova Poslanika ﷺ, te ga hodočasnici vide kroz prozor.

Kod Merkadi-šerifa vehabitski vojnici paze na red i mir i ne daju se prikučivati ogradi i prihvatati za nju, što je u našem mezhebu i mekruh (nepristojno), jer se veća počast odaje, ako se skromno stane malo podalje od tog uzvišenog mjesta i njegove ograde. Kako se ni jedno mjesto ni autoritet ljudi i ljudskog duha i značenja običnih grješnika ne može ni pomisliti, da se usporedi sa tim mjestom i položajem, svaka birana i odmjerena riječ u arapskom jedrom tekstu pozdrava upućenog Resulullahu ﷺ, čini svoj utisak na dušu tako, da čovjeku podrhtava ne samo glas, nego i srce, jer uz te riječi čini neopisiv dojam na čovjeka svijest da se nalazi u neposrednoj blizini onoga, komu Svevišnji reče:

لَوْلَاكَ لَوْلَاكَ لَمَا خَلَقْتُ الْأَفْلَاكَ

"Da tebe nije, da tebe nije, ne bih stvorio svemira."

Znači: "Da ne odlučih tebe stvoriti, i tebe Sebi za Svoga Miljenika odabrati, ne bih ništa ni stvorio."

Poradi toga se iz same duše izvija pozdrav i doziv.

"Esselamu alejke ja Resulallah,
Esselamu alejke ja Nebijallah,
Esselamu alejke ja Habiballah!"

MEDINE-I-MUNEVVERA

MEDINE-I-MUNEVVERA

Susret sa Medine-i-munevverom

Nakon Drugog svjetskog rata broj hodočasnika se iz godine u godinu povećavao. Da bi svako bio u mogućnosti da klanja u Pejgamberovom ﷺ mesdžidu i nesmetano obavi zijaret, on je morao biti proširen. To je za posljedicu imalo nestanak starih kuća i čaršije oko Mesdžida. Čak su i poneka manja brda uklonjena, tako da današnji Harem zauzima površinu Medine iz vakta Resulullaha ﷺ.

Kada su za vrijeme halife Velida ibn Abdulmelika porušeni skromni stanovi supruga Resulullahovih ﷺ, radi proširenja Mesdžida, Ebu Umame, savremenik tih događaja, je rekao:

"Da ih bogdo nisu porušili. Širina Mesdžida bi bila nešto manja, ali bi svijet bio u mogućnosti da vidi šta je Allah ﷻ držao dovoljnim za Svoga Poslanika, koji je u svojim rukama imao ključeve zemaljskih riznica."

Premda u duši osjećamo žal i nostalgiju za tim vremenom i svim onim što bi nas na to podsjećalo, ipak je to, izgleda, jedna neminovnost. Medine-i-munevvera je danas moderan grad koji ima oko 550 000 stanovnika, sa širokim avenijama i drvoredima i sa mnoštvom palmovika ispresjecanim kanalima kroz koje teče voda. Bez obzira kako Medina arhitektonski izgledala, ona je Pejgamberov ﷺ grad i u njega neće ući Dedždžal. To je grad za koji Pejgamber ﷺ kaže:

إِنَّ الْإِيمَانَ لَيَأْرِزُ إِلَى الْمَدِينَةِ كَمَا تَأْرِزُ الْحَيَّةُ إِلَى جُحْرِهَا

"Iman će se povući u Medinu kao što se zmija povlači u svoju rupu."

Pa mi smo već i danas svjedoci toga, jer na krilima imana misli muslimana svakodnevno odlaze u Medinu. Prilikom moje prve posjete Medini 1995. godine, na ulasku u grad sjetio sam se Ebu Hanife رضي الله عنه koji je prilazeći Časnom gradu skinuo svoju obuću i u njega bos ušao. Potom se na stotinjak metara od Časnog kabura zaustavio i tu iz velikog poštovanja ostao sve dok nije začuo poziv Pejgamberov ﷺ da priđe. Dok sam u kolicima prolazio pored Revde ne pomišljajući da bih u nju, zbog tolikog mnoštva svijeta mogao ući, jedan od čuvara me pozva napravivši mi mjesto tik do Pejgamberovog ﷺ mihraba. Tu mi na um padoše riječi hadždži hafiza Halida Hadžimulića:

"Gledao sam ljude kako se jagme da stanu na mjesto Pejgamberovo ﷺ, a ja sam stao malo niže, tako da sam sedždu činio na mjestu gdje su stajale mubarek stope Pejgamberove ﷺ."

MEDINE-I-MUNEVVERA

Nakon što sam klanjao dva rekata i obavio zijaret Pejgambera ﷺ i dvojice prvih halifa radijallahu anhuma, izašao sam iz Džamije pitajući samog sebe, je li moguće da sam ja u Medine-i-munevveri. U preostala četiri dana posjetio sam najznačajnija mjesta u Medini, a onda se vratio u Sarajevo. Kad sam došao kod hadždži hafiza Halida Hadžimulića on mi reče:

"Kazuj kako ti je bilo i šta si vidio!"

Rekao sam mu da mi je bilo lijepo, ali kao da mi nešto fali. Na to mi on, prodirući u moju dušu, reče:

"Ti si htio vidjeti Pejgambera ﷺ. E to ćeš postići kad na put odeš s istinskim prijateljem."

Kad mu ja rekoh da sam bio s prijateljima, on mi odvrati:

"Nisi sa onim o kome ti ja govorim. Istinski prijatelji su oni, koji kad se rastanu obojica čeznu za ponovnim sastankom."

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

FADILETI MEDINE-I-MUNEVVERE

Svetost

Resulullah ﷺ je rekao:

المدينة حرام كحرمة مكة والذى انزل القرآن على قلب محمد ان على انقابها
ملائكة يحرسونها من الشيطان

"Medina je sveta kao što je sveta Mekka. Tako mi Onog koji je spustio Kur'an na srce Muhammedovo na njenim prilazima su meleki koji je čuvaju od šejtana."

Čista od širka

Resulullah ﷺ je rekao:

إِنَّ الشَّيَاطِينَ قَدْ يَئِسَتْ أَنْ تُعْبَدَ بِبَلَدِي هٰذَا وَبِجَزِيرَةِ الْعَرَبِ وَلٰكِنِ التَّحْرِيشُ بَيْنَهُمْ

"Šejtani su izgubili nadu da će biti obožavani u ovom mom gradu i Arabijskom poluotoku, ali će njihove stanovnike poticati na licemjerstvo i ratove."

Bereket

Resulullah ﷺ je rekao:

اللّٰهُمَّ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ عَبْدُكَ وَخَلِيلُكَ دَعَاكَ لِأَهْلِ مَكَّةَ بِالْبَرَكَةِ وَأَنَا مُحَمَّدٌ عَبْدُكَ
وَرَسُولُكَ وَإِنِّي أَدْعُوكَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ أَنْ تُبَارِكَ لَهُمْ فِي صَاعِهِمْ وَمُدِّهِمْ
مِثْلَ مَا بَارَكْتَ لِأَهْلِ مَكَّةَ وَاجْعَلْ مَعَ الْبَرَكَةِ بَرَكَتَيْنِ

"Allahu moj! Ibrahim, Tvoj rob i Tvoj Prijatelj, molio Te je za bereket stanovnicima Mekke, a ja Muhammed, Tvoj rob i Tvoj Poslanik, Te molim za stanovnike Medine, da im podariš bereket u njihovom sāu i muddu, kao što Si podario bereket stanovnicima Mekke i udvostruči taj bereket."

Resulullah ﷺ je rekao:

اللّٰهُمَّ اجْعَلْ بِالْمَدِينَةِ ضِعْفَيْ مَا بِمَكَّةَ مِنَ الْبَرَكَةِ

"Allahu moj, podaj Medini dvostruko veći bereket od onog kojeg Si dao Mekki."

Mnogostruka nagrada

Resulullah ﷺ je rekao:

رَمَضَانُ بِالْمَدِينَةِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ رَمَضَانَ فِي غَيْرِ الْمَدِينَةِ وَجُمُعَةٌ بِالْمَدِينَةِ
خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ جُمُعَةٍ فِي غَيْرِ الْمَدِينَةِ وَصَلَاةٌ فِي مَسْجِدِي خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ صَلَاةٍ
فِيمَا سِوَاهُ

"Ramazan u Medini je hajirniji od hiljadu ramazana na drugom mjestu mimo Medine.

Džuma u Medini je hajirnija od hiljadu džuma na drugom mjestu mimo Medine.

Namaz u mom Mesdžidu je hajirniji od hiljadu namaza na drugom mjestu mimo njega."

Lijek

Resulullah ﷺ je rekao:

مَا بَيْنَ لَابَتَيْهَا شِفَاءٌ

"Ono što je između dva kamenjara Medine je lijek."

Resulullah ﷺ je rekao:

غُبَارُ الْمَدِينَةِ شِفَاءٌ مِنَ الْجُذَامِ

"Prašina Medine je lijek protiv gube."

Resulullah ﷺ je rekao:

وَاعْلَمُوا أَنَّ الْكَمْأَةَ دَوَاءُ الْعَيْنِ وَأَنَّ الْعَجْوَةَ مِنْ فَاكِهَةِ الْجَنَّةِ

"Znajte da je bijela jelengljiva lijek za oči, a da je adžva (medinska hurma) *od džennetskog voća."*

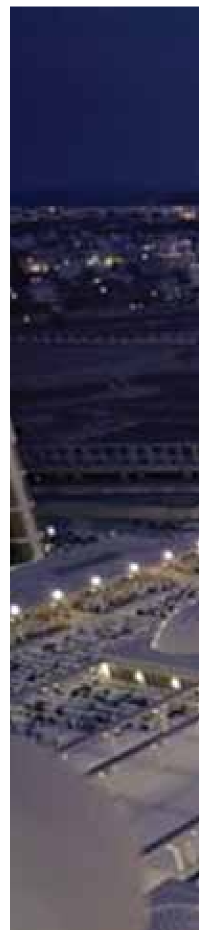
Medinska hurma

Resulullah ﷺ je rekao:

مَنْ اَكَلَ سَبْعَ تَمَرَاتٍ عَجْوَةٍ مِمَّا بَيْنَ لَابَتَيِ الْمَدِينَةِ عَلَى الرِّيقِ لَمْ يَضُرُّهُ يَوْمَهُ ذٰلِكَ شَيْءٌ حَتَّى يُمْسِي

"Ko ujutro, prije bilo čega, pojede sedam hurmi adžve, koja raste između dva kamenjara Medine, taj dan mu ništa neće naškoditi sve dok ne omrkne."

Stanovanje u Medine-i-munevveri

Kada mu je Allah ﷻ naredio Hidžru Resulullah ﷺ je rekao:

اَللّٰهُمَّ اِنَّكَ اَخْرَجْتَنِي مِنْ اَحَبِّ بِلَادِكَ اِلَيَّ فَأَسْكِنِّي اَحَبَّ الْبِلَادِ اِلَيْكَ

"Allahu moj, Ti si me izveo iz grada najdražeg meni pa me naseli u gradu najdražem Tebi."

Resulullah ﷺ je rekao:

يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ يَدْعُو الرَّجُلُ ابْنَ عَمِّهِ وَقَرِيبَهُ هَلُمَّ اِلَى الرَّخَاءِ هَلُمَّ اِلَى الرَّخَاءِ وَالْمَدِينَةُ خَيْرٌ لَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ

"Doćiće ljudima takvo vrijeme u kom će čovjek pozvati sina svoga amidže i rođaka pa reći: 'Hajdemo u blagostanje, hajdemo u blagostanje.' A Medina im je bolja kad bi to znali." (tj. ako do sad niste znali, evo sad znajte.)

Resulullah ﷺ je upozorio:

لَا تَتَّخِذُوا الْأَمْوَالَ بِمَكَّةَ وَاتَّخِذُوهَا فِي دَارِ هِجْرَتِكُمْ فَإِنَّ الْمَرْءَ مَعَ مَالِهِ

“Ne uzimajte imetke u Mekki, već ih uzimajte u kući vaše Hidžre (Medini), *jer čovjek je tamo gdje mu je imetak.”*

Resulullah ﷺ je rekao:

أَوَّلُ مَنْ أَشْفَعُ لَهُ مِنْ أُمَّتِي أَهْلُ الْمَدِينَةِ وَأَهْلُ مَكَّةَ وَأَهْلُ الطَّائِفِ

“Prvi za koga ću se zauzeti od moga ummeta su stanovnici Medine, stanovnici Mekke i stanovnici Taifa.”

Sabur na neugodnostima u Medine-i-munevveri

Resulullah ﷺ je rekao:

لَا يَصْبِرُ اَحَدٌ عَلَى لَأْوَائِهَا فَيَمُوتُ اِلَّا كُنْتُ لَهُ شَفِيعًا اَوْ شَهِيدًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ
اِذَا كَانَ مُسْلِمًا

"Niko ko je musliman neće osaburiti na njenim poteškoćama, a da se ja za njega neću zauzeti ili svjedočiti na Jevmul-kijamu."

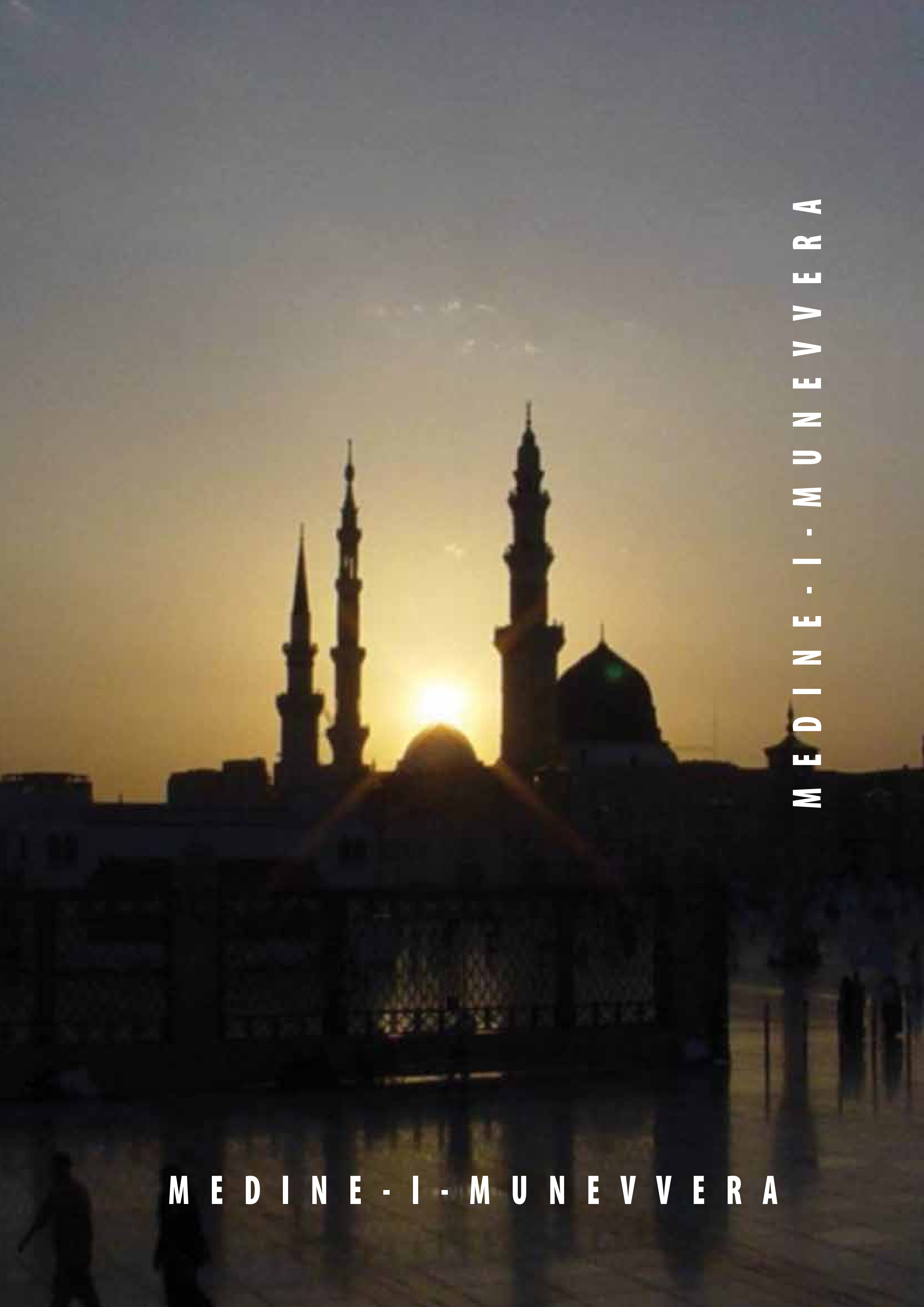
Unošenje novotarija

Resulullah ﷺ je rekao:

فَمَنْ اَحْدَثَ فِيهَا حَدَثًا اَوْ آوَى مُحْدِثًا فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللّٰهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ
اَجْمَعِينَ لَا يَقْبَلُ اللّٰهُ مِنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ صَرْفًا وَلَا عَدْلًا

"Ko unese kakvu novotariju u Medinu ili onom ko to čini pruži utočište, pa na njemu je prokletstvo Allaha, meleka i svih ljudi. Na Jevmul-kijamu Allah od njega neće primiti sarf ni adl."

Jedni učenjaci kažu da sarf i adl znače pokajanje i otkup, a drugi, da su to farzovi i nafile.

MEDINE-I-MUNEVVERA
MEDINE-I-MUNEVVERA

Poštivanje i ljubav prema njenim stanovnicima

Resulullah ﷺ je rekao:

حُبُّ الْأَنْصَارِ مِنَ الْإِيمَانِ

"Ljubav prema ensarijama je od imana."

Resulullah ﷺ je rekao:

الْمَدِينَةُ مُهَاجَرِي وَفِيهَا مَضْجَعِي وَمِنْهَا مُخْرَجِي حَقٌّ عَلَى أُمَّتِي حِفْظُ جِيرَانِي فِيهَا مَنْ حَفِظَ وَصِيَّتِي كُنْتُ لَهُ شَهِيدًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمَنْ ضَيَّعَهَا أَوْرَدَهُ اللَّهُ حَوْضَ الْخَبَالِ

"Medina je mjesto moje Hidžre. U njoj ću biti spušten u zemlju i iz nje proživljen. Na mome ummetu je hakk da čuva moje komšije u njoj. Ko se bude držao moga vasijjeta svjedočiću za njega na Jevmul-kijamu, a ko odbaci moj vasijjet Allah će ga napojiti znojem stanovnika džehennema."

MEDINE-I-MUNEVVERA

Resulullah ﷺ je rekao:

اَللّٰهُمَّ مَنْ اَرَادَنِي وَاَهْلَ بَلَدِي بِسُوءٍ فَعَجِّلْ هَلَاكَهُ

"Allahu moj, ko želi zlo meni i stanovnicima moga grada, ubrzaj njegovu propast."

Resulullah ﷺ je rekao:

مَنْ اَخَافَ اَهْلَ الْمَدِينَةِ اَذَابَهُ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ فِي النَّارِ كَمَا يَذُوبُ الْمِلْحُ فِي الْمَاءِ

"Ko prepadne stanovnike Medine Allah će ga istopiti u vatri kao što se topi so u vodi."

Odstranjivanje ološa

Došao jedan Arabija Pejgamberu ﷺ i dao mu bej'at (zakletvu) na islam. Sljedeće jutro je grozničavo došao tražeći raskid bej'ata. Pejgamber ﷺ je to tri puta odbio, a potom rekao:

اَلْمَدِينَةُ كَالْكِيرِ تَنْفِي خَبَثَهَا وَتَنْصَعُ طَيِّبَهَا

"Medina je poput kovačkog mijeha, iz sebe potiskuje ološ, a ostavlja što je u njoj dobro."

Vraćajući se sa Uhuda ashabi su se, u pogledu munafika, podijelili u dvije grupe. Jedni su bili mišljenja da ih treba pobiti, a drugi da to ne treba činiti. Tada je Pejgamber ﷺ kazao:

اِنَّهَا طَيِّبَةٌ تَنْفِي الْخَبَثَ كَمَا تَنْفِي النَّارُ خَبَثَ الْفِضَّةِ

"Ova (Medina) *je Tajjiba* (dobra, lijepa, ugodna). *Ona potiskuje zao svijet kao što vatra otklanja patinu sa srebra."*

Značaj umiranja u Medine-i-munevveri

Dok je Pejgamber ﷺ sjedio pored novoiskopanog kabura u Medini jedan čovjek se nadkuči nad kabur pa reče:

“Ružnog li prebivališta za mu’mine.”

Na to mu Resulullah ﷺ reče:

بِئْسَ مَا قُلْتَ

“Ružno je to što si rekao.”

Čovjek reče:

“Ja ovo zaista ne želim. Ono što ja želim jeste pogibija na Allahovu putu.”

Resulullah ﷺ reče:

لَا مِثْلَ لِلْقَتْلِ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ مَا عَلَى الْأَرْضِ بُقْعَةٌ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ يَكُونَ قَبْرِي بِهَا مِنْهَا

“Ništa nije slično pogibiji na Allahovom putu. Na Zemlji nema mjesta koje bi mi bilo draže da moj kabur bude u njemu, od nje (Medine).”

Resulullah ﷺ je rekao:

مَنْ زَارَنِي كُنْتُ لَهُ شَفِيعًا وَشَهِيدًا وَمَنْ مَاتَ بِأَحَدِ الْحَرَمَيْنِ بَعَثَهُ اللّٰهُ تَعَالَى فِي الْآمِنِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

“Ko mene zijareti biću mu zagovornik i svjedok. A ko umre u jednom od dva Harema, Allah Uzvišeni će ga proživjeti u skupini sigurnih na Jevmul-kijamu.”

Resulullah ﷺ je rekao:

مَنِ اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ يَمُوتَ بِالْمَدِينَةِ فَلْيَمُتْ فَإِنَّهُ مَنْ مَاتَ بِهَا كُنْتُ لَهُ شَهِيدًا أَوْ شَفِيعًا

"Kome se ukaže prilika da u Medini preseli na ahiret, neka tu ostane do preseljenja, jer ko god da u njoj preseli ja ću se zauzeti za njega ili ću svjedočiti u njegovu korist na Jevmul-kijamu."

Neki učenjaci, među kojima i čuveni Kadi Ijjad kažu da ovo svjedok ili zagovornik znači:

Svjedok onom ko umre za moga života, a zagovornik za onog ko umre nakon mene.

Zabrana ulaska Deždžalu i kugi

Pejgamber ﷺ je rekao:

لَا يَدْخُلُ الْمَدِينَةَ رُعْبُ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ لَهَا يَوْمَئِذٍ سَبْعَةُ أَبْوَابٍ عَلَى كُلِّ بَابٍ مَلَكَانِ

"U Medinu neće ući strahota Mesiha Dežǆala. Ona će tada imati sedmera vrata, a na svakim vratima dva meleka."

Resulullah ﷺ je rekao:

لَا يَدْخُلُهَا - يَعْنِي الْمَدِينَةَ - الطَّاعُونُ وَلَا الدَّجَّالُ

"U nju (Medinu) *neće ući kuga i Dedždžal."*

Kur'anom osvojena

Resulullah ﷺ je rekao:

فُتِحَتِ الْمَدِينَةُ بِالْقُرْآنِ وَفُتِحَتِ الْمَدَائِنُ بِالسَّيْفِ

"Medina je osvojena Kur'anom, a drugi gradovi sabljom."

Posljednji grad islama

Resulullah ﷺ je rekao:

آخِرُ قَرْيَةٍ مِنْ قُرَى الْإِسْلَامِ خَرَابًا الْمَدِينَةُ

"Posljednji grad od gradova islama koji će biti harab je Medina."

MEDINE-I-MUNEVVERA

Resulullahov ﷺ mesdžid

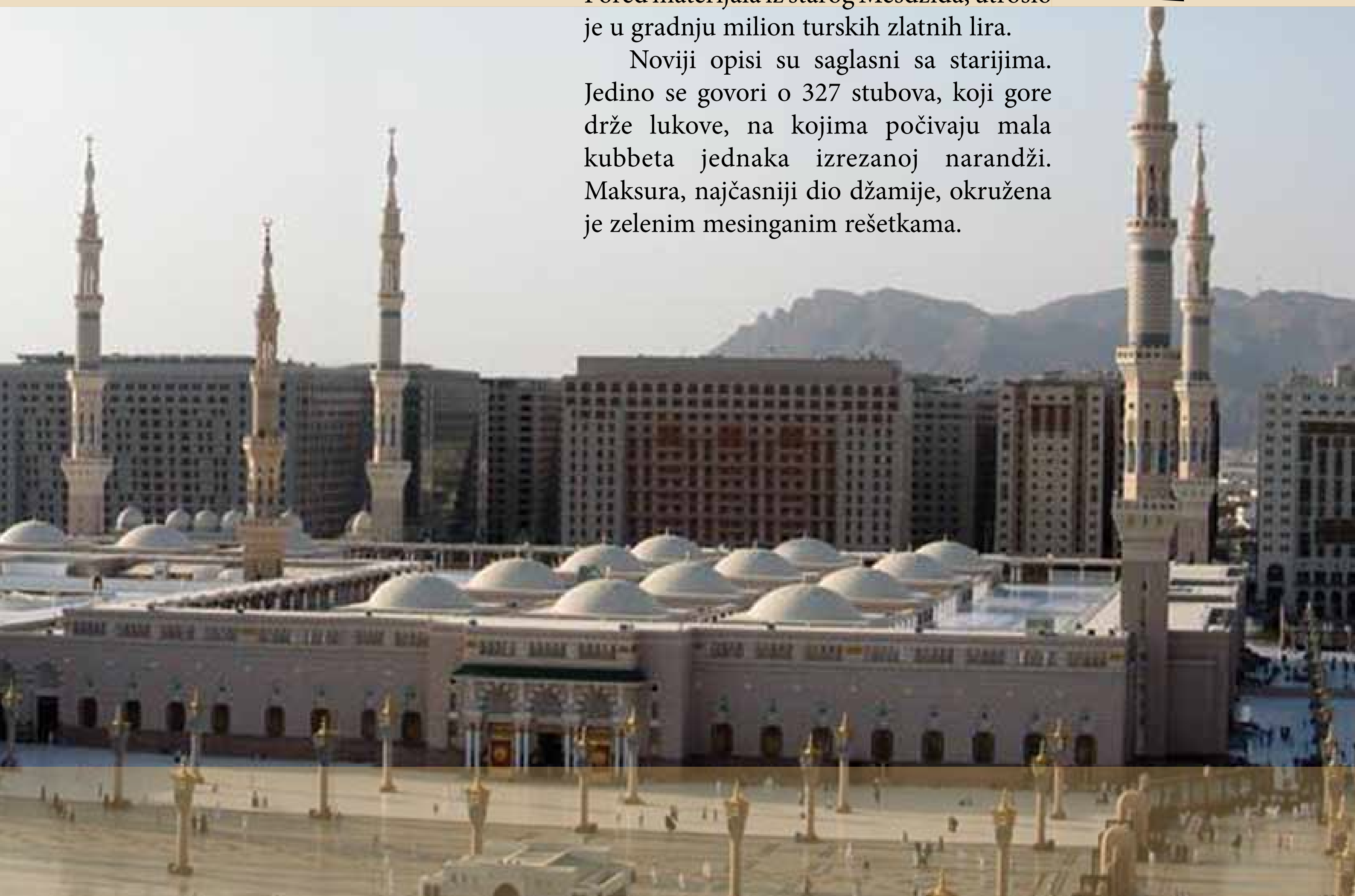
Čim je došao u Medinu Resulullah ﷺ je izgradio Mesdžid, koji je kasnije, po zauzeću Hajbera, povećao. Uz njega je izgradio i stan za svoju porodicu. Bila je to jednostavna građevina od ćerpića sa potpornjima od palminih debala i s krovom od ogranaka. Hazreti Omer ؓ ga je dao proširiti 17. godine po Hidžri, a onda i hazreti Osman ؓ, koji ga je 25. godine po Hidžri zamijenio zgradom od gipsom povezanih kamenova i krovom od tikova drveta. Kada je Mervan bio upravljač Medine dao je podići jednu maksuru od bojenog kamenja. Ali je tek Velid uradio veće izmjene kada je 88. godine po Hidžri ili 706. godine po Īsāu عليه السلام ovlastio tadašnjeg upravljača (kasnijeg halifu) hazreti Omera ibn Abdulaziza ؓ, da zgradu opremi s većim sjajem.

Tom prilikom su podignuta četiri minareta na uglovima Harema, a krovovi pokriveni olovnim pločama. Mesdžid je ostao tako nepromijenjen sve do vladavine El-Mehdija. Nakon posjete ovog halife Medini, on je 778-779. godine pregrađen i proširen, čime je dobio dužinu od 300 aršina, a širinu od od 200. Mesdžid je bio pošteđen od vulkana, ali ga je još iste godine 654. (1256.g.) zahvatio požar koji je uništio jedan njegov dio.

Na molbu Abbasidima da se to ponovo podigne, nije bilo odgovora, jer su oni bili pred padom. Neki mamelučki sultani pokazali su nešto interesa za Mesdžid, ali se tek Ešref Sejfuddin Kajt-bej (1468-1495.g.) primio posla. No, Mesdžid je opet stradao u strašnoj oluji 1481. godine pogođen munjom i dijelom razoren, pri čemu je propala zbirka knjiga sa dragocjenim kur'anskim rukopisima. Sultan je poslao radnike i materijal, te je on 1484. godine ponovo izgrađen. Munja je ponovo pogodila Mesdžid 856. (1492.g.) godine i razorila minaret Er-Reisija, koji je podigao Kajt-bej, tako da se morao ponovo podići. Sadašnji oblik je dobio proširenjem ka sjeveru, koje je dao izvesti 1273-1274. (1853-1854.) godine sultan Abdulmedžid. Pored materijala iz starog Mesdžida, utrošio je u gradnju milion turskih zlatnih lira.

Noviji opisi su saglasni sa starijima. Jedino se govori o 327 stubova, koji gore drže lukove, na kojima počivaju mala kubbeta jednaka izrezanoj narandži. Maksura, najčasniji dio džamije, okružena je zelenim mesinganim rešetkama.

Posljednji Mesdžid

Resulullah ﷺ je rekao:

فَاِنِّي آخِرُ الْاَنْبِيَاءِ وَاِنَّ مَسْجِدِي آخِرُ الْمَسَاجِدِ

"Ja sam posljednji od vjerovjesnikā, a moj Mesdžid posljednji od mesdžidā." (tj. posljednji Mesdžid kome je temelje udario jedan od vjerovjesnikā).

Vrijednost namaza u Pejgamberovom ﷺ mesdžidu

Resulullah ﷺ je rekao:

صَلَاةٌ فِي مَسْجِدِي هٰذَا خَيْرٌ مِنْ اَلْفِ صَلَاةٍ فِيمَا سِوَاهُ اِلَّا الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ

"Namaz u ovom mom Mesdžidu hajirniji je od hiljadu namaza obavljenih na drugom mjestu osim Mesdžidul-harama."

Resulullah ﷺ je rekao:

صَلَاةٌ فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ بِمِائَةِ اَلْفِ صَلَاةٍ وَصَلَاةٌ فِي مَسْجِدِي اَلْفُ صَلَاةٍ
وَصَلَاةٌ فِي بَيْتِ الْمَقْدِسِ خَمْسُمِائَةِ صَلَاةٍ

"Namaz u Mesdžidul-haramu vrijedi sto hiljada namaza. Namaz u mom Mesdžidu vrijedi hiljadu namaza, a namaz u Bejtul-makdisu vrijedi petsto namaza."

Resulullah ﷺ je rekao:

مَنْ صَلَّى فِي مَسْجِدِي اَرْبَعِينَ صَلَاةً لَا يَفُوتُهُ صَلَاةٌ كُتِبَتْ لَهُ بَرَاءَةٌ مِنَ النَّارِ
وَنَجَاةٌ مِنَ الْعَذَابِ وَبَرِئَ مِنَ النِّفَاقِ

"Ko klanja u mom Mesdžidu četrdeset namaza uzastopno biće mu zapisana garancija od vatre, spas od kazne i oslobođenost od munafikluka."

Resulullah ﷺ je rekao:

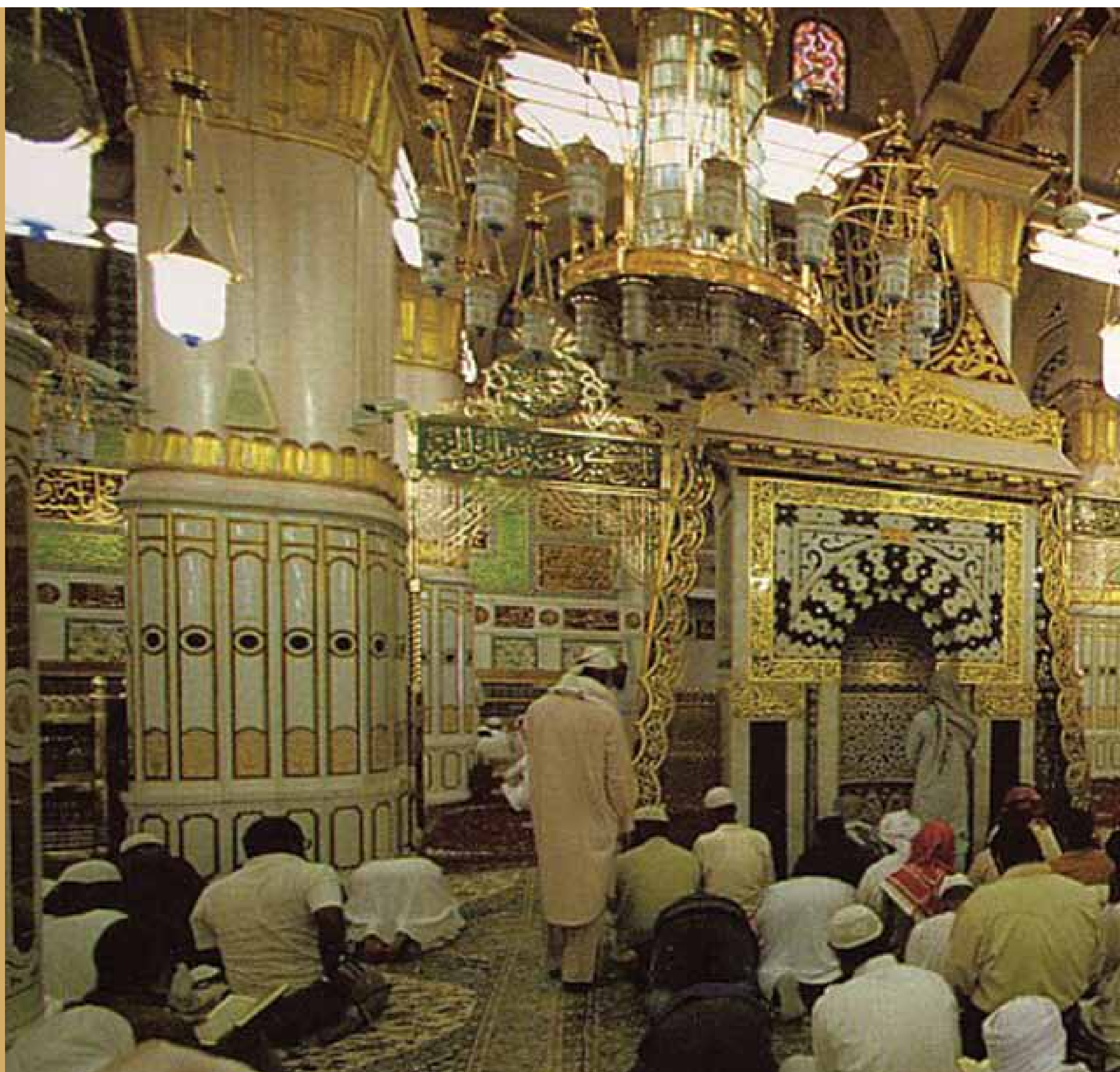
مَنْ خَرَجَ عَلَى طُهُورٍ لَا يُرِيدُ إِلَّا الصَّلَاةَ فِي مَسْجِدِي حَتَّى يُصَلِّيَ فِيهِ كَانَ بِمَنْزِلَةِ حَجَّةٍ

"Ko izađe čist isključivo radi namaza u mom Mesdžidu i klanja u njemu, taj namaz mu je na stepenu hadždža."

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

MEDINE-I-MUNEVVERA

Resulullah ﷺ je rekao:

مَنْ دَخَلَ مَسْجِدِي هٰذَا لِصَلَاةٍ أَوْ لِذِكْرِ اللّٰهِ أَوْ لِيَتَعَلَّمَ خَيْرًا أَوْ لِيُعَلِّمَهُ كَانَ بِمَنْزِلَةِ الْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ

"Ko uđe u ovaj moj Mesdžid radi namaza ili spominjanja Allaha ili da se poduči hajru ili drugog tome podučava, taj je na stepenu borca na Allahovu putu."

MEDINE-I-MUNEVVERA

Vrijednost posta u Pejgamberovom ﷺ mesdžidu

Resulullah ﷺ je rekao:

شَهْرُ رَمَضَانَ فِي مَسْجِدِي هٰذَا أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ شَهْرِ رَمَضَانَ فِيهَا سِوَاهُ إِلَّا
الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ

"Mjesec ramazana u ovom mom Mesdžidu vrijedniji je od hiljadu mjeseci ramazana provedenih na drugom mjestu osim Mesdžidul-harama."

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

Resulullah ﷺ je rekao:

لا تُشَدُّ الرِّحَالُ إلاَّ إلى ثَلاثَةِ مَسَاجِدَ مَسْجِدِ الحَرَامِ وَمَسْجِدِي هٰذا وَمَسْجِدِ الأقْصَى

"Jahalice se ne pritežu osim za tri mesdžida: Mesdžidul-harama, ovog mog Mesdžida i Mesdžidul- aksāa."

Resulullah ﷺ je rekao:

خَيْرُ مَا رُكِبَتْ إلَيْهِ الرَّوَاحِلُ مَسْجِدُ إبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلامُ وَمَسْجِدِي

"Najbolja mjesta prema kojima se usmjeravaju jahalice su Mesdžid Ibrahima ﷺ i moj Mesdžid."

I'tikāf (stalni boravak u mesdžidu posljednjih deset dana Ramazana)

Resulullah ﷺ je rekao:

لا اعْتِكَافَ إلاَّ فِي الْمَسَاجِدِ الثَّلاثَةِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَسْجِدِ النَّبِيِّ وَمَسْجِدِ بَيْتِ الْمَقْدِسِ

"Nema i'tikāfa osim u tri mesdžida: Mesdžidul-harama, Mesdžida Vjerovjesnika i Bejtul-makdisa."

Zabrana ulaska idolopoklonicima u Pejgamberov ﷺ mesdžid

Resulullah ﷺ je rekao:

لا يَدْخُلُ مَسْجِدَنَا هٰذا بَعْدَ عَامِنَا هٰذا مُشْرِكٌ غَيْرُ أهْلِ الكِتَابِ وَخَدَمِهِمْ

"Neka idolopoklonik ne ulazi u ovaj naš Mesdžid poslije ove naše godine, osim sljedbenici Knjige i njihove sluge."

Vrijednost muezzina Pejgamberova ﷺ mesdžida

Od Džabira ibn Abdullaha ﵁ se prenosi da je upitao Resulullaha ﷺ:

"Ko će prvi ući u Džennet?"

On ﷺ mu je rekao:

الأَنْبِيَاءُ وَالشُّهَدَاءُ وَالْمُؤَذِّنُونَ: مُؤَذِّنُو الْكَعْبَةِ وَمُؤَذِّنُو بَيْتِ الْمَقْدِسِ وَمُؤَذِّنُو مَسْجِدِي ثُمَّ سَائِرُ النَّاسِ عَلَى قَدْرِ أَعْمَالِهِمْ

"Vjerovjesnici, šehidi, muezzini, muezzini Ka'be, muezzini Bejtul-makdisa i muezzini moga Mesdžida, a potom ostali ljudi prema vrijednosti njihovih djela."

Da spomenemo slučaj jednog od muezzina Pejgamberova ﷺ Mesdžida s kraja 13. stoljeća nove ere po imenu Ebu Abdullah el-Garnati poznatijeg kao Et-Tarras.

On je bio hizmećar šejhu Abdulhamidu el-Adžemi. Šejh je o njemu imao lijepo mišljenje, tako da kada bi odlazio na put, povjeravao mu je svoju porodicu i imetak na čuvanje, i ostavljao ga u svojoj kući. Tako je jednom krenuo na put a njega po običaju ostavio u svojoj kući. Potaknuta strašću šejhova žena pokuša da ga navede na grijeh, ali on joj reče:

"Ja se bojim Allaha i neću prevariti onog koji mi je povjerio porodicu i imetak."

Međutim, ona nije prestajala da ga zavodi namećući mu se, sve dok on iz straha, da bi mogao pasti u iskušenje, sam sebe nije kastrirao. Ljudi su ga našli onesvješćenog i liječili ga dok se nije oporavio.

Osvjetljavanje i namirisavanje Pejgamberova ﷺ mesdžida

Resulullah ﷺ je rekao:

مَنْ نَوَّرَ فِي مَسْجِدِنَا نُوراً نَوَّرَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ بِذَلِكَ النُّورِ نُوراً فِي قَبْرِهِ يُؤَدِّيهِ إِلَى الْجَنَّةِ وَمَنْ أَرَاحَ فِيهِ رَائِحَةً طَيِّبَةً أَدْخَلَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَيْهِ فِي قَبْرِهِ مِنْ رَوْحِ الْجَنَّةِ

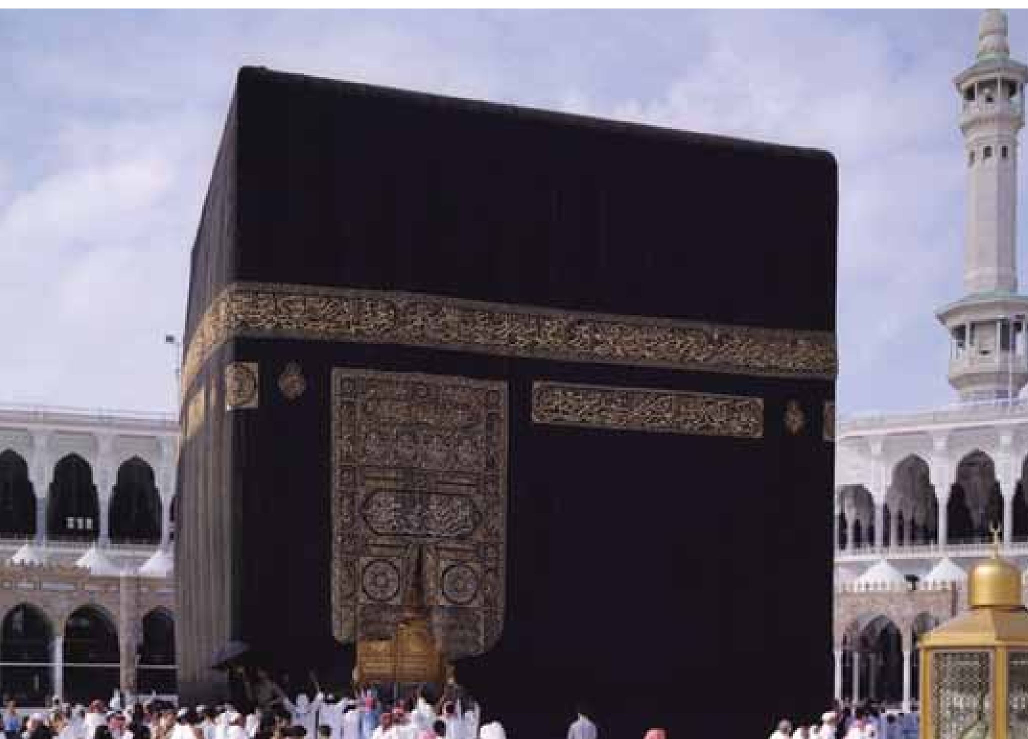
"Ko osvijetli naš Mesdžid, Allah ﷻ, će mu za to osvijetliti njegov kabur svjetlom koje će ga voditi u Džennet. A ko u njega unese lijep miris Allah ﷻ, će dati da u njegov kabur uđe džennetski miris."

MEDINE-I-MUNEVVERA

Resulullah ﷺ je rekao:

لله ثلاثة أملاك: ملك موكل بالكعبة وملك موكل بمسجدي وملك موكل
بالمسجد الأقصى فأما الموكل بالكعبة فينادي في كل يوم: من ترك فرائض الله
خرج من أمان الله وأما الملك الموكل بمسجدي هذا فينادي في كل يوم: من ترك
سنة محمد صلى الله عليه وسلم لم يرد الحوض ولم تدركه شفاعة محمد ﷺ
وأما الملك الموكل بالمسجد الأقصى فينادي في كل يوم: من كان طعمته
حراما كان عمله مضروبا به وجهه

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

"Allah ima tri meleka: meleka zaduženog za Ka'bu, meleka zaduženog za moj Mesdžid i meleka zaduženog za Mesdžidul-aksā. Što se tiče ovog zaduženog za Ka'bu, on svakog dana doziva: 'Ko napusti Allahove farzove izlazi iz Allahove zaštite.' Što se tiče meleka zaduženog za ovaj moj Mesdžid, on svakog dana doziva: 'Ko napusti sunnet Muhammeda ﷺ, neće biti doveden do Havda niti će ga obuhvatiti šefāat Muhammeda ﷺ.' A što se tiče meleka zaduženog za Mesdžidul-aksā, on svakog dana doziva: 'Ko se bude hranio haramom biće svojim djelom udaren po svom licu.'"

Časna soba s položajem kabura u njoj

Kasim, praunuk Ebu Bekra es-Siddika رضي الله عنه je ušao kod hazreti Aiše radijallahu anha i rekao joj:

"Pokaži mi kabur Pejgambera ﷺ."

"Ona mi je pokazala tri kabura, pa sam vidio da je kabur Resulullaha naprijed, Ebu Bekrova glava u visini pleća Resulullahovih, a Omerova glava kod nogu Resulullaha ﷺ."

Prenosi se od Nafia da je rekao:

"Razmak između Pejgamberova ﷺ kabura i južnog zida je 20 cm.

Širina Pejgamberova ﷺ kabura je 80 cm.

Razmak između Pejgamberova ﷺ kabura i kabura Ebu Bekra je 20 cm.

Širina Ebu Bekrova kabura je 80 cm.

Razmak između Ebu Bekrova kabura i Omerova kabura je 20 cm."

Što se tiče mjesta za četvrti kabur već prije smo spomenuli da ga je hazreti Aiša, radijallahu anha, ustupila hazreti Hasanu رضي الله عنه, ali su to spriječili Umejjevići.

Sama hazreti Aiša, radijallahu anha, je od njega odustala kad je u oporuci rekla Abdullahu ibn Zubjeru رضي الله عنه da je ne kopa s njima, već da je ukopa s njenim drugaricama u Bekīi.

Omeru ibn Abdulazizu رضي الله عنه je rečeno:

“Kad bi došao u Medinu i tu se stalno naselio, pa da budeš nakon svoje smrti ukopan na mjestu za četvrti kabur.”

Na ovo je on odgovorio:

“Tako mi Allaha, draže bi mi bilo da me Allah ﷻ kazni svakom kaznom osim vatre, nego da sebe držim dostojnim toga.”

Za kog je ovo mjesto određeno vidimo iz riječi Abdullaha ibn Selama رضي الله عنه:

“Īsā sin Merjemin, biće ukopan s Resulullahom ﷺ i dvojicom njegovih drugova, pa će tako njegov kabur biti četvrti.”

Prva gradnja u Časnoj sobi

Hazreti Omer رضي الله عنه je prvi koji je podigao pregradni zid u Časnoj sobi. Prenosi se da je taj zid bio nizak pa ga je Abdullah ibn Zubejr رضي الله عنه povećao.

1 - Pravac prema kaburu Resulullaha ﷺ
2 - Pravac prema kaburu hazreti Ebu Bekra رضي الله عنه
3 - Pravac prema kaburu hazreti Omera رضي الله عنه
4 - Pravac okretanja prema Kibli

MEDINE-I-MUNEVVERA

Hazreti Aišin zid

Pošto su ljudi radi bereketa uzimali zemlju s Časnog kabura, hazreti Aiša radijallahu anha, je dala podignuti zid kako bi svijet od tog postupka odbila. Međutim kad su to nastavili raditi kroz prozorčić na zidu, ona je naredila da se on zazida.

Rušenje i popravak Časne sobe

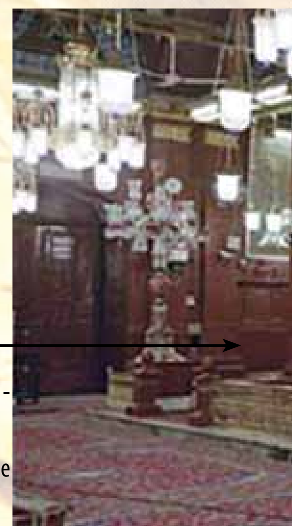
Kada se u doba Velida ibn Abdulmelika srušio jedan zid Časne sobe i ljudi ga počeli graditi, ukazalo se stopalo, zbog čega su se svi uplašili misleći da je to stopalo Pejgambera ﷺ. Nedoumicu je riješio Urve rekavši:

"Tako mi Allaha to nije stopalo Pejgambera ﷺ već stopalo Omera ﷺ."

Omer ibn Abdulaziz, tadašnji valija Medine je naredio:

"O sine Verdana, pokrij to što se ukazalo."

On je to odmah učinio i nastavio zidanje sa svojim pomagačima. Na zidu su ostavili mali otvor, a kada su završili sa radovima u Časnu sobu je ušao Muzahim, oslobođeni rob Omera ibn Abdulaziza ﷺ i sa kabura pomeo zemlju i prašinu.

1 - Prostor kod sjeverozapadnog ugla - Mekam Džibrilov ﷺ

2 - Ograda na Časnoj sobi sa sjevrene strane

Poslije je Omer ibn Abdulaziz رضي الله عنه podigao pregradni zid oko Časne sobe od zemlje do stropa Mesdžida. Taj zid je bio od crnog kamena čija je boja bila slična boji ka'benskog kamena, i imao je pet uglova.

Razmak između uglova:

- između južnog i jugoistočnog ugla je 17 aršina
- između južnog i sjeverozapadnog ugla je 16,5 aršina
- između jugoistočnog i sjeveroistočnog ugla je 12,5 aršina
- između sjeverozapadnog i sjevernog ugla je 12,5 aršina
- između sjeveroistočnog i sjevernog ugla je 14 aršina

Visina zida je bila 13,3 aršina, a njegova širina 1,4 aršina.

Abbasovićki halifa Mutevekkil je ovaj zid obložio mramorom, a taj isti posao ponovio 548.godine po Hidžri halifa Muktefa, uz to izgradivši visoke i široke prozore s mušebcima.

Mekam Džibrila عليه السلام

Prostor kod sjeverozapadnog ugla Časne sobe naziva se Mekam Džibrilov عليه السلام.

Ograda na Časnoj sobi

Mamelučki sultan Bejbars je 668. godine po Hidžri podigao drvenu ogradu na Časnoj sobi sa sjeverne strane i tom ogradom obuhvatio i kuću hazreti Fatime, radijallahu anha. Visina ograde je bila oko 3,5 metra.

Zejnuddin je 694. godine povećao ovu ogradu sve do stropa Mesdžida.

Izgradnja kubbeta

Prvi koji je podigao kubbe nad Časnom sobom bio je mamelučki sultan Kalavun 678. godine. Nakon što su se napučile olovne ploče, obnovio ga je i učvrstio 765. godine Ešref Ša'ban ibn Husejn ibn Muhammed. Naredni popravak kubbeta desio se u vrijeme sultana Kajt-beja 881. godine zbog pojave pukotina na njemu.

U požaru koji je izbio u Mesdžidu 886. godine izgorjelo je i kubbe, koje je sultan Kajt-bej dao obnoviti 892. godine.

Osmanski sultan Mahmud ibn Abdulhamid obnovio je kubbe 1233. godine po Hidžri i ono je ostalo nepromijenjenog izgleda sve do danas.

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

Zelena boja kubbeta

Prvi koji je dao kubbe obojiti u zelenu boju, bio je osmanski sultan Abdulahamid 1253. godine. Od tada pa sve do danas, kod muslimana širom svijeta,ono je poznato kao Kubbetul-hadra.

Šerijatsko-pravna utemeljenost zijareta kabura našeg Pejgambera Muhammeda ﷺ

To je potvrđeno Kur'anom, sunnetom, idžmaom (slaganje uleme po nekom pitanju) i kijasom (analaogijom), kako za muškarce tako i za žene.

Ibn Tejmijje kaže:

"Ne samo šehidi već i svi mu'mini, kad ih zijareti musliman i nazove im selam, prepoznaju ga i odgovaraju mu na selam."

Pa kad je ovakav slučaj s njima, šta onda da kažemo za Sejjidul-murselina ﷺ. On ﷺ čuje selam, onog koji stoji pored njegovog ﷺ kabura i uzvraća mu na njega. Dosta ti je da samo ovo znaš, o čovječe, pa da ne žališ truda i imetka, kako bi došao da posjetiš Ponosa svih svjetova ﷺ.

Sulejman ibn Suhajm je rekao:

"U snu sam vidio Resulullaha ﷺ i obratio mu se:

'O Resulullah, ovi ljudi ti dolaze i nazivaju ti selam, pa da li čuješ njihove selame?'

Resulullah ﷺ mi odgovori:

نَعَمْ وَأَرُدُّ عَلَيْهِمْ

'Da i uzvratim im.'"

Nakon oslobođenja Bejtul-makdisa, hazreti Bilal ؓ je zatražio dozvolu od Zapovjednika pravovjernih, hazreti Omera ؓ, da ostane u Šāmu, što mu je on ؓ i dopustio. Prolazile su godine a hazreti Bilal ؓ nije dolazio u Medinu. Ali jedne noći u snu vidje Pejgambera ﷺ koji ga zapita:

مَا هَذِهِ الْجَفْوَةُ يَا بِلَالُ أَمَا آنَ لَكَ أَنْ تَزُورَنِي يَا بِلَالُ

"Kakva je to otuđenost, o Bilale? Zar ti nije došlo vrijeme da me zijaretiš, o Bilale?"

Hazreti Bilal ؓ se probudio tužan, uznemiren i uplašen, pa odmah uzjahao na jahalicu i krenuo put Medine. Stigavši, otišao je do Pejgamberova ﷺ kabura, pa spustivši svoje lice na njega zaplakao. Tada su mu prišli hazreti Hasan ؓ i hazreti Husejn ؓ, pa ih on primače sebi i poče ljubiti. Oni ga zamoliše:

"O Bilale, željeli bi čuti tvoj ezan kojim si pozivao Resulullaha ﷺ u Mesdžid."

Hazreti Bilal ؓ se pope na krov Mesdžida i stade na mjesto gdje je i prije stajao, pa prouči ezan koji je potresao Medinu.

Ibn Nedžar prenosi od Ibrahima ibn Bešāra da je ovaj ispričao:

"Jedne godine sam pošao na hadždž, pa došavši u Medinu, prišao sam Pejgamberovom ﷺ kaburu i nazvao mu selam. U tom trenutku iz unutrašnjosti Hudžre čuo sam:

'*Alejkesselam*'."

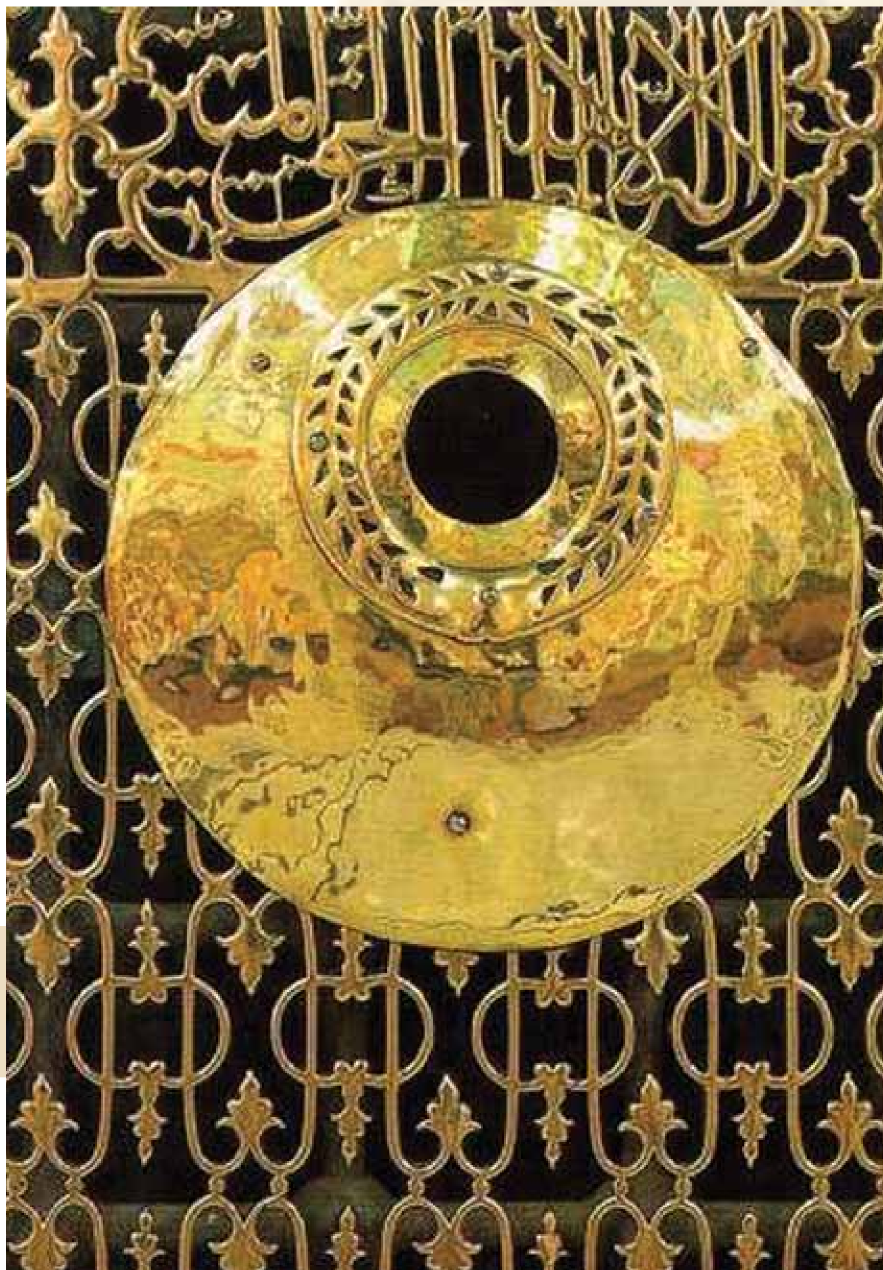
Prekrivač sa kabura Resulullaha ﷺ

Slično se prenosi od mnogih evlija i dobrih ljudi. Tako je jedan od njih, sejjid Ahmed Rifai, prilikom zijareta Sejjidul-murselina ﷺ, rekao:

“Dok sam prostorno bio od tebe udaljen,
moj rūh sam ti slao kao svoga naiba.
Sad sam evo i tijelom prisutan
pa pruži svoju desnu ruku mojim usnama.”

Iz Časnog kabura zasja svjetlo Plemenite ruke i naočigled i zaprepaštenost prisutnih sejjid Ahmed je poljubi. Ovaj događaj je poznat kako kod posebnih ljudi tako i kod avvama.

Da nas Allah ﷻ okiti ljubavlju prema ovom plemenitom Pejgamberu ﷺ, i usmrti nas u njegovom milletu i učini nas od njegove spašene skupine. Ā m i n!

Jedan od arifa, Ahmed El-Kušāši, čuo je jednog čovjeka iz Egipta kako u Revdi povišenim glasom govori:

"Jedna Fatiha za sejjida Ahmeda el-Bedeviju."

Pošto mu se to ne svidje, El-Kušāši mu odvrati:

"O čovječe, spusti svoj glas."

Tada iz Časne Hudžre začu glas:

نِعْمَ الْوَلَدُ وَلَدُنَا اَحْمَدُ

"Divan li je potomak naš potomak Ahmed."

Od ovog Časnog glasa takva slast obuze El-Kušāšija, da on reče čovjeku iz Egipta:

"Podigni svoj glas."

Kad on to i učini, El-Kušāši ponovo začu isti glas:

نِعْمَ الْوَلَدُ وَلَدُنَا اَحْمَدُ

"Divan li je potomak naš potomak Ahmed."

Dakle nema sumnje u život Resulullahov ﷺ nakon njegova ﷺ preseljenja, a tako i u život ostalih pejgambera alejhimusselam. Na to upućuju riječi Allaha ﷻ:

وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللّٰهِ اَمْوَاتًا بَلْ اَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ

"Nikako ne smatraj mrtvim one koji su na Allahovom putu izginuli! Ne, oni su živi i u obilju su kod Gospodara svoga."

Āli Imrān, 169

Kad je ovakav slučaj sa šehidima, pa pejgamberi alejhimusselam su u pogledu toga preči.

MEDINE-I-MUNEVVERA

Pred preseljenje Resulullah ﷺ je rekao hazreti Aiši radijallahu anha:

يا عائشة ما أزال أجد ألم الطعام الذي أكلت بخيبر فهذا أوان وجدت انقطاع أبهري من ذلك السم

"O Aiša, nisam prestao osjećati bol od hrane koju sam okusio na Hajberu. A evo sada osjećam pucanje žile kucavice od tog otrova."

Ovim je, u skladu s kur'anskim tekstom, potvrđen život Resulullaha ﷺ u njegovom kaburu.

Resulullah ﷺ je saopštio:

علمي بعد وفاتي كعلمي في حياتي

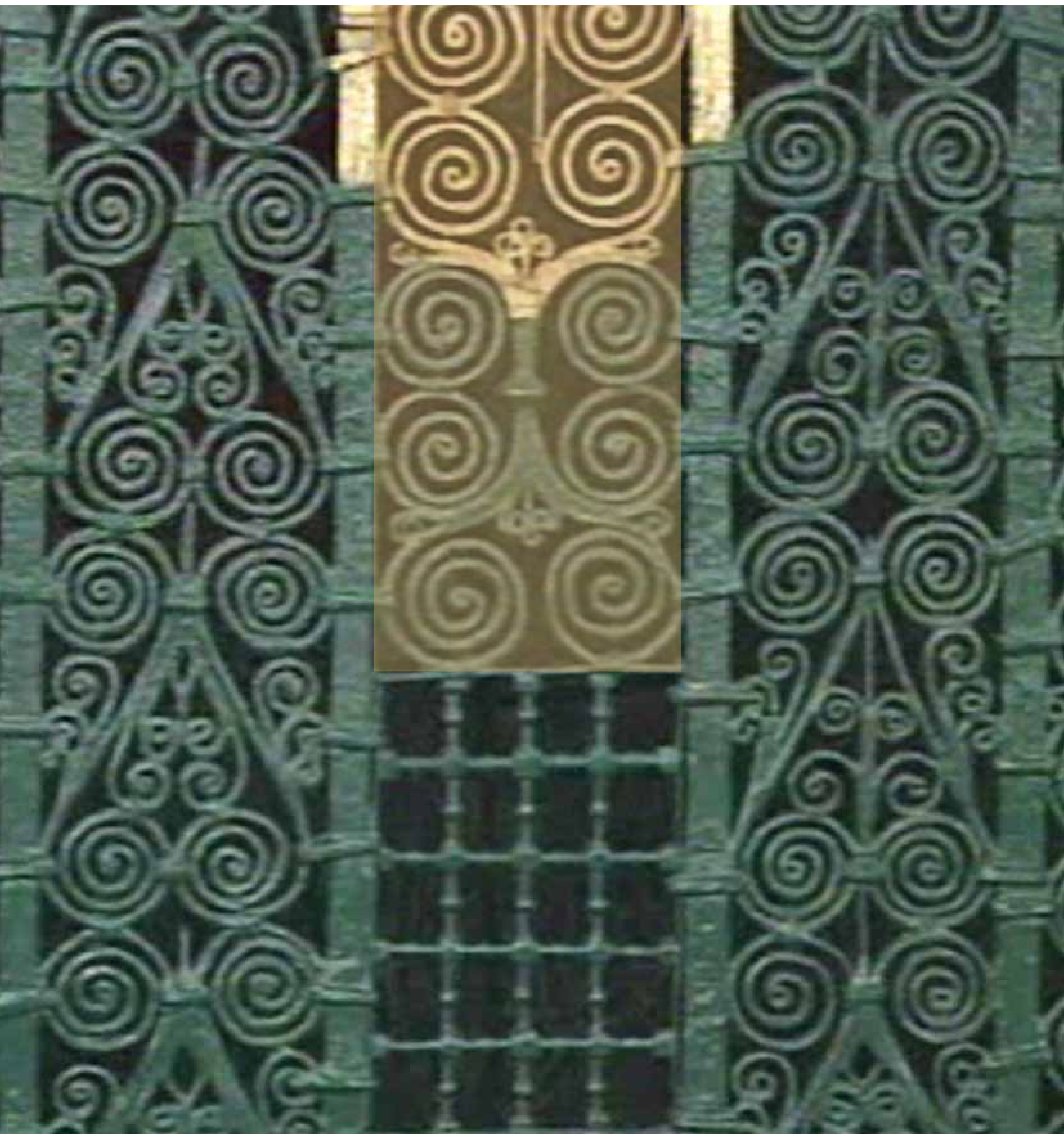
"Moje znanje nakon moga preseljenja je kao znanje za moga života."

Resulullah ﷺ je rekao:

حياتي خير لكم تحدثون ويحدث لكم ووفاتي خير لكم تعرض علي أعمالكم فما رأيت من خير حمدت الله عليه وما رأيت من شر استغفرت الله لكم

"Moj život je hajr za vas, vi govorite sa mnom i ja sa vama. A i moja smrt je hajr za vas. Vaša djela mi se predočavaju, pa šta vidim od hajra zahvaljujem Allahu na tome, a što vidim od šerra tražim za vas oprost od Allaha."

MEDINE-I-MUNEVVERA

Mušebak Časne sobe

Obraćanja Allahu ﷻ posredstvom Resulullaha ﷺ

Nakon sto godina provedenih na Zemlji u kajanju i suzama, Adem عليه السلام se obrati Allahu ﷻ:

يا ربّ اسئلك بحقّ محمّدٍ لما غفرت لي فقال يا آدم كيف عرفت محمّداً ولم اخلقه
قال يا ربّ لانّك لمّا خلقتني بيدك ونفخت فيّ من روحك رفعت راسي فرأيت على
قوائم العرش مكتوباً لا اله الّا الله محمّد رسول الله فعرفت انّك لم تضف الى
اسمك الّا أحبّ الخلق اليك فقال الله تعالى صدقت يا آدم انّه لاحبّ الخلق
اليّ اذ سألتني بحقّه فقد غفرت لك ولولا محمّد ما خلقتك
وهو آخر الانبياء من ذرّيتك

"O Gospodaru, tako ti hakka Muhammedova, oprosti mi."

Allah ﷻ mu reče:

"O Ademe, kako znaš za Muhammeda kad ga još nisam stvorio?"

"O Gospodaru", reče Adem, *"to je zato, jer, nakon što si me stvorio Svojom rukom i udahnuo u mene od Svoga rūha, ja sam podigao glavu i ugledao na stubovima Arša zapisano:*

'Nema drugog boga osim Allaha, Muhammed je Allahov poslanik.'

Odmah sam shvatio da Ti uz Svoje ime ne bi stavio nikog, do Sebi najdraže stvorenje."

Allah Uzvišeni reče:

"Istinu si rekao, o Ademe! On je zaista Meni najdraže stvorenje! Kad si Me zamolio sa njegovim hakkom, već sam ti oprostio. Da nije Muhammeda ne bih te ni stvorio., a on je posljednji od pejgambera iz tvog potomstva."

Od Osmana ibn Hunejfa رضي الله عنه se prenosi da je jedan čovjek oštećenog vida došao Pejgamberu ﷺ i zamolio ga:

"Učini dovu Allahu za mene, da mi zdravlje povrati."

Pejgamber ﷺ mu reče:

إن شئت دعوت وإن شئت صبرت فهو خير لك

"Ako hoćeš uputiću dovu, a ako hoćeš osaburi što je bolje za tebe."

MEDINE-I-MUNEVVERA

“Ja bih, ipak, da mi dovu proučiš”, reče čovjek.

Tada mu Pejgamber ﷺ naredi da uzme abdest na najljepši način, a da potom prouči dovu:

اَللّٰهُمَّ اِنِّي اَسْئَلُكَ وَاَتَوَجَّهُ اِلَيْكَ بِنَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ
يَا مُحَمَّدُ اِنِّي اَتَوَجَّهُ بِكَ اِلَى رَبِّي اَنْ تُقْضٰى حَاجَتِي وَتَذْكُرُ حَاجَتَكَ

“Allahu moj! Ja Te molim i obraćam Ti se sa našim Pejgamberom Muhammedom ﷺ, Pejgamberom rahmeta. O Muhammede! Ja se obraćam s tobom Gospodaru mome, da mi ispuni moju potrebu.

I spomeni svoju potrebu.”

Osman ibn Hunejf je rekao:

“Mi se nismo ni razišli a taj čovjek se vrati potpuno zdrav kao da nikad nije imao oštećenja.”

Allah ﷻ je rekao Īsāu عليه السلام:

آمِنْ بِمُحَمَّدٍ وَأْمُرْ مَنْ أَدْرَكَهُ مِنْ أُمَّتِكَ أَنْ يُؤْمِنُوا فَلَوْلَا مُحَمَّدٌ مَا خَلَقْتُ الْجَنَّةَ وَالنَّارَ
وَلَقَدْ خَلَقْتُ الْعَرْشَ فَاضْطَرَبَ فَكَتَبْتُ عَلَيْهِ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللّٰهِ فَسَكَنَ

“Vjeruj u Muhammeda i naredi onima od tvoga ummeta koji ga dočekaju da povjeruju u njega. Jer da nije Muhammeda Ja ne bih stvorio Džennet i Vatru. Kada sam stvorio Arš on se tresao pa Sam na njemu zapisao: ‘Nema drugog boga osim Allaha, Muhammed je Allahov poslanik,’ i on se smirio.”

Pa kako onda da ne tražimo zagovor Resulullaha ﷺ koji uživa ovakav ugled kod Gospodara svjetova. Allah Uzvišeni kaže:

وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاؤُكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللّٰهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ
لَوَجَدُوا اللّٰهَ تَوَّابًا رَحِيمًا

“A da oni koji su se sami prema sebi ogriješili dođu tebi i zamole Allaha da im oprosti, i da i Poslanik zamoli za njih, vidjeli bi da Allah zaista prima pokajanje i da je milostiv.”

En-Nisā 64

Ovaj časni ajet jasno potiče sav ummet na dolazak Pejgamberu ﷺ i da tu kod njega traže oprost od Allaha ﷻ, a i njegovo ﷺ zauzimanje za njih. Ovo se nije prekinulo preseljenjem Pejgambera ﷺ, jer on je živ u svom Časnom kaburu, čuje govor onog koji stoji tu i uzvraća mu na selam. Resulullah ﷺ je rekao:

مَنْ زَارَ قَبْرِي وَجَبَتْ لَهُ شَفَاعَتِي

“Ko zijareti moj kabur obavezao me je da se zauzmem za njega.”

MEDINE-I-MUNEVVERA

Resulullah ﷺ je rekao:

مَنْ زَارَنِي بَعْدَ مَمَاتِي فَكَأَنَّمَا زَارَنِي فِي حَيَاتِي

"Ko me zijareti nakon moga preseljenja, kao da me je zijaretio za moga života."

Resulullah ﷺ je rekao:

مَنْ حَجَّ الْبَيْتَ وَلَمْ يَزُرْنِي فَقَدْ جَفَانِي

"Ko obavi hadždž a mene ne zijareti, pa on me se odrekao."

Hazreti Alija رضي الله عنه je rekao:

"Vaš hadždž će biti potpun tek onda kad obavite i zijaret Njegova Poslanika."

Kako obaviti zijaret Resulullaha ﷺ

Kada čovjek ugleda Medine-i-munevveru donijeće salavat na Pejgambera ﷺ, i reći će:

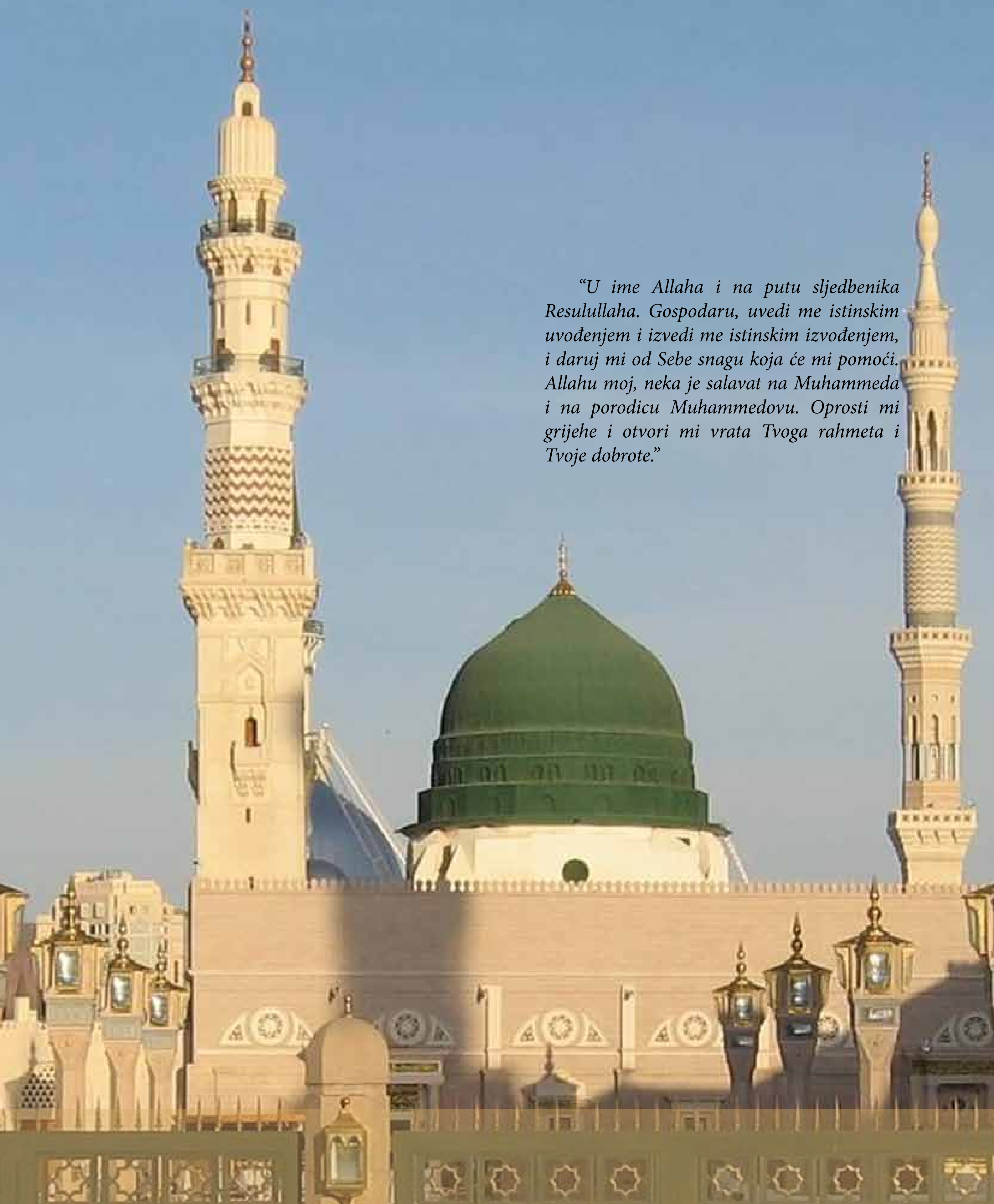
"Allahu moj! Ovo je Harem Tvoga Pejgambera, pa učini da mi bude zaštita od vatre i sigurnost od kazne i teškog polaganja računa."

Ako je u mogućnosti okupaće se prije ulaska, namirisati i najljepše odijelo obući, jer je to najbliže ta'zimu. Potom će ući u Medinu ponizno, smireno i dostojanstveno, govoreći:

بِسْمِ اللّٰهِ وَعَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللّٰهِ رَبِّ اَدْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَاَخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدْقٍ وَاجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى اٰلِ مُحَمَّدٍ وَاغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي اَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَفَضْلِكَ

MEDINE-I-MUNEVVERA

"U ime Allaha i na putu sljedbenika Resulullaha. Gospodaru, uvedi me istinskim uvođenjem i izvedi me istinskim izvođenjem, i daruj mi od Sebe snagu koja će mi pomoći. Allahu moj, neka je salavat na Muhammeda i na porodicu Muhammedovu. Oprosti mi grijehe i otvori mi vrata Tvoga rahmeta i Tvoje dobrote."

MEDINE-I-MUNEVVERA

MEDINE-I-MUNEVVERA

Onda ulazi u Mesdžid i ide do Pejgamberova ﷺ minbera. Tu između Pejgamberova ﷺ kabura i Pejgamberova ﷺ minbera klanja dva rekata. Resulullah ﷺ je rekao:

بَيْنَ قَبْرِي وَمِنْبَرِي رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ وَمِنْبَرِي عَلَى حَوْضِي

"Između moga kabura i moga minbera je bašča od džennetskih bašči, a moj minber je na mom Havdu (vrelu)*."*

Pogled od minbera prema Časnoj sobi

Potom će učiniti sedždu zahvale Allahu Uzvišenom koji mu je omogućio da dođe na ovo Časno mjesto i uputiti dove za ono što želi. Kada završi, neka ustane i krene prema Časnom kaburu. Stojeći nekoliko aršina udaljen od Resulullaha ﷺ, potpuno svjestan da on ﷺ zna za njega i da čuje njegovo govor, reći će:

اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللّٰهِ اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ اللّٰهِ اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَفِيَّ اللّٰهِ
اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَبِيبَ اللّٰهِ اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ الرَّحْمَةِ اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا شَفِيعَ الْاُمَّةِ
اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سَيِّدَ الْمُرْسَلِينَ اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَاتَمَ النَّبِيِّينَ اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مُزَّمِّلُ
اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مُدَّثِّرُ اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مُحَمَّدُ اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا اَحْمَدُ اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ
وَعَلٰى اَهْلِ بَيْتِكَ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ اَلَّذِينَ اَذْهَبَ اللّٰهُ عَنْهُمُ الرِّجْسَ وَطَهَّرَهُمْ
تَطْهِيرًا جَزَاكَ اللّٰهُ عَنَّا اَفْضَلَ مَا جَزٰى نَبِيًّا عَنْ قَوْمِهِ وَرَسُولًا عَنْ اُمَّتِهِ اَشْهَدُ
اَنَّكَ قَدْ بَلَّغْتَ الرِّسَالَةَ وَاَدَّيْتَ الْاَمَانَةَ وَنَصَحْتَ الْاُمَّةَ وَاَوْضَحْتَ الْحُجَّةَ
وَجَاهَدْتَ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ وَقَاتَلْتَ عَلٰى دِينِ اللّٰهِ حَتّٰى اَتَاكَ الْيَقِينُ فَصَلَّى اللّٰهُ
عَلٰى رُوحِكَ وَجَسَدِكَ وَقَبْرِكَ صَلَاةً دَائِمَةً اِلٰى يَوْمِ الدِّينِ يَا رَسُولَ اللّٰهِ نَحْنُ
وَفْدُكَ وَزُوَّارُ قَبْرِكَ جِئْنَاكَ مِنْ بِلَادٍ شَاسِعَةٍ وَنَوَاحٍ بَعِيدَةٍ قَاصِدِينَ قَضَاءَ
حَقِّكَ وَالنَّظَرَ اِلٰى مَآثِرِكَ وَالتَّيَمُّنَ بِزِيَارَتِكَ وَالْاِسْتِشْفَاعَ بِكَ اِلٰى رَبِّنَا
فَاِنَّ الْخَطَايَا قَدْ قَصَمَتْ ظُهُورَنَا وَالْاَوْزَارَ قَدْ اَثْقَلَتْ كَوَاهِلَنَا وَاَنْتَ الشَّافِعُ
الْمُشَفَّعُ الْمَوْعُودُ بِالشَّفَاعَةِ وَالْمَقَامِ الْمَحْمُودِ وَقَدْ قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى وَلَوْ اَنَّهُمْ اِذْ
ظَلَمُوا اَنْفُسَهُمْ جَاؤُكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللّٰهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللّٰهَ
تَوَّابًا رَحِيمًا وَقَدْ جِئْنَاكَ ظَالِمِينَ لِاَنْفُسِنَا مُسْتَغْفِرِينَ لِذُنُوبِنَا فَاشْفَعْ لَنَا
اِلٰى رَبِّكَ وَاَسْاَلُهُ اَنْ يُمِيتَنَا عَلٰى سُنَّتِكَ وَاَنْ يَحْشُرَنَا فِي زُمْرَتِكَ وَاَنْ يُورِدَنَا
حَوْضَكَ وَاَنْ يَسْقِيَنَا كَاْسَكَ غَيْرَ خَزَايَا وَلَا نَادِمِينَ اَلشَّفَاعَةَ اَلشَّفَاعَةَ
يَا رَسُولَ اللّٰهِ

"Neka je selam tebi, o Allahov Poslaniče. Neka je selam tebi, o Allahov Vjerovjesniče. Neka je selam tebi, o ti koji si kod Allaha najčistiji. Neka je selam tebi, o Allahov Miljeniče. Neka je selam tebi, o Vjerovjesniče rahmeta. Neka je selam tebi, o Zagovorniče ummeta. Neka je selam tebi, o Sejjidu poslanikā. Neka je selam tebi, o Pečatu vjerovjesnikā. Neka je selam tebi, o Umotani. Neka je selam tebi, o Pokriveni. Neka je selam tebi, o Muhammede. Neka je selam tebi, o Ahmede. Neka je selam tebi i tvojoj časnoj i čistoj porodici od koje je Allah odstranio grijehe i potpuno ih očistio. Da te Allah nagradi za nas bolje od onog čime je nagradio svakog vjerovjesnika za njegov narod i svakog poslanika za njegov ummet. Svjedočim da si dostavio risalet, i ispunio emanet, savjetovao ummet, jasnim učinio dokaz, trudio se na Allahovom putu i borio se za Allahovu vjeru sve dok si bio na dunjaluku. Pa neka je trajno Allahov salavat na tvoj rūh, tvoje tijelo i tvoj kabur sve do Dana sudnjega. O Allahov Poslaniče, mi smo tvoji uzvanici i posjetioci tvoga kabura. Došli smo ti iz udaljenih gradova i dalekih nahija s namjerom da ispunimo tvoj hakk, vidimo tvoje slavno djelo, tebe zijaretimo i tražimo zagovor s tobom kod našeg Gospodara. Zaista grijesi su nam gotovo leđa slomili i tereti našim plećima otežali. A ti si Zagovornik čiji će zagovor biti primljen, i kome je obećan šefāat i mjesto hvale dostojno. Allah Uzvišeni je rekao:

'A da oni koji su se sami prema sebi ogriješili dođu tebi i zamole Allaha da im oprosti, i da i Poslanik zamoli za njih, vidjeli bi da Allah zaista prima pokajanje i da je milostiv.'

I evo, došli smo ti grješni prema sebi tražeći oprosta za naše grijehe, pa zauzmi se za nas kod svoga Gospodara. Zamoli Ga da nas usmrti na tvom sunnetu, proživi u tvojoj skupini, dovede na tvoj Havd, i napoji nas tvojom čašom, tako da poslije toga više ne osjetimo sramotu i kajanje. Šefāat, šefāat, ja Resulullah."

Potom će tri puta proučiti:

رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا
لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ

"Gospodaru naš, oprosti nama i braći našoj koja su nas u vjeri pretekla i ne dopusti da u srcima našim bude imalo zlobe prema vjernicima, Gospodaru naš, Ti si, zaista dobar i milostiv!"

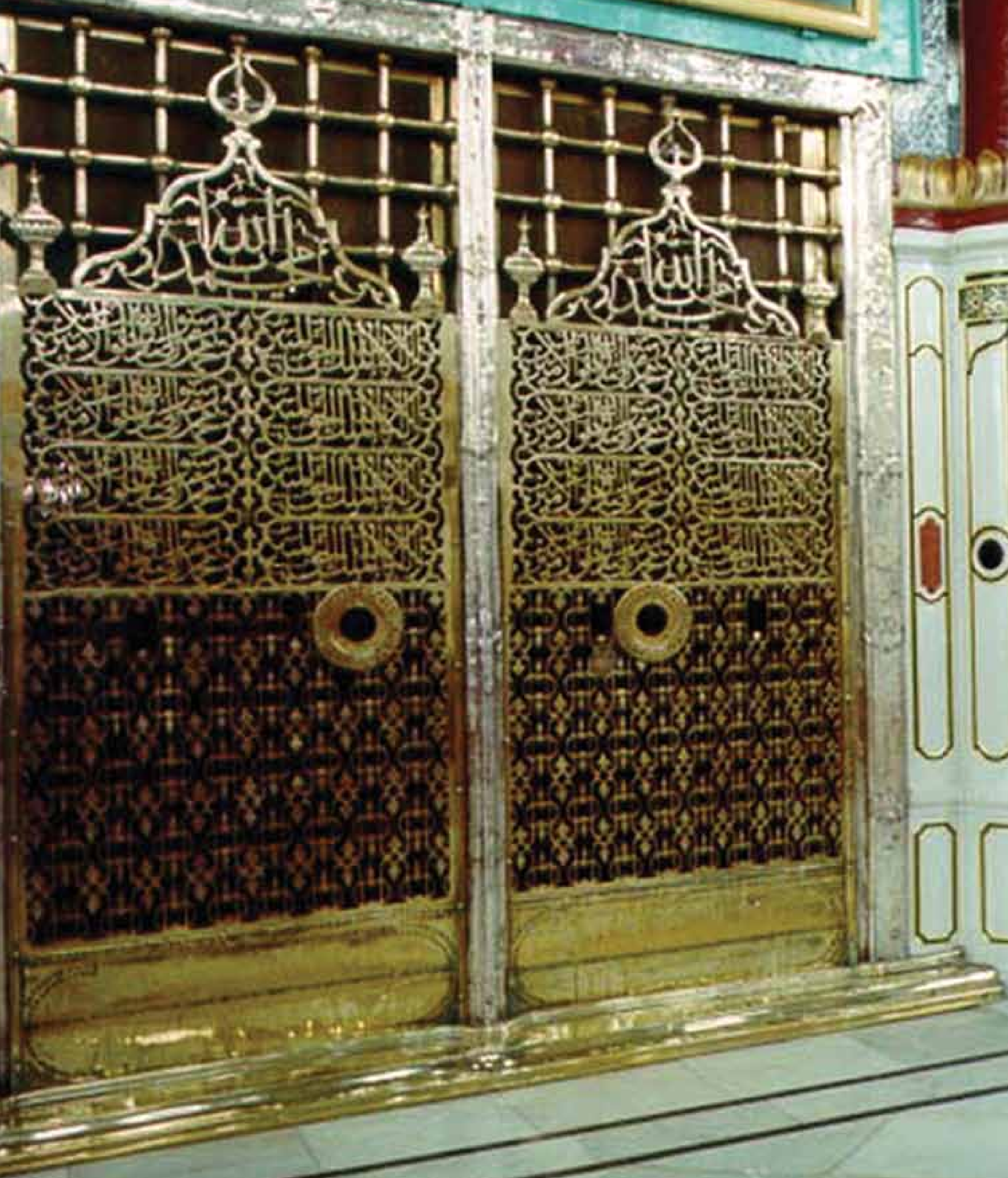
El-Hašr, 10

MEDINE-I-MUNEVVERA

Nakon toga neka Pejgamberu ﷺ prenese selame od onog koji ga je time zadužio govoreći:

“Neka je selam tebi, o Resulullah od toga i toga sina toga i tog. On traži zagovorništvo s tobom kod tvoga Gospodara, pa zauzmi se za njega i sve muslimane.”

ماكان محمد ابا احد من رجالكم ولكن رسول الله وخاتم النبيين

إن الذين يغضون أصواتهم عند رسول الله أولئك الذين امتحن الله قلوبهم للتقوى
لهم مغفرة وأجر عظيم

Zijaret Ebu Bekra es-Siddika ﷺ

Potom neka stane ispred Ebu Bekra es-Siddika ﷺ, pa kaže:

"Neka je selam tebi, o halifo Resulullaha. Neka je selam tebi, o ashabu Resulullaha u pećini. Neka je selam tebi, o njegov druže na putu. Neka je selam tebi, o njegov povjereniče tajni. Da te Allah nagradi za nas bolje od onog čime je nagradio svakog imama od ummeta Njegova Vjerovjesnika. Zamijenio si Pejgambera i divan mu nasljednik bio. Slijedio si njegov put i pravac na najbolji način. Ratovao si protiv otpadnika i novatora. Čuvao si rodbinske veze, neprestano bio zagovornik istine. Pomagao si njegovu porodicu sve dok si bio živ. Pa neka je selam tebi, Allahov rahmet i Njegov bereket. Allahu moj, usmrti nas u ljubavi prema njemu i ne učini uzaludnim naš trud da ga zijaretimo, tako ti Tvoga rahmeta, o Plemeniti."

Zijaret Omera ibnul-Hattaba ﷺ

Nakon toga će stati ispred Omerovog ﷺ kabura, pa reći:

"Neka je selam tebi, o Zapovjedniče pravovjernih. Neka je selam tebi, o manifestacijo islama. Neka je selam tebi, o rušioče kipova. Da te Allah nagradi za nas najboljom nagradom. Neka je tobom zadovoljan onaj koji te za halifu postavio. Pomagač si islama i muslimana kako živ tako i mrtav. Izdržavao si jetime. Čuvao rodbinske veze. Tobom je islam osnažen. Bio si imam muslimanima i oni tobom zadovoljni. Upućen i upućivač drugih. Držao si ih na okupu. Njihove siromahe imućnim učinio i ono što im je bilo slomljeno popravio. Pa neka je selam tebi, Allahov rahmet i Njegov bereket."

MEDINE-I-MUNEVVERA

Zijaret hazreti Fatime, radijallahu anha

Potom se malo pomjeri pa kaže:

“Neka je selam tebi, o Prvakinjo žēna oba svijeta, tebi koja si dio Sejjida svih poslanika. Neka je selam tebi, o ti vanredni biseru, tebi koja si čisti dio. Neka je selam tebi, o naša prvakinjo Fatima ez-Zehra, o kćeri našeg sejjida Resulullaha. Neka je selam tebi, o kćeri Allahova Vjerovjesnika. Neka je selam tebi, o kćeri Allahova Miljenika, Neka je selam tebi, o kćeri Mustafe. Neka je selam tebi, o ti peta ispod plašta Pejgamberova i najvoljenija kod Miljenika Veličanstvenoga. Neka je selam tebi, o suprugo Zapovjednika pravovjernih našeg sejjida Alije Murteda. Allah uzvisio njega, a i tebe. Neka je selam tebi, o kćeri naše prvakinje velike Hatidže. Neka je selam tebi, o majko našeg sejjida Hasana i našeg sejjida Husejna, dvojice prvaka, dvojice sretnika, dvojice šehida, dvaju zvijezda, dva mjeseca svijetla, dvojice prvaka među džennetskim mladićima, očnih zjenica ehli sunneta, dvojice bosioka sejjida oba svijeta, Ebu Muhammeda našeg sejjida Hasana i Ebu Abdullaha našeg sejjida Husejna, neka je zadovoljstvo Allaha Uzvišenog na njih dvojicu i na tebe i neka Allah Uzvišeni učini Džennet tvojim stanom i tvojim boravištem.

Da nas Allah proživi u tvojoj skupini i usmrti nas na tvojoj ljubavi i tvome sunnetu. Posreduj za nas kod tvoga oca koji je sahibija šefāata, da se zauzme za nas kod Allaha na Dan kad budu izlagana djela i da se zauzme za podmirenje naših potreba, za pokrivanje naših loših djela i za popravak našeg stanja i našeg poroda.

Neka je selam tebi, tvome ocu Mustafi, tvome mužu, našem sejjidu Aliji Murteda, tvojim sinovima Hasanu i Husejnu i tvojoj majci prvakinji velikoj Hatidži i Allahov rahmet i Njegov bereket.”

Nakon što ovaj zijaret obavi, neka se vrati i opet stane blizu Resulullaha ﷺ, pa kaže:

إِنَّ اللّٰهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ
وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

"Allah i meleki Njegovi blagosiljaju Vjerovjesnika. O vjernici, blagosiljajte ga i vi i šaljite mu pozdrav!"

El-Ahzāb, 56

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَاتَكَ الَّتِي صَلَّيْتَ بِهَا عَلَيْهِ وَسَلِّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
سَلَامَكَ الَّذِي سَلَّمْتَ عَلَيْهِ وَاجْزِهِ عَنَّا مَا هُوَ أَهْلُهُ

"Allahu moj! Blagoslovi našeg sejjida Muhammeda Tvojim blagoslovom, kojim si ga Ti blagoslovio i poselami našeg sejjida Muhammeda Tvojim selamom kojim si ga Ti poselamio i nagradi ga za nas onako kako mu i dolikuje."

A potom sedamdeset puta prouči:

صَلَّى اللّٰهُ وَسَلَّمَ عَلَيْكَ يَا سَيِّدِي يَا رَسُولَ اللّٰهِ

"Allahov salavat i selam tebi, o moj sejjide, o Resulullah."

Ko ovo prouči melek mu odgovori:
"Allahov salat i selam tebi, o ti", pa ga spomene po njegovom imenu, "danas ti neće biti odbijeno ono što tražiš."

Prenosi se od Utbijja, šafijskog imama, da je jedan Arabija stao pored Resulullahova ﷺ kabura pa rekao:
"Neka je selam tebi, o Vjerovjesniče, Allahov rahmet i Njegov bereket. Neka je selam tebi, o Allahov Poslaniče. Neka je selam tebi, o Muhammede sine Abdullahov. Da te Allah nagradi za tvoj ummet boljim od onog čime je nagradio svakog vjerovjesnika za njegov ummet. Svjedočim da nema drugog boga osim Allaha Jedinoga, koji nema druga. I svjedočim da si ti Allahov Poslanik koji si dostavio poslanicu svoga Gospodara, savjetovao svoj ummet i robovao svome Gospodaru sve dok si bio živ. Pa neka je Allahov blagoslov na tvoj rūh među rūhovima, na tvoje tijelo među tijelima."

Onda se pomjerio do hazreti Ebu Bekra ؓ i hazreti Omera ؓ i rekao:

“Neka je selam tebi, o Ebu Bekre es-Siddik. Neka je selam tebi, o Omere el-Faruk. Neka je selam vama dvojici, o vi koji ste bili Resulullahovi ﷺ drugovi za njegova života, a onda mu postali kaburske komšije nakon njegova ﷺ preseljenja. Allah vas nagradio hajrom od našeg Vjerovjesnika i od islama.”

Potom se ponovo vratio ispred kabura Resulullaha ﷺ pa rekao:

“Žrtvovao bih za tebe i oca i majku, o Resulullah. Došao sam ti opterećen grijesima i propustima, tražeći tvoje zauzimanje kod moga Gospodara, pa zauzmi se za mene. Allaha Uzvišeni je u Svom Kitabu časnom rekao, a njegov govor je istina:

وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذ ظَّلَمُوا أَنفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ
لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَّحِيمًا

‘A da oni koji su se sami prema sebi ogriješili dođu tebi i zamole Allaha da im oprosti, i da i Poslanik zamoli za njih, vidjeli bi da Allah zaista prima pokajanje i da je milostiv.’

En-Nisā 64

Evo ja sam se ogriješio prema sebi pa sam došao tebi. Sa tobom tražim zagovor kod moga Gospodara, čineći istigfar Allahu i kajući Mu se.”

Onda se okrenuo prema Kibli, podigao ruke, učio ajete i dove i na kraju rekao:

“Bože moj! Došao sam Muhammedu ﷺ, a Muhammed ﷺ je već preselio. Ali, ako je on preselio, Ti si Živi koji ne umire. Okrećem se Tebi sa sahibijom ovog kabura. Allahu moj, učini ga mojim zagovornikom. Bože moj! Kada umre neko ko je kod nas uživao čast i ugled, mi kod njegova kabura oslobađamo robove i robinje. Pošto si nas već izvijestio o visokom položaju našeg sejjida Muhammeda, Tvoga roba i Tvoga Poslanika kod Tebe, ja Te molim njegovim hurmetom, da iz poštovanja prema njemu, oslobodiš Tvoga grješnog roba koji stoji pokraj njegova kabura.”

Potom je odlazeći rekao:

“O hajru, koji si spušten u zemlju ove cijenjene doline.
Prah njenih ravnica i brežuljaka na sve strane miriše.
Dušu moju dajem za kabur u kome si ti.
Čednost, darežljivost i plemenitost su njega nastanili.”

“U tom trenu”, reče Utbijji, “mene obuze san i ja vidjeh Resulullaha ﷺ koji mi reče:

يَا عُتْبِيُّ إِلْحَقِ الْأَعْرَابِيَّ وَأَخْبِرْهُ أَنَّ اللّٰهَ عَزَّ وَجَلَّ قَدْ غَفَرَ لَهُ بِرَحْمَتِهِ

‘O Utbijj, stigni Arabiju i obavijesti ga da mu je Allah ﷻ, iz Svog rahmeta, već oprostio.’”

Vrata Pejgamberova ﷺ mesdžida

Vrata Džibrilova عليه السلام

Nazvana su tako jer je naš sejjid Džibril عليه السلام dolazio s Objavom Pejgamberu ﷺ sa ove strane. Nakon što se Pejgamber ﷺ vratio iz Bitke na Hendeku, pa se okupao i odložio oružje, došao mu je Džibril عليه السلام kod ovih vrata s crnim turbanom i zapitao ga:

"Zar si već odložio oružje, o Resulullah?"

نَعَمْ

"Jesam", odgovorio je Resulullah ﷺ.

Na to je Džibril عليه السلام rekao:

"Meleki nisu odložili oružje. Allah ti naređuje, o Muhammede, da kreneš protiv Benu Kurejza. Zaista i ja im idem s melekima koji su uz mene, da njihove utvrde zatresem."

Ova se vrata nazivaju i vrata hazreti Osmana رضي الله عنه, jer je Pejgamber ﷺ na njih izlazio kad bi odlazio da zijareti kuću hazreti Osmana رضي الله عنه, koja je bila naspram ovih vrata.

Ona se još nazivaju i vrata Pejgamberova ﷺ jer je Resulullah ﷺ uobičavao izlaziti iz Mesdžida na ova vrata.

Vrata žēna

Od Abdullaha ibn Omera رضي الله عنه se prenosi da je Resulullah ﷺ rekao:

لَوْ تَرَكْنَا هٰذَا الْبَابَ لِلنِّسَاءِ

"Da ostavimo ova vrata za žene?"

Kada je ovo čuo Ibn Omer رضي الله عنه nikada više na njih nije ušao.

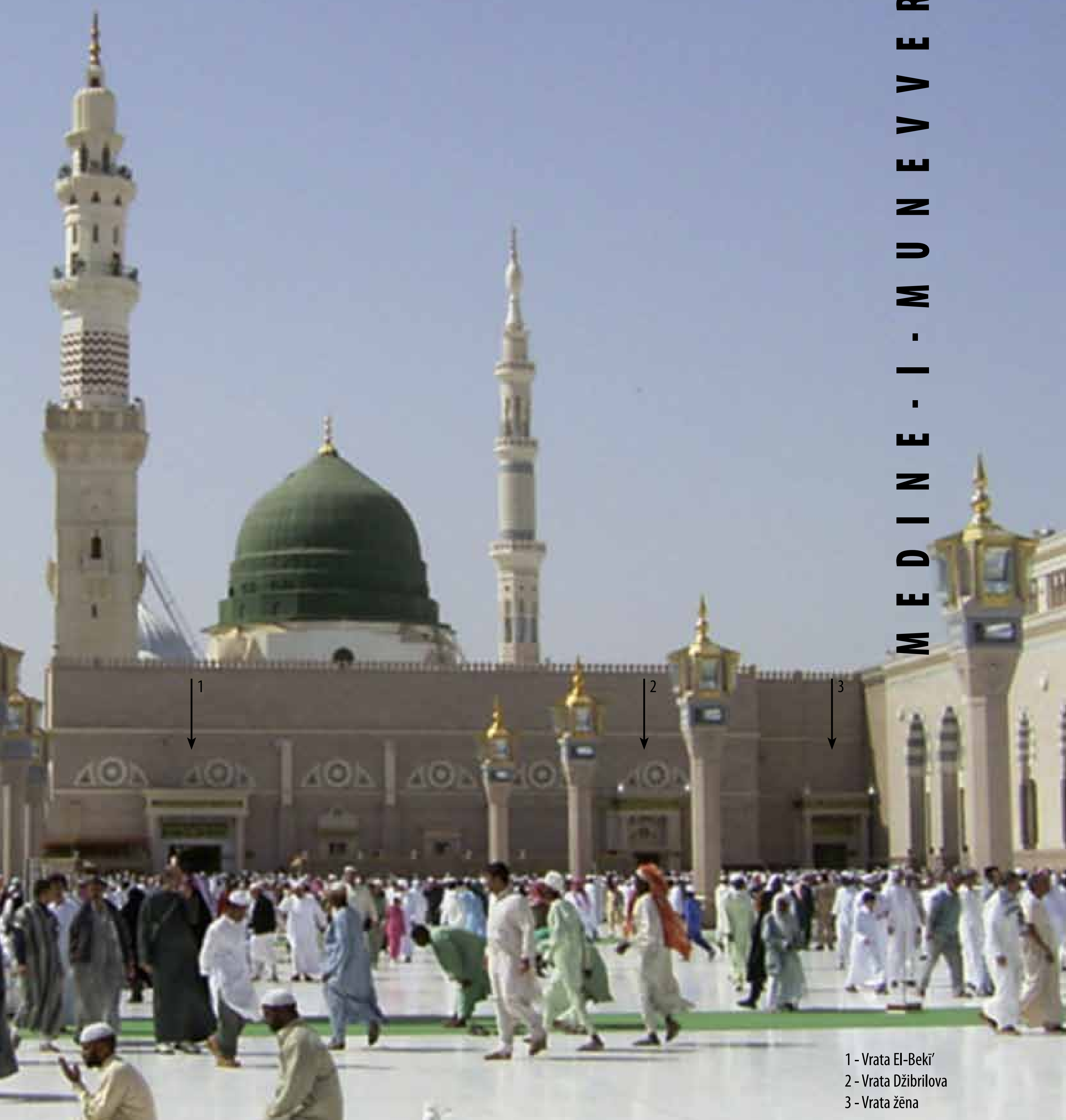
Vrata El-Bekī'

Ovo su vrata kroz koja su se iznosili umrli, nakon što im se u Mesdžidu klanjala dženaza, a onda nosili u Džennetul-bekīu.

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

Vrata spasa

Postavio ih je Mervan ibn Abdulmelik. Nazivaju se i vrata Mervanova jer je tu, blizu, bila njegova kuća. Nazivaju se još i Vrata straha ili Vrata skrušenosti. Danas su poznata kao Babus-selam (Vrata spasa).

Vrata Es-Siddika

Nazvana su tako jer je tu bio prozorčić od kuće hazreti Ebu Bekra es-Siddika رضي الله عنه. Kada je Resulullah ﷺ naredio da se zatvore sva vrata koja direktno iz kuća vode u Mesdžid osim Vrata hazreti Ali ibn Ebi Taliba رضي الله عنه, neki od ashaba su otvorili prozorčiće i na njih ulazili u Mesdžid. Tada je Resulullah ﷺ naredio da se i oni pozatvaraju osim prozorčića hazreti Ebu Bekra رضي الله عنه. Prenosi se od Ebu Seida el-Hudrije رضي الله عنه da je Resulullah ﷺ rekao:

إِنَّ مِنْ أَمَنِّ النَّاسِ عَلَيَّ فِي صُحْبَتِهِ وَمَالِهِ أَبَا بَكْرٍ وَلَوْ كُنْتُ مُتَّخِذًا خَلِيلًا مِنْ
أُمَّتِي لَاتَّخَذْتُ أَبَا بَكْرٍ إِلَّا خُلَّةَ الْإِسْلَامِ لَا يَبْقَيَنَّ فِي الْمَسْجِدِ خَوْخَةٌ إِلَّا خَوْخَةَ
أَبِي بَكْرٍ

"Najvjerniji čovjek prema meni u svome druženju i svome imetku je Ebu Bekr. Da sam mogao uzeti prijatelja od moga ummeta uzeo bih Ebu Bekra, ali tu je prijateljstvo islamom uspostavljeno. Neka ne ostane u Mesdžidu prozorčić osim prozorčića Ebu Bekra."

Vrata rahmeta ili Vrata Ātika

Na njih je ušao čovjek i zatražio od Resulullaha ﷺ da prouči kišnu dovu. Pošto je kiša rahmet, odatle i ime ovim vratima.

Od Enesa ibn Malika ؓ se prenosi da je jednog petka neki čovjek ušao u Mesdžid na vrata od strane Darul-kadāa, pa prišavši Resulullahu ﷺ dok je držao hutbu, rekao mu:

"O Resulullah, pomrije nam stoka i izgorješe usjevi. Moli Allaha da nam spusti kišu."

Resulullah ﷺ podiže svoje ruke pa reče:

اَللّٰهُمَّ اَغِثْنَا اَللّٰهُمَّ اَغِثْنَا اَللّٰهُمَّ اَغِثْنَا

"Allahu moj, spusti nam kišu! Allahu moj, spusti nam kišu! Allahu moj, spusti nam kišu!"

Enes kaže: "Tako mi Allaha, na nebu nismo vidjeli ni oblaka, a između nas i brda Sela' nije bilo staništa ni kuće. Odjednom se iza brda pojavi oblak poput štita, koji kad dođe nasred neba raširi se, a onda poče kiša. Tako mi Allaha, šest dana nismo vidjeli Sunca."

4 - Vrata spasa
5 - Vrata Es-Siddika
3 - Vrata rahmeta ili Vrata Ātika

Časna Revda (bašča)

Nazvana je tako jer je Pejgamber ﷺ rekao:

مَا بَيْنَ بَيْتِي وَمِنْبَرِي رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ

“Prostor između moje kuće i moga minbera je bašča od džennetskih bašči.”

Resulullah ﷺ je rekao:

مِنْبَرِي عَلَى تُرْعَةٍ مِنْ تُرَعِ الْجَنَّةِ وَمَا بَيْنَ الْمِنْبَرِ وَبَيْتِ عَائِشَةَ رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ

“Moj minber je na potoku od potoka Dženneta, a prostor između minbera i Aišine kuće je bašča od džennetskih bašči.”

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

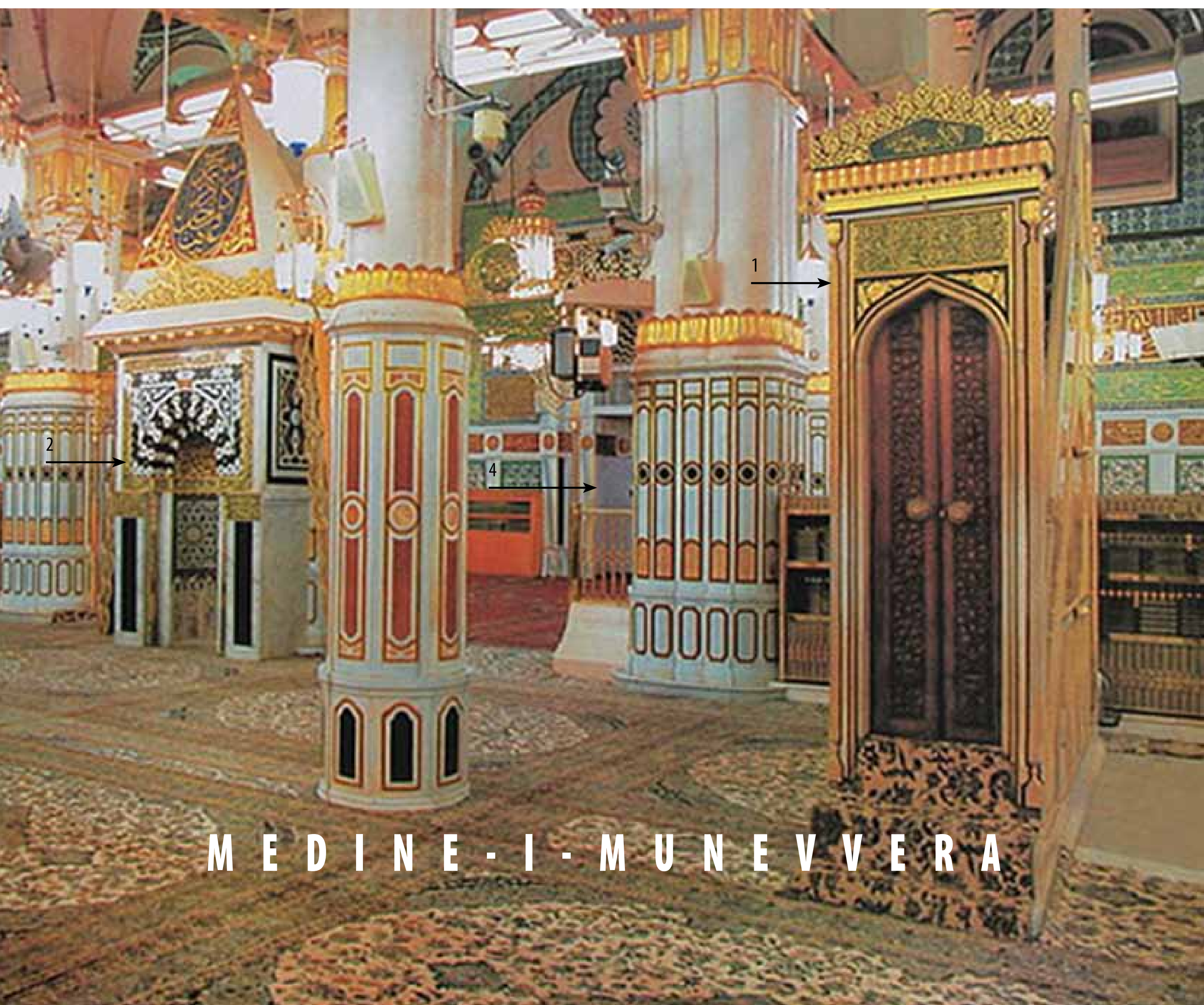
Resulullah ﷺ je rekao:

إِنَّ مَا بَيْنَ مِنْبَرِي إِلَى حُجْرَتِي رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ

"Prostor između moga minbera i moje sobe je bašča od džennetskih bašči."

Radi lakšeg uočavanja, danas je taj prostor prekriven svijetlo-zelenim ćilimima, za razliku od crvenih ćilima koji prekrivaju ostali dio Mesdžida.

1 - Resulullahov ﷺ minber
2 - Resulullahov ﷺ mihrab
3 - Resulullahova ﷺ kuća
4 - Hazreti Osmanov (r.a.) (današnji) mihrab

Resulullahov ﷺ minber

Dok bi govorio hutbu, Resulullah ﷺ bi se naslonio na panj jedne palme. Ali, kad su mu ashabi ؓ napravili minber, i on ﷺ se na njega popeo, panj je tako zajecao da su to svi prisutni čuli. Resulullah ﷺ je sišao s minbera, zagrlio ga, a onda mu rekao:

إِنْ شِئْتَ أَرُدُّكَ إِلَى الْحَائِطِ الَّذِي كُنْتَ فِيهِ تَنْبُتُ لَكَ عُرُوقُكَ وَيَكْمُلُ خَلْقُكَ وَيُجَدَّدُ لَكَ خَوْصٌ وَثَمَرَةٌ وَإِنْ شِئْتَ أَغْرِسُكَ فِي الْجَنَّةِ فَيَأْكُلُ أَوْلِيَاءُ اللهِ مِنْ ثَمَرِكَ

"Ako hoćeš vratiću te u palmište gdje ćeš pustiti svoje žile, izrasti, iznova olistati i plodove dati. A ako hoćeš zasadiću te u Džennetu, pa će Allahovi prijatelji jesti tvoje plodove."

Nakon što je ovo rekao, Pejgamber ﷺ se nageo prema njemu slušajući njegov odgovor:

"Zasadi me u Džennetu, pa neka od mene jedu Allahovi prijatelji i ja tako budem u mjestu gdje nema propadanja."

Ovo su čuli i oni koji su bili blizu panja.

Pejgamber ﷺ reče:

قَدْ فَعَلْتُ

"Već sam to učinio."

Potom dodade:

اِخْتَارَ دَارَ الْبَقَاءِ عَلَى دَارِ الْفَنَاءِ

"Dao je prednost vječnoj kući nad prolaznom."

Tada Pejgamber ﷺ naredi da se zakopa ispod minbera.

Resulullah ﷺ je rekao:

مَا بَيْنَ بَيْتِي وَمِنْبَرِي رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ وَمِنْبَرِي عَلَى حَوْضِي

"Prostor između moje kuće i moga minbera je bašča od džennetskih bašči, a moj minber je na mome Havdu."

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

Značaj zakletve na njegovu ﷺ minberu vidimo u ovom hadisu:

مَنْ حَلَفَ عَلَى مِنْبَرِي هَذَا يَمِينٍ كَاذِبَةٍ يَسْتَحِلُّ بِهَا مَالَ امْرِئٍ مُسْلِمٍ بِغَيْرِ
حَقٍّ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ لَا يَقْبَلُ مِنْهُ صَرْفٌ وَلَا عَدْلٌ

“Ko se lažno zakune na ovom mom minberu, kako bi nepravedno prisvojio imetak drugog muslimana, pa na njemu je prokletstvo Allaha, meleka i svih ljudi. Od njega se neće primiti pokajanje i otkup.”

Različite su predaje o tome ko je napravio Časni minber. Navodi se da je to bio Temim ed-Dāri ؓ, potom hizmećar Ibn Abbasa ؓ, pa hizmećar jedne žene ensarijke. Kaže se da je napravljen od tamariska. To je drvo jakog korjena, bogato lišćem i crvenih plodova. Minber je imao tri stepenika. Resulullah ﷺ je sjedao na njegov najvisočiji stepenik, a svoje plemenite noge bi spuštao na srednji. Kada je Ebu Bekr es-Siddik ؓ postao halifa, on bi sjedao na srednji stepenik, a noge bi spusti na prvi. Za vrijeme svoga hilafeta Omer ؓ je sjedao na prvi stepenik dok bi mu noge bile na zemlji. Tako je postupao i Osman ؓ. Nakon što je vlast preuzeo Muavija htio je minber prenijeti u Šām što je izazvalo veliko negodovanje muslimana. Zapuhao je žestok vjetar, Sunce se pomračilo, zvijezde se ukazale i tmina zemlju tako obavila da čovjek čovjeka nije mogao prepoznati niti puta ovarisati. Vidjevši to, Muavija je odustao od svoje nakane. Samo je povisio minber tako što mu je odozdo dodao još šest stepenika.

Resulullahov ﷺ mihrab

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

MEDINE-I-MUNEVVERA

Resulullahov ﷺ mihrab

Dok su muslimani klanjali okrenuti prema Bejtul-makdisu, Resulullah ﷺ je kao imam stajao u dijelu Džamije na sjevernoj strani. Nakon promjene Kible prema Mesdžidul-haramu, dva ili tri mjeseca je imamio kod stuba hazreti Aiše, radijallahu anha. Potom se pomakao na mjesto gdje se i danas nalazi njegov ﷺ mihrab, i tu klanjao sve do preseljenja.

Resulullah ﷺ je rekao:

مَا وَضَعْتُ قِبْلَةَ مَسْجِدِي هٰذَا حَتَّى رُفِعَتْ لِي الْكَعْبَةُ فَوَضَعْتُهَا أَمَامَهَا

"Nisam postavio Kiblu ovog mog Mesdžida dok mi Ka'ba nije predočena, pa sam je ja upravio prema njoj."

Imami Malik je rekao:

"Čuo sam da je Džibril عليه السلام postavio Resulullahu ﷺ Kiblu medinskog Mesdžida."

Sulejmanov mihrab

Ovaj mihrab je dao izgraditi sultan Sulejman el-Kanuni. Nalazi se desno od minbera u liniji s Pejgamberovim ﷺ mihrabom. Naziva se "hanefijski mihrab."

Sulejmanov mihrab

MEDINE-I-MUNEVVERA

MEDINE-I-MUNEVVERA

Južni zid Pejgamberova ﷺ mesdžida

Duž zida, u prvom redu odozgo, ispisani su ajeti iz Kur'ani-kerima. U redu ispod možemo pročitati dvije stotine i jedno ime Resulullaha ﷺ. Na sredini zida je mihrab na mjestu gdje je klanjao treći halifa hazreti Osman رضي الله عنه. To je mihrab u kome danas klanja imam. Ne desnoj strani mihraba piše:

Rekao je Pejgamber ﷺ:

إِنْ سَرَّكُمْ أَنْ تُقْبَلَ صَلَاتُكُمْ فَلْيَؤُمَّكُمْ عُلَمَاؤُكُمْ

"Ako vas raduje da vam namaz bude primljen, onda neka vam imame vaši učeni."

Ispod ovog piše:

Rekao je Resulullah ﷺ:

فَلْيَؤُمَّكُمْ خِيَارُكُمْ فَإِنَّهُمْ وَفْدُكُمْ فِيمَا بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ رَبِّكُمْ عَزَّ وَجَلَّ

"Neka vam imame najbolji među vama, jer vas oni predstavljaju kod vašeg Gospodara عز وجل."

A ispod ovog stoji:

"Allahu moj, neka je blagoslov i selam na najčasnije stvorenje Muhammeda, njegovu porodicu i sve njegove ashabe."

Na lijevoj strani mihraba je zapisano, rekao je Resulullah ﷺ:

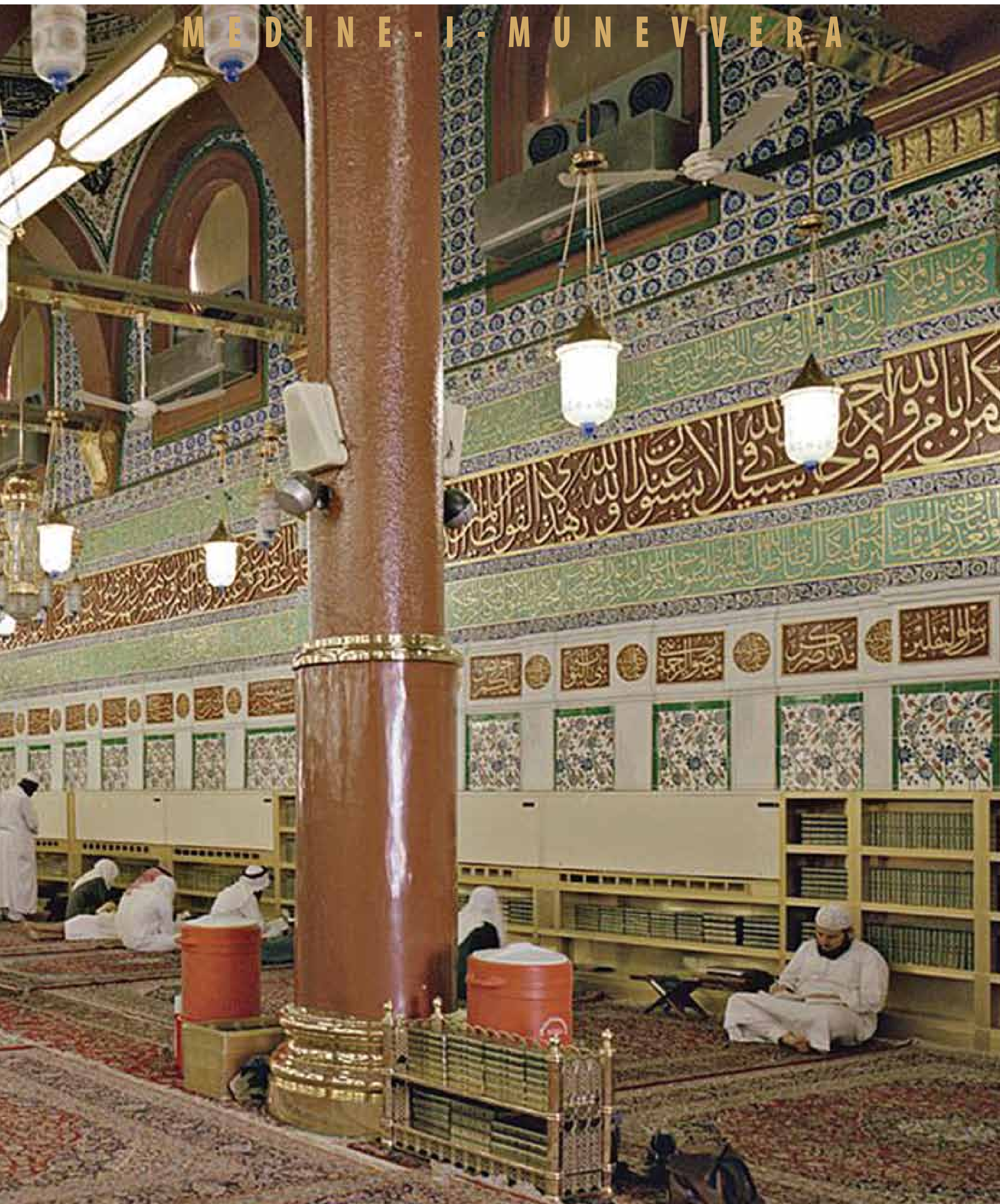
أقيموا صفوفكم فإنما تصفون بصفوف الملائكة وحاذوا بين المناكب
وسدوا الخلل ولينوا في أيدي إخوانكم ولا تذروا فرجات للشيطان فمن وصل
صفا وصله الله تبارك وتعالى ومن قطع صفا قطعه الله

"Ispravite saffove, jer vi se ravnate prema saffovima meleka. Pritisnite ramena, popunite praznine i budite blagi prema vašoj braći. Ne ostavljajte praznine za šejtana. Onog ko veže saff, Allah Uzvišeni veže za Sebe, a onog ko prekida saff Allah odvaja od Sebe."

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

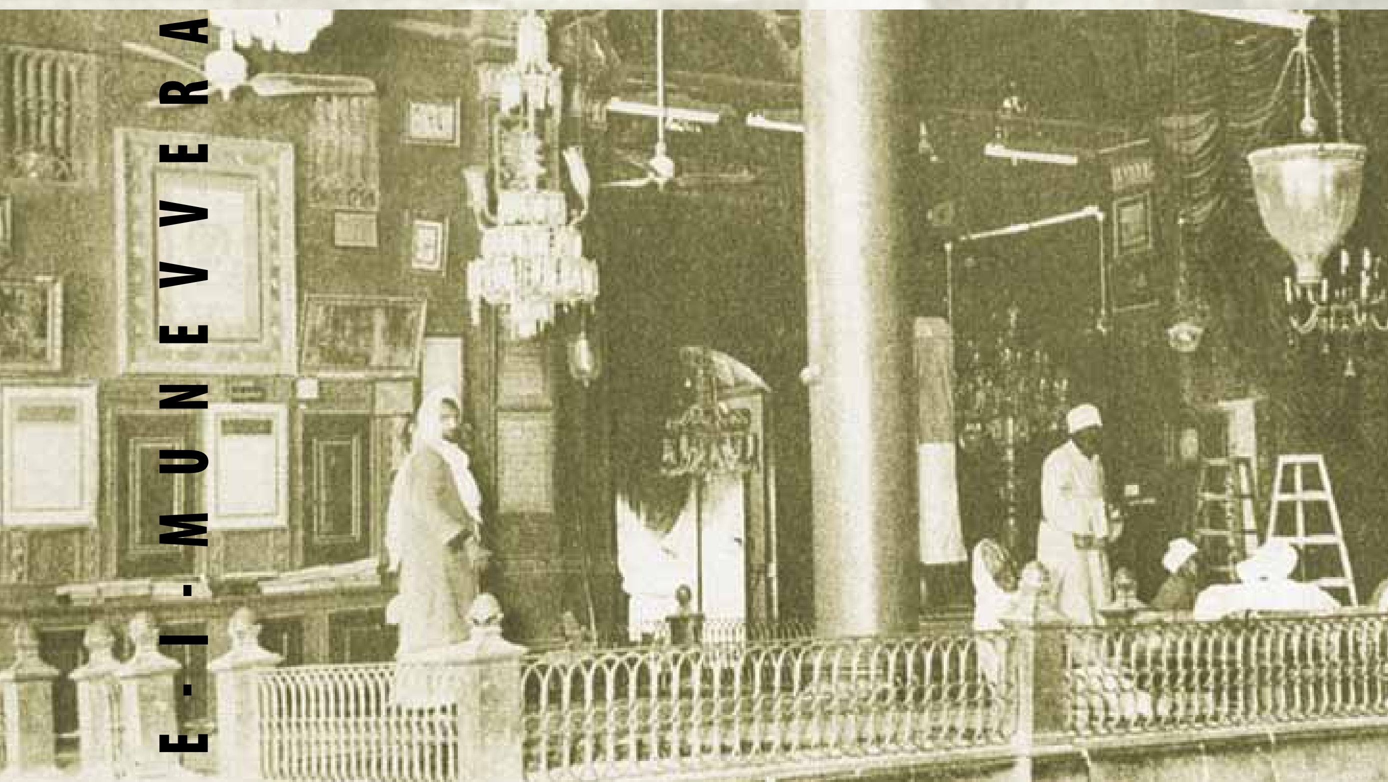

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

Mjesto ashaba sofe رضي الله عنهم

Sofa je odmah iza Pejgamberove ﷺ sobe. Bila je namijenjena za siromašne muhadžire. Oni su klanjali, tražili znanje i učili Kur'an napamet. Kada bi se spremao odred vojske za kakvu akciju, bili su prvi koji su se odazvali. Bilo ih je sedam stotina. Potičući ljude da se brinu o njima, koliko je ko u mogućnosti, Pejgamber ﷺ je rekao:

مَنْ كَانَ عِنْدَهُ طَعَامُ اثْنَيْنِ فَلْيَذْهَبْ بِثَالِثٍ وَإِنْ أَرْبَعٍ فَخَامِسٍ أَوْ سَادِسٍ

"Kod koga bude hrane za dvoje, može i za troje. A ako ima za četvero biće dovoljno za petero ili šestero."

Prostor ispred sjevernog zida Časne sobe - mjesto ashaba sofe رضي الله عنهم

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

Oni su bili povod Objavi nekoliko ajetikerima između kojih ćemo navesti ovaj:

وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدٰوةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَلَا
تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَلَا تُطِعْ مَنْ اَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَنْ ذِكْرِنَا
وَاتَّبَعَ هَوٰيهُ وَكَانَ اَمْرُهُ فُرُطًا

Budi čvrsto uz one koji se Gospodaru svome mole ujutro i naveče u želji da naklonost Njegovu zasluže, i ne skidaj očiju svojih s njih iz želje za sjajem u životu na ovom svijetu, i ne slušaj onoga čije smo srce nehajnim prema Nama ostavili koji strast svoju slijedi i čiji su postupci daleko od razboritosti.

El-Kehf, 28

Imena ashaba sofe رضي الله عنهم:

1. Hamza ibn Abdulmuttalib رضي الله عنه
2. Enes ibn en-Nadr رضي الله عنه
3. Unejs ibn Katade رضي الله عنه
4. Evs ibn el-Erkam رضي الله عنه
5. Evs ibn Sabit رضي الله عنه
6. Ijas ibn Evs رضي الله عنه
7. Ijas ibn Adijj رضي الله عنه
8. Sabit ibn ed-Dahdah رضي الله عنه
9. Sabit ibn Amr رضي الله عنه
10. Sabit ibn Vakš رضي الله عنه
11. Sa'lebe ibn Sa'd رضي الله عنه
12. Sakbe ibn Ferve رضي الله عنه
13. Sakfe ibn Amr رضي الله عنه
14. Haris ibn Enes رضي الله عنه
15. Haris ibn Evs رضي الله عنه
16. Haris ibn Sabit ibn Sufjan رضي الله عنه
17. Haris ibn Sabit ibn Abdullah رضي الله عنه
18. Haris ibn Adijj رضي الله عنه
19. Haris ibn Ukbe رضي الله عنه
20. Haris ibn Amr رضي الله عنه
21. Hubāb ibn Kajzijj رضي الله عنه
22. Habib ibn Zejd رضي الله عنه
23. Husejl ibn Džabir رضي الله عنه
24. Hanzale ibn Ebu Amir رضي الله عنه
25. Haridže ibn Zejd رضي الله عنه
26. Hidaš ibn Katade رضي الله عنه
27. Hallād ibn Amr رضي الله عنه
28. Hajseme ibn el-Haris رضي الله عنه
29. Zekvan ibn Abdi Kajs رضي الله عنه
30. Rafi mevla Gazijje رضي الله عنه
31. Rafi ibn Malik رضي الله عنه
32. Rafi ibn Jezid رضي الله عنه
33. Rifāa ibn Abdilmunzir رضي الله عنه
34. Rifāa ibn Amr رضي الله عنه
35. Rifāa ibn Vakš رضي الله عنه
36. Zijad ibn es-Seken رضي الله عنه
37. Zejd ibn Vedia رضي الله عنه
38. Subeja ibn Hatab رضي الله عنه
39. Sa'd mevla Hatab رضي الله عنه
40. Sa'd ibn er-Rebia رضي الله عنه
41. Sa'd ibn Ubejd رضي الله عنه
42. Sa'd ibn Suvejd رضي الله عنه
43. Seleme ibn Sabit رضي الله عنه
44. Sulejm ibnul-Haris رضي الله عنه
45. Sulejm ibn Amr رضي الله عنه
46. Sehl ibn Rūmijj رضي الله عنه
47. Sehl ibn Adijj رضي الله عنه
48. Sehl ibn Kajs رضي الله عنه
49. Šemmās ibn Osman رضي الله عنه
50. Sajfijj ibn Kajzijj رضي الله عنه
51. Damre ibn Amr رضي الله عنه
52. Amir ibn Umejje رضي الله عنه
53. Amir ibn Muhalled رضي الله عنه
54. Amir ibn Jezid رضي الله عنه
55. Abbad ibn Sehl رضي الله عنه
56. Abbas ibn Ubade رضي الله عنه
57. Abdullah ibn Džubejr رضي الله عنه
58. Abdullah ibn Džahš رضي الله عنه
59. Abdullah ibn er-Rebia رضي الله عنه
60. Abdullah ibn Seleme رضي الله عنه
61. Abdullah ibn Amr رضي الله عنه
62. Abdullah ibn Kajs رضي الله عنه
63. Abdullah ibn Hubejb رضي الله عنه
64. Abdurrahman ibn Hubejb رضي الله عنه
65. Abdete ibnul-Hashas رضي الله عنه
66. Ubejde ibn et-Tihān رضي الله عنه
67. Ubejde ibnul-Mualla رضي الله عنه
68. Utbe ibn Rebia رضي الله عنه
69. Akrebe ibn Akrebe رضي الله عنه
70. Umāre ibn Zijad رضي الله عنه
71. Amr ibn Sabit رضي الله عنه
72. Amr ibnul-Džemūh رضي الله عنه
73. Amr ibn Kajs رضي الله عنه
74. Amr ibn Matruf رضي الله عنه
75. Amr ibn Muaz رضي الله عنه
76. Umejr ibn Adijj رضي الله عنه
77. Antere mevla Sulejm رضي الله عنه
78. Kurre ibn Ukbe رضي الله عنه
79. Kajs ibnul-Haris رضي الله عنه
80. Kajs ibn Amr رضي الله عنه
81. Kajs ibn Muhalled رضي الله عنه
82. Kejsan mevla Beni Māzir رضي الله عنه
83. Malik ibn Haref رضي الله عنه
84. Malik ibn Ijas رضي الله عنه
85. Malik ibn Sinan رضي الله عنه
86. Malik ibn Numejle رضي الله عنه
87. Mudžezzir ibn Zijad رضي الله عنه
88. Mus'ab ibn Umejr رضي الله عنه
89. Ma'bed ibn Mahreme رضي الله عنه
90. Nu'man ibn Halef رضي الله عنه
91. Nu'man ibn Abdi Amr رضي الله عنه
92. Nu'man ibn Malik رضي الله عنه
93. Nevfel ibn Abdullah رضي الله عنه
94. Vehb ibn Fābūs رضي الله عنه
95. Jezid ibn Hatib رضي الله عنه
96. Jezid ibn es-Seken رضي الله عنه
97. Jesar mevla Ebul-Hejsem رضي الله عنه

98. Ebu Ejmen رضي الله عنه
99. Ebu Habbe رضي الله عنه
100. Ebu Harām رضي الله عنه
101. Ebu Zejd رضي الله عنه
102. Ebu Sufjan رضي الله عنه
103. Ebu Hubejre رضي الله عنه
104. Esmāi ibn Harise el-Egarr ibn Abdullah رضي الله عنه
105. Evs ibn Huzejfe رضي الله عنه
106. Bera ibn Malik رضي الله عنه
107. Bešir ibn Ma'bed رضي الله عنه
108. Bilal ibn Rebah رضي الله عنه
109. Sabit ibn ed-Dahhāk رضي الله عنه
110. Sevban mevla Resulullah ﷺ
111. Džārije ibn Džumejl رضي الله عنه
112. Džurhud ibn Huvejlid رضي الله عنه
113. Džuajl ibn Surāka رضي الله عنه
114. El-Haris ibn Nubejh رضي الله عنه
115. Harise ibn en-Nu'man رضي الله عنه
116. Harim ibn Harmele رضي الله عنه
117. Habib ibn Zejd رضي الله عنه
118. Hadžddžadž ibn Amr رضي الله عنه
119. Huzejfe ibn Usejd رضي الله عنه
120. Huzejfe ibnul-Jeman رضي الله عنه
121. Harmele el-Hakem el- Jemān رضي الله عنه
122. Hanzale ibnul-Gasil رضي الله عنه
123. Habbab ibnul-Eret رضي الله عنه
124. Hubejb ibn Esāf رضي الله عنه
125. Hadim ibn Evs رضي الله عنه
126. Hurejm ibn Fātik رضي الله عنه
127. Hunejs ibn Huzāfe رضي الله عنه
128. Dukebnu Seid رضي الله عنه
129. Umejr Zil Bidžādejn رضي الله عنه
130. Zejd ibnul-Hattab رضي الله عنه
131. Salim ibn Umejr رضي الله عنه
132. Salim mevla Ebu Huzejfe رضي الله عنه
133. Saib ibn Hallād رضي الله عنه
134. Sa'd ibn Ebi Vekkas رضي الله عنه
135. Seid ibn Amir رضي الله عنه
136. Selman el-Farisi رضي الله عنه
137. Sefine mevla Resulullah ﷺ
138. Šeddad ibn Usejd رضي الله عنه
139. Šukran mevla Resulullah ﷺ
140. Safvan ibn Bejdā رضي الله عنه
141. Suhejb ibn Sinan رضي الله عنه
142. Tuhfe ibn Kajs رضي الله عنه
143. Talha ibn Amr رضي الله عنه
144. Abbad ibn Halid رضي الله عنه
145. Abdullah ibn Ummi Mektum رضي الله عنه
146. Abdullah ibn Unejs رضي الله عنه
147. Abdullah ibn Bedr رضي الله عنه
148. Abdullah ibnul-Haris رضي الله عنه
149. Abdullah ibn Havāle رضي الله عنه
150. Abdullah ibn Amr رضي الله عنه
151. Abdullah ibn Omer رضي الله عنه
152. Abdullah ibn Kurt رضي الله عنه
153. Abdullah ibn Mes'ud رضي الله عنه
154. Utbe ibn Abd رضي الله عنه
155. Utbe ibn Gazvan رضي الله عنه
156. Osman ibn Mazūn رضي الله عنه
157. Irbad ibn Sārije رضي الله عنه
158. Utbe ibn Amir رضي الله عنه
159. Ukkāše ibn Muhsin رضي الله عنه
160. Ammar ibn Jasir رضي الله عنه
161. Amr ibn Sa'lebe رضي الله عنه
162. Amr ibnul-Avf رضي الله عنه
163. Uvejm ibn Sāide رضي الله عنه
164. Kurān ibn Hajjān رضي الله عنه
165. Kebše ibn mevla Resulullah ﷺ
166. Mistah ibn Usāse رضي الله عنه
167. Mes'ud ibn er-Rebi' رضي الله عنه
168. Muaz ibn Hires رضي الله عنه
169. Mikdad ibnul-Esved رضي الله عنه
170. Nevvas ibn Sem'an رضي الله عنه
171. Vabise ibn Ma'bed رضي الله عنه
172. Vasile ibnul-Eskai' رضي الله عنه
173. Hilal mevla el-Mugire رضي الله عنه
174. Jesar mevla Safvan ibn Umejje رضي الله عنه
175. Ebu Ejjub Halid ibn Zejd رضي الله عنه
176. Ebu Derda Uvejm ibn Amir رضي الله عنه
177. Ebu Zerr el-Gifari رضي الله عنه
178. Ebu Rezin رضي الله عنه
179. Ebu Seid el-Hudri رضي الله عنه
180. Ebu Seleme رضي الله عنه
181. Ebu Amir el-Eš'ari رضي الله عنه
182. Ebu Abs رضي الله عنه
183. Ebu Ubejde el-Džerrah رضي الله عنه
184. Ebu Firas el-Eslemi رضي الله عنه
185. Ebu Lubābe ibn Abdulmunzir رضي الله عنه
186. Ebu Mersed el-Ganevi رضي الله عنه
187. Ebu Hurejre Abdurrahman ibn Sahr رضي الله عنه
188. Ebul-Jusr Ka'b ibn Amr رضي الله عنه

Stubovi Mesdžida

Stub El-Muhallekah

Nalazi se tik uz Pejgamberov ﷺ mihrab. Nekad je bio jedan od palminih stubova koji su nosili krovnu konstrukciju. Prenosi se da je Pejgamber ﷺ na njemu vidio pljuvačku što ga je oneraspoložilo. Primijetivši to, jedan od ashaba ؓ je prišao stubu, uklonio pljuvačku, a onda to mjesto namirisao. Njegov postupak je obradovao Pejgambera ﷺ. To je razlog zbog čega stub nosi ime El-Muhallekah (mirisni).

1 - Stub Muhallekah

Stub hazreti Aiše

Nakon promjene Kible Resulullah ﷺ je kod njega imamio dva do tri mjeseca. Nazvan je hazreti Aišin stub, jer ona, radijallahu anha, prenosi nekoliko hadisa koji upućuju na njegovu odlikovanost.

Resulullah ﷺ je rekao:

لَوْ عَلِمَ النَّاسُ مَا لِفَضْلِ الصَّلَاةِ عِنْدَ هٰذِهِ السَّارِيَةِ لَاسْتَهَمُوا عَلَيْهَا

"Kad bi ljudi znali kakav je fadilet namaza kod ovog stuba u tu svrhu bi izvlačili kocku između sebe."

Resulullah ﷺ je kazao:

إِنَّ فِي الْمَسْجِدِ لَبُقْعَةً قِبَلَ هٰذِهِ الْأُسْطُوَانَةِ لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا صَلَّوْا فِيهَا إِلَّا أَنْ يُطَيَّرَ لَهُمْ قُرْعَةٌ

"U Mesdžidu ima jedno mjesto pred ovim stubom, kad bi ljudi znali tu ne bi klanjati drugačije osim izvlačenjem kocke."

Zato se ovaj stub još naziva i "Stub bacanja kocke."

Pošto su se kod njega često okupljali muhadžiri od Kurejša poznat je kao i "medžlis muhadžira." Rečeno je da je dova na ovom mjestu kabul, pa, o ti, koga je Allah ﷻ počastio dolaskom u ovaj Mesdžid, potrudi se da tu klanjaš dva rekata i uputiš dove Gospodaru svjetova.

2 - Stub hazreti Aiše

2

Stub Ebu Lubābe

To je stub za koji se vezao Ebu Lubābe el-Munzir رضي الله عنه, nakon što je jehudijama plemena Kurejza otkrio namjere Resulullahove ﷺ. O ovom slučaju smo već govorili.

On se još zove i Stub tevbe (pokajanja), jer, dok je Ebu Lubābe رضي الله عنه bio zavezan za njega Allah جل جلاله je objavio:

وَآخَرُونَ اعْتَرَفُوا بِذُنُوبِهِمْ خَلَطُوا عَمَلًا صَالِحًا وَآخَرَ سَيِّئًا عَسَى اللَّهُ أَنْ
يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

A ima i drugih koji su grijehe svoje priznali, i koji su djela dobra s drugima koja su hrđava izmiješali, njima će, može biti, Allah oprostiti jer Allah prašta i samilostan je.

Et-Tevba, 102

1 - Stub Es-Serīr 2 - Stub Ebu Lubābe 3 - Stub hazreti Aiše

Nakon ovog slučaja, čim bi se sabah-namaz obavio, oko ovog stuba bi se u halkama okupili slabi, siromašni i bolesni. Resulullah ﷺ bi im prišao i sa njima razgovarao dok Sunce ne bi izašlo. Da na njih obrati posebnu pažnju, Allah ﷻ mu je skrenuo pažnju:

وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُم بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ

Budi čvrsto uz one koji se Gospodaru svome mole ujutro i naveče u želji da naklonost Njegovu zasluže...

El-Kehf, 28

Stub Es-Serīr

On je priljubljen uz mušebak Časne Hudžre. Na strani ovog stuba bio je postavljen ležaj za Pejgambera ﷺ od palmina lišća. Tu bi Pejgamber ﷺ provodio posljednjih deset dana ramazana u i'tikāfu.

MEDINE-I-MUNEVVERA

Stub El-Hares

On je u istoj liniji sa stubom Es-Serīr, priljubljen uz mušebak Časne Hudžre. Kod njega su sjedile ensarije i muhadžiri, kao straže Pejgamberove ﷺ, sve dok nije objavljen ajet:

وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ

A Allah će te od ljudi štititi.

El-Māide, 67

Još se naziva i Stub Ali ibn Ebi Taliba رضي الله عنه, jer tu su bila vrata njegova. Nakon što se oženio hazreti Fatimom, radijallahu anha, Pejgamber ﷺ je četrdeset sabaha dolazio pred vrata Alijina رضي الله عنه i govorio:

اَلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ اَهْلَ الْبَيْتِ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ اِنَّمَا يُرِيدُ اللّٰهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ اَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا

"Neka je selam vama, o porodico Poslanikova, Allahov rahmet i Njegov bereket. Allah želi da od vas, o porodico Poslanikova, grijehe odstrani i da vas potpuno očisti."

Stub El-Vufūd

Ovaj stub se nalazi također uz mušebak Časne Hudžre, kraj vrata soba, na koja je Pejgamber ﷺ ulazio u Mesdžid. Kod njega je sjedio i primao delegacije Arapa, koje su dolazile da pred njim ﷺ prime islam. Kad je došla delegacija plemena Temim, oni su ga glasno dozivali: "O Muhammede, izađi nam!"

Ovo su tri puta ponovili, što je Resulullaha ﷺ uzbihuzurilo, pa je Allah Uzvišeni objavio:

اِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِنْ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ۝٤ وَلَوْ اَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتّٰى تَخْرُجَ اِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

Većina onih koji te dozivaju ispred soba nije dovoljno pametna.

A da su se oni strpjeli dok im ti sam izađeš, bilo bi im bolje; a Allah prašta i samilostan je.

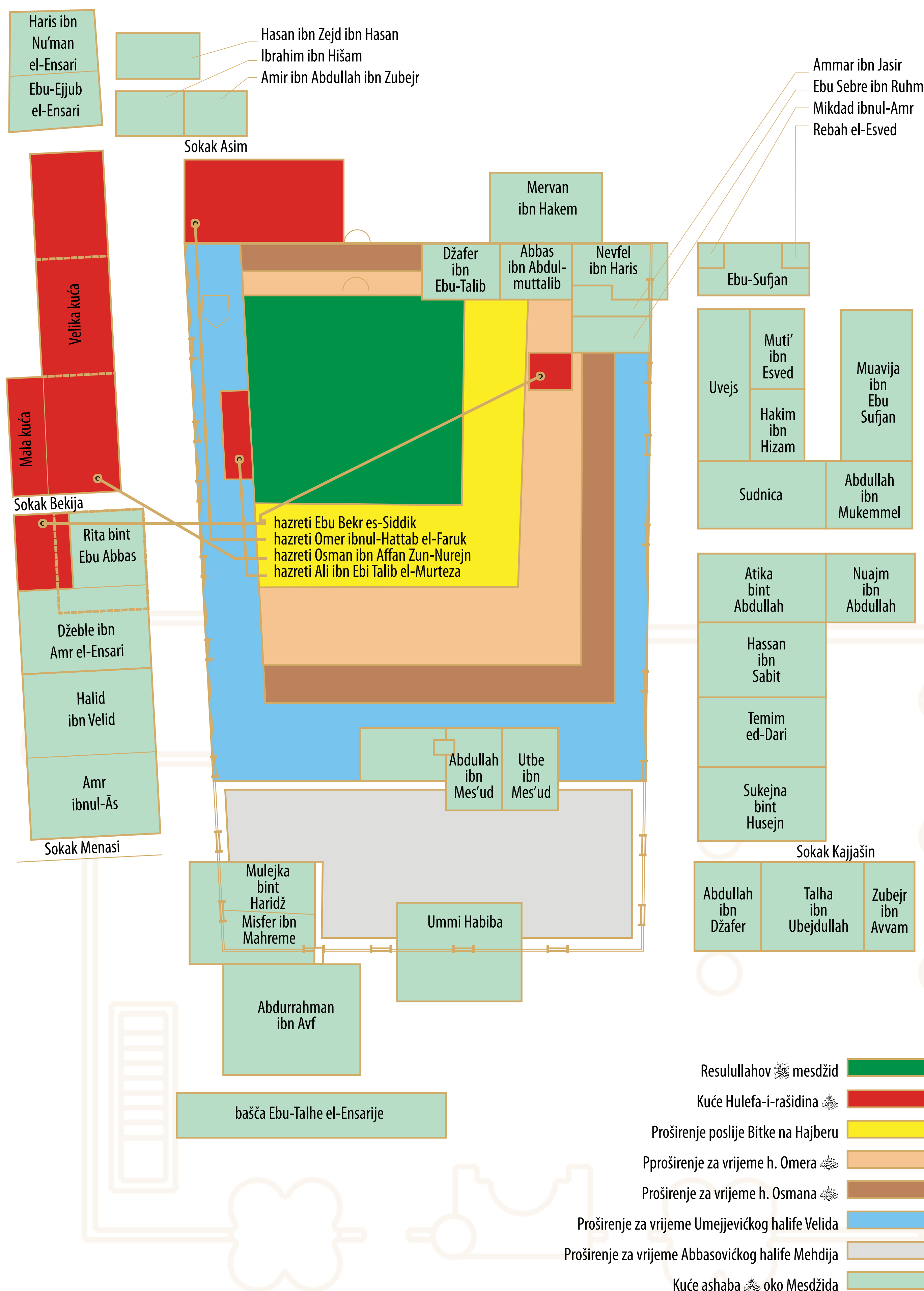
El-Hudžurāt, 4,5

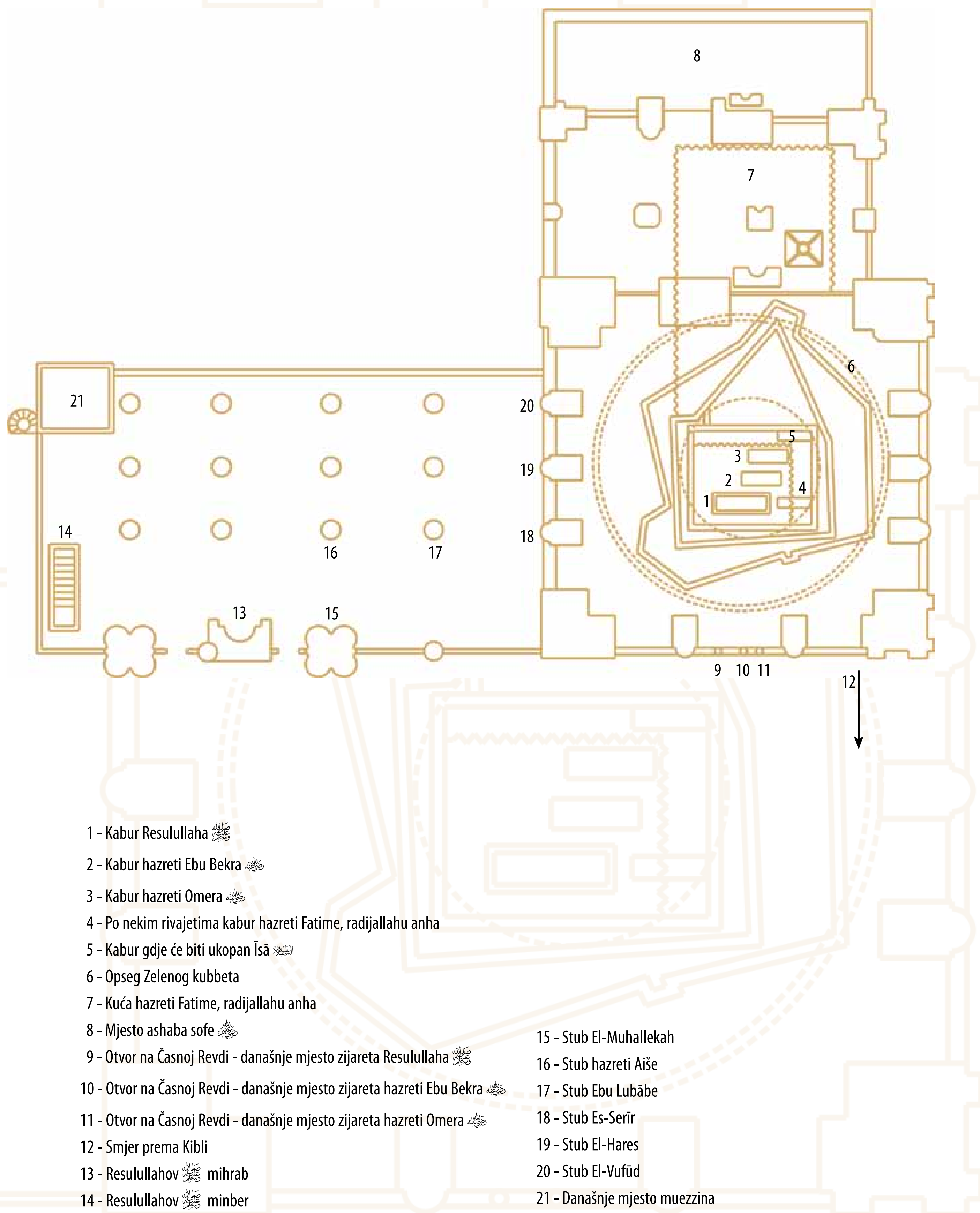
1 - Stub El-Hares   2 - Stub El-Vufūd

Poznat je još i kao "medžlis ogrlice" jer su tu uobičavali sjediti veliki ashabi ﷺ.

Resulullahova ﷺ džamija u Medine-i-munevveri
sa rasporedom kuća ashaba ﷽ oko džamije

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

1 - Kabur Resulullaha ﷺ

2 - Kabur hazreti Ebu Bekra رضي الله عنه

3 - Kabur hazreti Omera رضي الله عنه

4 - Po nekim rivajetima kabur hazreti Fatime, radijallahu anha

5 - Kabur gdje će biti ukopan Īsā عليه السلام

6 - Opseg Zelenog kubbeta

7 - Kuća hazreti Fatime, radijallahu anha

8 - Mjesto ashaba sofe رضي الله عنهم

9 - Otvor na Časnoj Revdi - današnje mjesto zijareta Resulullaha ﷺ

10 - Otvor na Časnoj Revdi - današnje mjesto zijareta hazreti Ebu Bekra رضي الله عنه

11 - Otvor na Časnoj Revdi - današnje mjesto zijareta hazreti Omera رضي الله عنه

12 - Smjer prema Kibli

13 - Resulullahov ﷺ mihrab

14 - Resulullahov ﷺ minber

15 - Stub El-Muhallekah

16 - Stub hazreti Aiše

17 - Stub Ebu Lubābe

18 - Stub Es-Serīr

19 - Stub El-Hares

20 - Stub El-Vufūd

21 - Današnje mjesto muezzina

Mesdžid Kubā

Njegova gradnja

Stigavši u Kubā, predgrađe Medine, Pejgamber ﷺ je proveo tri dana kod plemena Amr ibn Avf. Za to vrijeme udario je temelje Prvog mesdžida.

Od Šemse bint Nu'man, radijallahu anha, se prenosi:

"Gledala sam u Resulullaha ﷺ kad je stigao i kad je počeo s gradnjom mesdžida Kubā. Vidjela sam ga kako uzima kamen ili stijenu i prenosi je, pa mu dođe jedan od njegovih ashaba i reče mu:

'O Resulullah, bliži si mi i od oca i majke, daj meni, a ti ne nosi!'

Na ovo mu on ﷺ odgovori:

لَا، خُذْ مِثْلَهُ

'Ne, uzmi (kamen) *sličan njemu.'"*

Prilikom obnove mesdžida, a nakon promjene Kible, Resulullah ﷺ se obratio ashabima ﷺ:

اِنْطَلِقُوا بِنَا اِلَى اَهْلِ قُبَاء فَنُسَلِّمَ عَلَيْهِمْ

"Pođite s nama do mještana Kubā, da ih poselamimo."

Odmah su otišli i poselamili ih, a oni su im srdačnu dobrodošlicu ukazali. Tada Resulullah ﷺ reče:

يَا اَهْلَ قُبَاء ايتُونِي بِاَحْجَارٍ مِنْ هٰذِهِ الْحَرَّةِ

"O mještani Kubā, dođite mi s kamenjem iz ovog kamenjara."

Kad su pred njim ﷺ sakupili mnoštvo kamenja, Pejgamber ﷺ kratkim kopljem koje je bilo uz njega, ocrta Kiblu, pa uze jedan kamen, tu ga stavi, i reče:

يَا اَبَا بَكْرٍ خُذْ حَجَرًا فَضَعْهُ اِلَى حَجَرِي

"O Ebu Bekre, uzmi kamen i stavi ga do mog kamena."

يَا عُمَرُ خُذْ حَجَرًا فَضَعْهُ اِلَى جَنْبِ حَجَرِ اَبِي بَكْرٍ

"O Omere, uzmi kamen i stavi ga sa strane Ebu Bekrova kamena."

يَا عُثْمَانُ خُذْ حَجَرًا فَضَعْهُ اِلَى جَنْبِ حَجَرِ عُمَرَ

"O Osmane, uzmi kamen i stavi ga sa strane Omerova kamena."

Potom se okrenu ljudima pa nastavi:

وَضَعَ رَجُلٌ حَجَرَهُ حَيْثُ اَحَبَّ عَلَى ذِي الْخَطِّ

"Neka svaki čovjek od vas svoj kamen stavi gdje mu je drago na ovu crtu."

Kad je sve bilo završeno Pejgamber ﷺ im se obrati:

إِنَّ جِبْرِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ هُوَ يُؤُمُّ الْكَعْبَةَ

"Džibril عليه السلام *je taj koji mi je ukazao na smjer Ka'be."*

Vrijednost namaza u mesdžidu Kubā

Resulullah ﷺ je rekao:

مَنْ تَطَهَّرَ فِي بَيْتِهِ ثُمَّ أَتَى مَسْجِدَ قُبَاءَ فَصَلَّى فِيهِ صَلَاةً كَانَ لَهُ أَجْرُ عُمْرَةٍ

"Ko se očisti u svojoj kući, a potom ode u mesdžid Kubā pa u njemu klanja namaz, ima nagradu kao da je obavio umru."

Sa'd ibn Ebi Vekkas رضي الله عنه je rekao:
"Draže mi je klanjati u mesdžidu Kubā nego u Bejtulmakdisu."

Dani u kojima je lijepo posjetiti mesdžid Kubā

Od Abdullaha ibn Omera رضي الله عنه se prenosi da je Resulullah ﷺ svake subote išao u mesdžid Kubā, pješice ili jašući.
Od Ebu Seida el-Hudrije رضي الله عنه se prenosi da je jednog ponedjeljka otišao sa Resulullahom ﷺ u mesdžid Kubā.
Od Muhammed ibn Munkedira se prenosi da je Pejgamber ﷺ jednog ramazana išao sedamnaest jutara u mesdžid Kubā.
Hazreti Omer رضي الله عنه je uobičavao ponedjeljkom i četvrtkom ići u mesdžid Kubā .

Sālim رضي الله عنه

Sālim, oslobođeni rob Ebu Huzejfe رضي الله عنه , imamio je prvim muhadžirima u mesdžidu Kubā, među kojima su bili Ebu Bekr رضي الله عنه i Omer رضي الله عنه.
Za njega je Resulullah ﷺ rekao:

خُذُوا الْقُرْآنَ عَنْ أَرْبَعَةٍ وَسَالِمٌ أَحَدُهُمْ

"Uzmite Kur'an od četverice, a Sālim je jedan od njih."

Proširenja i obnove mesdžida Kubā

Prvu obnovu i proširenje učinio je treći halifa hazreti Osman ﵁. Potom Omer ibn Abdulaziz ﵁ između 91. i 93. godine po Hidžri. Ebu Ja'la el-Husejn je na njemu izvršio opravke 435. godine po Hidžri. Vezir Ibn Zengija, Džemaluddin el-Isfahani ga je obnovio 555. godine. Sljedeća njegova obnova učinjena je 671., a potom u vrijeme Ibn Kalavuna 733. godine. Munaru koja je pala 877. nanovo je izgradio 881. godine Kajt-bej. Osmanski sultan Mahmud obnovio ga je 1240. godine po Hidžri.

Njegov minber

Mamelučki sultan Kajt-bej je 888. godine po Hidžri poslao minber od bijelog mermera za Pejgamberov ﷺ mesdžid. Kada je 998. godine osmanski sultan Murat poslao u Medinu minber vanredne ljepote, Kajt-bejov je premješten u mesdžid Kubā gdje se i danas nalazi.

Kako se obavlja zijaret mesdžida Kubā

Nakon što klanja dva rekata posjetilac će reći:

“Allahu moj! Ovo je mesdžid Kubā, musalla našeg Vjerovjesnika i našeg miljenika Muhammeda ﷺ. Allahu moj! Ti si rekao, a Tvoj govor je Istina, u Tvome Kitabu koga si spustio na prsa Tvoga Vjerovjesnika i Poslanika:

لَمَسْجِدٌ أُسِّسَ عَلَى التَّقْوَىٰ مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ فِيهِ رِجَالٌ يُحِبُّونَ
أَنْ يَتَطَهَّرُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَّهِّرِينَ

Mesdžid čiji su temelji, već od prvog dana, postavljeni na strahu od Allaha zaista više zaslužuje da u njoj obavljaš molitvu. U njoj su ljudi koji vole da se često peru, a Allah voli one koji se mnogo čiste.

Et-Tevba 108

Allahu moj! Očisti naša srca od licemjerstva, naša djela od prikazivanja, naše polne organe od bluda, naše jezike od laži i ogovaranja, naše oči od bestidnosti jer Ti znaš šta oči kriomice gledaju i šta se krije u prsima.

رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ

Gospodaru naš, sami smo sebi krivi, i ako nam Ti ne oprostiš i smiluješ nam se, sigurno ćemo biti izgubljeni.

El-A’rāf 23

رَبَّنَا إِنَّنَا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا
ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ

Gospodaru naš, mi smo čuli glasnika koji poziva u vjeru: ‘Vjerujte u Gospodara vašeg!’- i mi smo mu se odazvali. Gospodaru naš, oprosti nam grijehe naše i pređi preko hrđavih postupaka naših, i učini da poslije smrti budemo s onima dobrima.

Āli Imrān 193

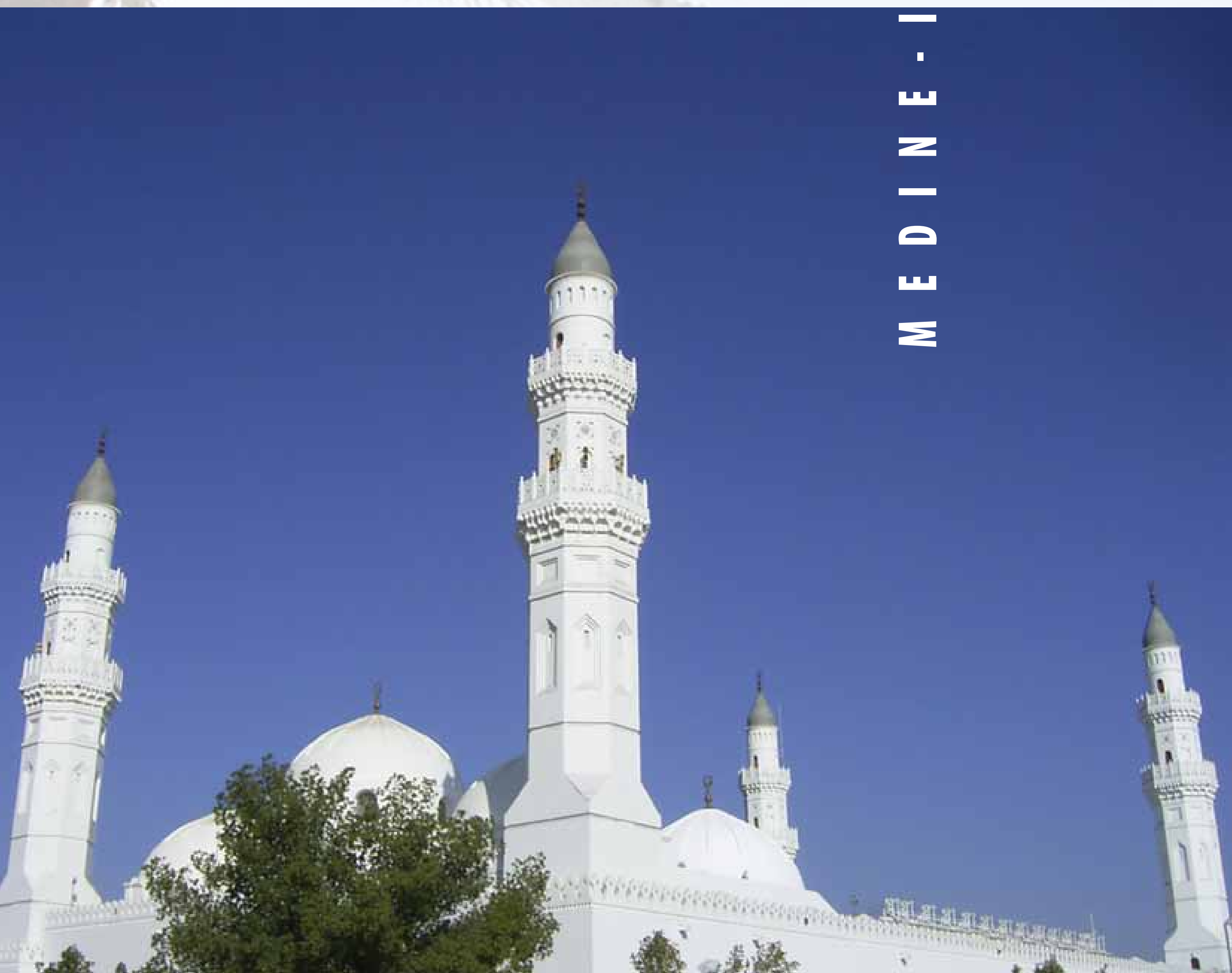
MEDINE-I-MUNEVVERA

O Najmilostiviji Milosniče, neka je Allahov blagoslov i selam na našeg sejjida Muhammeda, njegovu porodicu i njegove ashabe."

Potom će otići do mjesta gdje se spustila Pejgamberova ﷺ deva i reći:

"Allahu moj! Kako si nam na dunjaluku omogućio da zijaretimo našeg Vjerovjesnika ﷺ i vidimo njegovo slavno djelo, tako nam ne uskrati njegov šefâat na ahiretu. Tako Ti Tvoga rahmeta, sakupi nas u njegovoj skupini i pod njegovom zastavom, o Najmilostiviji Milosniče."

Da bi posjetilac znao tačno mjesto gdje se deva spustila, orijentir mu je zelena tačka u centralnom kubbetu.

Mesdžid Džumua’

Naziva se mesdžid Ātika ili mesdžid Benu Salim jer se nalazi u naselju plemena Benu Salim ibn Avf ili mesdžid El-Vadi jer se nalazi usred doline Rānūnā’. Kada je Pejgamber ﷺ krenuo iz Kubāa prema Medini prošao je pored kuća Benu Salim ibn Avfa, amidžića Amr ibn Avfa. Oni uhvatiše za uzdu njegovu devu Kasvu i zamoliše:

“Zaustavi se malo kod nas, o Resulullah!”

Pejgamber ﷺ se osmjehnu i reče:

خَلُّوا سَبِيلَهَا فَإِنَّهَا مَأْمُورَةٌ

“Oslobodite joj put jer ona hodi po Allahovom emru.”

Tada oni rekoše:

“O Resulullah, boravio si nekoliko dana kod naših amidžića, a pored nas prolaziš. To je nešto čime će se oni nad nama ponositi dovijeka!”

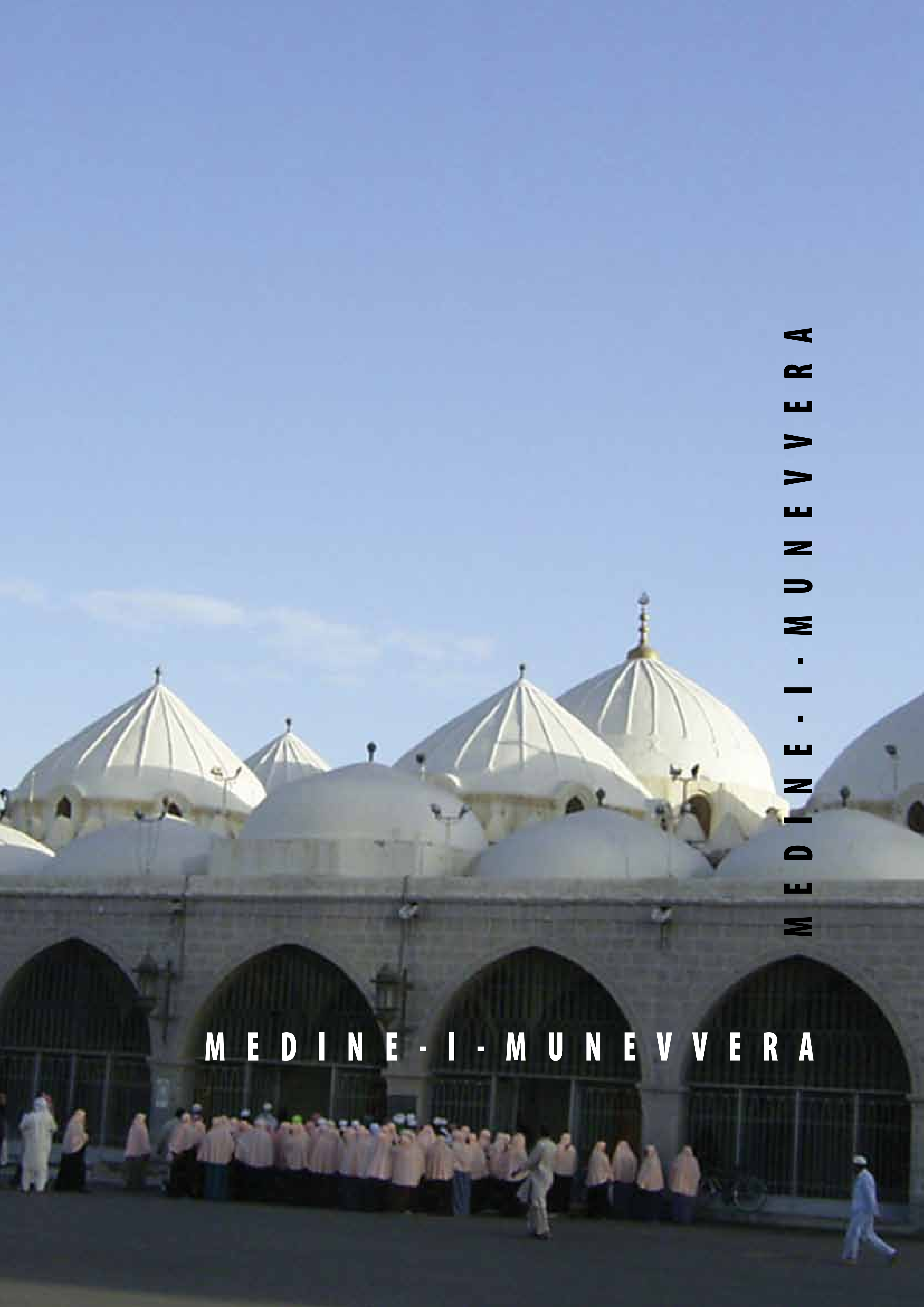
Resulullah ﷺ se taj dan zadrža kod njih i tu ga zateče džumua’-namaz. Prva džumua’ u islamu je klanjana u njihovom mesdžidu, pa se zato i zove mesdžid Džumua’.

Posjetilac će u njoj klanjati dva rekata i proučiti:

“Allahu moj,! Ovo je mesdžid Džumua’, musalla našeg Vjerovjesnika i našeg miljenika Muhammeda ﷺ. Allahu moj! Kako si nam na dunjaluku omogućio da zijaretimo našeg Vjerovjesnika ﷺ i vidimo njegovo slavno djelo, tako nam ne uskrati njegov šefāat na ahiretu. Tako Ti Tvoga rahmeta, sakupi nas u njegovoj skupini i pod njegovom zastavom, o Najmilostiviji Milosniče.”

MEDINE-I-MUNEVVERA
MEDINE-I-MUNEVVERA

MEDINE-I-MUNEVVERA

MEDINE-I-MUNEVVERA

Mesdžid El-Gamāme

Naziva se i mesdžid El-Musalla jer pripada širokom prostoru gdje je Pejgamber ﷺ klanjao bajram namaze i učio kišnu dovu. Prenosi se od Ebu Seida el-Hudrije رضي الله عنه da je rekao:

"U danu Ramazanskog i Kurban-bajrama Resulullah ﷺ je izlazio na musallu i prvo sa čim bi počeo bio je namaz. Potom bi se stojeći okrenuo prema ljudima koji su sjedili u saffovima, pa bi im upućivao savjete, oporuke i naredbe. Ako bi htio da odvoji kakvo izaslanstvo, odvojio bi ga, ili da šta naredi to bi i naredio, a onda bi se okrenuo."

U početku je bajrame klanjao na različitim dijelovima musalle, a onda je za takve prilike izabrao mjesto mesdžid El-Gamāme i tu klanjao sve do svog preseljenja. Prenosi se da je na ovom mjestu četiri godine klanjao bajrame.

Za vrijeme velike suše koja je pogodila Hidžaz, Resulullah ﷺ je izašao na musallu, proučio dovu nakon koje se pojavio oblak i izlila obilna kiša, a onda rekao:

أَشْهَدُ أَنَّ اللهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنِّي عَبْدُ اللهِ وَرَسُولُهُ

"Svjedočim da Allah sve može i da sam ja Allahov rob i Njegov Poslanik. Zato se ovaj mesdžid zove El-Gamāme (oblak)."

Gradnja mesdžida

Njegova gradnja pada u vrijeme između 91. i 93. godine po Hidžri, kad je valija u Medini bio Omer ibn Abdulaziz رضي الله عنه.

U vrijeme mamelučkog sultana Ešrefa Kajt-Beja, popravio ga je Berabek 861. godine po Hidžri.

Njegov današnji izgled datira od osmanskog sultana Abdulmedžida, koji ga je obnovio u četrnaestom stoljeću po Hidžri.

Mesdžid Ebu Bekr es-Siddik رضي الله عنه

Od mjesta na kojima je Pejgamber رضي الله عنه klanjao bajrame je i ovo mjesto. Nosi ime hazreti Ebu Bekra رضي الله عنه jer je on u vrijeme svoga hilafeta ovdje klanjao bajrame. Ovaj mesdžid, zajedno sa mesdžidima hazreti Omera رضي الله عنه, hazreti Osmana رضي الله عنه, hazreti Alije رضي الله عنه i već spomenutog mesdžida El-Gamāme, dao je izgraditi Omer ibn Abdulaziz رضي الله عنه.

Obnovio ga je osmanski sultan Mahmud 1254. godine po Hidžri. Njen današnji izgled potiče iz tog vremena.

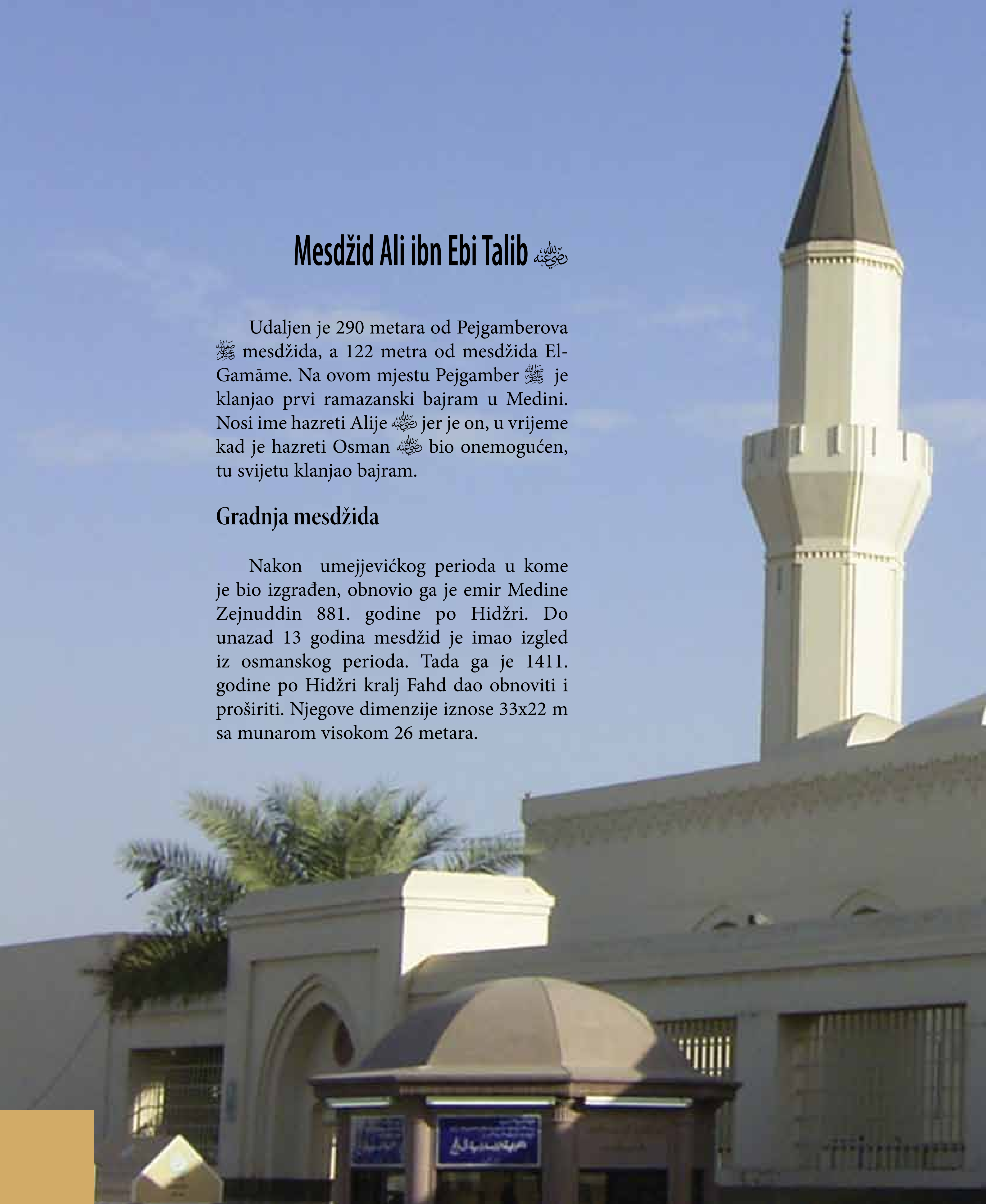
Kada je umro Nedžaši, Pejgamber ﷺ je rekao:

مَاتَ الْيَوْمَ عَبْدٌ لِلّٰهِ صَالِحٌ اَصْحَمَةُ

"Danas je umro Allahov dobri rob Ashame."

Potom je na mjestu ovog mesdžida poredao ashabe u saffove i klanjao mu dženazu.

Mesdžid Ali ibn Ebi Talib رضي الله عنه

Udaljen je 290 metara od Pejgamberova ﷺ mesdžida, a 122 metra od mesdžida El-Gamāme. Na ovom mjestu Pejgamber ﷺ je klanjao prvi ramazanski bajram u Medini. Nosi ime hazreti Alije رضي الله عنه jer je on, u vrijeme kad je hazreti Osman رضي الله عنه bio onemogućen, tu svijetu klanjao bajram.

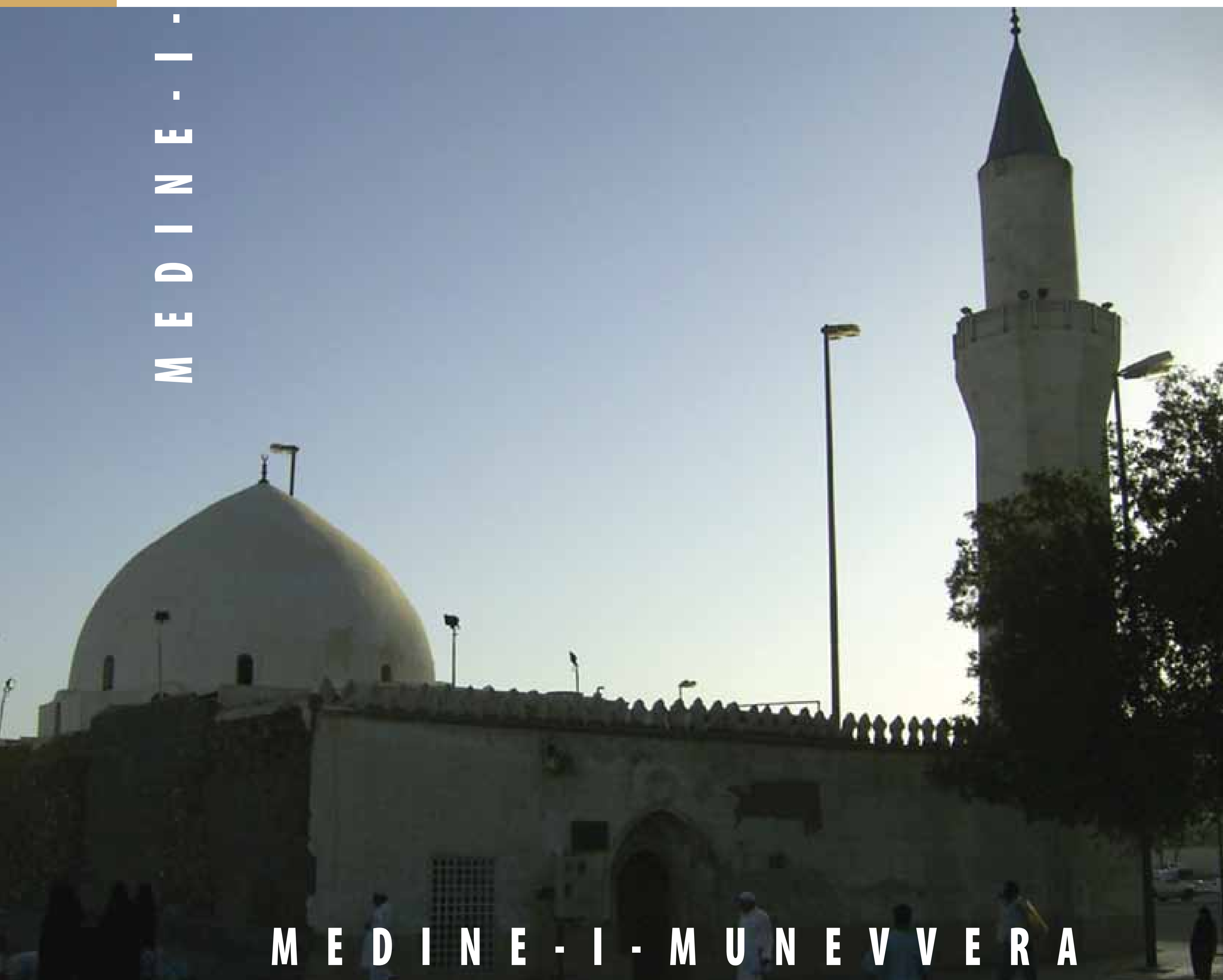
Gradnja mesdžida

Nakon umejjevićkog perioda u kome je bio izgrađen, obnovio ga je emir Medine Zejnuddin 881. godine po Hidžri. Do unazad 13 godina mesdžid je imao izgled iz osmanskog perioda. Tada ga je 1411. godine po Hidžri kralj Fahd dao obnoviti i proširiti. Njegove dimenzije iznose 33x22 m sa munarom visokom 26 metara.

MEDINE-I-MUNEVVERA

Mesdžid Omer ibnul-Hattāb رضي الله عنه

Mesdžid nosi hazreti Omerovo رضي الله عنه ime jer je on, slijedeći primjer Pejgambera ﷺ, u danima svoga hilafeta na ovom mjestu klanjao bajrame. Današnji izgled mesdžida datira iz 1254. godine po Hidžri kada ga je obnovio sultan Mahmud. Nažalost, nalazi se u vrlo ruševnom stanju. Od Pejgamberova ﷺ mesdžida je udaljen 455 metara, a od mesdžida El-Gamāme 133 metra.

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

1 - Resulullahov ﷺ mesdžid
2 - Mesdžid Ebu Bekr es-Siddik ؓ
3 - Mesdžid Omer ibnul-Hattāb ؓ
4 - Mesdžid Ali ibn Ebi Talib ؓ
5 - Mesdžid El-Gamāme
6 - Smjer okretanja prema Kibli

Mesdžid El-Mīkāt

Ovo je mīkāt za hadždž i umru stanovnicima Medine-i-munevvere i onima koji prolaze pored nje. Zato se i naziva mesdžid El-Ihram ili mesdžid El-Muhrim. Poznat je i kao mesdžid Zul-Hulejfa pošto se nalazi u istočnoj dolini. Pored ovih imena nosi i ime Eš-Šedžere (stablo). Tu je bilo stablo akacije ispod koga bi se Pejgamber ﷺ, na svom putu na hadždž i umru, zaustavljao i klanjao dva rekata. Potom bi uzjahao svoju devu, proučio telbiju i krenuo.

Gradnja mesdžida

Sve što sam našao vezano za njegovu gradnju je to da ga je 861. godine po Hidžri obnovio Zejnuddin, napravivši kružni zid na njegovim starim temeljima.

Današnji izgled zadobio je obnovom i proširenjem koje je finansirao kralj Fahd.

Centralno kubbe je visoko 28, a munara 64 metra. Može primiti 5000 klanjača.

Mesdžid El-Muarres

Kada bi se Pejgamber ﷺ vraćao sa hadždža ili umre, putovanja ili vojnog pohoda, a noć ga zatekla pred Medinom, zaustavio bi se na ovom mjestu i tu noć proveo.

Od Abdullah ibn Omera ﵁ se prenosi da bi Resulullah ﷺ iz Medine izlazio putem Eš-Šedžera (tj. mesdžid El-Mīkāt), a u nju ulazio od strane El-Muarres.

Mesdžid Ebu Zerr el-Gifari رضي الله عنه

Naziva se još mesdžid Es-Sedžda ili mesdžid Eš-Šukr, jer je na ovom mjestu Pejgamber ﷺ učinio sedždu šukra (zahvale) svome Gospodaru جل جلاله. Prenosi se od Abdurrahman ibn Avfa رضي الله عنه da je rekao:

“Izašao je Resulullah ﷺ i krenuo prema mjestu gdje je dobio dar od svoga Gospodara. Ušao je, okrenuo se prema Kibli i spustio na sedždu. U tom položaju je ostao toliko dugo da sam pomislio da mu je Allah جل جلاله dušu uzeo na sedždi. Kada sam mu se približio i sjeo, on ﷺ podiže glavu pa upita:

مَنْ هٰذَا

‘Ko je to?’

‘Abdurrahman’, odgovorih.

مَا شَأْنُكَ

‘Jesi li šta trebao?’

‘O Resulullah’, rekoh, ‘dugo si ostao na sedždi pa sam se prepao da ti Allah عز وجل na njoj dušu nije uzeo.’

On ﷺ reče:

إِنَّ جِبْرِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَتَانِي فَبَشَّرَنِي فَقَالَ: إِنَّ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ يَقُولُ، مَنْ صَلَّى عَلَيْكَ صَلَّيْتُ عَلَيْهِ وَمَنْ سَلَّمَ عَلَيْكَ سَلَّمْتُ عَلَيْهِ فَسَجَدْتُ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ شُكْرًا

‘Džibril عليه السلام mi je došao i obradovao me rekavši: ‘Allah عز وجل kaže ko na tebe donese salavat Ja ću ga blagosloviti i ko te selami Ja ću njega poselamiti.’ Zato sam učinio sedždu zahvale Allahu عز وجل.’”

Udaljen je 900 metara sjeverno od Pejgamberovog ﷺ mesdžida.

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

Mesdžid El-Idžābe

Ovo je mesdžid plemena Benu Muavije. Udaljen je 385 metara sjeverno od Džennetul-bekīe, u ulici kralja Fejsala. Zauzima površinu od 1000 m².

Prenosi Amir ibn Sa'd od svoga oca da je rekao:

"Jednoga dana Resulullah ﷺ krenu iz mjesta Ālije pa prolazeći pored mesdžida Benu Muavije uđe u njega, otklanja dva rekata i mi s njim, a onda se u podužoj dovi obrati svome Gospodaru. Potom se okrenu nama i reče:

سَأَلْتُ رَبِّي ثَلَاثًا فَأَعْطَانِي اثْنَتَيْنِ وَمَنَعَنِي وَاحِدَةً سَأَلْتُهُ أَلَّا يُهْلِكَ أُمَّتِي بِالسَّنَةِ فَأَعْطَانِيهَا وَسَأَلْتُهُ أَلَّا يُهْلِكَ أُمَّتِي بِالْغَرَقِ فَأَعْطَانِيهَا وَسَأَلْتُهُ أَلَّا يَجْعَلَ بَأْسَهُمْ بَيْنَهُمْ فَمَنَعَنِيهَا

'Molio sam moga Gospodara troje, pa mi je dao dvoje, a jedno uskratio. Molio sam Ga da moj ummet ne uništi sušom i to mi je dao. Molio sam Ga da moj ummet ne uništi potopom, pa mi je i to dao. I molio sam Ga da ih sačuva međusobne netrpeljivosti, ali to mi je uskratio.'"

Mesdžid Es-Sukja

Podignut je na mjestu gdje je Resulullah ﷺ klanjao u kamenjaru Es-Sukja. To zemljište je tada pripadalo Sa'd ibn Ebi Vekkasu ﵁. Kada je Resulullah ﷺ krenuo na Bedr, tu je postrojio svoju vojsku i iz njenih redova odstranio najmlađe, koji po svojim godinama nisu bili za borbu.

Dova za stanovnike Medine-i-munevvere

Na ovom mjestu Resulullah ﷺ je učio:

اَللّٰهُمَّ اِنَّ اِبْرَاهِيمَ خَلِيلُكَ وَعَبْدُكَ وَنَبِيُّكَ دَعَاكَ لِاَهْلِ مَكَّةَ وَاَنَا مُحَمَّدٌ عَبْدُكَ
وَنَبِيُّكَ وَرَسُولُكَ اَدْعُوكَ لِاَهْلِ الْمَدِينَةِ مِثْلَ مَا دَعَاكَ بِهِ اِبْرَاهِيمُ لِاَهْلِ مَكَّةَ نَدْعُوكَ
اَنْ تُبَارِكَ لَهُمْ فِي صَاعِهِمْ وَمُدِّهِمْ وَثِمَارِهِمْ اَللّٰهُمَّ حَبِّبْ اِلَيْنَا الْمَدِينَةَ كَمَا حَبَّبْتَ
اِلَيْنَا مَكَّةَ وَاجْعَلْ مَا بِهَا مِنْ وَبَاءٍ بِخُمٍّ اَللّٰهُمَّ اِنِّي قَدْ حَرَّمْتُ مَا بَيْنَ لَابَتَيْهَا كَمَا
حَرَّمْتَ عَلَى لِسَانِ اِبْرَاهِيمَ الْحَرَمْ

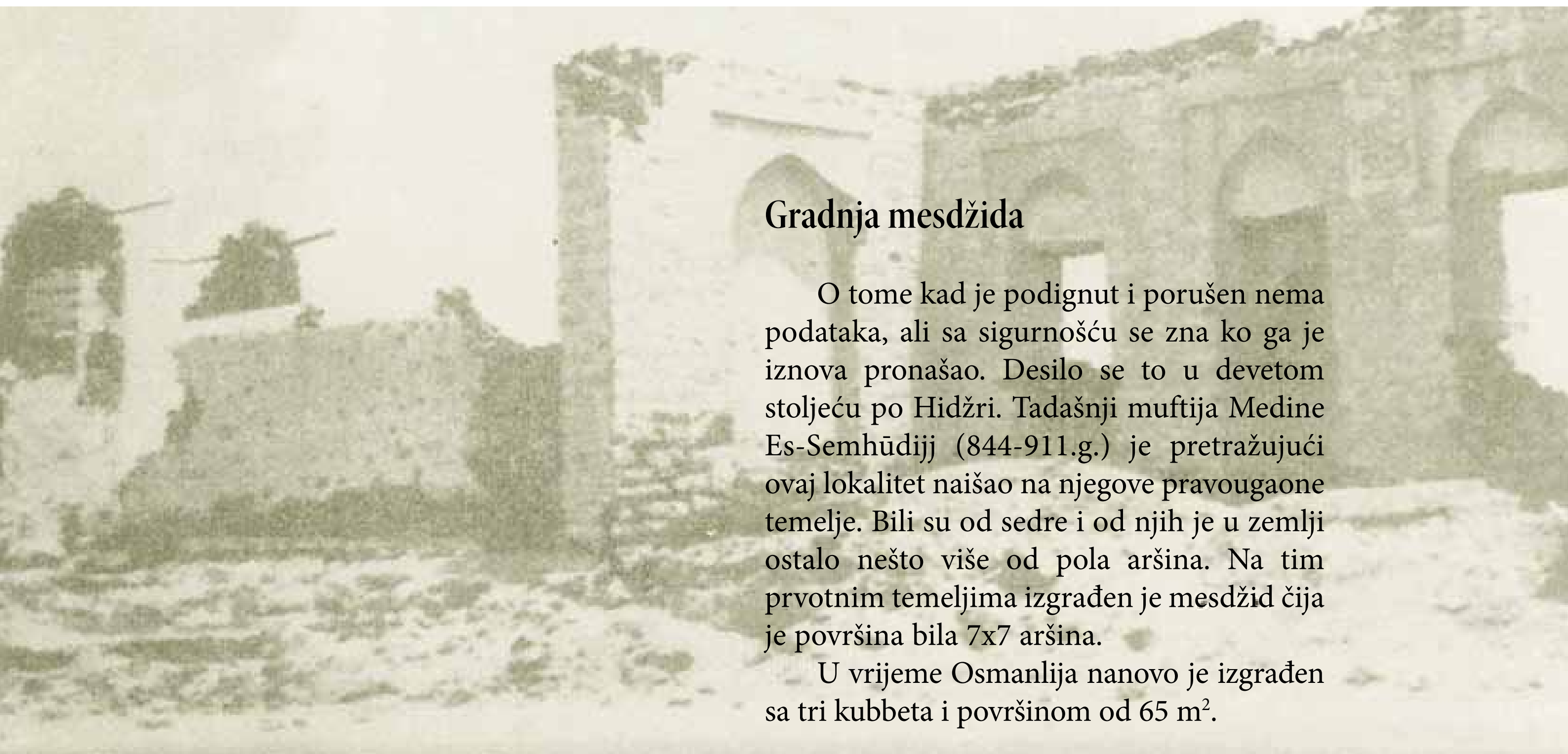
"Allahu moj! Ibrahim, Tvoj prijatelj, Tvoj rob i Tvoj Vjerovjesnik molio Te je za stanovnike Mekke. A ja Muhammed, Tvoj rob i Tvoj Vjerovjesnik i Tvoj Poslanik, molim Te za stanovnike Medine istom dovom kojom Te molio Ibrahim za stanovnike Mekke. Molim Te da im podariš bereket u njihovim sāovima, muddovima i plodovima. Allahu moj! Omili nam Medinu kao što si nam omilio Mekku i učini da zaraza pređe u Buhm (mjesto na putu za Mekku). *Allahu moj! Ja sam svetim učinio ono što je između njena dva kamenjara, kao što je jezikom Ibrahima svetim učinjen Harem."*

Buharija navodi da je na ovom mjestu hazreti Omer ﵁ proučio kišnu dovu.

1 - Mesdžid Es-Sukja
2 - Zgrada stare željezničke stanice na trgu Amberija

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

Gradnja mesdžida

O tome kad je podignut i porušen nema podataka, ali sa sigurnošću se zna ko ga je iznova pronašao. Desilo se to u devetom stoljeću po Hidžri. Tadašnji muftija Medine Es-Semhūdijj (844-911.g.) je pretražujući ovaj lokalitet naišao na njegove pravougaone temelje. Bili su od sedre i od njih je u zemlji ostalo nešto više od pola aršina. Na tim prvotnim temeljima izgrađen je mesdžid čija je površina bila 7x7 aršina.

U vrijeme Osmanlija nanovo je izgrađen sa tri kubbeta i površinom od 65 m^2.

Mesdžid El-Musterāh

Njegova znamenitost ogleda se u tome što se Pejgamber ﷺ, vraćajući se u Medinu nakon završene Bitke na Uhudu, zaustavio na ovom mjestu radi odmora. Poslije, kad god bi krenuo na zijaret šehidima Uhuda, on ﷺ bi tu klanjao. Naziva se još i mesdžid Benu Harise jer se nalazio u naselju tog plemena. Koliko je ovo područje bilo od strateškog značaja za odbranu Medine-i-munevvere, vidimo iz toga što se pete godine po Hidžri tu počelo sa kopanjem hendeka.

Kada je Jezidova vojska pod komandom Muslima ibn Ukbe krenula na Medinu, u nju je provalila s ove strane.

Danas se ovdje nalazi lijep mesdžid koji zauzima površinu od 491 m^2.

Mesdžid Eš-Šejhajn

Podignut je na mjestu Edžmet eš-Šejhajn gdje se Pejgamber ﷺ krećući na Uhud zaustavio sa vojskom. Tu je klanjao tri namaza, ikindiju, akšam, jaciju i noć proveo. U sehur je izvršio smotru vojske i iz nje izdvojio mlađe od petnaest godina. Kod Edžmet eš-Šejhajna od muslimanske vojske se odvojio vođa munafika Abdullah ibn Ubejj ibn Selul sa svojim pristalicama kojih je bilo blizu tri stotine. Na ovom mjestu, nedaleko od ashaba Pejgamber ﷺ je ugledao jednu grupu ljudi spremnih za borbu pa je upitao:

مَاهٰذِهِ

"Ko su ovi?"

"Jehudije, saveznici Ibn Ubejja, došli da se bore", odgovoriše mu.

Na to Resulullah ﷺ reče:

لَا تَسْتَنْصِرُوا بِاَهْلِ الشِّرْكِ عَلَى اَهْلِ الشِّرْكِ

"Ne potpomažite se mušricima protiv mušrika."

Naziva se i mesdžid Ed-Dir' (oklop) jer je kod njega Pejgamber ﷺ stavio na sebe jedan od svoja dva oklopa.

Njegovo treće ime je mesdžid El-Bedāi', što saznajemo iz riječi hazreti Ummu Seleme, radijallahu anha:

"Donijela sam Resulullahu ﷺ komad pečenog mesa u mesdžid El-Bedāi' i on ga je pojeo. Tu je proveo noć a ujutro krenuo na Uhud."

Ovaj mesdžid nalazi se 100 metara južno od mesdžida El-Musterāh.

Mesdžid El-Fes'h

Ovo je mali mesdžid koji se nalazi u podnožju brda Uhud, dvadesetak metara ispod pećine. Nakon Bitke na Uhudu Resulullah ﷺ je s ashabima na ovom mjestu klanjao podne i ikindiju. Zbog umora i rana koje su pretrpjeli, ove namaze su obavili sjedeći. Prostor je bio skučen pa su se ashabi počeli tiskati oko Resulullaha ﷺ. To je bio povod objave ajeti kerima:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا فِي الْمَجَالِسِ فَافْسَحُوا يَفْسَحِ اللَّهُ لَكُمْ
وَإِذَا قِيلَ انْشُزُوا فَانْشُزُوا يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ

O vjernici, kada vam se kaže: "Načinite mjesta drugima tamo gdje se sjedi" - vi načinite, pa i vama će Allah mjesto načiniti, a kad vam se rekne: "Dignite se" - vi se dignite, i Allah će na visoke stepene uzdignuti one među vama koji vjeruju i kojima je dato znanje. - A Allah dobro zna ono što radite.

El-Mudžādela 11

Naziva se još i mesdžid Uhud i mesdžid Eš-Ši'b.

Danas su od njega ostali dijelovi istočnog, zapadnog i južnog zida sa vidljivim mjestom mihraba.

Mesdžid Sejjiduš-Šuhedā

Podignut je na mjestu pogibije hazreti Hamze. Pošto se bitka završila i mušrici krenuli za Mekku, Resulullah ﷺ je sišao s Uhuda pa među poginulim ashabima počeo tražiti svoga amidžu. Govorio je:

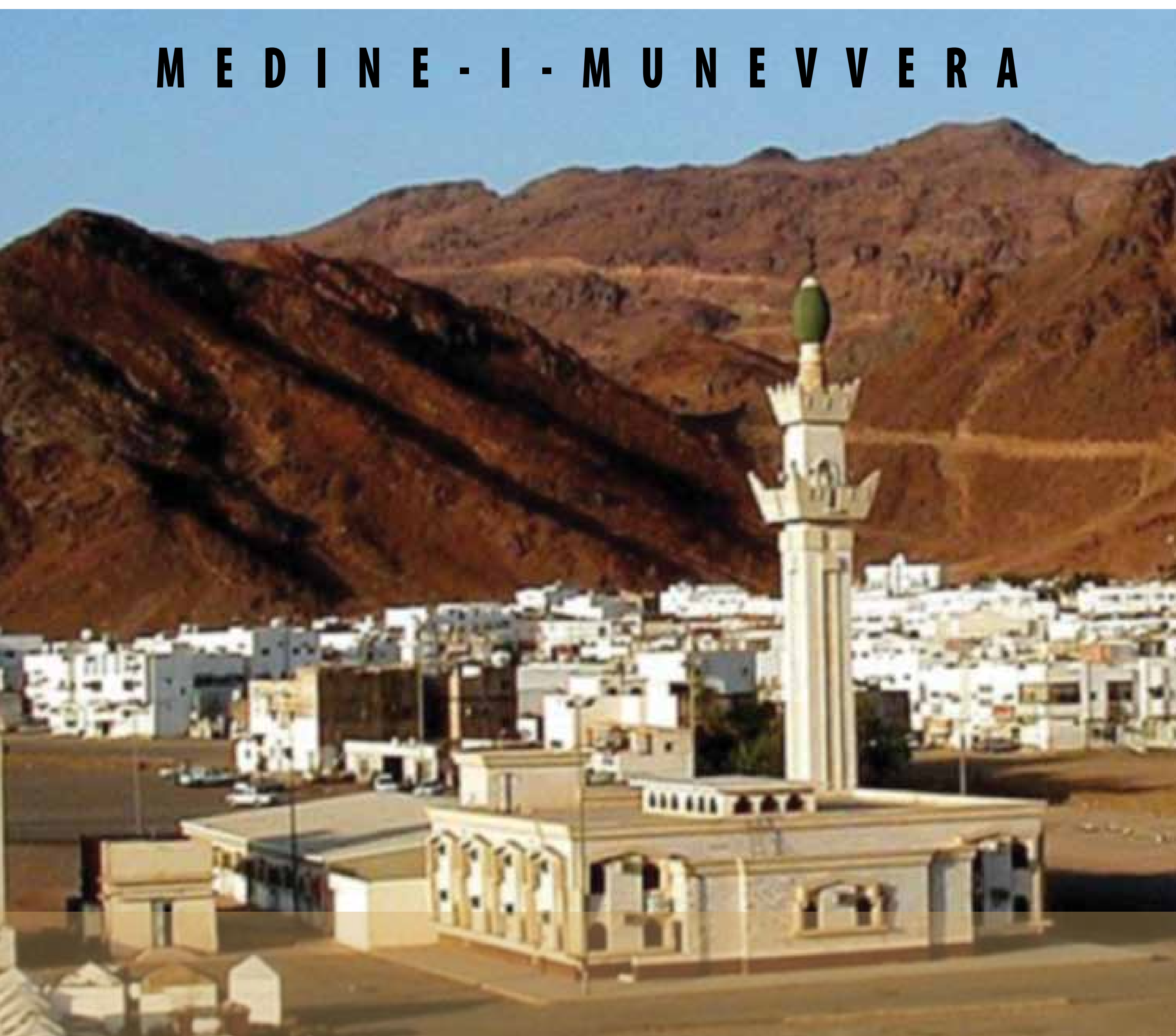
مَا فَعَلَ عَمِّي مَا فَعَلَ عَمِّي حَمْزَةُ

"Šta učini moj amidža? Šta učini moj amidža Hamza."

Našao ga je usred doline s rasporenim stomakom iz koga je izvađena njegova jetra, odsječenog nosa i ušiju. Koliko je ovaj prizor djelovao na Resulullaha ﷺ vidimo iz njegovih riječi:

لَنْ أُصَابَ بِمِثْلِكَ مَا وَقَفْتُ مَوْقِفًا أَغْيَظَ لِي مِنْ هٰذَا

"Ništa me neće pogoditi tako kao ovo što se tebi desilo. Nisam stajao na mjestu koje me je više rasrdilo od ovog."

Kada ga je tako izmasakriranog vidjela njegova sestra hazreti Safijja, radijallahu anha, rekla je:

"Sve je ovo radi Allaha i ja sam zadovoljna Njegovom odredbom."

Nakon što je dženaza obavljena Resulullah ﷺ se obratio prisutnima:

جَاءَنِي جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَاَخْبَرَنِي اَنَّ حَمْزَةً مَكْتُوبٌ فِي اَهْلِ السَّمٰوَاتِ السَّبْعِ
حَمْزَةُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ اَسَدُ اللّٰهِ وَاَسَدُ رَسُولِهِ

"Došao mi je Džibril عليه السلام *i izvijestio me da je Hamza upisan među stanovnicima sedam nebesa kao Hamza ibn Abdulmuttalib lav Allahov i lav Njegovog Poslanika."*

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

Sedam mesdžida na Hendeku

Mesdžid El-Feth

Naziva se još mesdžid El-Ahzāb i mesdžid El-Eala. Podignut je na stijeni El-Feth (pobjede). Tu je Pejgamber ﷺ podigao ruke Allahu ﷻ tako da mu se ukazalo bjelilo pazuha i da mu je ogrtač pao s leđa, pa dugo učio dovu protiv kafira koji su Medinu držali u okruženju. Od Džabira ibn Abdullaha ﵁ se prenosi da je Pejgamber ﷺ učio dovu na ovom mjestu tri dana i to ponedjeljak, utorak i srijedu, a da mu je ona bila primljena u srijedu između podne i ikindije namaza. Radost tog trenutka jasno se uočavala na njegovom licu.

Između dova kojima se tada obraćao Allahu ﷻ bila je i ova:

اللَّهُمَّ مُنْزِلَ الْكِتَابِ سَرِيعَ الْحِسَابِ اهْزِمِ الْأَحْزَابَ اللَّهُمَّ اهْزِمْهُمْ وَزَلْزِلْهُمْ

"Allahu moj, Ti koji objavljuješ Kitab i brzo svodiš obračun, porazi saveznike. Allahu moj, porazi ih i uzdrmaj ih."

Od Ebu Hurejre ﵁ se prenosi da je Resulullah ﷺ rekao:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ أَعَزَّ جُنْدَهُ وَنَصَرَ عَبْدَهُ وَغَلَبَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ فَلَا شَيْءَ بَعْدَهُ

"Nema boga osim Allaha Jedinoga koji je uzdigao Svoju vojsku, pomogao Svoga roba i Sam porazio saveznike. Naposlijetku je samo On."

Gradnja mesdžida

Prvi mesdžid na ovom mjestu napravljen je od kamenja, ćerpića, palminih debla i lišća. Obnovio ga je 93. godine po Hidžri Omer ibn Abdulaziz.

Husejn ibn Ebul-Hidž', jedan od vezira misirskih vladara, izvršio je opravke na njemu 575.godine po Hidžri.

U novije doba saudijske vlasti su ga obnovile i radi lakšeg pristupa napravile široke stepenice.

Zijaret mesdžida

Posjetilac će u njemu klanjati dva rekata pa reći:

"Allahu moj! Ovaj mesdžid je mesdžid Pobjede i jedno od slavnih djela našeg sejjida Resulullaha ﷺ. Nema boga osim Allaha, Moćnog, Blagog. Nema boga osim Allaha, Gospodara Arša veličanstvenog. Nema boga osim Allaha, Gospodara nebesa, Gospodara zemalja, Gospodara Arša plemenitog. Allahu moj, Tebi pripada hvala. Uputivši me sačuvao si me od zablude. Nema časti za onoga koga napustiš, niti napuštanja za onoga koga časnim učiniš. Nema uzvišenja za onoga koga uniziš, niti uniženja za onoga koga uzvisiš. Nema pomagača onom koga bez pomoći ostaviš. Nema davanja onom kome zabraniš, niti zabranjivanja onom kome nešto dodijeliš. Nema opskrbe za onog kome istu uskratiš, niti uskraćivanja za onoga koga Ti opskrbiš. Nema dizanja onom koga spustiš, niti spuštanja za onog koga podigneš. Nema otkrivanja onom koga pokriješ, niti pokrivke za onog koga otkriješ. Nema blizine za onog koga udaljiš, niti udaljavanja za onog koga približiš.

O Ti koji se odazivaš dovi nevoljnika, blagoslovi i poselami našeg sejjida Muhammeda ﷺ, njegovu porodicu i njegove ashabe. Otkloni od mene na ovom svijetu moju tegobu, moju sjetu, moju tugu i moju zabrinutost, kako si otklonio od Tvog miljenika i Tvog Poslanika ﷺ, njegovu tegobu, njegovu tugu i njegovu brigu. Ja ti se za ovo obraćam putem njega ﷺ, a Ti vidiš moj hal i znaš moju nemoć i slabost. O Ti koji si pun sažaljenja i milosti za svoje robove, O Posjedniče darežljivosti i dobrote; molim Te za hajr za koji Te je molio Tvoj rob i Tvoj miljenik, naš sejjid Muhammed ﷺ i utječem Ti se od šerra od koga je kod Tebe utočište tražio Tvoj rob, Tvoj miljenik, naš sejjid Muhammed ﷺ.

Allahu moj! Oprosti grijehe meni, mojim roditeljima i svim muslimanima. Neka je Allahov blagoslov i selam na našeg sejjida Muhammeda, njegovu porodicu i njegove ashabe."

Mesdžid Selman el-Farisi رضي الله عنه

Jedan je od sedam mesdžida na Hendeku gdje je klanjao Pejgamber ﷺ.

Od Harisa ibn Fadla se prenosi da je Pejgamber ﷺ, kad je počela opsada Medine, prvo klanjao u području brda Sela', a onda se popeo na brdo i tu učio dovu.

Muavija ibn Abdullah رضي الله عنه je rekao:

"Resulullah ﷺ je klanjao u mesdžidu koji se nalazi niže mesdžida El-Feth."

Obnovio ga je 577.godine po Hidžri Husejn Ebul-Hidža'.

Mesdžid Ebu Bekr es-Siddik رضي الله عنه

Nalazio se tridesetak metara udaljen od mesdžida hazreti Selmana رضي الله عنه. Interesantno je spomenuti da ga je 902.g. po Hidžri obnovila grupa siromašnih ljudi. Srušen je 1416. (1997.) godine. Te sam godine bio na umri i u njegovim ruševinama klanjao dva rekata.

Mesdžid Omer ibnul-Hattab ﷺ

Ovaj mesdžid nalazio se dvadesetak metara udaljen od mesdžida hazreti Ebu Bekra es-Siddika ﷺ. Jedino su se u ovom mesdžidu obavljali farz namazi i on je površinski bio najveći.

Mesdžid Ali ibn Ebi Talib ﷺ

Udaljen je stotinjak metara, u pravcu Kible, od mesdžida El-Feth. Do njega vode široke stepenice.Obnovio ga je 577. godine po Hidžri Husejn Ebu el-Hidža'. Potom je srušen da bi ga 876. godine po Hidžri iznova sagradio tadašnji emir Medine Zejnuddin.

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

Mesdžid hazreti Fatima ez-Zehra, radijallahu anha

Poznat je kao mesdžid Sa'd ibn Muaz ﷺ. Nalazi se dvadesetak metara niže mesdžida hazreti Alije ﷺ, okružen bujnim zelenilom. Za razliku od ostalih mesdžida na Hendeku on je bez krova. Od 1998. godine ulaz u njega je zazidan iz meni nepoznatih razloga.

Zbog čega ovi mesdžidi nose imena ashaba ne zna se sa sigurnošću. Jedni kažu da su na tim mjestima za vrijeme Bitke na Hendeku bili šatori spomenutih ashaba, dok drugi govore da su oni na tim mjestima imamili muslimanima.

Mesdžid Er-Rāje

Nalazi se na brdu Zubāb. Tu je bio postavljen šator Pejgamberu ﷺ, kako bi lakše mogao nadzirati kopanje hendeka. Pošto se na ovom mjestu vihorila zastava Pejgamberova ﷺ nazvan je mesdžid Er-Rāje. Od Abdurrahmana el-A'redža ﷺ se prenosi da je Pejgamber ﷺ klanjao na brdu Zubāb.

1 - Mesdžid El-Feth 2 - Mesdžid Selman el-Farisi ﵁ 3 - Mesdžid Ebu Bekr es-Siddik ﵁
4 - Mesdžid Omer ibnul-Hattab ﵁ 5 - Mesdžid Ali ibn Ebi Talib ﵁
6 - Mesdžid hazreti Fatima ez-Zehra, radijallahu anha

Nova slika Hendeka

Od sredine 2003. godine Hendek je postao veliko gradilište. Srušeni su mesdžidi hazreti Omera ﵁, hazreti Alije ﵁ i hazreti Fatime, radijallahu anha, a na njihovom mjestu se gradi velika džamija s dvije munare.

Mesdžid El-Kibletejn

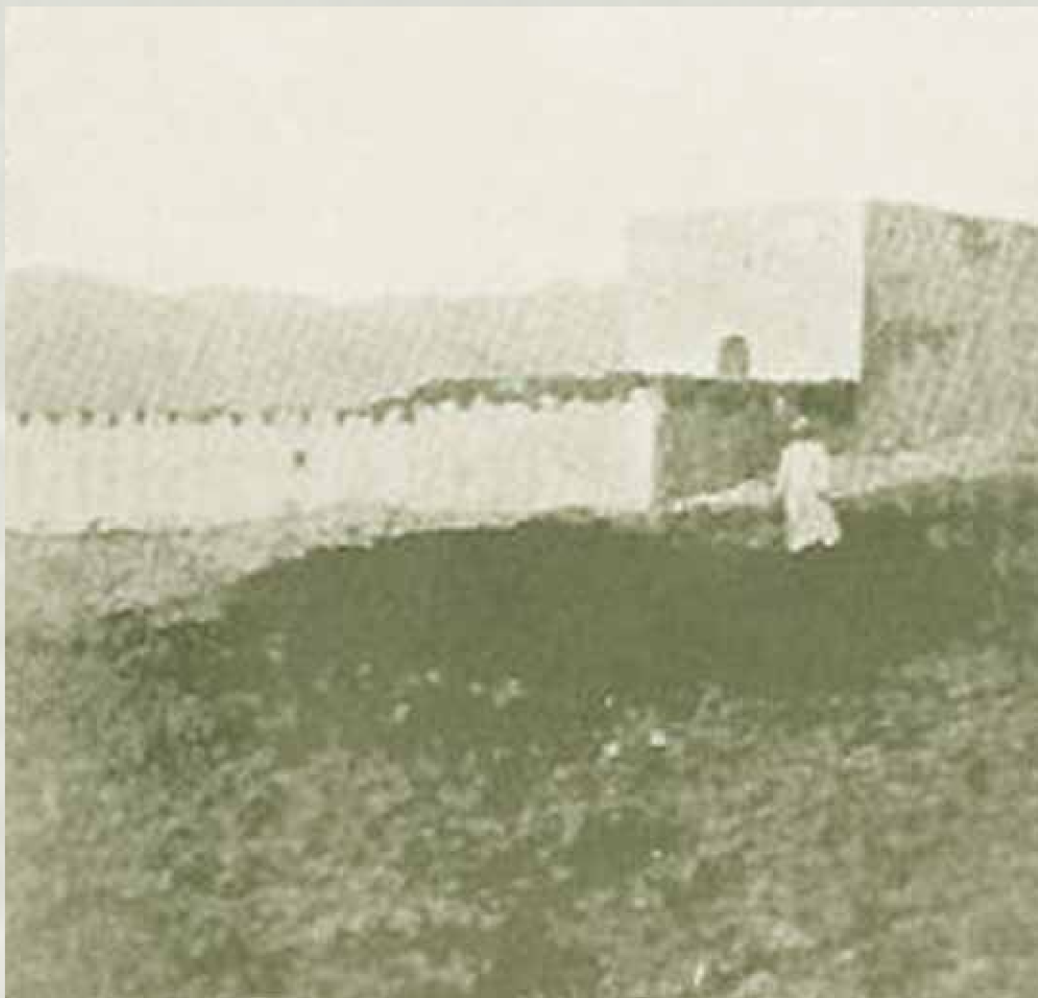
Ovo je mesdžid u kome se desila promjena Kible od Bejtul-makdisa prema Mesdžidil-haramu. Prenosi se od Bera ibn Aziba ﵁ da je rekao:

“Resulullah ﷺ je klanjao prema Bejtul-makdisu šesnaest ili sedamnaest mjeseci, a volio je da se okrene prema Ka’bi, pa je Allah objavio:

قَدْ نَرَىٰ تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضَاهَا فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ

Vidimo Mi kako sa žudnjom bacaš pogled prema nebu, i Mi ćemo sigurno učiniti da se okrećeš prema strani koju ti želiš: okreni zato lice svoje prema Časnom hramu! I ma gdje bili, okrenite lica svoja na tu stranu.”

El-Bekara, 144

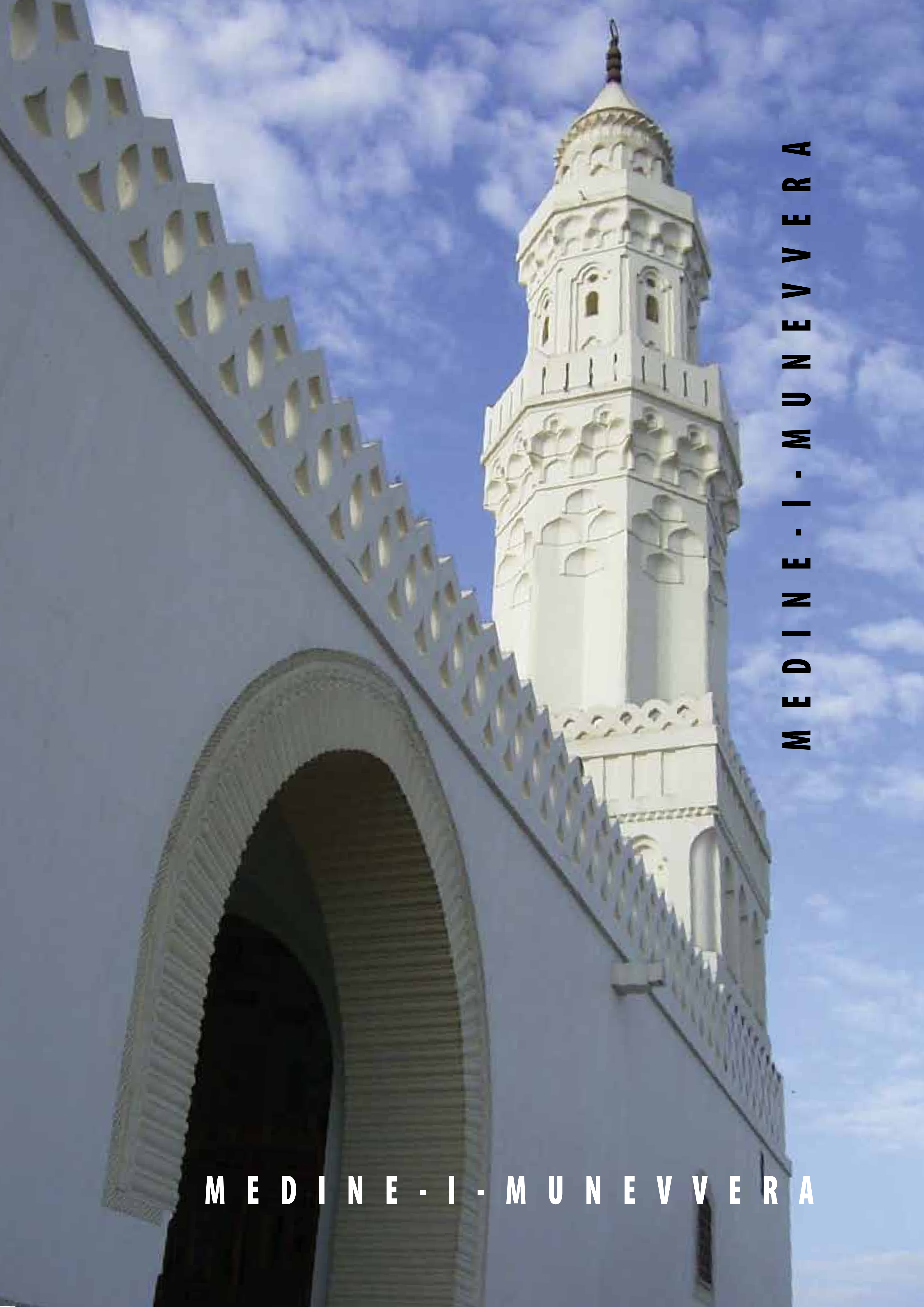

Prenosi se da je Resulullah ﷺ otišao u posjetu Ummi Bišr ibnul-Berra ibn Ma'rur u naselju Benu Seleme. Tu mu je ona pripremila jelo. Nastupilo je vrijeme podne-namaza, pa ga je Resulullah ﷺ s ashabima klanjao u njihovom mesdžidu. Nakon što je klanjao dva rekata naređeno mu je da se okrene prema Ka'bi. Resulullah ﷺ se odmah okrenuo, a za njim i saffovi iza njega i upotpunio namaz s preostala dva rekata. Zato je ovaj mesdžid i nazvan mesdžid El-Kibletejn (dvije Kible). Ovo se desilo sredinom redžeba druge godine po Hidžri. Neki od ashaba su bili zabrinuti, pitajući se:

"Da li će Allah ﷻ primiti namaze onih koji su umrli prije promjene Kible?"

Ovo je bio povod objavi:

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

MEDINE-I-MUNEVVERA
MEDINE-I-MUNEVVERA

وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي كُنْتَ عَلَيْهَا إِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يَتَّبِعُ الرَّسُولَ مِمَّنْ يَنْقَلِبُ عَلَى
عَقِبَيْهِ وَإِنْ كَانَتْ لَكَبِيرَةً إِلَّا عَلَى الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِيعَ إِيمَانَكُمْ
إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ

I Mi smo promijenili Kiblu prema kojoj si se prije okretao samo zato da bismo ukazali na one koji će slijediti Poslanika i na one koji će se stopama svojim vratiti – nekima je to bilo doista teško, ali ne i onima kojima je Allah ukazao na Pravi put. Allah neće dopustiti da propadnu molitve vaše. – A Allah je prema ljudima zaista vrlo blag i milostiv.

El-Bekara, 143

Mesdžid El-Kibletejn iz osmanskog perioda je srušen 1408. godine po Hidžri i na njegovom mjestu napravljen mnogo veći, koji može primiti više od 1000 klanjača. Nalazi se blizu doline El-Akik.

Mesdžid Benu Haram

Tu je bila kuća Džabira ibn Abdullaha ؓ u kojoj je, u toku opsade Medine, Pejgamber ﷺ pokazao mu'džizu umnožavanja hrane. Džabir ؓ je pozvao Resulullaha ﷺ na jelo koje je pripremio. To mu je tiho saopštio jer je jela bilo dovoljno samo za Pejgambera ﷺ i nekoliko osoba. Pejgamber ﷺ povika:

يَا أَهْلَ الْخَنْدَقِ إِنَّ جَابِرًا قَدْ صَنَعَ لَكُمْ سُورًا فَحَيَّهَلاَ بِكُمْ

"O kopači Hendeka, Džabir je za vas pripremio jelo i zove ljude, pa hajdemo, dobro ste došli."

Njih hiljadu je pošlo s Pejgamberom ﷺ i svi su se najeli do sitosti, s tim što je hrane preostalo i za porodicu Džabirovu ؓ.

Gradnja mesdžida

Napravljen je u vrijeme časnih ashaba i nalazi se u naselju plemena Benu Haram. Otuda i njegovo ime. Unazad petnaestak godina obnovljen je i proširen, tako da danas zauzima prostor oko 200 m^2.

Mesdžid Es-Sebk

Naziva se ovako, jer su se na ovom mjestu, u doba Pejgambera ﷺ, odvijale utrke konja. Utrka je počinjala od Senijjetul-vedā, a završavala kod mesdžida Benu Zurejk.

Prilikom jedne utrke, Resulullah ﷺ je dobrim konjima pomogao jednu grupu, čiji su konji bili mršavi i nepotkovani.

Prenosi se, da bi Resulullah ﷺ nakon bajram-namaza, stao na ovom mjestu i posmatrao svijet kako odlazi sa musalle.

Gradnja mesdžida

Izgrađen je na ovom mjestu u devetom stoljeću po Hidžri. Iznova ga je napravio kralj Fejsal, a njegov današnji izgled je posljedica obnove kralja Fahda. Zauzima površinu od 896 m^2. Od Pejgamberovog ﷺ mesdžida, udaljen je 520 metara.

Mesdžid Eš-Šems

Nalazi se istočno od mesdžida Kubā u naselju Avāli. Naziva se ovako jer Sunce prilikom izlaska, svoje prve zrake baca na ovaj dio Medine.

Prije pojave islama ovu oblast je naseljavalo jehudijsko pleme Benu Nadir. Kada je Pejgamber ﷺ učinio Hidžru u Medinu, oni su svoju mržnju i neprijateljstvo prema njemu ﷺ u početku prikrivali, a potom i javno ispoljili. U tome su otišli toliko daleko da su ga pokušali i ubiti. Ali Allah ﷻ ga je o tome obavijestio i njihove spletke poništio. To je bio uzrok njihove opsade koja je trajala šest noći. Za to vrijeme Pejgamber ﷺ je namaze klanjao na mjestu mesdžida o kome govorimo, dok je njegov šator bio postavljen u blizini mesdžida. Nakon predaje ovo jehudijsko pleme je protjerano iz Medine. Po njima mesdžid nosi i ime mesdžid Benu Nadir. U toku opsade došla je objava o zabrani alkohola. Vijest o tom je brzo došla do Ebu Ejjuba رضي الله عنه i grupe ensarija koji su upravo pili piće spravljeno od nedozrelih hurmi. Oni su odmah odvezali uzice sa svojih mješina i sav alkohol prosuli. Pošto se to piće zvalo fedih i ovaj mesdžid je po tome nazvan mesdžid El-Fedih.

1 - Mesdžid Eš-Šems

Mesdžid Benu Kurejza

Podignut je na mjestu gdje je bio postavljen šator Resulullaha ﷺ u toku opsade jehudijskog plemena Benu Kurejza. Oni su prekršili ugovor sklopljen sa Resulullahom ﷺ i stali na stranu združenih saveznika. Nalazi se istočno od mesdžida El-Fedih, između dvije bolnice Ez-Zehra i El-Vetani.

Gradnja mesdžida

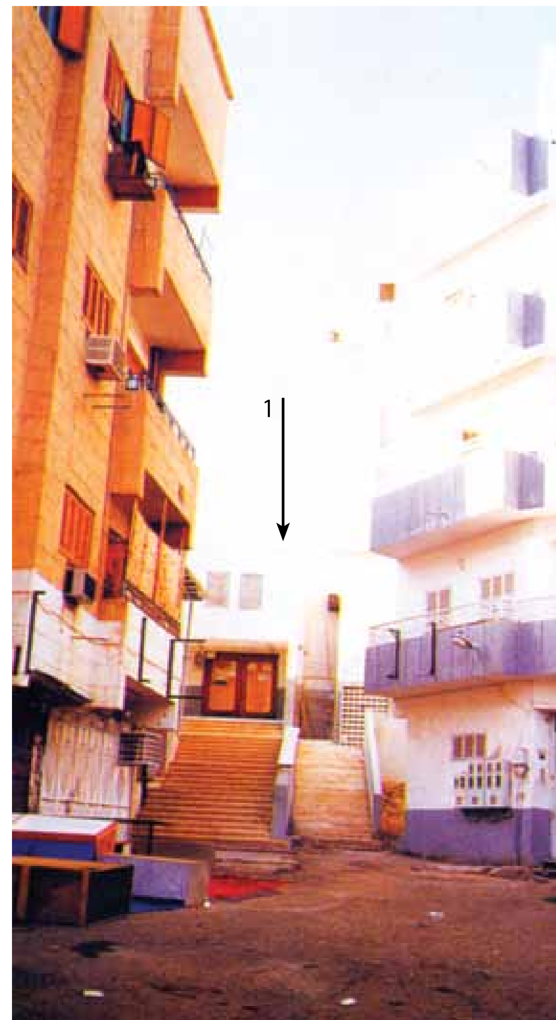
Izgradio ga je Omer ibn Abdulaziz رضي الله عنه između 91. i 93. godine po Hidžri, dok je on bio valija Medine. Imao je sličan izgled mesdžidu Kubā. Bio je dug 19 a širok četiri metra. U svojoj unutrašnjosti je imao 16 stubova. Poslije je porušen i u takvom stanju ostao sve do prve decenije sedmog stoljeća po Hidžri kada je obnovljen. Njegov današnji izgled s pet kupola upućuje na osmanski period.

Mesdžid Benu Dīnār

To je mesdžid plemena Benu Dīnār od Hazredža. Napravljen je za vrijeme ashaba. Naziva se još mesdžid El-Gassalejni i mesdžid El-Mugseleh, zbog istoimene oblasti u kojoj se nalazi. Od Jahja ibn Nadra el-Ensarija se prenosi da je Pejgamber ﷺ klanjao u mesdžidu Benu Dīnār.

Od Utbe ibn Abdulmelika se prenosi da je Pejgamber ﷺ više puta klanjao u mesdžidu Benu Dīnār.

1 - Mesdžid Benu Dīnār

Mesdžid Musbih

Prilikom svoje Hidžre u Medinu Pejgamber ﷺ je na ovom mjestu klanjao sabah-namaze. Otuda ime mesdžida. Nalazi se jugozapadno od mesdžida Kubā. Kada se razbolio Talha ibnul-Bera ؓ iz plemena Benu Unejf, došao je Pejgamber ﷺ da ga posjeti. Nakon obavljene posjete klanjao je na ovom mjestu. To je mještanima bio dovoljan razlog da tu podignu mesdžid. Zato je i prozvan mesdžid Benu Unejf. Nedugo potom Talha ؓ je preselio, a Pejgamber mu ovakvu dovu učio:

اَللّٰهُمَّ اَلْقَ طَلْحَةَ وَاَنْتَ تَضْحَكُ اِلَيْهِ وَهُوَ يَضْحَكُ اِلَيْكَ

"Allahu moj, učini da Tvoj susret s Talhom bude obostrana radost."

Mesdžid En-Nūr

To je mesdžid plemena Benu Džahdžeba od Evsa. Naziva se još mesdžid Et-Tevba ili mesdžid El-Usbeh jer se nalazi u oblasti El-Usbeh.

Od Eflah ibn Sa'da ﷺ se prenosi da je Resulullah ﷺ klanjao u mesdžidu Et-Tevba kod bunara Hedžim.

Od oca Muhammeda ibn Fedale ﷺ se prenosi da je Resulullah ﷺ klanjao na mjestu mesdžida En-Nūr.

Kada su jedne noći Usejd ibn Hudajr ﷺ i Abbad ibn Bišr ﷺ izašli od Pejgambera ﷺ, bili su svjedoci nečeg čudnovatog. Štap jednog od njih je zasjao poput lampe pa su išli koristeći njegovu svjetlost. Tamo gdje im se put razilazio zasjao je i štap ovog drugog, tako da su bez ikakvih poteškoća došli svojim kućama. Na toj raskrnici je podignut ovaj mesdžid koji nosi ime En-Nūr (svjetlo).

Mesdžid El-Menāretejn

Pošto se nalazio u podnožju dva brda, od kojih danas nema ni traga, dobio je ime El-Menāretejn.

Jednog dana Resulullah ﷺ je sa grupom ashaba izašao do crvenog brežuljka između El-Menāretejn i tu naišli na mrtvu ovcu. Kada ashabi začepiše svoje noseve, zbog neugodna mirisa, Resulullah ﷺ ih upita:

مَا تَرَوْنَ كَرَامَةَ هٰذِهِ الشَّاةِ عَلٰى صَاحِبِهَا

"Šta mislite kakvu vrijednost ima ova ovca za njenog vlasnika?"

Prisutni rekoše:

"O Allahov Poslaniče, ona ne vrijedi nikom."

الدُّنْيَا اَهْوَنُ عَلَى اللهِ مِنْ هٰذِهِ عَلٰى صَاحِبِهَا

"Dunjaluk je još mizerniji kod Allaha nego ova (ovca) *kod njenog vlasnika."*

1 - Mesdžid El-Menāretejn

Mesdžid Benu Zafer

Pošto je podignut u naselju plemena Benu Zafer, otud i njegovo ime. Nalazi se istočno od Džennetul-bekīe. Prenosi se da je Resulullah ﷺ došao u ovaj mesdžid s Abdullahom ibn Mes'udom ﵁ pa mu naredio:

اقْرَأْ عَلَيَّ

"Uči mi (Kur'an)."

"Allahov Poslaniče, zar da ti ja učim, a tebi se objavljuje?"

نَعَمْ إِنِّي أُحِبُّ أَنْ أَسْمَعَهُ مِنْ غَيْرِي

"*Da*", odgovori Resulullah ﷺ, "*ja volim da ga čujem od drugog.*"

"Ja sam", kaže Ibn Mes'ud ﵁ , "učio suru En-Nisā' sve dok nisam došao do ajeta

فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَىٰ هَٰؤُلَاءِ شَهِيدًا

A šta će, tek, biti kada dovedemo svjedoka iz svakog naroda, a tebe dovedemo kao svjedoka protiv ovih?

En-Nisā' 41

Tada Resulullah ﷺ reče:

حَسْبُكَ الْآنَ

'Dovoljno je.'

a oči mu pune sūza."

Mesdžid El-Bagleh

Ovaj mesdžid je poznat po dvije stijene koje se nalaze u njemu. Na jednoj od njih se vidi trag poput sahana. U predaji se navodi da je na ovom mjestu Pejgamber ﷺ jeo hurme. Zato je lijepo da posjetilac sa sobom ponese nešto hurmi i hljeba, stavi ih u taj sahan i teberruken pojede.

Što se tiče druge stijene, na njoj se jasno vidi trag kopita Pejgamberove ﷺ mazge. Pošto se mazga na arapskom kaže "bagleh" jasno nam biva zašto se ovaj mesdžid tako naziva.

Mesdžid Itban ibn Malik

Itban ﵁ je došao Resulullahu ﷺ pa ga zamolio:

"O Allahov Poslaniče, vid mi je oslabio, a ja klanjam mome narodu. Za vrijeme kiša poteče rijeka između mene i njih, pa ja nisam u stanju otići u njihov mesdžid da klanjam s njima. Volio bih, o Allahov Poslaniče, da mi dozvoliš i klanjaš u mojoj kući, pa da to mjesto uzmem za musallu.

سَأَفْعَلُ إِنْ شَاءَ اللّٰهُ

'Učiniću to, inšaAllah', odgovorio je Resulullah ﷺ.

Sutra, kad je dan poodmakao, došao je Resulullah ﷺ s Ebu Bekrom i zatražio dozvolu za ulazak. Ja mu dozvolih, a on uđe i ne sjede već odmah upita:

أَيْنَ تُحِبُّ أَنْ أُصَلِّيَ مِنْ بَيْتِكَ

'Gdje voliš da klanjam u tvojoj kući?'

Ja mu naišaretih na jedan dio kuće. Resulullah ﷺ tu stade i donese početni tekbir, a mi se iza njega poredasmo u saffove. Klanjao je dva rekata i predao selam. Zadržali smo ga na mesnoj čorbi koju smo mu pripremili. Tada, iznenada, u kuću bahnuše brojni mještani i jedan od njih upita:

'Gdje je Malik ibn ed-Duhajšini ili Ibn ed-Duhšun?'

Neko njihov odgovori:

'To je munafik. On ne voli Allaha i Njegova Poslanika.'

Na to Resulullah ﷺ upozori:

لَا تَقُلْ ذٰلِكَ أَلَا تَرَاهُ قَدْ قَالَ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ يُرِيدُ بِذٰلِكَ وَجْهَ اللّٰهِ

'Ne govori tako. Zar ga ne vidiš da govori: Nema boga osim Allaha, želeći time Allahovo lice.'

Mesdžid Itban ibn Malik

‘Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju, a mi ga viđamo da se licem okreće prema munaficima i da ih savjetima podupire.’

Resulullah ﷺ reče:

فَإِنَّ اللهَ قَدْ حَرَّمَ عَلَى النَّارِ مَنْ قَالَ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ يَبْتَغِي بِذٰلِكَ وَجْهَ اللهِ

‘Zaista je Allah zabranio vatri onog ko kaže: Nema boga osim Allaha, želeći time Allahovo lice.’”

Ovaj mali mesdžid nalazi se sjeverno od mesdžida El-Džumua’.

BRDA MEDINE-I-MUNEVVERE

Brdo Uhud

Ono je najveće brdo Medine. Nalazi se na njenoj sjevernoj strani. Naziva se Uhud jer je odvojeno od ostalih brda koja ga okružuju.

Brdo koje voli

Pejgamber ﷺ je rekao:

أُحُدٌ جَبَلٌ يُحِبُّنَا وَنُحِبُّهُ

"Uhud je brdo koje voli nas, a i mi njega volimo."

Kada je vraćajući se sa Hajbera, Pejgamber ﷺ ugledao Uhud, rekao je:

اَللّٰهُ اَكْبَرُ جَبَلٌ يُحِبُّنَا وَنُحِبُّهُ

"Allahu ekber! Brdo koje voli nas, a i mi njega volimo."

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

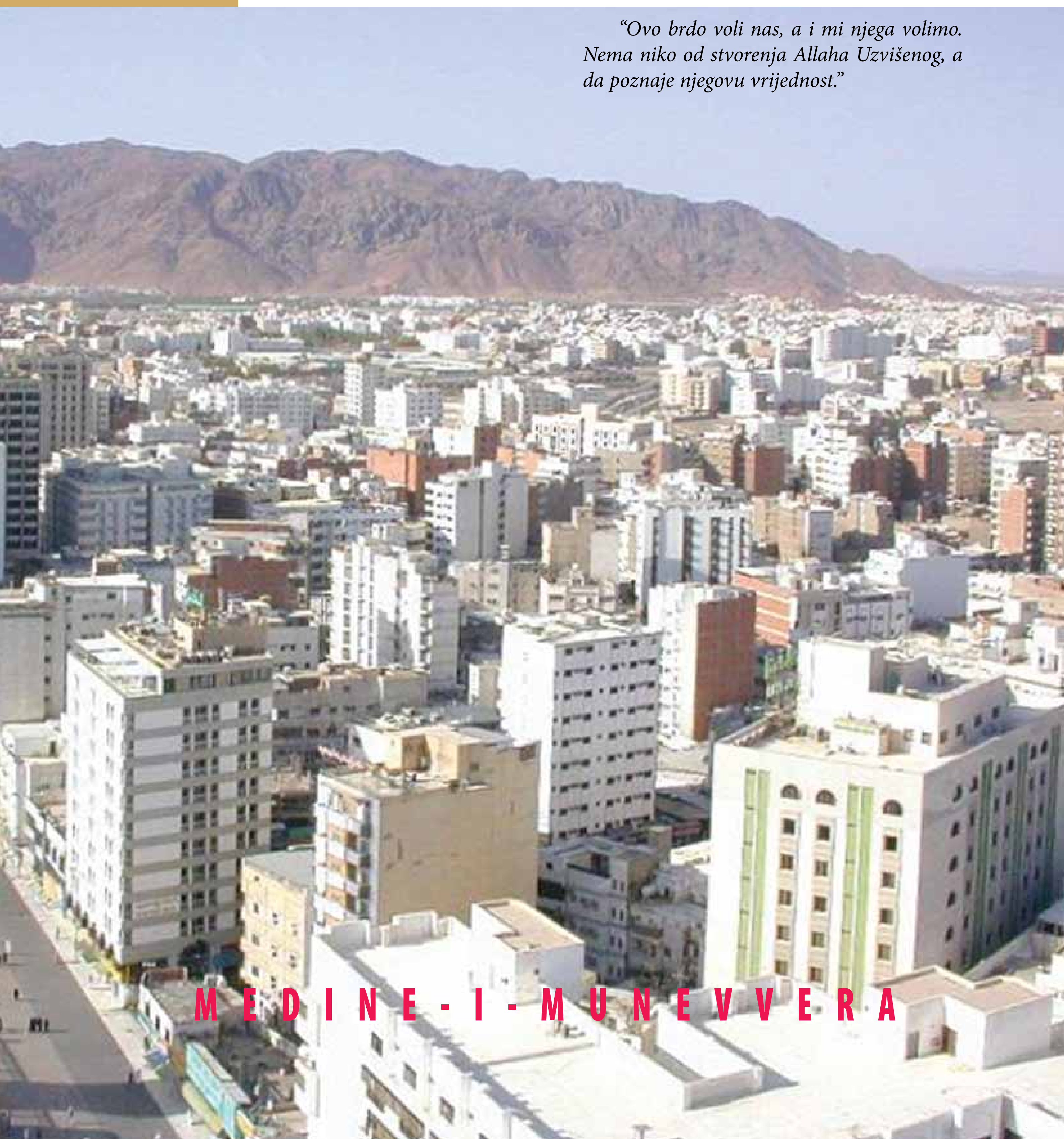
Pogled od Resulullahova ﷺ mesdžida prema brdu Uhud

Jednoga dana Resulullah ﷺ je pogledao u Uhud i rekao:

هٰذَا جَبَلٌ يُحِبُّنَا وَنُحِبُّهُ وَمَا اَحَدٌ مِنْ خَلْقِ اللّٰهِ تَعَالٰى يَعْلَمُ مَا وَزْنُهُ

"Ovo brdo voli nas, a i mi njega volimo. Nema niko od stvorenja Allaha Uzvišenog, a da poznaje njegovu vrijednost."

MEDINE-I-MUNEVVERA

Resulullah ﷺ je rekao:

أَرْبَعَةُ أَجْبُلٍ مِنْ جِبَالِ الْجَنَّةِ أُحُدٌ جَبَلٌ يُحِبُّنَا وَنُحِبُّهُ جَبَلٌ مِنْ جِبَالِ الْجَنَّةِ وَوَرِقَانُ
جَبَلٌ مِنْ جِبَالِ الْجَنَّةِ وَلُبْنَانُ جَبَلٌ مِنْ جِبَالِ الْجَنَّةِ وَطُورٌ جَبَلٌ مِنْ جِبَالِ الْجَنَّةِ

“Četiri brda su od džennetskih brda: Uhud, brdo koje voli nas a i mi volimo njega, je brdo od džennetskih brda. Virekān je brdo od džennetskih brda. Liban je brdo od džennetskih brda i Tūr je brdo od džennetskih brda.”

Resulullah ﷺ je rekao:

إِنَّ أُحُدًا عَلَى بَابٍ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ

“Zaista je Uhud na vratima od vrata Dženneta.”

Resulullah ﷺ je rekao:

أُحُدٌ رُكْنٌ مِنْ أَرْكَانِ الْجَنَّةِ

“Uhud je stub od stubova Dženneta.”

Resulullah ﷺ je rekao:

أُحُدٌ عَلَى بَابٍ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ فَإِذَا مَرَرْتُمْ بِهِ فَكُلُوا مِنْ شَجَرِهِ وَلَوْ مِنْ عِضَاهِهِ

“Uhud je na vratima od vrata Dženneta. Pa kada prolazite pored njega pojedite od njegova bilja, pa makar to bilo i njegovo trnje.”

Brdo koje je zbog Resulullaha ﷺ ustreptalo i zadrhtalo

Kada se Resulullah ﷺ popeo na Uhud s Ebu Bekrom, Omerom, Osmanom, on se potresao. Resulullah ﷺ je tada udario svojom nogom i rekao:

اُثْبُتْ اُحُدُ فَمَا عَلَيْكَ اِلَّا نَبِيٌّ وَصِدِّيقٌ وَشَهِيدَانِ

"Stani Uhud! Na tebi su Vjerovjesnik, Siddik i dvojica šehida."

Zijaret Uhuda

Posjetilac će reći:

اَللّٰهُمَّ اِنَّ هٰذَا جَبَلُ اُحُدٍ مِنْ جِبَالِ الْجَنَّةِ يُحِبُّنَا وَنُحِبُّهُ

اَللّٰهُمَّ اَحْسِنْ عَاقِبَتَنَا فِي الْاُمُورِ كُلِّهَا وَاَجِرْنَا مِنْ خِزْيِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْاٰخِرَةِ

اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْاَلُكَ رِضَاكَ وَالْجَنَّةَ وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ سَخَطِكَ وَالنَّارِ

"Allahu moj! Ovo brdo Uhud je od džennetskih brda. Ono voli nas, a i mi njega volimo. Allahu moj! Uljepšaj kraj svih naših djela, a zaštiti nas od poniženja na dunjaluku i kazne na ahiretu.

Allahu moj! Mi Te molimo za Tvoje zadovoljstvo i Džennet, a utičemo Ti se od Tvoje srdžbe i vatre."

Brdo Sevr

Ovo je crveno brdo koje svojim izgledom podsjeća na bika (sevr). Nalazi se sjeverno od Uhuda. Sa te strane čini jednu od granica harema Medine, u kojem je Resulullah ﷺ zabranio sječu drveća i lov divljači.

1 - Brdo Sevr

Brdo Ajr

Ovo brdo čini granicu harema Medine s južne strane.
Za njega je Resululah ﷺ rekao:

هَذَا عَيْرٌ جَبَلٌ يُبْغِضُنَا وَنُبْغِضُهُ عَلَى بَابٍ مِنْ أَبْوَابِ النَّارِ

"Ovo je Ajr, brdo koje nās mrzi a i mi njega mrzimo. Ono je na jednim od džehennemskih vrata."

Brdo Ajnejn

Naziva se još i brdo Er-Rumāt, jer je na njega, pred Bitku na Uhudu, Resulullah ﷺ postavio pedeset strijelaca sa zadatkom da ne dozvole neprijateljskoj vojsci da priđe muslimanima s leđa. Međutim, u toku borbe, vidjevši ashabe kako potiskuju neprijatelja, pomislili su da je bitka završena. Zaboravili su na Resulullahovo ﷺ upozorenje, napustili svoj položaj osim deseterice i tako pružili priliku mušricima koju su oni vješto iskoristili.

Ovaj događaj je nepresušni izvor iz koga muslimani treba da uzmu pouku. Dakle svaki musliman treba biti svjestan, da onog trenutka kada zaboravi ili, ne daj Bože, namjerno zapostavi naredbu Resulullaha ﷺ, on ostaje bez zaštite. Posljedice su katastrofalne kako na bojnom polju tako i u borbi sa samim sobom. U Kur'anu se kaže:

إِنَّهُ يَرَاكُمْ هُوَ وَقَبِيلُهُ مِنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ

On (šejtan) *vas vidi, on i vojske njegove, odakle vi njih ne vidite.*

El-A'rāf 27

MEDINE-I-MUNEVVERA

Brda Virekān i Redvā

Govoreći o sinajskom brdu Zubir, koje se sa zemljom sravnilo kada mu se Gospodar svjetova ukazao, Resulullah ﷺ je rekao:

صَارَ بِعَظَمَتِهِ سِتَّةُ أَجْبُلٍ فَوَقَعَتْ ثَلَاثَةٌ فِي الْمَدِينَةِ: أُحُدٌ وَوَرِقَانُ وَرَضْوَى
وَوَقَعَتْ ثَلَاثَةٌ بِمَكَّةَ ثَوْرٌ وَثَبِيرٌ وَحِرَاءُ

"Pod dejstvom Njegova azameta (od Zubira) je nastalo šest brda.
Tri u Medini: Uhud, Virekān i Redvā i tri u Mekki: Sevr, Sebir i Hirā."

Brdo Hamrāul-esed

Nakon završene Bitke na Uhudu mušrici su krenuli prema Mekki i zaustavili se u dolini Revha' šest milja od Medine. Tu su zaključili da su se muslimanima osvetili za poraz na Bedru, ali da potpunu pobjedu nisu izvojevali. Govorili su:

"Muhammed je živ i oni će uz njega brzo srediti svoje redove. Zato se vratimo i završimo s njima."

Predviđajući ovu situaciju, Pejgamber ﷺ je osmog ševvala treće godine po Hidžri krenuo u susret neprijatelju i ulogorio se u podnožju brda Hamrāul-esed.

Na putu za Medinu pored Ebu Sufjana je prolazila karavana Abdul-Kajsa. On im reče:

"Hoćete li od mene Muhammedu dostaviti poruku, a ja ću vam za uzvrat na Ukazu natovariti vaše jahalice grožđicama, kad dođete u Mekku?"

"Hoćemo", odgovoriše.

Ebu Sufjan reče:

"Poručite Muhammedu da smo se svi skupili, kako bi uništili njega i njegove drugove."

Kada je karavana prošla pored muslimana i prenijela Ebu Sufjanove riječi, to ih nije nimalo pokolebalo. Kolika je bila snaga njihovog imana najbolje vidimo iz ajeta koji govore o njima:

الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلّٰهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ مَا اَصَابَهُمُ الْقَرْحُ لِلَّذِينَ اَحْسَنُوا مِنْهُمْ
وَاتَّقَوْا اَجْرٌ عَظِيمٌ ١٧٢ اَلَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ اِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ
فَزَادَهُمْ اِيمَانًا وَقَالُوا حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ١٧٣ فَانْقَلَبُوا بِنِعْمَةٍ مِنَ اللّٰهِ
وَفَضْلٍ لَمْ يَمْسَسْهُمْ سُوٓءٌ وَاتَّبَعُوا رِضْوَانَ اللّٰهِ وَاللّٰهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ

One koji su se Allahu i Poslaniku i nakon zadobijenih rana odazvali, one između njih, koji su dobro činili i bogobojazni bili – čeka velika nagrada;

one kojima je, kada su im ljudi rekli: "Neprijatelji se okupljaju zbog vas, treba da ih se pričuvate!" – to učvrstilo vjerovanje, pa su rekli: "Dovoljan je nama Allah i divan je On Gospodar!"

I oni su se povratili obasuti Allahovim blagodatima i obiljem, nikakvo ih zlo nije zadesilo i postigli su da Allah bude njima zadovoljan, - a Allah je neizmjerno dobar.

Āli Imrān, 172,173,174

Resulullah ﷺ je ostao tri dana u Hamrāul-esedu, a onda se 11. ševvala vratio u Medinu.

Brdo Sel'a

Izrazito je tamne boje tako da se doima kao da je crno. U podnožju ovog brda iskopan je Hendek koji je bio nepremostiva prepreka za združene saveznike. Muslimani su u bitki zauzeli takav položaj da im je brdo Sel'a bilo iza njihovih leđa. Na njemu se nalazi pećina koja ima dva imena: Es-Sedžda i Beni Haram. U njoj je za vrijeme opsade Pejgamber ﷺ provodio noći. Tu je također i stijena Pobjede na kojoj je Pejgamber ﷺ učio dovu protiv neprijatelja.

Brdo Sulej'a

Nalazi se južno od brda Sel'a. Tu je bilo naselje muhadžira iz plemena Benu Eslem. Naziva se još i Džuhejne jer pripadnici ovog plemena su obitavali oko Sulej'a, s njegove južne i istoče strane. Južno od brda, pomenuto pleme je napravilo mesdžid Belijj na mjestu koje im je označio Resulullah ﷺ. S druge strane brda bila je u vrijeme Resulullaha ﷺ krajnja granica medinske čaršije.

Brdo Er-Rājeh

Kao znak ashabima da se pripreme za vojni pohod, na ovom brdu bi se postavljala zastava Resulullaha ﷺ. Naziva se još i brdo Zubāb, po imenu čovjeka iz Jemena koji je na njemu ubijen.Od Ebu Seida el-Hudrije رضي الله عنه se prenosi da je rekao:

"Pejgamberu ﷺ je u Danu Hendeka postavljen šator na brdu Zubāb."

Kopajući Hendek u podnožju ovog brda, s njegove sjeverne strane, ashabi su naišli na stijenu koju nisu mogli razbiti. Kada su se na to požalili Resulullahu ﷺ, on je uzeo krampu, rekao Bismillah i udario po stijeni. Od nje se odvali komad i izađe svjetlo koje obasja sve između dva medinska kamenjara. Resulullah ﷺ tada reče:

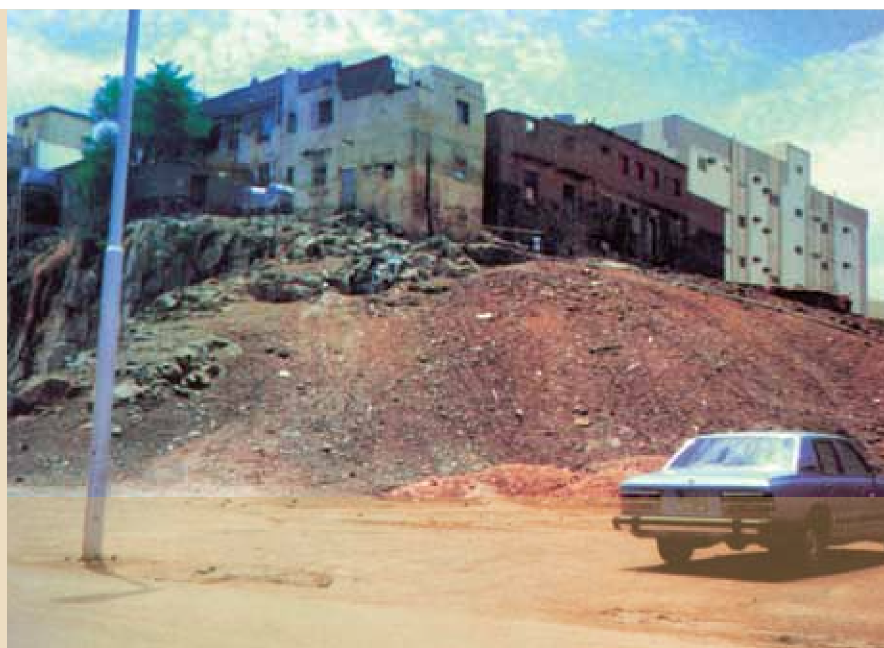
اَللّٰهُ أَكْبَرُ أُعْطِيتُ مَفَاتِيحَ الشَّامِ وَاللّٰهِ إِنِّي لَأُبْصِرُ قُصُورَهَا الْحُمْرَ السَّاعَةَ مِنْ مَكَانِي

"Allahu ekber! Dati su mi ključevi Šāma. Tako mi Allaha, sada vidim njegove crvene dvorce s ovog moga mjesta."

Potom iznova udari po stijeni od koje se odvali drugi komad i izbi svjetlica od strane Perzije, osvijetlivši sve između dva medinska kamenjara. On ﷺ reče.

اَللّٰهُ أَكْبَرُ أُعْطِيتُ مَفَاتِيحَ فَارِسَ وَاللّٰهِ إِنِّي لَأُبْصِرُ قَصْرَ الْمَدَائِنِ الْأَبْيَضَ الْآنَ

"Allahu ekber! Dati su mi ključevi Perzije. Tako mi Allaha, sada vidim bijele dvorce Medaina."

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

Zatim udari treći put i reče:

"*Bismillah!*"

Tada se odvali ostatak stijene i izađe svjetlo od strane Jemena pa obasja sve između dva medinska kamenjara, poput svjetiljke u mrkloj noći. Pejgamber ﷺ reče:

اَللهُ أَكْبَرُ أُعْطِيتُ مَفَاتِيحَ الْيَمَنِ وَاللهِ إِنِّي لَأُبْصِرُ أَبْوَابَ صَنْعَاءَ مِنْ مَكَانِي السَّاعَةَ

"Allahu ekber! Dati su mi ključevi Jemena. Tako mi Allaha, sada vidim vrata Sane s ovog mjesta."

Brdo Benu Ubejde

Nalazi se na sjeverozapadnom dijelu Medine. Sjeverno od njega je brdo Ikāb. Između njih je bilo naselje plemena Benu Ubejde.

Muhadžiri su Hendek kopali od tvrđave Rātidž na istoku do brda Zubāb, a ensarije od brda Zubāb do brda Benu Ubejde. Prenosi se da su i kod ovog brda ashabi naišli na veliku stijenu koju je na sličan način kao i onu prvu uklonio Resulullah ﷺ.

1 - Brdo Benu Ubejde
2 - Brdo Sel'a
3 - Mesdžid El-Kibletejn

Brdo Tej'eb

Brdo Tej'eb

Proteže se istočno od Uhuda u dolini Nakmā. Prije dolaska do hendeka i zidina Medine ovdje su se ulogorili plemena Gatafan i Benu Esed s onim koji su im se uz put pridružili iz Nedžda. Ukupno šest hiljada ratnika.

Kurejšije, Ehabiši, Benu Kinane i stanovnici Tihame ulogorili su se kod Esjala od strane Rume i doline El-Akik.

Na ovo upućuju riječi Allaha Uzvišenog:

إِذْ جَاؤُكُم مِّن فَوْقِكُمْ وَمِنْ أَسْفَلَ مِنكُمْ وَإِذْ زَاغَتِ الْأَبْصَارُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ وَتَظُنُّونَ بِاللَّهِ الظُّنُونَا ۝ هُنَالِكَ ابْتُلِيَ الْمُؤْمِنُونَ وَزُلْزِلُوا زِلْزَالًا شَدِيدًا

Kada su vam došle (vojske) i odozgo i odozdo , a duša došla do grkljana, i kad ste o Allahu svašta pomišljali,

tada su vjernici bili u iskušenje stavljeni i ne mogu biti gore uznemireni.

El-Ahzāb 10,11

Brdo Džumā' Tudārua

Ovo brdo sa brdima Džumā' Ummu Halid, Džumā' El-Akir se nalazi u dolini El-Akik. Pored njega je prolazio stari karavanski put na jug.

Resulullah ﷺ je rekao:

لَا تَسِيلُ تُضَارِعُ إِلَّا عَامَ رَبِيعٍ

"Ne potekne bujica (brdom) *Tudārua osim s proljeća."*

Brdo Džumā' Ummu Halid

Ono je srednje i najvisočije brdo od tri brda Džumā'. Na njemu se nalazi kabur na čijem uzglavnom kamenu piše:

"Ja sam Allahov rob iz Ninive, poslan od strane Allahova Poslanika Īsāa sina Merjemina u ovaj kraj. Ovdje me zatekla smrt, pa sam vasijjet učinio da budem ukopan na brdu Džumā' Ummu Halid."

1 - Brdo Džumā' Tudārua
2 - Brdo Džumā' Ummu Halid
3 - Brdo Džumā' El-Akir

Brdo Džumā' El-Akir

U pogledu ovog brda Pejgamber ﷺ je rekao:

نِعْمَ الْجَمَاءُ الْمَنْزِلُ لَوْلَا كَثْرَةُ الْأَسَاوِدِ

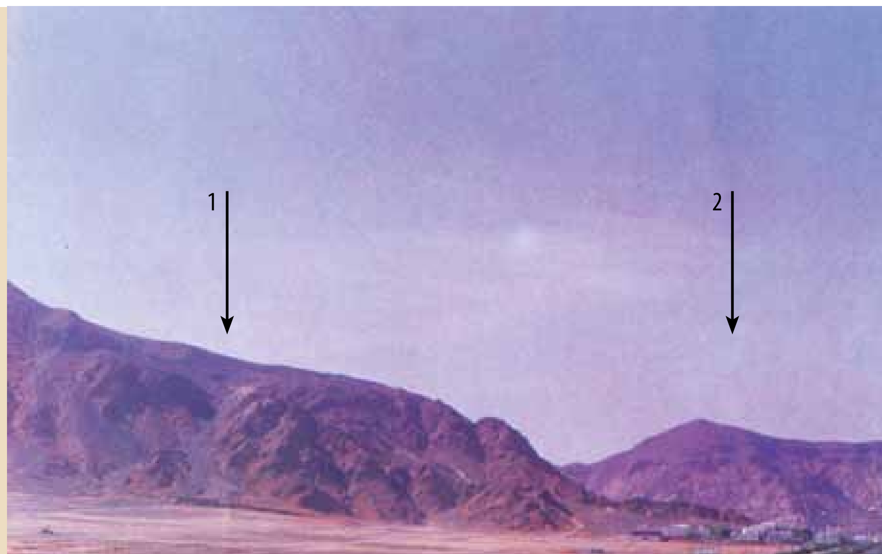
"Divno li je mjesto Džumā' za stanovanje, samo da nema puno zmija."

Resulullah ﷺ je rekao:

لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يُقْتَلَ رَجُلَانِ مَوْضِعَ فُسْطَاطِهِمَا فِي قِبَلِ الْجَمَاءِ

"Propast svijeta neće nastupiti dok ne budu ubijena dva čovjeka na mjestu njihova logora od strane Džumā'."

Put između brdā Džumā' El-Akir i Džumā' Ummu Halid koristila je vojska Kurejšija prilazeći Medini pred Bitke na Uhudu i Hendeku.

1 - Brdo Džumā' Ummu Halid
2 - Brdo Džumā' El-Akir

Brdo Enam

To je malo crveno brdo koje se nalazi na početku doline El-Akik.

Kod njega je izvršeno kamenovanje Māiz ibn Malika ﷺ. To je čovjek koji je došao Pejgamberu ﷺ i obratio mu se:

“Allahov Poslaniče, očisti me.”

وَيْحَكَ اِرْجِعْ فَاسْتَغْفِرِ اللّٰهَ وَتُبْ اِلَيْهِ

“Teško tebi. Vrati se, čini istigfar Allahu i pokaj Mu se”, odgovorio mu je ﷺ.

On je zakratko otišao pa se vratio i ponovio:

“Allahov Poslaniče, očisti me.”

Resulullah ﷺ je rekao:

وَيْحَكَ اِرْجِعْ فَاسْتَغْفِرِ اللّٰهَ وَتُبْ اِلَيْهِ

“Teško tebi. Vrati se, čini istigfar Allahu i pokaj Mu se.”

On je zakratko otišao pa se vratio i rekao:

“Allahov Poslaniče, očisti me.”

Pejgamber ﷺ mu je rekao isto što i prije. Ali kada je to učinio i četvrti put, Resulullah ﷺ ga upita:

فِيمَ أُطَهِّرُكَ

“Od čega da te očistim?”

“Od preljube.”

Resulullah ﷺ upita prisutne:

أَبِهِ جُنُونٌ

"Je li pri njemu ludilo?"
"On nije ludak", bi mu odgovoreno.

أَشَرِبَ خَمْراً

"*Da li je pio vino?*", nastavi Resulullah ﷺ.

Tada mu jedan čovjek priđe i zatraži da hukne, ali od njega ne osjeti zadah vina.

Resulullah ﷺ upita:

أَزَنَيْتَ

"Jesi li preljubu učinio?"
"Da.", odgovori on.

Nakon ovog Resulullah ﷺ naredi njegovo kamenovanje i to bi obavljeno.

Ljudi se u pogledu njega podijeliše u dvije skupine. Jedni rekoše: "Njegov grijeh ga je već obuhvatio i on je propao."

Drugi rekoše:

"Nema pokajanja boljeg od pokajanja Māiza. Došao je Pejgamberu ﷺ, stavio svoju ruku u njegovu pa rekao: 'Ubij me kamenovanjem.'"

Nakon dva ili tri dana dođe Resulullah ﷺ ovim ljudima. Nazva im selam, a potom sjede s njima i reče:

إِسْتَغْفِرُوا لِمَاعِزِ بْنِ مَالِكٍ

"Tražite oprost za Māiza ibn Malika."
Oni rekoše:
"Allah oprostio Māiz ibn Maliku."
Na to Resulullah ﷺ dodade:

لَقَدْ تَابَ تَوْبَةً لَوْ قُسِّمَتْ بَيْنَ أُمَّةٍ لَوَسِعَتْهُمْ

"Učinio je takvu tevbu koja, kada bi se podijelila među ummet obuhvatila bi ih sve."

Brdo Benu Kurejza

Prostire se jugoistočno od Medine. Oko brda, u dolini Mehzūr, bilo je naselje jehudijskog plemena Benu Kurejza. Kada su u toku opsade Medine prekršili ugovor sklopljen s Resulullahom ﷺ, muslimane su doveli u veoma opasnu situaciju. Razlog tome je što između njih i muslimana nije bilo nikakve prirodne prepreke koja bi muslimanima pružala zaštitu s leđa.

Brdo El-Harem

Ovo je brdo od koga se u vrijeme osmanskog sultana Abdulmedžida uzimao kamen za obnovu i proširenje Pejgamberova ﷺ mesdžida. Tom prilikom radnici su iz počasti prema Pejgamberu ﷺ kamen obrađivali na ovom mjestu, kako bi izbjegli buku u Mesdžidu i oko njega.

DOLINE MEDINE-I-MUNEVVERE

Dolina El-Akik

Od hazreti Omera ؓ se prenosi da je čuo Pejgambera ﷺ u dolini El-Akik kako kaže:

أَتَانِي اللَّيْلَةَ آتٍ مِنْ رَبِّي فَقَالَ صَلِّ فِي هٰذَا الْوَادِي الْمُبَارَكِ

"Došao mi je noćas glasnik od moga Gospodara i rekao: 'Klanjaj u ovoj mubarek (blagoslovljenoj) *dolini.'"*

Dvojica ljudi su proveli noć u El-Akiku, a potom otišli Resulullahu ﷺ. On ﷺ ih upita:

أَيْنَ بِتُّمَا

"Gdje ste zanoćili?"
"U El-Akiku."

لَقَدْ بِتُّمَا بِوَادٍ مُبَارَكٍ

"*Zanoćili ste u mubarek dolini*", reče ﷺ.

Prenosi se od Enes ibn Malika ؓ da je rekao:
"Krenuli smo s Resulullahom ﷺ prema dolini El-Akik, pa kad stigosmo u nju on ﷺ reče:

يَا أَنَسُ خُذْ هٰذِهِ الْمَطْهَرَةَ اِمْلَأْهَا مِنْ هٰذَا الْوَادِي فَإِنَّهُ يُحِبُّنَا وَنُحِبُّهُ

'O Enese, uzmi ovu posudu i napuni je zemljom ove doline, jer ona voli nas a i mi nju volimo.'"

Seleme ibn Ekv'a ؓ je ulovio gazelu pa njeno suho i svježe meso donio Resulullahu ﷺ. Nakon što je pažljivo pregledao tu hediju, Resulullah ﷺ upita:

يَا سَلَمَةُ مَا لَكَ لَا تَأْتِي بِمَا كُنْتَ تَأْتِي بِهِ

"O Seleme, zašto nam nisi donio ono što inače donosiš?"

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

"Allahov Poslaniče, lov nam se odužio pa smo ovo ulovili kod brda Sel'a u dolini Kanat."

Resulullah ﷺ reče:

لَوْ كُنْتَ تَصِيدُ بِالْعَقِيقِ لَشَيَّعْتُكَ إِذَا ذَهَبْتَ وَتَلَقَّيْتُكَ إِذَا جِئْتَ فَإِنِّي أُحِبُّ الْعَقِيقَ

"Da si lovio u El-Akiku ja bih te ispratio na polasku i dočekao te u povratku, jer ja volim El-Akik."

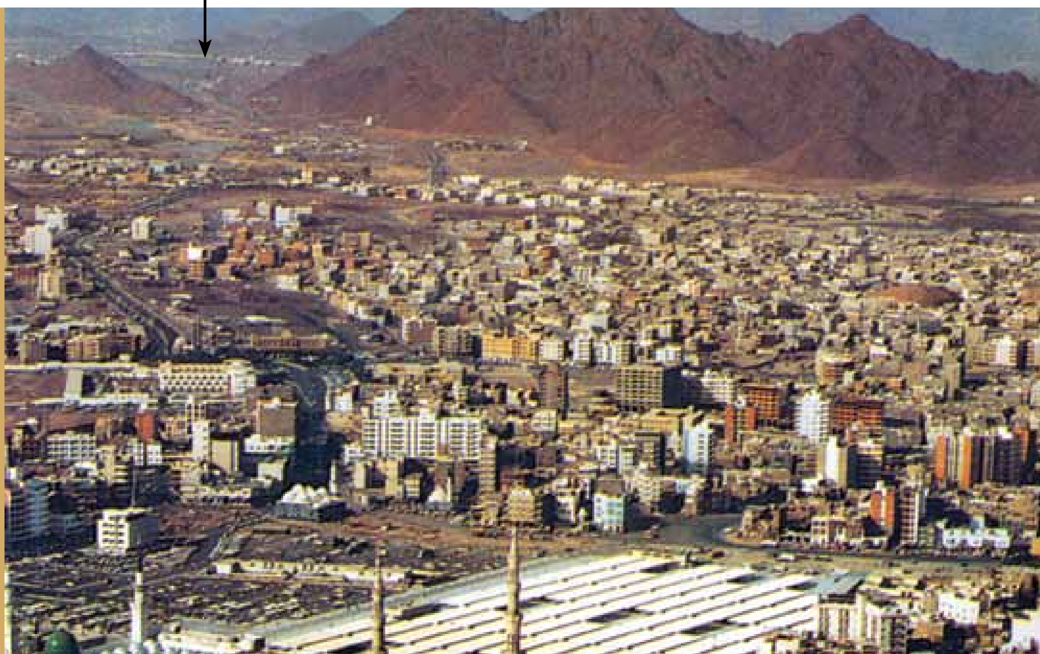
U dolini El-Akik još i danas se mogu vidjeti ostaci kuće Urve ibn Zubejra رضي الله عنه.

Jednom je Urve رضي الله عنه pripremio sofru za svoju tetku hazreti Aišu, radijallahu anha. Kad je pred nju stavio drveni čanak, ona je plačući okrenula svoje lice prema zidu. Tada je Urve رضي الله عنه upita:

"Jesi li to šta ljuta na nas?"

Hazreti Aiša, radijallahu anha, odgovori:

"Tako mi Onog Koji je Muhammeda poslao sa Istinom, nisam Resulullaha ﷺ vidjela sitog, od kad ga je Allah poslao pa sve dok nije preselio."

1 - Dolina El-Akik

Dolina El-Mukejmin

Grupa Arabljana iz plemena Urejne i Ukla je došla Pejgamberu ﷺ i požalila se na teško podnošenje medinske klime. On ﷺ ih je poslao u dolinu El-Mukejmin, gdje su se čuvale deve, kako bi pili njihovu mokraću i mlijeko. Kada su se oporavili od bolesti, napali su na deve i uhvatili njihovog pastira. Ubili su ga tako što su mu odsjekli ruke i noge, izbili mu oči i trnje mu zabijali u jezik dok nije umro. Potom su pobjegli. Pejgamber ﷺ je za njima poslao dvadeset konjanika pod vođstvom Kerz ibn Džabira رضي الله عنه koji su ih brzo uhvatili i doveli. Tada je Allah Uzvišeni objavio:

إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا
أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِنْ خِلَافٍ أَوْ يُنْفَوْا مِنَ الْأَرْضِ ذَٰلِكَ لَهُمْ
خِزْيٌ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ

Kazna za one koji protiv Allaha i Poslanika Njegova vojuju i koji nered na Zemlji čine jeste: da budu ubijeni, ili razapeti, ili da im se unakrst ruke i noge odsijeku ili da se iz zemlje prognaju. To im je poniženje na ovom svijetu, a na onom svijetu čeka ih patnja velika.

El-Māida 53

Resulullah ﷺ je naredio da im se ruke odsijeku unakrst i oči izbiju. Potom su bačeni u kamenjar gdje su tražili vodu, koja im nije pružena i tako su umrli.

Dolina Zul-Hulejfa

Kada bi išao na put, u borbu, na hadždž ili umru, Pejgamber ﷺ bi prolazio kroz ovu dolinu. Danas je ovo oblast poznata kao EbjārAlijj (Alijini bunarevi).

Prilikom polaska na svoj Oprosni hadždž Pejgamber ﷺ je u Medini klanjao četiri rekata podne-namaza, a u Zul-Hulejfi dva rekata ikindije-namaza. Tu u Zul-Hulejfi je proveo noć, a kada je osvanulo uzjahao je svoju jahalicu i počeo glasno učenje telbije:

"Lebbejkellahumme lebbejk, lebbejke la šerike leke lebbejk, innel hamde venni'mete leke vel mulk, la šerike lek."

Dolina El-Bejdā’

U Ahiri zemanu iz Medine-i-munevvere će izaći očekivani Mehdija i krenuti ka Mekke-i-mukerremi. Za njim će krenuti vojska iz Šāma koja će ući u Medinu i u njoj raditi razne nevaljalštine. Potom će poći ka Mekki da i u njoj posiju smutnju i nered kao što su to učinili u Medini i da ubiju Mehdiju. Ali kad ova vojska prođe mīkāt u Zul-hulejfi, Allah ﷻ će dati da se otvori zemlja u dolini El-Bejdā’ i da ih proguta. Tako će ih Allah ﷻ kazniti za ono što su učinili stanovnicima Medine, a sačuvati Bejtul-Atīk (Ka’bu) i pomoći Svome robu Mehdiji.

Od Ummi Seleme, radijallahu anha, se prenosi da je Pejgamber ﷺ rekao:

يَكُونُ اخْتِلَافٌ عِنْدَ مَوْتِ خَلِيفَةٍ فَيَخْرُجُ رَجُلٌ مِنْ اَهْلِ الْمَدِينَةِ هَارِبًا اِلَى مَكَّةَ فَيَأْتِيهِ نَاسٌ مِنْ اَهْلِ مَكَّةَ فَيُخْرِجُونَهُ وَهُوَ كَارِهٌ فَيُبَايِعُونَهُ بَيْنَ الرُّكْنِ وَالْمَقَامِ وَيُبْعَثُ اِلَيْهِ بَعْثٌ مِنَ الشَّامِ فَيُخْسَفُ بِهِمْ بِالْبَيْدَاءِ بَيْنَ مَكَّةَ وَالْمَدِينَةِ

“Nastupiće nesuglasice nakon smrti halife pa će izaći čovjek od Medinelija bježeći ka Mekki. Doći će mu Mekkelije i izvesti ga, a njemu će to biti neugodno, pa će mu dati bej’at (prisegu) *između Hadžerul-esveda i Mekami Ibrahima. Za njim će poći vojska iz Šāma koju će progutati zemlja u* (dolini) *El-Bejdā’ između Mekke i Medine.”*

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

Dolina Zatul-Džejš

Nazvana je tako pošto se Resulullah ﷺ sa svojom vojskom (džejš) zaustavio u njoj, vraćajući se iz pohoda protiv plemena Benu Mustalik. Tu se prekinula ogrlica hazreti Aiše, radijallahu anha.

“Ustao je Resulullah ﷺ da je traži, a i ostali ljudi s njim. Pošto nisu imali vode došli su Ebu Bekru es-Siddiku i rekli:

‘Zar ne vidiš šta radi Aiša? Uzdigla je Resulullaha ﷺ i ostali svijet, a ovdje nema vode niti je imaju uza se.’

I dođe Ebu Bekr, a Resulullah ﷺ je spavao naslonjen glavom na moje stegno, pa reče:

‘Zadržala si Resulullaha ﷺ i ljude, a ovdje nema vode niti je imaju uza se.’

Ebu Bekr me je ružio i rekao mi ono što je Allah htio da mi kaže, a onda je počeo da me gurka svojom rukom po boku i ništa me nije spriječilo da se pokrenem osim položaj Resulullaha ﷺ na mom stegnu. Kada je u sabah ustao Resulullah ﷺ bez vode, Allah je spustio ajet o tejemmumu:

وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَامَسْتُمُ النِّسَاءَ
فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ
عَفُوًّا غَفُورًا

A ako ste bolesni, ili na putu, ili ako je neko od vas obavio prirodnu potrebu, ili ako ste se sastajali sa ženama, a ne nađete vode, onda dlanovima čistu zemlju dotaknite i lica vaša i ruke vaše potarite. – Allah, zaista, briše grijehe i prašta.

En-Nisā’ 43

Tada Usejd ibn Hudajr رضي الله عنه reče:

‘Ovo nije vaš prvi bereket, o porodico Ebu Bekra.’”

Hazreti Aiša, radijallahu anha, kaže:

“Poslali smo po moju devu na kojoj sam ja jahala i pod njom nađosmo moju ogrlicu.”

Dolina Buthān

Od hazreti Aiše, radijallahu anha, se prenosi da je čula Pejgambera ﷺ da kaže:

بُطْحَانُ عَلَى بِرْكَةٍ مِنْ بِرَكِ الْجَنَّةِ

"Buthān je na jednom od džennetskih jezeraca."

Pejgamber ﷺ je rekao:

بُطْحَانُ عَلَى تُرْعَةٍ مِنْ تُرَعِ الْجَنَّةِ

"Buthān je na jednom od džennetskih potoka."

Resulullah ﷺ je ušao Sabitu ibn Kajsu رضي الله عنه dok je ovaj bio bolestan i rekao:

اِكْشِفِ الْبَأْسَ رَبَّ النَّاسِ عَنْ ثَابِتِ بْنِ قَيْسٍ

"Otkloni nevolju, Gospodaru ljudi, od Sabita ibn Kajsa."

Onda je uzeo zemlje iz Buthāna, stavio je u čašu, na to ispustio vodu iz svojih usta pa tu sadržinu posuo po Sabitu.

Pejgamber ﷺ je posjetio Harisa ibn el-Hazredža ؓ, pa vidjevši njegove ukućane pod groznicom, zapitao ih je:

فَأَيْنَ أَنْتُمْ عَنْ صُعَيْبٍ

"A gdje vam je saib (zemlja u kojoj ima drvlja ili kamenja iz doline Buthān)."

Potom je uzeo pregršt od nje i rekao:

بِسْمِ اللهِ تُرَابُ أَرْضِنَا بِرِيقِ بَعْضِنَا شِفَاءٌ لِمَرِيضِنَا بِإِذْنِ رَبِّنَا

"Bismillah. Naša zemlja, s pljuvačkom našom, za bolesnika je lijek, dozvolom Gospodara našeg."

Dolina Rānūnā'

Od hazreti Aiše, radijallahu anha, se prenosi da je Resulullah ﷺ rekao:

رَانُونَاءُ عَلَى تُرْعَةٍ مِنْ تُرَعِ الْجَنَّةِ

"Rānūnā' je na jednom od džennetskih potoka."

MEZARISTANI MEDINE-I-MUNEVVERE

Džennetul-bekīa

Nalazi se jugoistočno od Pejgamberova ﷺ mesdžida. Zauzima površinu od 174,962 metara i opasan je zidom visine četiri metra. U njemu je ukopano mnoštvo članova Pejgamberove ﷺ porodice, njegovih ashaba, tabiīna i tabei tabiīna. Od imama Malika se prenosi da je Pejgamber ﷺ rekao:

مَقْبَرَتَانِ تُضِيئَانِ لِأَهْلِ السَّمَاءِ كَمَا يُضِيءُ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لِأَهْلِ الْأَرْضِ مَقْبَرَتُنَا بِالْبَقِيعِ وَمَقْبَرَةٌ بِعَسْقَلَانَ

"Dva mezaristana svijetle stanovnicima neba kao što svijetli Sunce i Mjesec stanovnicima Zemlje: Naš mezaristan Bekīa i mezaristan u Askalanu."

Jedne noći Resulullah ﷺ je izašao do Džennetul-bekīe. Vidjevši Aišu, radijallahu anha, koja je za njim došla reče:

يَا عَائِشَةُ اَمَا اِنَّهُ لَيْسَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ مَقْبَرَةٌ اَكْرَمُ عَلَى اللّٰهِ مِنَ الَّذِى رَاَيْتِ
اِلَّا اَنْ تَكُونَ مَقْبَرَةَ عَسْقَلَانَ

"O Aiša, između istoka i zapada nema časnijeg mezaristana kod Allaha od ovog kojeg gledaš, osim da to bude mezaristan Askalana."

"A šta je mezaristan Askalana?", upita hazreti Aiša, radijallahu anha.

رِبَاطٌ لِلْمُسْلِمِينَ قَدِيمٌ يَبْعَثُ اللّٰهُ مِنْهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ سَبْعِينَ اَلْفَ شَهِيدٍ لِكُلِّ
شَهِيدٍ شَفَاعَةٌ لِاَهْلِ بَيْتِهِ

"Utvrda prijašnjih muslimana. Iz nje će Allah na Jevmul-kijamu proživjeti sedamdeset hiljada šehida od kojih će svaki biti zagovornik za svoju porodicu", odgovori ﷺ.

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

Iz Džennetul-bekīe će 70 000 ljudi ući u Džennet bez polaganja računa

Pejgamber ﷺ rekao:

يُحْشَرُ مِنْ مَقْبَرَةِ الْمَدِينَةِ سَبْعُونَ أَلْفًا لَا حِسَابَ عَلَيْهِمْ تُضِيءُ وُجُوهُهُمْ غُمْدَانَ الْيَمَنِ

"Iz medinskog mezaristana (Bekīe) *biće proživljeno 70 000 osoba koje neće polagati računa, a svjetlo njihovih lica će obasjati Gumdan u Jemenu."*

Gumdan je poznati dvorac u Sani. Izgradio ga je Sulejman عليه السلام za Belkisu. Srušen je u vrijeme hazreti Osmanova رضي الله عنه hilafeta.

Pejgamber ﷺ rekao:

يُبْعَثُ مِنْهَا سَبْعُونَ أَلْفًا وُجُوهُهُمْ كَالْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ

"Iz Bekīe će biti proživljeno 70 000 osoba s licima poput Mjeseca uštapa i biće uvedeni u Džennet bez polaganja računa."

MEDINE-I-MUNEVVERA

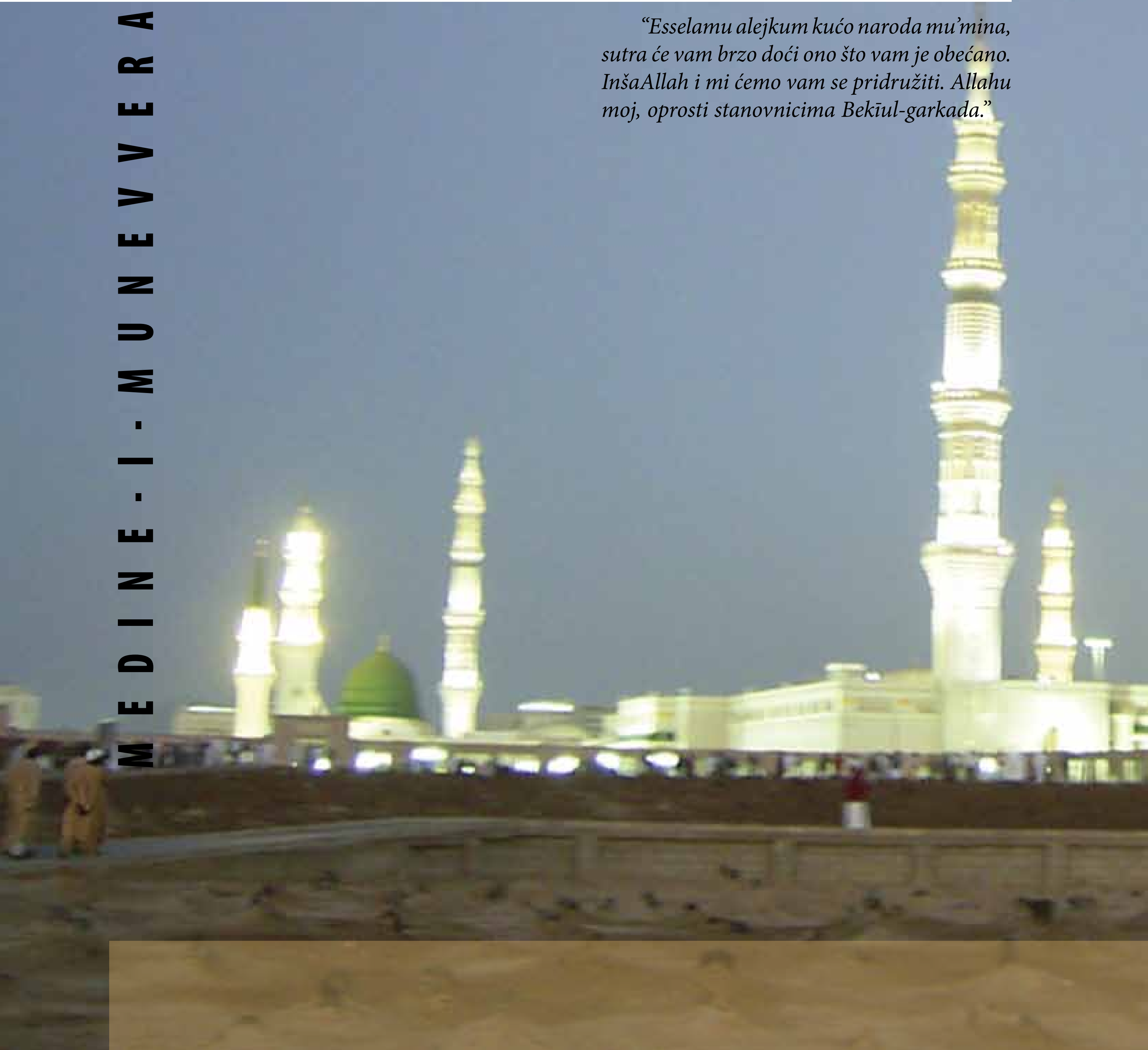
MEDINE-I-MUNEVVERA

Resulullahov ﷺ zijaret Džennetul-bekīe i traženje oprosta za one koji su u njoj

Pri kraju noći Resulullah ﷺ je ušao u Bekīu pa rekao:

اَلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ دَارَ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ وَاَتَاكُمْ مَا تُوعَدُونَ غَدًا مُؤَجَّلُونَ وَاِنَّا
اِنْ شَاءَ اللّٰهُ بِكُمْ لَاحِقُونَ اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِاَهْلِ بَقِيعِ الْغَرْقَدِ

"Esselamu alejkum kućo naroda mu'mina, sutra će vam brzo doći ono što vam je obećano. InšaAllah i mi ćemo vam se pridružiti. Allahu moj, oprosti stanovnicima Bekīul-garkada."

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

Od Ebu Muvejhiba, štićenika Resulullaha ﷺ, se prenosi:
"Ustao je Resulullah ﷺ u gluho doba noći i rekao:

يَا أَبَا مُوَيْهِبَةَ إِنِّي قَدْ أُمِرْتُ أَنْ أَسْتَغْفِرَ لِأَهْلِ هَذَا الْبَقِيعِ فَانْطَلِقْ مَعِي

'O Ebu Muvejhibe, naređeno mi je da tražim oprost za stanovnike Bekīe, pa hajde sa mnom.'

Pošao sam sa njim pa kad zađe među kabure reče:

اَلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ الْمَقَابِرِ لِيَهْنِئْ لَكُمْ مَا أَصْبَحْتُمْ فِيهِ مِمَّا أَصْبَحَ النَّاسُ فِيهِ
أَقْبَلَتِ الْفِتَنُ كَقِطَعِ اللَّيْلِ الْمُظْلِمِ يَتْبَعُ آخِرُهَا أَوَّلَهَا الْآخِرَةُ شَرٌّ مِنَ الْأُولَى

'Esselamu alejkum o stanovnici kabura. Budite sretni u onom u čemu ste vi osvanuli za razliku od onog u čemu su ljudi osvanuli. Približili su se fitneluci poput dijelova mrkle noći. Drugi slijedi prvog, a zadnji je gori od onog koji je prošao.'

Onda se okrenuo meni i rekao:

يَا أَبَا مُوَيْهِبَةَ إِنِّي قَدْ أُوتِيتُ مَفَاتِيحَ خَزَائِنِ الدُّنْيَا وَالْخُلْدَ فِيهَا ثُمَّ الْجَنَّةَ فَخُيِّرْتُ
بَيْنَ ذَلِكَ وَبَيْنَ لِقَاءِ رَبِّي وَالْجَنَّةِ

'O Ebu Muvejhibe, dati su mi ključevi riznica dunjaluka i vječnost na njemu, a potom Džennet. Stavljen sam pred izbor između ovog i između susreta s mojim Gospodarom i Džennetom.'

Ja rekoh:

'O ti koji si mi bliži od oca i majke, uzmi ključeve riznica dunjaluka i vječnost na njemu, a potom Džennet.'

لَا وَاللَّهِ يَا أَبَا مُوَيْهِبَةَ لَقَدِ اخْتَرْتُ لِقَاءَ رَبِّي وَالْجَنَّةَ

'Ne, tako mi Allaha, o Ebu Muvejhibe, već sam izabrao susret s mojim Gospodarem i Džennet.'"

Govor u Džennetul-bekīi

Prenosi se od hazreti Alije ﵁:

“Bili smo na dženazi u Bekīul-garkad kad nam dođe Pejgamber ﷺ, pa sjede a i mi oko njega posjedasmo. Uz njega je bio štap. Oborio je glavu i počeo štapom kopkati po zemlji, a potom rekao:

مَا مِنْكُمْ مِنْ اَحَدٍ مَا مِنْ نَفْسٍ مَنْفُوسَةٍ اِلَّا كُتِبَ مَكَانُهَا مِنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ وَاِلَّا قَدْ كُتِبَ شَقِيَّةً اَوْ سَعِيدَةً

‘Nema nikog od vas niti bilo koje druge osobe, a da njegovo mjesto nije određeno u Dženetu ili Džehennemu i to da li je nesretan ili sretan.’

Jedan čovjek upita:

‘O Allahov Poslaniče, pa da se onda oslonimo na ono što nam je zapisano i ostavimo rad, jer ko od nas bude od sretnika doći će do posla sretnika, u protivnom doći će do posla nesretnika.’

Tada Resulullah ﷺ reče:

اَمَّا اَهْلُ السَّعَادَةِ فَيُيَسَّرُونَ لِعَمَلِ السَّعَادَةِ وَاَمَّا اَهْلُ الشَّقَاوَةِ فَيُيَسَّرُونَ لِعَمَلِ الشَّقَاوَةِ ثُمَّ قَرَاَ : فَاَمَّا مَنْ اَعْطٰى وَاتَّقٰى - وَصَدَّقَ بِالْحُسْنٰى - فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْيُسْرٰى - وَاَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنٰى - وَكَذَّبَ بِالْحُسْنٰى - فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْعُسْرٰى

‘Što se tiče sretnika njima će se olakšati posao sretnika, a što se tiče nesretnika njima će biti olakšan posao nesretnika.’

Potom je proučio:

Onome ko udjeljuje i ne griješi
i ono najljepše smatra istinitim
njemu ćemo Džennet pripremit;
a onome koji tvrdiči i osjeća se neovisnim
i ono najljepše smatra lažnim –
njemu ćemo Džehennem pripremiti.

El-Lejl 5, 6, 7, 8, 9, 10,

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

Posjeta žena Džennetul-bekīi

Neki učenjaci to ne odobravaju, ali većina ih to dozvoljava na osnovu onog što se prenosi od Abdullaha ibn Mulejke koji je ispričao:

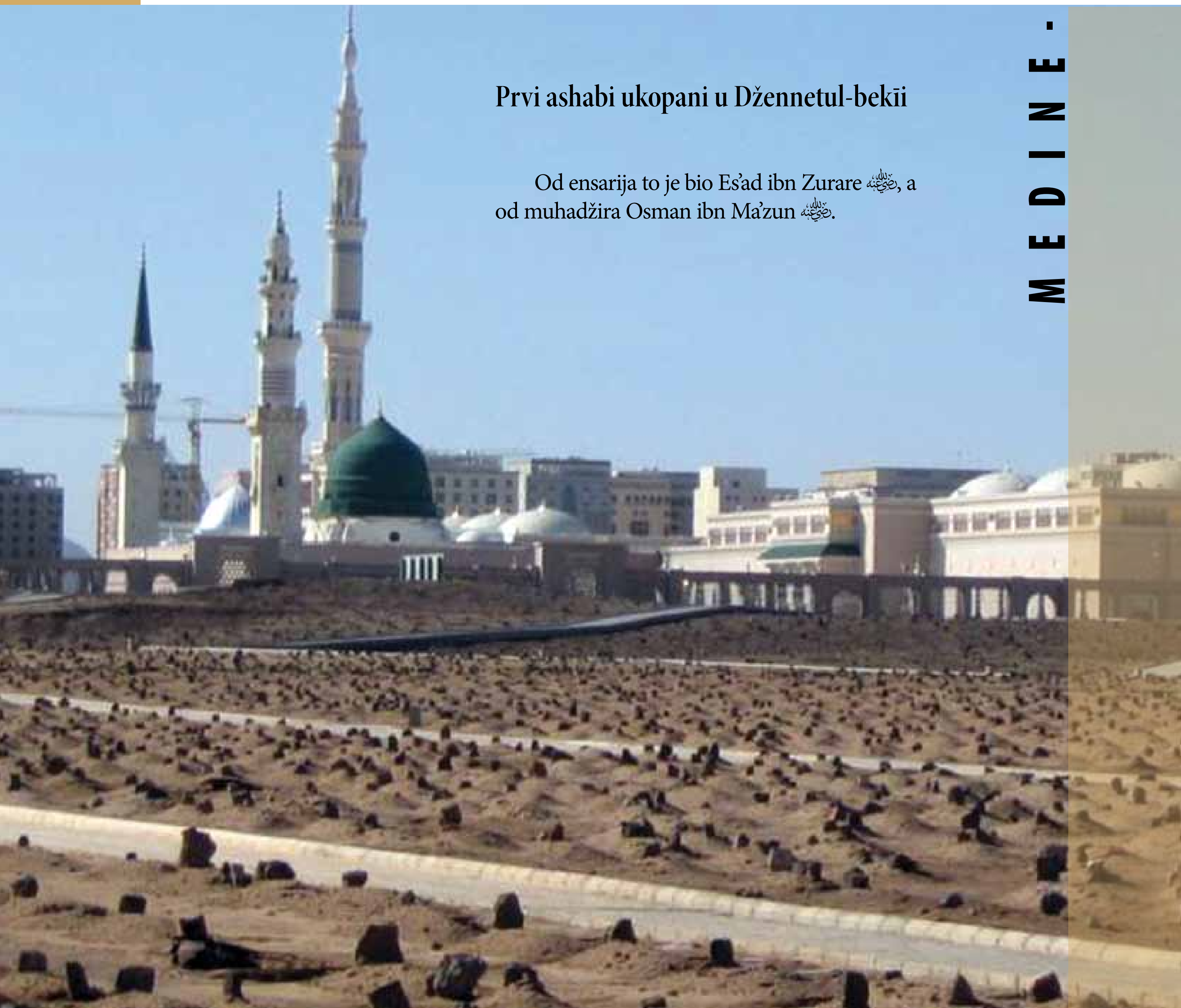
"Jednoga dana Aiša, radijallahu anha, se vraćala iz mezaristana i ja sam je upitao:

'O Majko pravovjernih, odakle dolaziš?'

'Sa kabura moga brata Abdurrahmana ibn Ebi Bekra.'

'A zar Resulullah ﷺ nije zabranio posjećivanje kabura?'

'Jeste u početku, ali je kasnije naredio da se posjećuju', odgovori Aiša, radijallahu anha."

Prvi ashabi ukopani u Džennetul-bekīi

Od ensarija to je bio Es'ad ibn Zurare رضي الله عنه, a od muhadžira Osman ibn Ma'zun رضي الله عنه.

Izgled Džennetul-bekīe

U početku, kaburi u Džennetul-bekīi nisu bili uzdignuti niti na bilo koji način uljepšavani pošto je to zabranio Resulullah ﷺ.

Hazreti Alija رضي الله عنه je rekao:

“Resulullah ﷺ mi je naredio da svaki kip srušim, a svaki uzdignuti kabur poravnam.”

Džabir رضي الله عنه je rekao:

“Zabranio je Resulullah ﷺ da se kabur kreči, na njemu sjedi i na njemu gradi.”

U osmanskom periodu, iz bojazni da se mjesta kaburova ashaba ne zaborave, u Bekīi je podignuto više turbeta koji su u prošlih pedesetak godina svi porušeni. Danas, samo obični kamen kod mjesta uzglavlja ukazuje na kabur.

Ulazak u Džennetul-bekīu

Kad posjetilac prvi put uđe u Džennetul-bekīu, duboko svjestan riječi Allaha ﷻ:

وَالسَّابِقُونَ الْاَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْاَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِاِحْسَانٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَاَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتَهَا الْاَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا اَبَدًا ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ

Allah je zadovoljan prvim muslimanima, muhadžirima i ensarijama i svima onima koji ih slijede dobra djela čineći, a i oni su zadovoljni Njime: za njih je On pripremio džennetske bašče kroz koje će rijeke teći, i oni će vječno i zauvijek u njima boraviti. To je veliki uspjeh.

Et-Tevba 100

reći će:

“Esselamu alejkum kućo mu’mina, vi ste otišli a i mi ćemo se inšaAllah vama priključiti. Allahu moj, oprosti stanovnicima Bekīe, Bekīul-garkad. Allahu moj, oprosti nama i njima. Allahu moj, ne uskrati nam njihovu nagradu i ne dozvoli da nakon njih zalutamo. Esselamu alejkum, mu’minima i muslimanima stanovnicima ovog mezaristana. Da se Allah smiluje prvim od vas i potonjim. Allah vam dodijelio Svoju blizinu u vašoj samoći, smilovao se vašem garibluku, udvostručio vaša dobra djela a prešao preko vaših propusta. Gospodaru naš, oprosti nama, našim roditeljima, našim učiteljima, našoj braći, našim sestrama, našoj djeci, našim unucima, našoj bližoj rodbini, našim drugovima, našim ahbabima, činiocima dobra među nama, onima prema kojim imamo hakk, onima koji su nas prosvijetlili, mu’minima i mu’minkama, muslimanima i muslimankama, živim od njih i umrlim.

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِّلَّذِينَ
آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ

Gospodaru naš, oprosti nama i braći našoj koja su nas u vjeri pretekla i ne dopusti da u srcima našim bude imalo zlobe prema vjernicima; Gospodaru naš, Ti si, zaista dobar i milostiv!

El-Hašr, 10

Allahu moj, blagoslovi rūh našeg sejjida Muhammeda među ruhovima, blagoslovi tijelo našeg sejjida Muhammeda među tijelima i blagoslovi kabur našeg sejjida Muhammeda među ostalim kaburima. Gospodaru naš, daj da umremo kao muslimani i pridruži nas onima koji su dobri, i uvedi nas u Džennet sigurne, tako Ti Tvoga rahmeta, o Najmilostiviji Milosniče. A m i n!

I neka je blagoslov na sve vjerovjesnike i poslanike i Tvoje bliske meleke. Smiluj se nama s njima, podari nam njihov zagovor i okupi nas s njima u Džennetu. Velhamdulillahi rabbil ālemin!"

Najbolje je da posjetilac prouči 11 puta Ihlas a potom El-Fatihu, jer ko to učini u mezaristanu, pa sevabe toga učenja pokloni umrlim, imaće nagradu prema broju onih koji su u tom mezaristanu ukopani.

Poznata mjesta u Džennetul-bekīi

Radi lakše orijentacije posjetiocu, spomenućemo sahibije kabura onako kako nam dolaze po redu od momenta kada uđemo u Bekīu.

Četrdeset metara pravo od ulaznih vrata nalaze se kaburi:

- Akila ibn Ebi Taliba
- Sufjana ibn el-Haris ibn Abdulmuttaliba
- Abdullaha ibn Džafer et-Tajjara

Ova tri kabura su prije bila u jednom turbetu. Posjetilac će reći:

“Esselamu alejke, o naš sejjide, Akile ibn Ebi Talib. Esselamu alejke, o sine amidže našeg sejjida Allahova Poslanika. Esselamu alejke, o sine amidže Allahova Vjerovjesnika. Esselamu alejke, o sine amidže Mustafinog. Esselamu alejke, o brate našeg sejjida Alije el-Murteda. Esselamu alejke, o naš sejjide, Abdullahu ibn Džafer et-Tajjar. Esselamu alejke, o naš sejjide, Sufjane ibnul-Haris. Neka je selam vama i onim oko vas od ashaba našeg sejjida Resulullaha ﷺ. Neka je Allah Uzvišeni zadovoljan s vama, neka vas počasti najljepšim prijemom i neka vam Džennet učini vašim stanom, mjestom boravka i utočištem. Esselamu alejkum ve rahmetullahi ve berekatuhu.” El-Fatiha

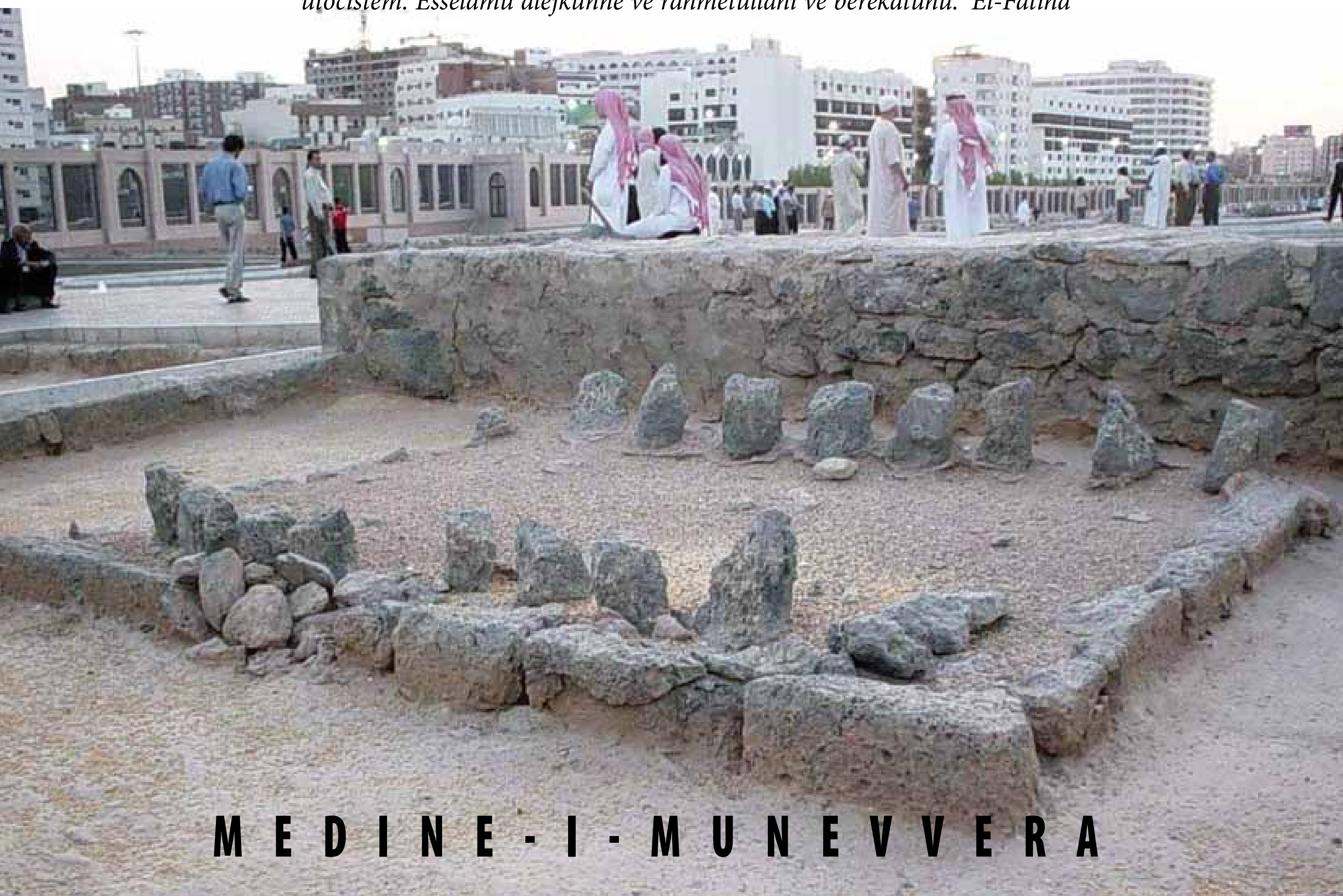
Supruge Resulullaha ﷺ

Pet metara desno od Akila nalaze se kaburi supruga Resulullaha ﷺ:

- Hazreti Aiše bint Ebu Bekr es-Siddik, radijallahu anha,
- Hazreti Sevde bint Zema' el-Amirijj, radijallahu anha,
- Hazreti Hafse bint Omer ibn el-Hattab, radijallahu anha,
- Hazreti Zejneb bint Huzejme el-Hilalijj, radijallahu anha,
- Hazreti Ummi Seleme bint Ebu Umejje el-Mahzumijj, radijallahu anha,
- Hazreti Džuvejrijje bint El-Haris el-Mustalikijj, radijallahu anha,
- Hazreti Ummi Habibe Remla bint Ebu Sufjan, radijallahu anha,
- Hazreti Safijje bint Hujejj ibn Ahtab, radijallahu anha,
- Hazreti Zejneb bint Džahš, radijallahu anha.

Posjetilac će reći:

"Esselamu alejkunne, o čiste supruge našeg sejjida Allahova Poslanika. Esselamu alejkunne, o supruge Allahova Vjerovjesnika. Esselamu alejkunne, o supruge Allahova Miljenika. Esselamu alejkunne, o supruge Mustafine. Esselamu alejkunne, o Majke pravovjernih. Neka je Allah Uzvišeni zadovoljan s vama, neka vas počasti najljepšim prijemom i neka vam Džennet učini vašim stanom, mjestom boravka i utočištem. Esselamu alejkunne ve rahmetullahi ve berekatuhu." El-Fatiha

MEDINE-I-MUNEVVERA

MEDINE-I-MUNEVVERA

Kćeri Resulullaha ﷺ

Deset metara desno od Majki pravovjernih su kaburi Resulullahovih ﷺ kćeri:

- Hazreti Ummi Kulsum, radijallahu anha,
- Hazreti Rukajje, radijallahu anha,
- Hazreti Zejneb, radijallahu anha.

Posjetilac će reći:

"Esselamu alejkunne, o kćeri našeg sejjida Allahova Poslanika. Esselamu alejkunne, o kćeri Allahova Vjerovjesnika. Esselamu alejkunne, o kćeri Allahova Miljenika. Esselamu alejkunne, o kćeri Mustafine. Neka je Allah Uzvišeni zadovoljan s vama, neka vas počasti najljepšim prijemom i neka vam Džennet učini vašim stanom, mjestom boravka i utočištem. Esselamu alejkunne ve rahmetullahi ve berekatuhu." El-Fatiha

Članovi Resulullahove ﷺ porodice

Dvadeset pet metara desno od kćeri Resulullahovih ﷺ nalaze se, djelomično, manjim zidom ograđeni, ovi kaburi:

- Abbasa ibn Abdulmuttaliba, amidža Resulullaha ﷺ
- Hasana ibn Alija ibn Ebi Taliba, رضي الله عنه
- Hazreti Fatime bint Resulullah ﷺ, radijallahu anha

Ovo je mišljenje nekih historičara, a mi smo već prije naveli da se sa sigurnošću ne zna mjesto njenog časnog kabura.

- Zejnul-ābidina ibn Husejn ibn Alija Ebu Taliba, رضي الله عنه
- Muhammeda ibn El-Bākir ibn Zejnul-ābidina, رضي الله عنه
- Džafera es-Sadik ibn Muhammed el-Bākira, رضي الله عنه
- glava Husejna ibn Alije ibn Ebi Taliba, رضي الله عنه

Semhūdijj navodi da je Jezid ibn Muavija poslao hazreti Husejnovu رضي الله عنه glavu tadašnjem valiji Medine Omeru ibn Sa'd ibnul-Ās i naredio mu da je umota u ćefine, a potom ukopa u Bekīu pored njegove majke.

- Alija ibn Ebi Taliba, رضي الله عنه

Semhūdijj prenosi od Zubejra ibn Bukara da su sinovi hazreti Alijini رضي الله عنه prenijeli njegovo tijelo do ovog mjesta i tu ga ukopali. A Allah ﷻ najbolje zna.

MEDINE-I-MUNEVVERA
MEDINE-I-MUNEVVERA

Posjetilac će reći:

"Esselamu alejke, o naš sejjide Abbasu ibn Abdulmuttalib, oče Fadlov. Esselamu alejke, o amidžo našeg sejjida Allahova Poslanika. Esselamu alejke, o amidžo Allahova Vjerovjesnika. Esselamu alejke, o amidžo Allahova Miljenika. Esselamu alejke, o amidžo Mustafe. Esselamu alejke, o ti dobri i čisti. Esselamu alejke, o ti amidžo susretljivi. Esselamu alejke, o ti koji si napajao vodom hodočasnike u Mekki. Esselamu alejke, o ti radi koga je Allah spustio kišu Medinelijama. Esselamu alejke ve rahmetullahi ve berekatuhu."

Premda se kao mjesto hazreti Alijinog رضي الله عنه mezara navodi Nedžef u Iraku, posjetilac će, ipak, slijedeći predaju koju smo naveli, reći:

"Esselamu alejke, o to koji si rođen u Ka'bi. Esselamu alejke, o ti koji si prvi od muškaraca prigrlio islam. Esselamu alejke, brate Resulullahov. Esselamu alejke, o ti koji voliš Allaha i Njegova Poslanika i koga vole Allah i Njegov Poslanik. Esselamu alejke, o ti koji si kod Resulullaha na menzili Harunovoj kod Mūsāa, s tom razlikom što nakon Muhammeda ﷺ nema više poslanika. Esselamu alejke, kapijo grada znanja. Esselamu alejke, o ti koga mu'mini vole a mrze munafici. Esselamu alejke, o mužu časne Fatime. Esselamu alejke, o oče dva džennetska bosioka. Esselamu alejke, Allahov lave. Esselamu alejke halifo Resulullahov. Esselamu alejke, o Zapovjedniče pravovjernih. Svjedočim da si se borio na Allahovom putu istinskom borbom, radio po Njegovom Kitabu i slijedio sunnet Njegova Vjerovjesnika ﷺ, dok te Allah nije pozvao u svoju blizinu. Esselamu alejke ve rahmetullahi ve berekatuhu."

Potom se okrene prema kaburu hazreti Hasana رضي الله عنه pa kaže:

"Esselamu alejke, o naš sejjide, imami Hasane el-Mudžteba. Esselamu alejke, o unuku Vjerovjesnika. Esselamu alejke, o očna zjenico Mustafina. Esselamu alejke, o sine Allahove sablje isukane. Esselamu alejke, o sine kćeri Resulullahove. Esselamu alejke, o uvaženi plemiću. Esselamu alejke, o punoćo čednosti. Esselamu alejke, o ti s kim je Allah uspostavio mir među muslimanima i time obradovao Sejjidul-murselina. Esselamu alejke ve rahmetullahi ve berekatuhu."

Pošto se pored Damaska, Kaira i Kerbele, hazreti Husejnova رضي الله عنه glava spominje i na ovom mjestu, posjetilac će reći:

"Esselamu alejke, o naš sejjide imami Husejnu. Esselamu alejke, o unuku Vjerovjesnika. Esselamu alejke, o očna zjenico Mustafina. Esselamu alejke, o sine Allahova lava. Esselamu alejke, o sine kćeri Resulullahove. Esselamu alejke, o ti koji se na Allahovu putu ničijeg prijekora nisi bojao. Esselamu alejke, o ti svjetiljko upute i lađo spasa. Esselamu alejke, o ti care šehida. Esselamu alejke ve rahmetullahi ve berekatuhu."

Zatim svoj pogled usmjeri prema kaburu hazreti Zejnul-ābidina رضي الله عنه pa kaže:

"Esselamu alejke, o naš sejjide Zejnul-ābidine, sine našeg sejjida Husejna šehida, očne zjenice Sejjidul-murselina. Esselamu alejke, o imamu učenjaka koji rade po onom što znaju. Esselamu alejke, o krasoto bogobojaznih zāhida. Esselamu alejke, o izdanku nubuvveta. Esselamu alejke ve rahmetullahi ve berekatuhu."

Onda selame uputi njegovu sinu Muhammedu el-Bākiru رضي الله عنه:

"Esselamu alejke, o naš sejjide Ebu Džafere Muhammede El-Bākir. Esselamu alejke, o posjedniče velike časti i vanrednih odlika. Esselamu alejke, o sine Zejnul-ābidina. Esselamu alejke, o ponosu učenjaka koji rade po onom što znaju. Esselamu alejke ve rahmetullahi ve berekatuhu."

Usmjerivši se prema kaburu Džafera es-Sadika ﵁ kaže:

"Esselamu alejke, o naš sejjide Džafere es-Sadik, čiji su svi napori bili iskreno radi Allaha. Esselamu alejke, o posjedniče mnoštva spoznaja i tajni. Esselamu alejke, izvoru hakāika i envara. Esselamu alejke, o ti koji si bio poznavalac Puta i po čijem znanju i poslovanju su se drugi orijentisali. Esselamu alejke ve rahmetullahi ve berekatuhu.

Esselamu alejkum, o porodico nubuvveta, rudniče risaleta i mjesta spuštanja vahja.

إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا

Allah želi da od vas, o porodico Poslanikova, grijehe odstrani, i da vas potpuno očisti.

El-Ahzāb 33

Da nas Allah Uzvišeni usmrti na ljubavi prema vama i vašem sunnetu, i proživi nas u vašoj skupini. Neka je Allah Uzvišeni zadovoljan s vama, neka vas počasti najljepšim prijemom i neka vam učini Džennet vašim stanom, mjestom boravka i utočištem. Esselamu alejkum ve rahmetullahi ve berekatuhu." El-Fatiha

MEDINE-I-MUNEVVERA

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

Ismail ibn Džafer

Na zapadnoj strani Bekīe naspram kabura hazreti Abbasa ﵁ nalazi se kabur Ismaila ibn Džafera ﵁.

Posjetilac će reći:

“Esselamu alejke, o naš sejjide Ismaile sine našeg sejjida Imama Džafera es-Sadika. Neka je Allah Uzvišeni zadovoljan s tobom, neka te počasti najljepšim prijemom i neka ti Džennet učini tvojom kućom, mjestom boravka i utočištem. Esselamu alejke ve rahmetullahi ve berekatuhu.” El-Fatiha

Malik ibn Enes i Nafi

Pedeset metara pravo od ulaznih vrata u Bekīu nalaze se dva kabura jedan do drugog:

- Nafia, oslobođenog roba Ibn Omera, koji je bio šejh Imami Malika
- mezhebskog Imama Malik ibn Enesa.

Posjetilac će reći:

“Esselamu alejke, o naš sejjide Nafi. Neka je Allah Uzvišeni zadovoljan s tobom, neka te počasti najljepšim prijemom i neka ti učini Džennet tvojim stanom, mjestom boravka i utočištem. Esselamu alejke ve rahmetullahi ve berekatuhu.” El-Fatiha

Potom će se okrenuti prema Imami Malikovom kaburu i reći:

“Esselamu alejke, o naš sejjide Malik ibn Enese, o mezhebski imamu. Esselamu alejke, o Imamu kuće Hidžreta. Neka je Allah Uzvišeni zadovoljan s tobom, neka te počasti najljepšim prijemom i neka ti učini Džennet tvojim stanom, mjestom boravka i utočištem, i da nas okoristi tvojim bereketom i bereketom tvoga znanja u vjeri, na dunjaluku i ahiretu. Esselamu alejke ve rahmetullahi ve berekatuhu.” El-Fatiha

MEDINE-I-MUNEVVERA

Ibrahim ibn Resulullah i oni oko njega

Dvadeset metara od kabura imami Malika nalaze se kaburi:
- Ibrahima ibn Resulullaha ﷺ,
- Osmana ibn Maz'una,
- Abdurrahmana ibn Avfa,
- Sa'da ibn Ebi Vekkasa,
- Abdullaha ibn Mes'uda,
- Hunejsa ibn Huzafe,
- Es'ada ibn Zurare.

Posjetilac će reći:

"Esselamu alejke, o naš sejjide Ibrahime, sine našeg sejjida Resulullaha ﷺ. Esselamu alejke, o sine Allahova Miljenika. Esselamu alejke, o sine Mustafe. Esselamu alejke, o časni dragulju. Esselamu alejke ve rahmetullahi ve berekatuhu.

Esselamu alejke, o naš sejjide Osmane ibn Maz'un. Esselamu alejke, o naš sejjide Abdurrahmane ibn Avf. Esselamu alejke, o naš sejjide Sa'de ibn Ebi Vekkas. Esselamu alejke, o naš sejjide Abdullahu ibn Mes'ud. Esselamu alejke, o naš sejjide Hunejsu ibn Huzafe, esselamu alejkum, o drugovi Allahova Poslanika, koji ste postigli uspjeh svjetlom njegove ﷺ pojave, ljepotom njegova ﷺ govora i slijeđenjem njegova ﷺ primjera. Esselamu alejkum, o vi upućeni pomoću njegove ﷺ upute i ljepotom njegova ﷺ vođenja. Esselamu alejkum, o vi koji ste se na Allahovu putu borili istinskom borbom. Neka je Allah Uzvišeni zadovoljan s vama, neka vas počasti najljepšim prijemom i neka vam učini Džennet vašim stanom, mjestom boravka i utočištem. Esselamu alejkum ve rahmetullahi ve berekatuhu." El-Fatiha

Šehidi Harre

Sedamdeset i pet metara naprijed od kabura Ibrahima ibn Resulullaha ﷺ je mjesto gdje su ukopani šehidi Harre, koji su poginuli braneći Medinu od vojske Jezida ibn Muavije.

Posjetilac će reći:

"Esselamu alejkum, o šehidi, o sretnici, o potomci, o starješine, o istinoljubivi, o povjerljivi. Esselamu alejkum, o vi koji ste se na Allahovu putu borili istinskom borbom.

سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ

Mir neka je vama, zato što ste trpjeli, a divno li je najljepše prebivalište.

Er-Ra'd, 24

Neka je Allah zadovoljan s vama i neka vas počasti najljepšim prijemom. Neka je selam na sve šehide Džennetul-bekīe, Allahov rahmet i Njegov bereket." El-Fatiha

MEDINE-I-MUNEVVERA

MEDINE-I-MUNEVVERA

MEDINE-I-MUNEVVERA

Osman ibn Affan

Sto trideset i pet metara naprijed od šehida Harre nalazi se kabur hazreti Osmana ﵁. Posjetilac će reći:

"Esselamu alejke, o Zapovjedniče pravovjernih, oče Amrov, sejjide naš, Osmane ibn Affan. Esselamu alejke, o Zapovjedniče pravovjernih. Esselamu alejke, o Imamu muslimana. Esselamu alejke, o treći od pravednih halifa. Esselamu alejke, o posjedniče dvaju svjetala koja osvjetljavaju. Esselamu alejke, o ti koji si opremio vojsku prilikom Pohoda na Tebuk, u onom teškom času, i novcem i ličnim prisustvom. Esselamu alejke, o ti koji si junački podnosio gorčine. Esselamu alejke, o ti koji si bio šehid u kući. Esselamu alejke, o ti koga je najodabraniji Pejgamber obradovao ulaskom u Džennet sa čestitima. Esselamu alejke, o ti koji si odlikovan sa dvije hidžre. Esselamu alejke, o ti koji si sabrao Kur'an u jednu zbirku. Esselamu alejke, o ti koga se stide meleki Milostivog. Esselamu alejke, o ti koji si ukrasio Kur'an svojim učenjem i osvijetlio mihrab svojim imametom. Esselamu alejke, o ti kome je rekao Sejjid potomaka Adnānovih (Pejgamber ﷺ):

لِكُلِّ نَبِيٍّ فِي الْجَنَّةِ رَفِيقٌ وَرَفِيقِي فِيهَا عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ

'Svaki Pejgamber imat će druga u Džennetu, a moj drug u Džennetu je Osman ibn Affan.'

Neka je Allah Uzvišeni zadovoljan s tobom, neka te počasti najljepšim prijemom i neka ti Džennet učini tvojom kućom i tvojim mjestom boravka. Neka je selam na tebe, i one oko tebe, od ashaba našeg sejjida, Resulullaha ﷺ." El-Fatiha

Hazreti Halima

Tridesetak metara lijevo od hazreti Osmana ﷺ nalazi se kabur hazreti Halime es-Sa'dije, radijallahu anha. Posjetilac će reći:

"Esselamu alejki, o dojiljo Allahova Vjerovjesnika. Esselamu alejki, o dojiljo Allahova Miljenika. Esselamu alejki, o dojiljo Mustafe, neka je Allah zadovoljan s tobom, neka te počasti najljepšim prijemom i neka ti Džennet učini tvojom kućom, mjestom boravka i utočištem. Esselamu alejki, ve rahmetullahi ve berekatuhu." El-Fatiha

Sa'd ibn Muaz i Fatima bint Esed

Pedeset metara na lijevu stranu od hazreti Osmana ﵁ nalaze se dva kabura jedan do drugog: Sa'da ibn Muaza ﵁ i Fatime bint Esed, radijallahu anha.

MEDINE-I-MUNEVVERA

Posjetilac će reći:

"Esselamu alejke, o naš sejjide Sa'de ibn Muaz. Esselamu alejke, o ashabu našeg sejjida Resulullaha ﷺ. Esselamu alejke, o prvaku plemena Evs. Esselamu alejke, o ti zbog čije smrti se Arš potresao i čijoj dženazi je 70 000 meleka prisustvovalo. Neka je Allah Uzvišeni zadovoljan s tobom, neka te počasti najljepšim prijemom i neka ti Džennet učini tvojom kućom, mjestom boravka i utočištem. Esselamu alejke ve rahmetullahi ve berekatuhu." El-Fatiha

"Esselamu alejki, o Fatima bint Esed. Esselamu alejki, o suprugo amidže našeg sejjida Allahova Poslanika. Esselamu alejki, o suprugo amidže Allahova Miljenika. Esselamu alejki, o majko našeg sejjida Alije el-Murteda kerremellahu vedžheh. Esselamu alejki, o ti kojoj je za ćefine Pejgamber dao svoju košulju, za koju je svojom desnicom lahd iskopao i koju je lično u mezar spustio. Esselamu alejki, o ti koja si jedina spašena od kaburskog stiska. Neka je Allah Uzvišeni zadovoljan s tobom, neka te počasti najljepšim prijemom i neka ti Džennet učini tvojom kućom, mjestom boravka i utočištem. Esselamu alejki, ve rahmetullahi ve berekatuhu." El-Fatiha

Ebu Seid el-Hudri

Na sjevernoj strani Džennetul-bekīe uz sam zid mezaristana nalazi se kabur Ebu Seida el-Hudrije ؓ. Još za života on je ovo mjesto izabrao za svoj kabur.

Posjetilac će reći:

"Esselamu alejke, o naš sejjide Ebu Seide el-Hudri. Esselamu alejke, o prenosioče hadisa našeg sejjida Resulullaha ﷺ. Esselamu alejke, o ashabu Allahova Miljenika. Esselamu alejke, o ashabu Mustafe. Neka je Allah Uzvišeni zadovoljan s tobom, neka te počasti najljepšim prijemom i neka ti Džennet učini tvojom kućom, mjestom boravka i utočištem. Da nas Allah okoristi tvojim bereketom i bereketom tvoga znanja na dunjaluku i ahiretu. Esselamu alejke ve rahmetullahi ve berekatuhu." El-Fatiha

MEDINE-I-MUNEVVERA

Malik ibn Sinan

On je otac Ebu Seida el-Hudrije ﵁. Učestvovao je u Bitki na Uhudu i bio šehid. Ukopan je u Bekīi prije naredbe da se šehidi kopaju na mjestu svoje pogibije. Kabur mu se nalazi uz zapadni zid Džennetul-bekīe.

Posjetilac će reći:

"Esselamu alejke, o naš sejjide Maliku ibn Sinan el-Ensari, šehidu Uhuda. Esselamu alejke, o ashabu našeg sejjida Allahova Poslanika. Esselamu alejke, o ashabu Allahova Vjerovjesnika. Esselamu alejke, o ashabu Allahova Miljenika. Esselamu alejke, o ashabu Mustafe. Neka je Allah Uzvišeni zadovoljan s tobom, neka te počasti najljepšim prijemom i neka ti Džennet učini tvojom kućom, mjestom boravka i utočištem. Esselamu alejke ve rahmetullahi ve berekatuhu." El-Fatiha

Abdullah ibn Abdulmuttalib

Umro je u 25. godini, prije rođenja njegova sina Muhammeda ﷺ. Ukopan je u Džennetul-bekīi gdje je mjesto njegova kabura i danas poznato.

Kurtubi u svom tefsiru navodi predaju u kojoj se kaže, da je Allahovom ﷻ dozvolom Resulullah ﷺ oživio svoje roditelje koji su izgovorivši šehadet pred njim, vraćeni ponovo u svoje kabure kao muslimani. A Allah ﷻ najbolje zna.

Slijedivši ovu predaju posjetilac će reći:

"Esselamu alejke, o naš sejjide Abdullahu, o oče našeg sejjida Resulullaha. Esselamu alejke, o oče Allahova Miljenika. Esselamu alejke, o oče Mustafe. Esselamu alejke o oče Prvaka poslanikā i Pečata vjerovjesnikā. Neka je selam na vas i na sve Allahove dobre robove ve rahmetullahi ve berekatuhu." El-Fatiha.

Petnaest metara lijevo od samog ulaza u Bekīu nalaze se kaburi:

- Hazreti Safijje bint Abdulmuttalib i njene sestre
- Hazreti Ātike
- Hazreti Ummul Benin

Posjetilac će reći:

"Esselamu alejki, o naša prvakinjo, Safijja bint Abdulmuttalib. Esselamu alejki, o tetko Resulullaha. Esselamu alejki, o tetko Allahova Miljenika. Esselamu alejki, o sestro Allahova lava, Hamze ibn Abdulmuttaliba. Esselamu alejki, o majko Resulullahova havarijjuna, Zubejra ibnul-Avvam. Esselamu alejki, o ti koja si prva od žena na Allahovu putu ubila nevjernika. Neka je Allah Uzvišeni zadovoljan s tobom, neka te počasti najljepšim prijemom i neka ti Džennet učini tvojom kućom, mjestom boravka i utočištem. Esselamu alejki ve rahmetullahi ve berekatuhu." El-Fatiha

"Esselamu alejki, o naša prvakinjo Ātika bint Abdulmuttalib. Esselamu alejki, o tetko Allahova Poslanika. Esselamu alejki, o tetko Allahova Vjerovjesnika. Esselamu alejki, o tetko Allahova Miljenika. Esselamu alejki, o tetko Ponosa svih svjetova. Neka je Allah Uzvišeni zadovoljan s tobom, neka te počasti najljepšim prijemom i neka ti Džennet učini tvojom kućom, mjestom boravka i utočištem. Esselamu alejki ve rahmetullahi ve berekatuhu." El-Fatiha

"Esselamu alejki, o naša prvakinjo Ummul Benin. Esselamu alejki, o tetko Allahova Poslanika. Esselamu alejki, o tetko Allahova Vjerovjesnika. Esselamu alejki, o tetko Allahova Miljenika. Esselamu alejki, o tetko Ponosa svih svjetova. Neka je Allah Uzvišeni zadovoljan s tobom, neka te počasti najljepšim prijemom i neka ti Džennet učini tvojom kućom, mjestom boravka i utočištem. Esselamu alejki ve rahmetullahi ve berekatuhu." El-Fatiha

MEDINE-I-MUNEVVERA

1 - Abbas ibn Abdulmuttalib رضي الله عنه
- Hasan ibn Alija ibn Ebi Talib رضي الله عنه
- Zejnul-ābidin ibn Husejn ibn Alija Ebu Talib, رضي الله عنه
- Muhammed ibn El-Bākir ibn Zejnul-ābidin رضي الله عنه
- Džafer es-Sadik ibn Muhammed el-Bākir رضي الله عنه

2 - Kćeri Resulullaha ﷺ
- Ummi Kulsum, radijallahu anha
- Rukajja, radijallahu anha
- Zejneb, radijallahu anha

3 - Supruge Resulullaha ﷺ
- Aiša bint Ebu Bekr es-Siddik, radijallahu anha
- Sevda bint Zema' el-Amirijj, radijallahu anha
- Hafsa bint Omer ibnul-Hattab, radijallahu anha
- Zejneb bint Huzejme el-Hilalijj, radijallahu anha
- Ummi Selema bint Ebu Umejje el-Mahzumijj, radijallahu anha
- Džuvejrijja bint El-Haris el-Mustalikijj, radijallahu anha
- Ummi Habiba Remla bint Ebu Sufjan, radijallahu anha
- Safijja bint Hujejj ibn Ahtab, radijallahu anha
- Zejneb bint Džahš, radijallahu anha

4 - Akil ibn Ebi Talib رضي الله عنه
- Sufjan ibnul-Haris ibn Abdulmuttalib رضي الله عنه
- Abdullah ibn Džafer et-Tajjar رضي الله عنه

5 - Tetke Resulullaha ﷺ
- hazreti Safijja bint Abdulmuttalib, radijallahu anha
- hazreti Ātika, radijallahu anha
- hazreti Ummul Benin, radijallahu anha

6 - Malik ibn Enes رضي الله عنه
- Nafi رضي الله عنه

7 - Ibrahim ibn Resulullah ﷺ
- Osman ibn Maz'un رضي الله عنه
- Abdurrahman ibn Avf رضي الله عنه
- Sa'd ibn Ebi Vekkas رضي الله عنه
- Abdullah ibn Mes'ud رضي الله عنه
- Hunejs ibn Huzafe رضي الله عنه
- Es'ad ibn Zurare رضي الله عنه

8 - šehidi Harre, radijallahu anhum

9 - Osman ibn Affan رضي الله عنه

10 - hazreti Halima es-Sa'dija, radijallahu anha

11 - Ebu Seid el-Hudri رضي الله عنه, Sa'd ibn Muaz رضي الله عنه i Fatima bint Esed, radijallahu anha.

12 - ulaz i izlaz

Mezaristan šehida Uhuda

Stojeći nad poginulim ashabima Uhuda Resulullah ﷺ je rekao:

اِشْهَدُوا لِهٰؤُلَاءِ الشُّهَدَاءِ عِنْدَ اللّٰهِ عَزَّ وَجَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَأْتُوهُمْ وَزُورُوهُمْ
وَسَلِّمُوا عَلَيْهِمْ فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا يُسَلِّمُ عَلَيْهِمْ اَحَدٌ اِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ اِلَّا
رَجَوْتُ لَهُ - اَوْ قَالَ - اِلَّا رَدُّوا عَلَيْهِ

MEDINE-I-MUNEVVERA

MEDINE-I-MUNEVVERA

“Svjedočite za ove šehide kod Allaha ﷻ na Jevmul-kijamu, pa dođite im, zijaretite ih i nazovite im selam. Jer tako mi Onog u čijoj je ruci moja duša, niko ih neće poselamiti do Jevmul-kijama, a da mu oni neće uzvratiti.”

Resulullah ﷺ je rekao da se po dvojica šehida umotavaju u jedno platno. Kad bi se to uradilo on ﷺ bi upitao:

أَيُّهُمْ أَكْثَرُ أَخْذًا لِلْقُرْآنِ

“Koji od njih zna više Kur’ana?”

Kada bi mu se naišaretilo na jednog od njih dvojice, tome bi dao prednost u lahdu, a onda rekao:

أَنَا شَهِيدٌ عَلَى هَؤُلَاءِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

“Ja sam svjedok ovima na Jevmul-kijamu.”

1 - Mezaristan šehida Uhuda
2 - Mezarsitan šehida Uhuda
3 - Mesdžid Sejjiduš-Šuhedā
4 - Brdo Ajnejn ili brdo Er-Rumā (brdo strijelaca)

Život šehida

Resulullah ﷺ je rekao:

لَمَّا أُصِيبَ إِخْوَانُكُمْ بِأُحُدٍ جَعَلَ اللَّهُ أَرْوَاحَهُمْ فِي جَوْفِ طَيْرٍ خُضْرٍ تَرِدُ
أَنْهَارَ الْجَنَّةِ تَأْكُلُ مِنْ ثِمَارِهَا وَتَأْوِي إِلَى قَنَادِيلَ مِنْ ذَهَبٍ مُعَلَّقَةٍ فِي ظِلِّ الْعَرْشِ
فَلَمَّا وَجَدُوا طِيبَ مَأْكَلِهِمْ وَمَشْرَبِهِمْ وَمَقِيلِهِمْ قَالُوا: مَنْ يُبَلِّغُ إِخْوَانَنَا
عَنَّا أَنَّا أَحْيَاءٌ فِي الْجَنَّةِ نُرْزَقُ لِئَلَّا يَزْهَدُوا فِي الْجِهَادِ وَلَا يَنْكُلُوا عِنْدَ الْحَرْبِ
فَقَالَ اللَّهُ سُبْحَانَهُ أَنَا أُبَلِّغُهُمْ عَنْكُمْ فَأَنْزَلَ اللَّهُ: وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا
فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ

“Nakon onog što je zadesilo vašu braću na Uhudu, Allah je njihove ruhove smjestio u utrobe zelenih ptica, koje se napajaju iz rijeka Dženneta, jedu njegove plodove i sklanjaju u kandilje od zlata pričvršćene u sjeni Arša. Pošto su našli slast i ljepotu u njihovom jelu, piću i konaku rekli su: ‘Eh kad bi naša braća znala da smo mi živi u Džennetu i opskrbljeni, pa da se ne sklanjaju u borbi niti da izbjegavaju rat.’ Allah Subhanehu je rekao: ‘ Ja ću ih izvijestiti o vama.’ Tada je Allah objavio: ‘Nikako ne smatraj mrtvima one koji su na Allahovu putu izginuli! Ne, oni su živi i u obilju su kod Gospodara svoga.’”

Zemlja nije pojela tijela šehida Uhuda

Za vrijeme Muavijina hilafeta potekao je jedan izvor vode na Uhudu, zbog koga su izvađena tijela Abdullaha ibn Amra ibn Haram رضي الله عنه i Amra ibnul-Džumūh رضي الله عنه. Ljudi su našli njihova tijela u takvom stanju kao da su neposredno, prije toga, ukopana.

Prije dvadesetak godina sa Uhuda se spustila takva bujica da je odnijela zemlju sa šehidsog mezaristana. Ukazala su se tijela ashaba potpuno sačuvana. Tunižanin, Nedžib, inače doktor u jednoj od medinskih bolnica, rekao mi je da je hazreti Hamzi رضي الله عنه, kad su mu pomakli ruku s prsa, potekla svježa krv. Na njih su ponovo nanijeli zemlju i ojačali zid oko mezaristana.

Imena šehida Uhuda

1. Hamza ibn Abdulmuttalib
2. Abdullah ibn Džahš
3. Mus'ab ibn Umejr
4. Šemmas ibn Osman
5. Emāret ibn Zijad
6. Amr ibn Muaz
7. Haris ibn Enes
8. Selame ibn Sabit
9. Amr ibn Sabit
10. Sabit ibn Vakš
11. Rifa'at ibn Vakš
12. Husejl ibn Džabir
13. Sejf ibn Kajzijj
14. Hubab ibn Kajzijj
15. Abbad ibn Sehl
16. Haris ibn Evs
17. Ijas ibn Evs
18. Ubejd ibn Tejjihan
19. Habib ibn Zejd
20. Jezid ibn Hatib
21. Sufjan ibn Haris
22. Anis ibn Katāde
23. Hanzale ibn Ebi Amir
24. Ebu Hajjat ibn Mesleme
25. Abdullah ibn Džubejr
26. Ebu Seid ibn Hajseme
27. Abdullah ibn Mesleme
28. Subej ibn Hatib
29. Amr ibn Kajs
30. Kajs ibn Amr
31. Sabit ibn Amr
32. Amir ibn Mahled
33. Ebu Hubejre ibn Haris
34. Amr ibn Mutarrif
35. Evs ibn Sabit
36. Enes ibn Nadr
37. Kajs ibn Mahled
38. Amr ibn Ijas
39. Sulejm ibn Haris
40. Nu'man ibn Abd
41. Haridže ibn Zejd
42. Sa'd ibn Rebia'
43. Evs ibn Erkam
44. Malik ibn Sinan
45. Seid ibn Suvejd
46. Utbe ibn Rebi'
47. Sa'lebe ibn S'ad
48. Nākib ibn Ferve
49.Abdullah ibn Amr
50. Damre el-Džuheni
51. Nevfel ibn Abdullah
52. Abbas ibn Ubade
53. Malik ibn Ijas
54. Kejsan mevla Beni Nedždžar
55. Nu'man ibn Malik
56. Mudžade ibn Zijad
57. Ubade ibn Hashas
58. Rifa'at ibn Amr
59. Abdullah ibn Amr
60. Amr ibn Džemūh
61. Halid ibn Omer
62. Ebu Ejmen mevla Amr
63. Ubejde ibn Amir
64. Ensar mevla Ubejde
65. Sehl ibn Kajs
66. Zekvan ibn Abdul-Kajs
67. Ubejd ibn Mualla
68. Malik ibn Džejla
69. Haris ibn Adijj
70. Ijas ibn Adijj

radijallahu anhum ve redu anh.

MEDINE-I-MUNEVVERA

Zijaret šehidima

Početkom svake godine Pejgamber ﷺ je zijaretio šehide Uhuda i govorio:

اَلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ

"Mir neka je vama zato što ste trpjeli, a divno li je najljepše prebivalište."

Er-Ra'd 24

Jednom su ashabi s Resulullahom ﷺ krenuli u zijaret šehidima Uhuda, pa kad su se spuštali s kamenjara Vākim na jednoj krivini naišli su na kabure.

"O Resulullah, jesu li ovo kaburi naše braće?", upitaše.

قُبُورُ اَصْحَابِنَا

"*Ovo su kaburi naših ashaba*", reče ﷺ.

A kad su došli do šehida, Resulullah ﷺ reče:

هٰذِهِ قُبُورُ اِخْوَانِنَا

"Ovo su kaburi naše braće."

Hazreti Fatima, radijallahu anha, je svakog petka zijaretila kabur Hamze رضي الله عنه.

Kako obaviti zijaret

Pohvalno je da posjetilac u četvrtak klanja podne-namaz u Pejgamberovom ﷺ mesdžidu, a onda ode do uhudskog mezaristana i kaže:

"Esselamu alejke, o naš sejjide Hamza ibn Abdulmuttalib, Ebu Umāre. Esselamu alejke, o amidžo našeg sejjida Allahova Poslanika. Esselamu alejke, o amidžo Allahovog Vjerovjesnika. Esselamu alejke, o amidžo Allahova Miljenika. Esselamu alejke, o amidžo Mustafe. Esselamu alejke, o amidžo Svjetla upute. Esselamu alejke, o sejjide šehida, o Allahov lave, o lave Njegova Poslanika, o Hamza, o činioče hajrata. Esselamu alejke, o ti koji si se na Allahovom putu borio istinskom borbom, želeći Njegovo zadovoljstvo, i prodao i žrtvovao svoju dušu. Ja svjedočim da si se radi Allaha istinski borio sve do svoje smrti. Da te Allah nagradi hajrom za ono što si učinio za islam i muslimane.

Esselamu alejke, o naš sejjide Abdullah ibn Džahš. Esselamu alejke, o naš sejjide Mus'ab ibn Umejr. Esselamu alejke, o naš sejjide Šemmas ibn Osman.

سَلَامٌ عَلَيْكُم بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ

Mir neka je vama zato što ste trpjeli, a divno li je najljepše prebivalište

Er-Ra'd 24

Da nas Allah osnaži vašom podrškom, usmrti nas u ljubavi prema vama i vašem sunnetu." El-Fatiha

Mezaristan Beni Selime

Danas nema vidljivih tragova ovog mezaristana, ali se zna da je bio u naselju Beni Selime.

MEDINE-I-MUNEVVERA

M E D I N E - I - M U N E V V E R A

Prenosi se da je Resulullah ﷺ rekao:

مَقْبَرَةٌ بَيْنَ سَيْلَيْنِ غَرْبِيَّةٌ يُضِيءُ نُورُهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ بَيْنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ

"Svjetlost mezaristana na zapadnoj strani Medine, koji se nalazi između dva suha korita na Jevmul-kijamu će obasjati prostor između neba i Zemlje."

Resulullah ﷺ je rekao:

مَقْبَرَةٌ بِغَرْبِي الْمَدِينَةِ يَقْرِضُهَا السَّيْلُ يَسَارًا يُبْعَثُ مِنْهَا كَذَا وَكَذَا لَا حِسَابَ عَلَيْهِمْ

"Iz mezaristana na zapadnoj strani Medine, čija je lijeva strana oivičena suhim koritom, biće proživljeno toliko i toliko osoba koje neće polagati račun."

Muhammed ibn Seid el-Makberi je rekao:

"Pričao mi je moj brat prenoseći od svog djeda da je Ka'bul-Ahbar rekao:

'Znamo da je u Kitabu (Tevratu) stajalo da na zapadnoj strani Medine ima mezaristan oivičen suhim koritom iz koga će biti proživljeno 70 000 osoba koji neće polagati račun.'"

Ebu Seid el-Makberi je rekao svome sinu Seidu:

"Kad umrem ukopaj me u mezaristan Beni Selime za koji sam čuo od Ka'ba."

OBLAST EL-DŽURF

El-Džurf se nalazi jugozapadno od Medine. To je jedno od mjesta gdje bi se muslimanska vojska, pred vojni pohod, ulogorila. Taj slučaj je bio s vojnim Pohodom na Mu'tu i slanjem vojske ka Šāmu pod komandom Usame ibn Zejda ﵁. U zadnjem vremenu do El-Džurfa će doći Dedždžal sa svojom vojskom, kako bi napao Medinu. Međutim ulaz u nju će mu biti zabranjen. Meleki će njegovo lice okrenuti prema Šāmu, gdje je mjesto njegove propasti.

Prenosi se da je Resulullah ﷺ držeći hutbu ljudima rekao:

يَوْمُ الْخَلَاصِ وَمَا يَوْمُ الْخَلَاصِ يَوْمُ الْخَلَاصِ وَمَا يَوْمُ الْخَلَاصِ
يَوْمُ الْخَلَاصِ وَمَا يَوْمُ الْخَلَاصِ

"Dan izbavljenja, a šta je dan izbavljenja? Dan izbavljenja, a šta je dan izbavljenja? Dan izbavljenja, a šta je dan izbavljenja?"

Neko od prisutnih upita:

"A šta je dan izbavljenja?"

Resulullah ﷺ reče:

يَجِيءُ الدَّجَّالُ فَيَصْعَدُ أُحُدًا فَيَنْظُرُ الْمَدِينَةَ فَيَقُولُ لِأَصْحَابِهِ أَتَرَوْنَ هَذَا
الْقَصْرَ الْأَبْيَضَ هَذَا مَسْجِدُ أَحْمَدَ ثُمَّ يَأْتِي الْمَدِينَةَ فَيَجِدُ بِكُلِّ نَقْبٍ مِنْهَا مَلَكًا
مُصْلِتًا فَيَأْتِي سَبْخَةَ الْجُرُفِ فَيَضْرِبُ رِوَاقَهُ ثُمَّ تَرْجُفُ الْمَدِينَةُ ثَلَاثَ رَجَفَاتٍ
فَلَا يَبْقَى مُنَافِقٌ وَلَا مُنَافِقَةٌ وَلَا فَاسِقٌ وَلَا فَاسِقَةٌ إِلَّا خَرَجَ إِلَيْهِ فَذَلِكَ يَوْمُ
الْخَلَاصِ

"Doći će Dedždžal i popeti se na Uhud, a onda bacivši pogled na Medinu, svojim drugovima reći: 'Vidite li ovaj bijeli dvorac – to je Mesdžid Ahmedov.' Potom će krenuti ka Medini, ali će, našavši na svakom njenom prilazu meleka sa isukanom sabljom, otići u slanaču El-Džurfe i tu se ulogoriti. Tada će se Medina tri puta potresti, pa neće ostati ni jednog licemjera ili licemjerke, bezbožnika niti bezbožnice a da neće izaći njemu (Dedždžalu). *Eto to je dan izbavljenja."*

BUNAREVI MEDINE-I-MUNEVVERE

Bunar Eris

Resulullah ﷺ je rekao:

إِنَّهَا عَيْنٌ مِنْ عُيُونِ الْجَنَّةِ

"On (Eris) *je izvor od izvorā Dženneta."*

Jedne prilike Resulullah ﷺ je sjedio na rubu bunara Eris, tako da je otkrio svoje cjevanice i spustio ih u nj'. Došao je Ebu Bekr ؓ i sjeo s njegove desne strane spustivši noge u bunar. Potom je došao hazreti Omer ؓ i sjeo s lijeve strane Pejgamberove ﷺ pa spustio noge na isti način kao i hazreti Ebu Bekr ؓ. Nije dugo prošlo a izbi hazreti Osman ؓ pa vidjevši da je rub bunara ispunjen sjeo je naspram njih.

Kao da je ovaj događaj uputio na raspored njihovih kabura u odnosu na Resulullaha ﷺ.

Resulullahov ﷺ prsten

Nakon što je Resulullah ﷺ htio uputiti pisma vladarima susjednih država pozivajući ih Allahu Uzvišenom, jedan čovjek mu reče:

"Allahov Poslaniče, uistinu oni ne primaju pisma koja ne nose pečat."

Resulullah ﷺ je naredio da mu se napravi prsten od srebra, na kome je bilo u tri retka ugravirano: "Muhammed, Resul, Allah", a pečat se čitao odozdo prema gore, tako da je "Muhammed" bilo u zadnjem redu, "Resul" u sredini, a "Allah" iznad toga.

Poslije preseljenja Pejgambera ﷺ prsten je nosio prvi halifa hazreti Ebu Bekr ؓ, poslije njega hazreti Omer ؓ, a zatim hazreti Osman ؓ šest godina.

Jednog dana hazreti Osman ؓ je sjedio na rubu bunara Eris i u ruci prevrtao prsten, a on mu iskliznu iz ruke i upade u bunar. Tražeći ga, iscrpana je bila i sva voda iz bunara, ali ga nisu uspjeli naći i pored toga što je obećao veliku nagradu onome ko ga nađe. Ovaj ga je događaj bacio u veliku brigu, a nakon izvjesnog vremena dao je da se izradi isti prsten koji je ostao na njegovoj ruci sve dok nije preselio kao šehid. Potom se ovaj prsten gubi i nikad se nije saznalo ko ga je uzeo.

Položaj i proporcije bunara

Nalazi se 42 metra zapadno od vrata mesdžida Kubā. Dubok je 14 aršina i jedan pedalj od čega je 2,5 metra voda. Njegova širina je 5 aršina, a prečnik otvora na čijem rubu je sjedio Resulullah ﷺ je tri aršina umanjeno za jedan dlan. Njegovi unutarnji zidovi su od crnog izglačanog kamena. Safijuddin ibn Ebi Bekr ibn Ahmed je 714. godine po Hidžri napravio stepenice kojim se spuštalo u bunar radi lakšeg uzimanja abdesta i pijenja vode.

U vrijeme Osmanlija podignuto je jedno kubbe nad bunarom koje je 1384. godine po Hidžri srušeno zbog gradnje trga oko mesdžida Kubā. Tom prilikom je bunar pokriven tako da se više ne može vidjeti, ali se i danas pomoću crpki njegova voda koristi za zalijevanje zelenila na ovom trgu.

MEDINE-I-MUNEVVERA

Bunar El-Gars

Od hazreti Alije ﵁ se prenosi da je Resulullah ﷺ rekao:

إِذَا مُتُّ فَاغْسِلُونِي بِسَبْعِ قِرَبٍ مِنْ بِئْرِي - بِئْرِ غَرْسٍ

"Kada umrem ogasulite me sa sedam mješina iz moga bunara (Gars)."

Muhammed el-Bākir ﵁ je rekao:

"Pejgamber ﷺ je u svojoj košulji tri puta ogasuljen vodom i sidrom. Voda je uzeta iz bunara koji se zove El-Gars, u naselju Kubā, a pripadao je Sa'du ibn Hejsem. Pejgamber ﷺ je pio njegovu vodu."

Položaj bunara i radovi na njemu

Bunar El-Gars se nalazi pola milje udaljen istočno od mesdžida Kubā. Ispred bunara je bilo palmište, a oko njega mezari Benu Hatme. Dubina mu je bila 7 aršina od čega je voda zauzimala 2 aršina. Bio je haraba pa je obnovljen nakon sedmog stoljeća po Hidžri. Poslije toga je bio ponovo neupotrebljiv sve dok ga šejh Šihabuddin Ahmed el-Kāzāni nije iznova sredio napravivši stepenice do njegove vode. Uz to je sa strane bunara podigao i mesdžid.

Bunar El-Gars danas

Historičar Ali Hafiz, koji je 1996.godine stajao kraj ovog bunara veli:

"Bunar je jajastog oblika čiji su zidovi od crnog glatkog kamena. Njegova dubina do vode je 11 metara. Nivo vode koja svjetluca među stijenama je 75 centimetara. Na bunaru je pumpa koja dan-noć zalijeva okolni vrt, izuzev zimskih i ljetnih dana, u kojim nivo vode drastično opadne, što je slučaj i sa ostalim bunarevima Medine. Voda mu je pitka i slatka."

Bunar El-Ihn

Prenosi se da je Pejgamber ﷺ došao na ovaj bunar, koji se tada zvao Usr (tegoba), pa mu je predio ime u El-Jesir (olakšanje). Uzeo je abdest, a onda, malo vode iz svojih mubarek usta štrcnuo u bunar i blagoslovio ga.

Bunar se tada nalazio u naselju Benu Umejje.

El-Ihn danas

Do vode je dubok 16,5 metara, a nivo vode je 75 centimetara. Zidovi su mu od crnog kamenja lijepo složenog. Čuven je po pitkoj vodi. U bašči oko njega rastu palme, narovi, grožđe, limuni i drugo.

Bunar El-Bessa

Pejgamber ﷺ je otišao do Ebu Seida el-Hudrija ؓ pa mu rekao:

هَلْ عِنْدَكَ سِدْرٌ أَغْسِلُ بِهِ رَأْسِي فَإِنَّ الْيَوْمَ الْجُمُعَةُ

"Ima li kod tebe veća posuda da operem glavu, jer danas je petak."

"Da", rekao je Ebu Seid ؓ i donio mu posudu.

Uzevši posudu Pejgamber ﷺ je otišao do bunara El-Bessa, oprao glavu, a onda tu vodu vratio u bunar. U ovom postupku je veliko dobro i bereket za sve one koji će poslije dolaziti na ovaj bunar.

Njegov položaj

El-Bessa se nalazi na putu za Kubā udaljen 220 metara od Džennetul-bekīe. Dubina mu je 11, a širina 7 aršina. Voda mu je pitka. Ime je dobio po poznatoj bašči Medine-i-munevvere koju spominju historičari Abbasida. Danas u toj bašči ima i još jedan bunar, manji, udaljen 60 metara od El-Bessa.

Bunar Budāa

Resulullah ﷺ je uzeo abdest iz ovog bunara, a onda iz svojih blagoslovljenih usta štrcnuo vode u njega. Potom je proučio dovu u kojoj je molio za bereket u njegovoj vodi, a i za onog ko pije iz njega. Za vrijeme Resulullaha ﷺ ljudi su svoje bolesne kupali vodom ovog bunara i tako mnogi voljom Allaha Uzvišenog našli ozdravljenje.

Sehl ibn S'ad رضي الله عنه je rekao:

"Napojio sam Pegambera ﷺ svojom rukom iz bunara Budāa."

Od Pejgamberova ﷺ mesdžida je udaljen pola kilometra. Dubok je 11 aršina i jedan pedalj od čega je voda dva aršina. Voda mu je pitka i prijatna.

Bunar Hā

Ebu Talha ibn Sehl el-Ensri رضي الله عنه je posjedovao jednu od najljepših bašči Medine koja se nalazila naspram Pejgamberova ﷺ mesdžida sa njegove sjeverne strane. Ono što mu je u toj bašči najdraže bilo jeste bunar Hā. Kada je objavljen ajeti kerim:

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ

Nećete zaslužiti nagradu sve dok ne udijelite dio onoga što vam je najdraže.

Āli Imrān 92

Ebu Talha رضي الله عنه je otišao Resulullahu ﷺ i rekao:

"Od mog imetka najdraži mi je bunar Hā i ja ga radi Allaha dajem kao sadaku, nadajući se da će mi to biti dobro i opskrba kod Allaha. Upotrijebi ga, o Resulullah onako kako ti Allah naredi."

Resulullah ﷺ reče:

بَخْ بَخْ ذَلِكَ مَالٌ رَابِحٌ وَقَدْ سَمِعْتُ مَا قُلْتَ وَإِنِّي أَرَى أَنْ تَجْعَلَهَا فِي الْأَقْرَبِينَ

"Lijepo, lijepo to je vrijedna imovina. Čuo sam što si rekao, ali preče je da ga dodijeliš svojim bližnjim."

Ebu Talha رضي الله عنه odgovori:

"Tako ću i učiniti, o Resulullah."

Potom ga je podijelio rodbini iz plemena svoga amidže da bi, naposlijetku, bunar došao u vlasništvo čuvenog učača Kur'ana Ubejj ibn Ka'ba رضي الله عنه i Hassana ibn Sabita رضي الله عنه.

Bunar danas

Udaljen je 84 metara od sjevernog zida Pejgamberova ﷺ mesdžida. Blizu bunara sa njegove južne strane nalazi se mali mesdžid. Voda mu je pitka.

Bunar Ihāb

Nalazi se u zapadnom kamenjaru Medine. Prenosi se da je i u njega Pejgamber ﷺ štrcnuo nešto vode iz svojih blagoslovljenih usta.

Naziva se još i Zemzem jer je svijet zbog bereketa nosio njegovu vodu u udaljene krajeve, kao što se to čini sa vodom Zemzem.

Bunar Es-Sukja

Kada se Resulullah ﷺ nastanio u Medine-i-munevveri, Ebu Ejjub ﵁ ga je snabdijevao vodom s bunara Es-Sukja koji je pripadao Maliku ibn Nadru ﵁. Kasnije su djeca hazreti Esme radijallahu anha, Enes, Hinda i Harisa vodu iz ovog bunara nosili Majkama pravovjernih, radijallahu anhunne. Bio je poznat kao bunar s najpitkijom vodom. Prenosi se da je Rebāh jedan dan Resulullahu ﷺ donosio vodu s bunara Es-Sukja, a drugi dan s bunara El-Gars.

Medinelije su svoje oboljele od groznice kupali njegovom vodom i tako, voljom Allaha Uzvišenog, nalazili lijek.

Neki siromašni stranci su popravili ovaj bunar 878. godine po Hidžri, pa otud i njegovo drugo ime "El-I'džām".

Prilikom proširenja trga El-Anberijje bunar Es-Sukja je zatrpan, ali se njegova voda putem crpki, koristi za navodnjavane okolnog parka.

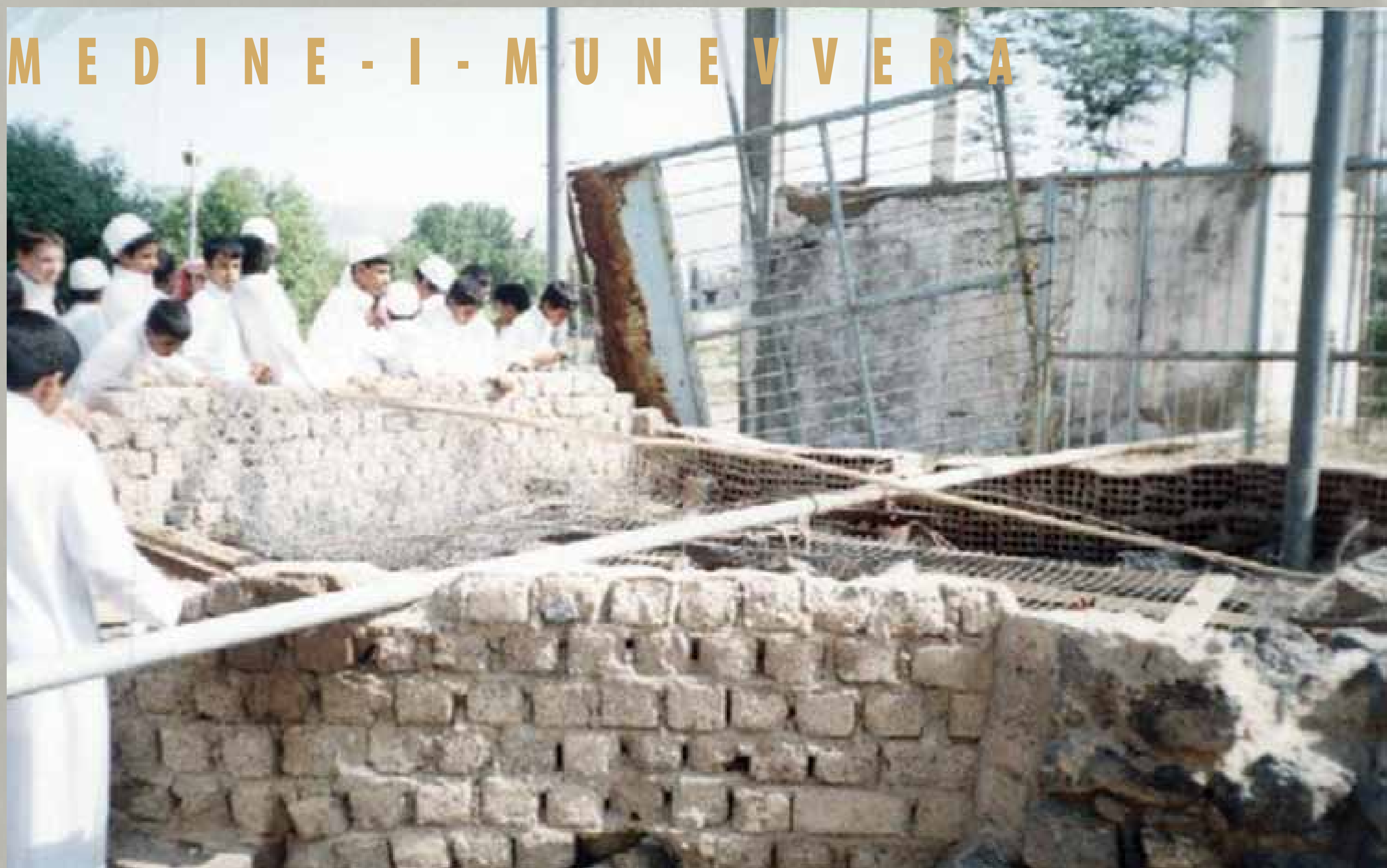
Bunar Rūme

Dolaskom Resulullaha ﷺ i ashaba رضي الله عنهم u Medinu pojavio se veliki problem oko snabdijevanja vodom za piće. Bio je jedan bunar sa pitkom i ukusnom vodom, koji se zvao Rūme, ali je pripadao nekom jehudiji koji je mješinu vode prodavao za skupe pare. To je bio povod da Pejgamber ﷺ kaže:

مَنْ يَشْتَرِي لَنَا بِئْرَ رُومَةَ فَيَجْعَلَهَا صَدَقَةً لِلْمُسْلِمِينَ سَقَاهُ اللهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ الْعَطَشِ

“Ko otkupi bunar Rūme i besplatno ga preda muslimanima na korištenje, Allah će mu na Jevmul-kijamu žeđ ugasiti.”

Hazreti Osman رضي الله عنه je požurio ispuniti tu želju Resulullahu ﷺ pa je zatražio od jehudije da mu proda bunar, što je ovaj odbio. Hazreti Osman رضي الله عنه je zatim od njega tražio da mu proda makar pola bunara, na što je on pristao i prodao mu za 12 000 dirhema, s tim da jedan dan bunar koristi hazreti Osman رضي الله عنه, a jedan dan jehudija. Muslimani su se snabdijevali vodom samo u danu kada je bio hazreti Osmanov رضي الله عنه red. Uvidjevši da je u ovakvoj situaciji gubitnik jehudija je ponudio hazreti Osmanu رضي الله عنه da otkupi i njegovu polovinu. Otkupivši bunar hazreti Osman رضي الله عنه ga je prepustio muslimanima na upotrebu bez ikakve naknade.

Položaj bunara i radovi na njemu

Nalazi se usred doline El-Akik, jedan kilometar udaljen od mesdžida El-Kibletejn. Dubok je 15, a širok osam aršina. Nakon što se kamenje njegovih zidova srušilo i zatrpalo ga, kadija Mekke Muhammed ibn Muhammed ibnul-Muhibb et-Taberi popravio ga je i obnovio 750. godine po Hidžri.

Bunar danas

Nekoliko mojih prijatelja, koji su bili na hadždžu 1999. godine, donijeli su mi vode iz ovog bunara i pokazali slike njegovog okoliša. Okružen je bujnim zelenilom. Nedaleko od njega podignut je manji mesdžid.

RASTANAK SA MEDINE-I-MUNEVVEROM

Kad posjetilac odluči da napusti Medinu i krene svojoj kući, doći će kod Pejgambera ﷺ i reći:

الْوَدَاعُ يَا سَيِّدِي يَا رَسُولَ اللهِ الْفِرَاقُ يَا نَبِيَّ اللهِ الْأَمَانُ يَا حَبِيبَ اللهِ لَا
جَعَلَهُ اللهُ تَعَالَى آخِرَ الْعَهْدِ لَا مِنْكَ وَلَا مِنْ زِيَارَتِكَ وَلَا مِنَ الْوُقُوفِ بَيْنَ
يَدَيْكَ إِنْ عِشْتُ إِنْ شَاءَ اللهُ تَعَالَى فِي خَيْرٍ وَسَلَامَةٍ جِئْتُكَ وَزُرْتُكَ وَإِنْ
مِتُّ أَوْدَعْتُ عِنْدَكَ شَهَادَتِي وَأَمَانَتِي وَعَهْدِي وَمِيثَاقِي مِنْ يَوْمِنَا هٰذَا أَوْ
سَاعَتِنَا هٰذِهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ خَالِصًا مُخْلِصًا لِلّٰهِ تَعَالَى عَزَّ وَجَلَّ وَهِيَ شَهَادَةُ أَنْ لَا
إِلٰهَ إِلَّا اللهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ سَيِّدَنَا مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ تَشْهَدُ
لِي بِهَا عِنْدَ اللهِ يَا سَيِّدِي يَا رَسُولَ اللهِ يَوْمَ الْعَرْضِ عَلَى اللهِ نَسْأَلُكَ يَا سَيِّدِي
يَا رَسُولَ اللهِ أَنْ تَسْأَلَ اللهَ تَعَالَى أَنْ لَا يَقْطَعَ آثَارَنَا مِنْ زِيَارَتِكَ وَأَنْ يُعِيدَنَا سَالِمِينَ
وَأَنْ يُبَارِكَ لَنَا فِيمَا وَهَبَ لَنَا وَيَرْزُقَنَا الشُّكْرَ عَلَى ذٰلِكَ اللّٰهُمَّ لَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ
بِحَرَمِ رَسُولِكَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَحَضْرَتِهِ الشَّرِيفَةِ وَيَسِّرْ لِي الْعَوْدَ إِلَى
الْحَرَمَيْنِ سَبِيلًا سَهْلَةً وَارْزُقْنِي الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ بِرَحْمَتِكَ يَا
أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَعَلَى سَائِرِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِكَ
وَأَصْحَابِكَ أَجْمَعِينَ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

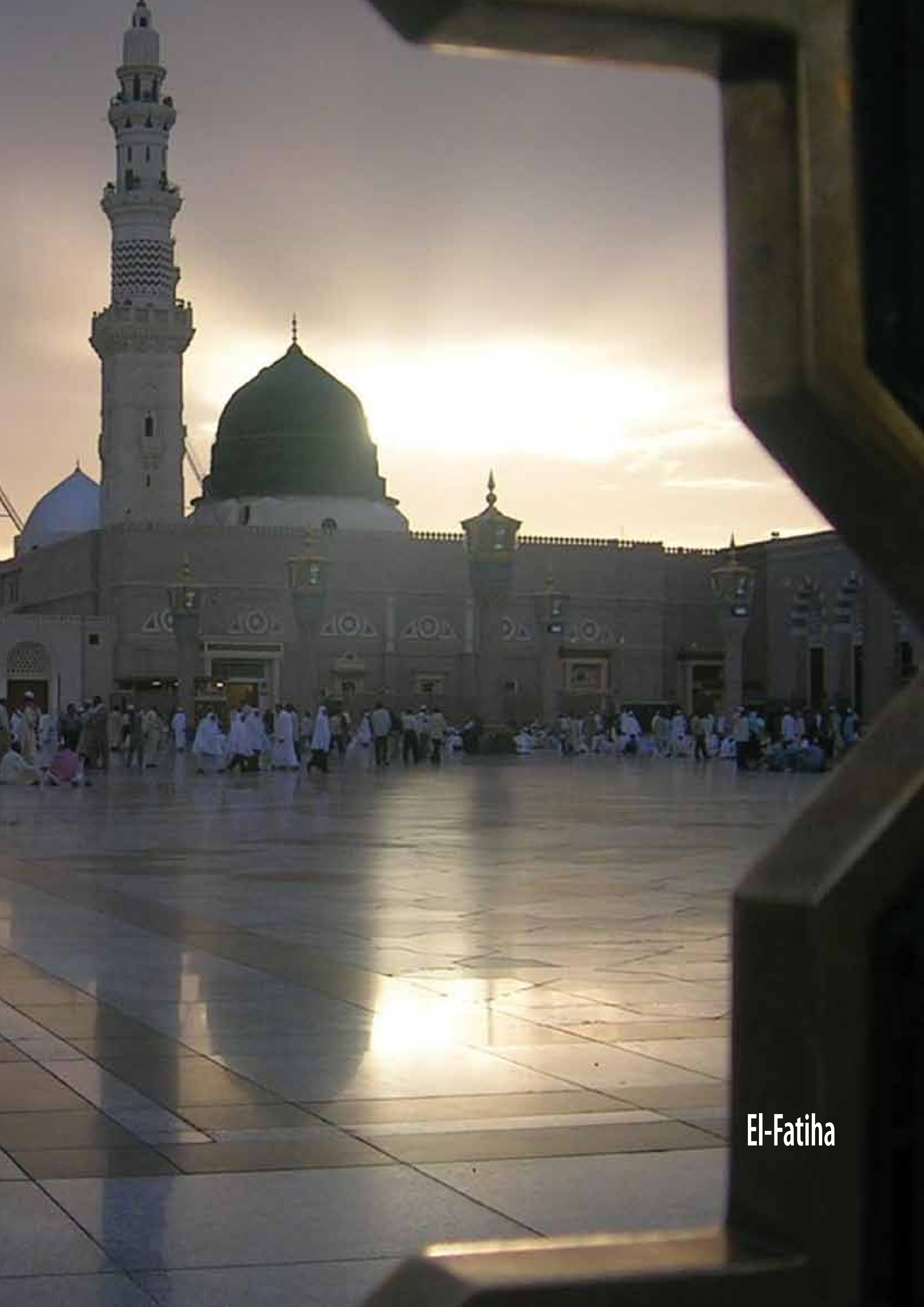
M E D I N E - I - M U N E V V E R A

"Ovdje se opraštam od tebe, o moj sejjide, o Allahov Poslaniče. Sada se rastajem s tobom o Allahov Vjerovjesniče. Ostavljam te Allahu u emanet, o Allahov Miljeniče. Molim Allaha Uzvišenog da mi ovo ne bude posljednji susret s tobom, posljednja posjeta tebi i posljednje stajanje pred tobom. Ukoliko me Allah Uzvišeni poživi i budem dobro i zdravo ja ću tebi doći i tebe posjetiti. A ako umrem ostavljam kod tebe moj šehadet, moj emanet, moj zavjet i moju prisegu. Od ovog dana ili ovog časa pa sve do Jevmu-kijama,čisto i iskreno predajem Allahu ﷻ svjedočenje da nema boga osim Allaha Jedinog Koji nema sudruga i svjedočim da je naš sejjid Muhammed Njegov rob i Njegov Poslanik. Posvjedoči moj šehadet kod Allaha Uzvišenog da ne prekine naše posjete tebi, da nas vrati zdrave, da blagoslovi sve ono što je nama darovano i da nas opskrbi zahvalnošću na tome. Allahu moj ne učini ovo posljednjim susretom s Haremom Tvoga Poslanika ﷺ i njegovim časnim hadretom. Olakšaj mi ponovni dolazak u dva Harema i daruj mi oprost i zdravlje kako na dunjaluku tako i na ahiretu, Tvojom milošću, o Ti Najmilostiviji.

Neka je selam tebi i svim vjerovjesnicima i poslanicima, tvome ehli bejtu i svim tvojim ashabima, a hvala pripada Allahu Gospodaru svih svjetova."

El-Fatiha

U Sarajevu, ponedjeljak 24. zul-ka'de 1426. hidžretske godine

Istočni vjetre,
kad stigneš jednog dana u Harem,
Revdi od nas, selam ćeš
u njoj je Resul Muhterem

Istočni vjetre,
kad stigneš jednog dana u Harem,
Revdi od nas, selam ćeš
u njoj je Resul Muhterem

Recenzija

Bio je, nedavno, rastanak, na sarajevskom mezarju, s jednim dobrim čovjekom. Ako je i zgriješio šta, nešto poput zrnceta, ili poput planine, kako je moglo izgledati u nečijim očima, halalili su mu, svi....Ali, nekako se osjetilo. Jedva su pojedini dočekali da se završi klanjanje, pa da se sjure niz strminu, za prvi sto... Tu, na Barama, među prijateljima, poznanicima, kratkotrajnim i dugogodišnjim poznavaocima rahmetlije, pogled skrenuh sa friško iskopane zemlje,i sa lica onih koji su, vjerujem, a možda se i varam, nesvjesni relativnosti svakog rastanka čekali, tu, kao što to čine bilo gdje da se nađu, samo svoj red, isti takav rastanak... I vratih se...”Medini”, novoj knjizi Mehmeda Karahodžića, u onaj njen odjeljak u kojem se govori o preseljenju hazreti Hamze. Resulullah a.s. mu je klanjao sedamdeset i dvije dženaze, piše autor, i potom navodi riječi dove koju je tom prilikom izgovorio Božiji Poslanik.

“...Nema smrti onom kome si odredio da još živi, niti daljeg života onom kome si odredio da umre. Nema upute za onog koga si u zabludi ostavio, niti zablude onom koga si uputio. Nema davanja onom kome Ti uskratiš...”

Da li bi spoznaja istinitosti ovih tvrdnji pomogla ljudima oko mene da, barem u času poput tog, na groblju, kada se definitivno zatvara dio kruga, onog, na zemlji, ne žure, negdje, ili, još bolje, nigdje. Jer, ionako će stići samo tamo gdje moraju, pa čak i kada toga ne budu svjesni. Kao što je i Karahodžić opet krenuo na jedno od svojih lebdećih, ozdravljujućih putovanja, poslije kojih nesebično nama donosi darove, sve što je vidio, čuo, premjerio, sabrao... A toga je u količini koja toliko zapljusne, da se čini, u trenutku, kako više ništa ne postoji, osim taj čudesni grad, “na čijim su prilazima meleci,koji je čuvaju od šejtana”, grad u kojem je namaz “hajirniji od hiljadu namaza na drugom mjestu mimo njega”, grad, čija je i prašina “lijek protiv gube...” Pritom, Karahodžić slijedi vlastitu samozatajnost, i, iznova se događa to da njega, na stranicama, gotovo i nema. On nije glasni narator, koji prebrojava svoje korake, i uzdiše nad, recimo, brdom Ajnejn... Inače, pobrojao je, i potanko ih opisao, sva medinska brda, sve doline, sve mezaristane, sve bunareve, sve mesdžide, sve.... i sve... i sve.... A, prije nego što će početi pisati, autor je zavirio u svaku kuću Medine, u svako ćoše, zastao na svakom pedlju zemlje, probao vodu sa svake česme, ušao u svaku džamiju, na svakoj sedžadi klanjao dva rekata.... I, putujući tako, autor ne vjeruje samo sopstvenim čulima, on upoznaje i Medinu preko doživljavanja ranijih njenih hodočasnika, pruža nam na uvid i njihove utiske, pa se, tako, redaju Medine do Medine, koje smo dotakli stopalima i one iz sna, i, sve se one na kraju stapaju u jednu, onu kakvu svako od nas može nositi u sebi... Ali, uvjerena sam, jednako kao što sam i sama, nakon upoznavanja s rukopisom, zakoračila u svijet o kojem nisam nigdje t o l i k o pročitala, tako će i mnogi od onih koji su bili počastvovani milošću, pa su već koračali gradom punim bereketa, nakon susretanja s Karahodžićevom knjigom, zastati, shvatiti, šta im je izmaklo, šta dotad nisu ni slutili...

Eto, pomenuta brda. Nije samo čovjek onaj koji živi i koji umire, koji voli, i koji mrzi. Karahodžić, pričajući o Ajru, Sevru, Virekanu, Redvi, brdima oko Medine, koja, također, vole, mrze, pate, pobjeđuju, bivaju poražena, okreću naše glave i prema brdima oko naših gradova. Jesmo li ikada o njima razmišljali, kao o takvima, onima što se vesele, što stare, što se jednom i pogure, mudrost steknu, imaju svoju pouku, kao pomenuti Ajnejn, poznat po, na njemu, postrojenih pedeset strijelaca, čiji je zadatak bio: ne dozvoliti neprijateljskoj vojsci prilazak s leđa. Lično Resulullah ih je tu postavio, ali su oni napustili položaj, gotovo svi, i tako pružili priliku mušricima, i slijedila je, katastrofa. Karahodžić tu navodi Kur’an: ”On, šejtan, vas vidi, on i vojske njegove,odakle vi njih ne vidite...”

“Medina”, kao što je i sama pomisao na blagodatost Medine grada, zapravo je, i pored svih tih činjenica od kojih vam se na trenutak uzburka u glavi, jer, premali su naši misleni depoi da bi ih sve smjestili, onako, komotno, dakle, ona je, nadasve, knjiga koja će vas napojiti saznanjem da se vječne istine ne nalaze samo u Poslanikovom gradu, nego i svugdje tamo gdje je Poslanikov život vodilja svakom pojedinačnom životu, i gdje je istina vrijedna-života samog. Ekshumacije po bosanskohercegovačkim stratištima, iza kojih ostaje slika izvađenih tijela, koja, kao da su tek zakopana, a, prošlo je, nekada,i trinaest godina od tada, nude paralelu sa, na primjer, šehidima Uhuda, čija tijela su, puno poslije ukopa, bila u istom takvom stanju. Autor nas upoznaje i sa događajem ovovremenim, za kojeg vjerovatno malo ko zna, kada se, dakle, prije dvadesetak godina, sa Uhuda spustila takva bujica da je odnijela zemlju sa šehidskog mezaristana, i ukazala su se potpuno očuvana tijela. “Kada su hazreti Hamzi pomakli ruku, potekla je svježa krv... ”Svjedoci smo i sami sličnih scena, koje, ipak, ne izazivaju košmarne snove. Jer, navodi Karahodžić riječi Poslanikove, “Allah je njihove ruhove smjestio u utrobe zelenih ptica....” A tada je Allah i spustio riječi: “Nikako ne smatraj mrtvima one koji su na Allahovom putu izginuli...”

Tipizirani šehidski nišani, razbacani po postdejtonskoj Bosni, s ovim natpisom, imaju, znači, korijenje na Uhudu. Ne moramo to znati, ali osjećaj povezanosti vremena, prostora, ljudi, nameće i ovaj, kao i brojni drugi primjeri iz knjige, koja će, sigurno, razgrnuti makar jedan zastor s naših očiju. Pomoći da i sami razmislimo,i da se opredijelimo. Pa, i kad je, na primjer, u pitanju dilema oko toga da li žene treba da posjećuju kaburove. Neki učenjaci to ne odobravaju, ali, svi koji su zakovanog stava, neka obrate pažnju na priču iz Medine, o Aiši r.a., koja je posjetila bratov kabur, i obrazložila, da Resullulah to jeste u početku zabranjivao, ali je kasnije naredio posjećivanje. Naredio.

Neuredna, zapuštena, zarasla u korov, puna otpadaka, najlonskih kesa, konzervi,tako izgledaju i mnoga muslimanska groblja danas, pa čak i ona pored kojih prolaze mnogi, svakodnevno, na putu do džamije, do škole, do posla. U centru Travnika sam vidjela takve kabure, a pripadaju velikanima misli, povjesti, graditeljstva.Sjećam se sopstvenog stida, što nikome, pa ni medreslijama, koji valjda ne hodaju s glavom okrenutom prema nebu, ne smeta šiblje. A, za ljepotu, čistoću, za red, najčešće je potrebno samo imati misao usmjerenu ka Stvoritelju. Nikako, kao što je rekao u snu Resulullah unuku Hasanu, u stvorenje.

Neminovna su poređenja sa nama, takvima kakvi jesmo, onog što je svakovrsna historija Medine i njenih najčasnijih sinova. Medine, u koju će se, “iman povući, kao što se zmija povlači u svoju rupu...” Toliko je važna Medina, i, kako onda događaje iz tog grada,ili u vezi sa njim, ne spojiti sa sopstvenim životima. Pa se ne i upitati: da li mi ustajemo siti, presiti, sa trpeze, možda, da oprostite, zabreklih stomaka dok u isto vrijeme gladna usta miliona djece čekaju samo jedan zalogaj. A Resulullah, svjedočila je Aiša r.a., nikad nije viđen sit...ili, priča o Omeru ibn Abdulazizu, koga su pitali kako bi se osjećao kada bi njegov kabur bio pored Resulullahovog, Ebu Bekrovog i Omerovog. Zapitani je odgovorio, da bi mu bilo draže, da ga Allah kazni svakom kaznom osim vatre, nego da se drži dostojnim toga. Četvrti kabur je određen za Isaa, sina Merjeminog.

Kakva pouka, svima nama, koji se guramo, da smo što bliže, nečemu, nekom prvom redu, centru, glavnoj poziciji, čak i na grobljima, koja su odavno postala posljednja zemaljska stanica za istresanje privilegija. Pa se, ako pripadate povlaštenim, možete ukopati i u mezarju, zvanično godinama zatvorenom, za običan svijet. Bojim se, grabljivcima ne bi palo na pamet razmisliti o ovome kao što je sin Abdulaziza... Uletjeli bi, pravo,u četvrti kabur, smatrajući još da im ovaj pripada...

Jednako kao što rastopi pretkomore i komore, jer nas, a da mi nismo ni svjesni, počne voditi stazama islama, autor, hafiz Mehmed, potpuno neopterećen zemaljskim podilaženjima, govori o Medini, a, zapravo, tjera nas, čitaoce, da preispitujemo sebe... Stoga, ”Medinu” jeste pisao enciklopedista, ali, kao i sva druga djela ovog autora, “Medina” je važna prije svega zato što će pomoći da se makar malo približimo, sami sebi...

Edina KAMENICA

Recenzija

“Nebo je igrač, a mi smo puki pijuni.
To je stvarnost, a ne stilska figura!
Na šahovskoj tabli svijeta On nas
sm❀ Hješta i premješta
A onda nas odjednom ostavlja u
bunaru ništavila.”

Omer Hajjam

Medina jeste, jedno od dva Bogom odabrana muslimanska svetišta, kako je to pribilježio u svojim zlatnim sjećanjima, njen sarajevski hodočasnik, rahmetli šejh Fejzullah-ef. Hažibajrić, kazujući, da je to mjesto “gdje se doživljuju utisci prema pulsu krvotoka istine i sadržaja vjere i da te utiske nije suvišno nikad obnavljati, makar to bilo i ponavljanje.”

Otvarajući korice, ove nove knjige, Medina-i-munevvera, putujućeg hafiza i pisca Mehmeda Karahodžića, moraćete, poštovani sahibi, biti pažljiviji nego inače, jer će vam ona, za ovu lijepu mubarek prigodu, ponuditi dušu i srce Pejgamberovog s.a.v.s., grada. U kojem je, hafiz Mehmed, a morate u to povjerovati, čekajući rani sabah, uz bunar El-Gars u naselju Kuba, zahvatio u bakrenu kofu najbistriju vodu, spoznaja. S ukusom i mirisom, vijekovite Medine! Ukoliko je budete pokušali još više, preko reda dopijati, ostaćete sve više pustinjski hrapavo ožednjeli, jer je voda slatka, kao i ova mistična knjiga. Blagotvorna, i uz to, narodski ljekovita!

Tajna njenih vodom smokrenih listova, zasigurno, nije samo u kakvoći jednog gutljaja prirodno oslađene bunarske vode, kojom je vlažio usne Allahov Poslanik s.a.v.s., pili ashabi, a narod se čistio njome, već je, njena nedokučiva tajnovitost u skrivenosti riječi i očima vidljivih djela svetih ljudi, što ih ova knjiga posjeduje. Za koje, vjerujem u to, kao što sad vidim da je dan, da ćete halapljivo u gutljajima zanesenjaka ovakva štiva, potražiti, pronaći i pročitati za sebe. I, katkad, prepričati drugima. Uz to, pokušavajući sebi razroko i uzaludno otkriti vječite tajne, napisanog. Ne sumnjajući da se i između lijepo poslaganih nizova riječi, rečenica, pasusa i odjeljaka, može pronaći jedna mala pisana, kap. Ključ je skrivenog znanja, koju ste, ne sumnjam u to, zamijetili, ali vam se učinilo nevažnim. Kapljica, ha!

U ovoj otpečaćenoj boci, dolje bačenog sijećanja, što pluta po suzama radosnicama vaših lijepih očiju, a, na koncu, ne mora biti zarobljena u njoj mubarek Zemzem voda, da bi bilo Boguugodno, naći ćete pripovijed, koja bi vam mogla otkriti jednu malu, čudesnu prikrivenost Medine-i-munevvere…

“…Prilikom moje prve posjete Medini 1995., na ulasku u grad, sjetio sam se Ebu Hanife r.a. koji je, prilazeći Časnom kaburu, zastao, skinuo svoju obuću, i u njega ušao bosonog. Potom se na stotinjak metara, od Časnog kabura, zaustavio i tu, iz velikog poštovanja, ostao sve dok nije začuo poziv Pejgamberov s.a.v.s., da priđe. Dok sam u kolicima prolazio pored Revde, ne pomišljajući da bi u nju, pored tolikog mnoštva ljudi, mogao ući, jedan od čuvara me pozva, napravivši mi mjesto tik do Pejgamberovog s.a.v.s., mihraba! Tu mi na um padoše riječi hadždži hafiza Halida Hadžimulića:

'Gledao sam, ljude, kako se jagme da stanu na mjesto Pejgamberovo s.a.v.s., a ja sam stao malo niže, tako da sam sedždu činio na mjestu gdje su stajale mubarek stope Pejgamberove s.a.v.s.'

Nakon što sam klanjao dva rekata i obavio zijaret Pejgambera s.a.v.s., i dvojice prvih halifa, radijallahu anhuma, izašao sam iz Džamije, pitajući samoga sebe: Je li moguće, da sam ja, u Medine-i-munevveri!? U preostala četiri dana, posjetio sam najznačajnija mjesta u Medini, a onda se vratih u Sarajevo. Kad sam došao kod hadždži hafiza Halida, on me znatiželjno zapita:

'Kazuj, kako ti je bilo i šta si vidio?'

Ispripovijedao sam mu sve potankosti, i da mi je bilo, lijepo. Ali, kao da mi je nešto nedostajalo. Na to mi hadždži hafiz Hadžimulić, duboko prodirući u moju nutrinu, dade do znanja:

'Ti si htio vidjeti Pejgambera s.a.v.s.!? E, to ćeš postići kada na put odeš sa istinskim prijateljem.'

Kad mu odgovorih da sam i bio sa prijateljima, on mi uzvrati:

'Nisi sa onim o kome ti ja govorim. Istinski prijatelji su oni koji, kad se rastanu, obojica čeznu za ponovnim sastankom!'"

Memnun Idžaković

Svaka hvala i zahvala pripadaju Allahu ﷻ Gospodaru svih svjetova.
Neka je salat i selam na našeg Sejjida Muhammeda ﷺ,
njegovu Časnu porodicu i njegove plemenite ashabe.

Ja Rabbi, molim Te da iz Svoje neiscrpne hazne
nagradiš sve moje prijatelje koji su radili na pripremi ove knjige
i sve one koji su svojim dobrovoljnim prilozima pomogli
da ova knjiga izađe na svjetlo dana i bude podijeljena kao hedija.

Amin!

Mehmed Karahodžić

LITERATURA

- *Prijevod kur'anskih ajeta,* Besim Korkut
- *Errehikul- mahtum,* Abdurrahman el-Mubarekfuri
- *Tarikul-hulefa,* Dželaluddin Sujuti
- *Das Leben des Propfete,* Ibn Ishak
- *Fusulu min tarihil Medinetil- munevvere,* Ali Hafiz
- *Leksikon islama,* Nerkez Smailagić
- *Suveru min hajatis-sahabeh,* Abdurrahman Rafet Baša
- *Es-Sejjidetu Zejneb,* Muhammed Mahmud Amir
- *Hazreti Osman treći halifa,* Mehmed Karahodžić
- *Die Rechtgeleiteten halifen,* Fazl Ahmed
- *Bujutus-Sahabeh havle Mesdžidin,* Muhammed Il'jas Abdulgani
- *Nebevijjiš-šerif*
- *Kevkebul-mudi' fi zijareti sejjidina,* Abdul Kadir ibn Muhammed el-Huvari
- *Muhammedin-nebijjil arebijj*
- *Zikra minel-Medinetil-munevvereh,* Halid Muhammed Halid
- *Tarih Medinetil-munevvereh,* Muhammed Il'jas Abdulgani
- *Put na hadždž,* Hadždži Hafiz Muhammed Krpo
- *Eddurrussemin fi mealimi darirresulil-emin* ﷺ, Gali Muhammed el-Emin eš-Šenkitijj
- *El-Ihtijar lita'lilil-muhtar,* Abdullah ibn Mahmud ibn Mevdud el-Mevsili el-Hanefi
- *Eššifa bita'rifi hukukil-Mustafa,* Kadi Ijad
- *Fedaili el-Medineh,* Salih ibn Hamid ibn Seid er-Rifai
- *Havasul-Kur'an,* Ebu Hamid el-Gazali
- *Ettariku bima tevatere fi nuzulil-Mesih,* Muhammed Ennuršah el-Kešmiri el-Hindi
- *Hag'-groste internationale zusammen kunft der Muslime,* Muhsene Garā'ati
- *Herrseher über Mekka,* Suraiya Faroghi
- *Die Geschichte der Pilger fahrt*
- *Rihle,* Ibn Džubejr
- *Rihle,* Ibn Batuta
- *Medžmuatul-ahzab*
- *Mevsuatu Kelimatil-Imamil-Husejn* عليه السلام *Ma'hedu tahkikati Bakiril-ulum* عليه السلام
- *Efdalissalat ala sejjidussadat,* Jusuf ibn Ismail en-Nebhani

SADRŽAJ

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

28-522

KARAHODŽIĆ, Mehmed
Medine-i-Munevvera / Mehmed Karahodžić. - Sarajevo : Mehmed Karahodžić, 2005. - 403 str. : ilustr. ; 30 cm

Bibliografija: str. [412]

ISBN 9958-9856-6-7

COBISS.BH-ID 14586630

Na osnovu člana 14. stav 3. Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja ("Službeni glasnik BiH" broj 44/03 i 52/04) i člana 13. stav 1. tačka 13. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga ("Službeni glasnik BiH" broj 62/04 i 48/05), postupajući zahtjevu MEHMEDA KARAHODŽIĆA iz Sarajeva, a na prijedlog Federalnog ministarstva kulture i sporta broj: 03-15-3588/05 od 30.11.2005.godine, Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje, daje MIŠLJENJE da je knjiga "MEDINE-I-MUNEVVERA", autora Mehmeda Karahodžića, proizvod iz člana 13. stav 1. tačka 13. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga, na čije se promet ne plaća porez na promet proizvoda.

Autor:	**Mehmed Karahodžić**
Kaligrafija:	**Hazim Numanagić**
Dizajn i likovna obrada:	**Mufid Garibija, dipl. ing. arh.**
Kompjuterska obrada i priprema:	**Fikret Kekić**
Izdavač:	**Mehmed Karahodžić**
Štamparjia:	**"BEMUST" Sarajevo**
Tiraž:	**1000**

Sarajevo, decembar 2005.

ISBN: 9958-9856-6-7

KOMPLETAN TIRAŽ JE

B E S P L A T A N

اللهمّ صلّ على الذّات المحمّديّة اللّطيفة الاحديّة شمس سماء
الاسرار ومظهر الانوار ومركز مدار الجلال وقطب فلك
الجمال اللهمّ بسرّه لديك وبسيره اليك آمن خوفي واقل
عثرتي واذهب حزني وحرصي وكن لي وخذني اليك منّي
وارزقني الفناء عنّي ولا تجعلني مفتونا بنفسي محجوبا بحسّي
واكشف لي عن كلّ سرّ مكتوم يا حيّ يا قيّوم

Istočni vjetre,
kad stigneš jednog dana u Harem,
Revdi od nas, selam ćeš
u njoj je Resul Muhterem.

MEDINE-I-MUNEVVERA